Марія Вальторта

БОГОЧОЛОВІК

ЖИТТЯ І СТРАСТІ ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА

ТОМ 1

Марія Вальторта

Богочоловік

Життя і страсті Господа нашого ІСУСА ХРИСТА

ТОМ I

Приховане життя ІСУСА

Початок першого року прилюдного життя

Переклад з німецької

Оксани КИЛЯК

ббк 86.37-228
в 16
удк 232

За дозволом
Церковної Влади

Вальторта Марія.
В 16 Богочоловік: Життя і страсті Господа нашого Ісуса Христа:
Том І. Приховане життя Ісуса; Початок першого року прилюдного життя / Пер. з нім. Оксани Кияк. - Львів: Місіонер, 1999.-360 с.
І5ВИ 966-7086-67-4

Пропонована книга - своєрідний конспект надхнених та яскравих видінь італійської жінки Марії Вальторти. Трагічна доля авторки й важкий стан н здоров'я устократ винагороджуються яскравими та сповненими зворушливих образів видіннями, що доносять до читача в усіх деталях і подробицях відомі євангельські події Благовіщення, Різдва, Стрітення та ін. Сюжет твору розгортається в хронологічній послідовності цих знаменних подій історії Спасіння та викладений у формі,окремих глав-видінь.

ББК 86.37-228

ІЗВИ 966-7086-64-Х (повне зібрання)
ІЗВК 966-7086-67-4 (том І)

Відгуки церковних достойників про твір Марії Вальторти

З листа Папського Біблійного інституту, Ріагга РіІоКа 36, Рим, від 23 січня 1952 року:

"Кілька років тому я прочитав "Життя і страсті Господа нашого Ісуса Христа" Марії Вальторти, звертаючи особливу увагу на екзегетичні, історичні, археологічні та топографічні повідомлення. Щодо екзегези, то в книжках, які я перевірив, не знайшов жодних, вартих уваги помилок. Я був дуже вражений тією обставиною, що археологічні і топографічні описи зроблені з гідною похвали точністю. Деякі особливості описані менш точно; автор, з якою я розмовляв через посередника, дала задовільні пояснення... В цілому твір є не тільки цікавим і приємним, але й справді будуючим, а для менш інформованого читача таємниці життя Ісуса Христа будуть повчальними.

... Мені здається, що твір... міг би бути дуже корисним для католицьких сімей і широких верств населення, тому що в легкодоступній і виховній формі він розгортає піднесену картину життя та особистості нашого Господа, Божої Матері й апостолів".

о. Агостіно Беа (пізніше кардинал)

Папа Пій XII: *"Опублікуйте цей твір таким, яким він є. Хто його читатиме, той зрозуміє".* Цей вислів найвищого пастиря став відомим завдяки священику Коррадо Берті, професора богословія, який почув його особисто під час аудієнції в Папи 26 лютого 1948 р.

Архієпископ Альфонсо Карінчі, тодішній секретар Конгрегації з питань беатифікації та канонізації в 1959 році "схвалив і благословив" заключне повідомлення про весь твір.

Достойний Божий слуга отець Піо, капуцин із Сан Джованні - Ротондо, передбачив, що твір Марії Вальторти буде дуже впливовим і пошириться по всьому світу (цитовано з твору, т. 10, с. 358, італійський оригінал).

ВСТУП

Короткий життєпис Марії Вальторти

Марія Вальторта була надзвичайною, непересічною, обдарованою особистістю. Її життя повинно бути описано як вступ до її твору. Для цього ми використовуємо її власний життєпис від часу народження, 14 березня 1897 року, до дня смерті, 12 жовтня 1961 року, який вона власноручно написала. В нашому розпорядженні численні достовірні документи, а передовсім свідчення ще живих людей, які особисто знали Марію Вальторту та були з нею в близьких стосунках. Її батьки родом з Ломбардії, а сама вона народилась в Казерті, де в той час працював її батько.

Джузеппе Вальторта (1862-1935) був кадровим військовим в дев'ятнадцятому кавалерійському полку; це була добродушна, достойна побаги людина. Мати, Ізіда Форавантчі (1861-1943), вчителька французької мови, була строгою і суворою жінкою.

Коли Марії ледве виповнилось півтора року, батько разом з полком був переведений до Фаенци, а в 1901 році - до Мілана. Там, в школі, якою керувала одна з сестер, дівчинка, якій ще не виповнилось й п'яти років, мала своє перше знайомство з Богом. З цього моменту дівчатко з великим старанням намагалось "втішити Ісуса і стати йому подібним через добровільні жертви любові".

З жовтня 1904 року Марія відвідує початкову школу при Інституті сестер в Мілані, де вона незабаром "відзначилась як перша в класі завдяки своїй живій натурі, що була даром Божим". В цьому ж Інституті у віці восьми років з рук слуги Божого кардинала Андреа Феррарі вона отримала тайну миропомазання, через яку "в неї влився справді дух любові".

Сім'я постійно переїжджала з полком, в якому служив батько дівчини. Так у вересні 1907 року вона опинилась у Вогера, де відвідувала публічну школу і, одночасно, за бажанням матері, відвідувала уроки французької у сестер, які переїхали з Франції.

Завдяки цим сестрам в жовтні 1908 року Марія змогла прийняти Перше Святе Причастя, при чому, на жаль, не було коханого батька, бо мама вважала, що його присутність буде зайвою.

Через владну вдачу матері і податливість батька Марія в 12 років мусила залишити дім, щоб вступити до Інституту сестер милосердя в Монці. Вона перебувала там з березня 1909 року по лютий 1915 року.

За сердечність, рішучість, сильну вдачу і вірність друзі прозвали її *"Valtortino"*. А оскільки вона любила навчання, порядок і послух, то її часто ставили в приклад для подруг.

І знову втрутилась мати. Дочка хотіла отримати освіту, та вона змусила її відвідувати технічне відділення школи, хоча дівчина не любила математичних предметів. Їй легко давались мовні дисципліни. Однак її старанність подолала всі труднощі: вона закінчила своє навчання в інституті і одержала диплом з технічних дисциплін.

Отож, вона мусила тепер залишити дім, це "гніздечко любові", і її бідне сердечко, "передчуваючи майбутнє, тремтіло від страху та болю".

З величезною старанністю складала Марія останні екзамени в Інституті, щоб "одержати добрі плоди для майбутнього життя в світі, а також, щоб виробити свою концепцію зрілості". І Господь Бог не забарився відкритись у черговий раз її душі, щоб "дати їй зрозуміти, як повинно проходити її життя в Бозі, в постійному єднанні з Богом, згідно з Божими намірами".

Весною 1913 року сім'я Вальторта переселяється у Флоренцію, оскільки батько вийшов у відставку за станом здоров'я.

Марія з батьком часто відвідувала визначні міста; вона й далі провадила своє життя на зразок інститутського, а мати не перешкоджала їй в тому більше, хоч дала їй безплатний урок байдужості до релігії.

У Флоренції Марія познайомилась з Роберто. Він походив з Барі, був гарним, багатим і освіченим. Роберто закінчив свої літературні студії, але не мав професії. Він прибув до Флоренції, щоб в бібліотеках ознайомитись з документами про ранніх італійських письменників. Це була повна добра, дуже серйозна і врівноважена людина. "Марія здалась йому добре вихованою: в мовчазній симпатії, в терпінні і глибокій повазі". Але мати безжалісно знищила це ніжне почуття, що тільки зароджувалось. Так само дев'ять років пізніше вона розірвала союз з Маріо, "хлопцем без матері", до якого Марія спочатку ставилась з чисто материнськими почуттями, щоб бути йому "провідницею в житті, аби він міг стати добрим офіцером".

"Любити було для неї доконечною життєвою потребою", але вона вирішила звернутись тільки до Бога, "після того, як побачила, якими низькими можуть бути людські схильності".

Весною 1916 року, "в час жахливої пригніченості і туги", Господь, щоб притягнути її до себе, дав їй мрію; мрією було все своє життя "жити" в Марії.

У цю пору, що явно передувала її письменницькій праці над Євангелієм, Ісус прийшов їй на допомогу; слово його підтримки в поєднанні з відпущенням гріхів і благословенням було для неї "купіллю, що її повністю очищувала". І вона пробуджувалась "з душею, освітленою чимсь неземним".

Але відхід від світу буде в майбутньому. В 1917 році Марія Вальторта приєдналась до сестер Самаритянок; протягом 18 місяців вона була доглядачкою у військовому шпиталі в Флоренції, де наполягала на тому, що буде доглядати солдатів, а не офіцерів. "Вона хотіла присвятити себе страждаючим, а не "виглядати" можливого чоловіка".

Під час виконання цієї служби милосердя і любові вона відчула постійну потребу "щораз більше наблизитись до Бога".

Але стався випадок, який започаткував її цілковите поступове самозречення.

Це трапилось 17 березня 1920 року. Вона ішла по вулиці в супроводі матері, коли "малий пустун вдарив її по нирках. Металевою планкою від ліжка він вдарив ззаду на повну силу".

Три місяці вона змушена була пролежати в ліжку. Це було наче увертюрою до її майбутньої всеохоплюючої недуги.

В жовтні того ж року Марія разом з батьками відвідала своїх родичів в Реджо Калабрія, які були власниками багатьох готелів. І тут Господь скористався книгою, "щоб дати їй могутню будуючу силу". Вона прочитала "Святого", твір Антонія Фогаццоро, який залишив в її серці глибокий слід.

У Реджіо Калабрія Марія почала наявно сприймати певні відчуття, які в попередні роки вона сприймала як "передчуття" або як щось надзвичайне в дійсності. То було передусім переконання, що з її пальців у простір ідуть довгі промені, які перетинаються з такими ж променями від інших осіб, наче знаходячи контакт.

В Реджіо Калабрія зростає її прив'язаність до святого Франціска Асизького, що залишилась характерною рисою її духовності. На початку серпня 1922 року сім'я повернулась назад до Флоренції, де Марія ще впродовж двох років була пригнічена "гіркими спогадами".

В серпні 1924 року сім'я Вальторта поселилась назовсім у Віареджо, в придбаному "будиночку".

Марія почала "проводити усамітнене життя, яке обмежувалось прогулянками до моря або в сосновий ліс і щоденним виходом за потребами домашнього господарства", що давало їй змогу щоденно відвідувати Ісуса в найсвятішій тайні, не накликаючи при цьому на себе материнських "громів і блискавок".

За прикладом св. Терези, притягнутої Дитятком Ісус, чию книгу *"Історія однієї душі"* вона прочитала на одному диханні, 28 січня 1925 року приносить вона себе в жертву милосердній любові, і цю віддачу повторює щоденно.

З цього часу її любов до Ісуса зросла безмежно; вона почала відчувати Його присутність у власних словах і вчинках. Намагаючись трепетніше й повніше служити Богові, вона хотіла вступити до товариства св. Павла, але мусіла "задовольнитись тим, що склала покірний, лише Богові відомий апостолат, який полягав більше в стражданнях, ніж в ділах".

Але в грудні 1929 року вона була залучена до католицької акції як культурний ватажок молодіжної організації, де вона невтомно виступала з лекціями, на які приходило все більше і більше слухачів, навіть "непрактикуючих".

Разом з тим в ній визрівало героїчне рішення віддатись у жертву Божому правосуддю. Вона готувала себе до того "чистим,

умертвленним життям". Вже раніше "вона склала обіти дівицтва, вбогості і послуху". Акт нової віддачі стався 1 липня 1931 року. Фізичні та душевні страждання почали турбувати її все менше.

4 січня 1933 року Марія востаннє залишила будинок: це потребувало від неї неймовірних зусиль. А з 1 квітня 1934 року вона, прикована до ліжка "актом безмежної любові", розпочала свою довгу, але все ж дуже наповнену життям хворобу.

Вона стала "інструментом" у Божих руках. Її страждання полягало "в страстях, покуті, любові".

24 травня 1935 року в будинок сім'ї Вальтортів увійшла Марта Дічотті. Вона повинна була стати вірною супутницею Марії, слухачкою її писань, її доглядачкою і її повним любові захистом аж до смерті і, разом з цим, хоронителькою моря спогадів.

Але слідом за втіхою мати поруч з собою подругу прийшла біль втрати батька, який помер 30 липня 1935 року.

"Він виконував свій обов'язок постійно, з терпеливістю і люб'язністю, прощав тим, хто його ображав, за зло платив добром; він поборював своє негативне ставлення до тих, хто його не признавав і ображав".

З болю від того, що вона не змогла бути біля нього в останні хвилини його життя, а також від того, що вона не зможе бачити його похорону, Марія знаходилась "між життям і смертю".

Після кількох дурних сцен "запізнілої любові" мати ставала ще більш похмурою і деспотичною, ніж раніше. "Думки, що вона стала єдиною володаркою, затуманили їй розум".

А Марія продовжувала, лежачи в своєму ліжку, страждати і любити, і була постійно готова здатись на волю Божу; вона втішала пригнічених, направляла заблукані душі, мала болючі передчуття тяжких годин; у всіх випадках вона показувала свій, по-чоловічому сильний характер і ясну вдачу душі, що перебуває в Бозі.

На прохання отця Мігліоріні з Чину Слуг Марії вона записала свою біографію, щоб "могти виговоритись про все добре і все погане" з її повністю відкритої душі.

Але раптом її власна письменницька праця за велінням з неба почала надавати перевагу іншому, і вона стала послушним та завжди готовим до послуг інструментом неба.

За кілька років, терплячи невимовні муки душі і тіла, за несприятливих обставин, Марія Вальторта на одному диханні списала п'ятнадцять тисяч сторінок, які лише сьогодні, проте майже однозначно, визнані твором навчання віри і, одночасно, - літератури.

Але ще не всі акти самозречення були виконані. 18 квітня 1949 року Марія принесла чергову жертву Богові: вона пообіцяла не давати твору на суд церковних учених до кінця свого життя; і цим зреченням вона хотіла зробити коштовний подарунок свого духа.

І Господь вислухав її; після того, як вона дізналась, що твір "заблокований", вона жила в душевному усамітненні.

Слідом за цим появились перші ознаки зменшення її розумових здібностей; це проявлялося в перебільшеному використанні прописних букв в її кореспонденції. Далі появились спроби повністю списувати кожен листок паперу, який потрапляв їй в руки, навіть образки вона використовувала, щоб записувати спонтанні молитви.

Коли вона стала повністю непрацездатною (вона, яка ніколи просто так не лежала в ліжку, а писала чи займалась чимсь іншим), Марія стала наче ясновидицею. Але співрозмовникам вона часто відповідала незрозуміло, або повторювала тільки останні почуті слова, так що можливості вести діалог не було. Часто вона вигукувала коротко, або протяжніше, або викрикувала: "Як тут світить сонце!"

Наче велика дитина, вона не лежала спокійно в ліжку, її треба було вкладати; але вона ніколи нічого не вимагала. В будинку перебувала лише Марія Дічотті, тому що Маріїна мати померла в січні 1943 року. І тільки зовсім незначна кількість відвідувачів, рідкісні друзі навідувались туди.

Так мовчки Марія і заснула 12 жовтня 1961 року на шістдесят п'ятому році життя і двадцять восьмому році її нерухомого лежання в ліжку.

З уривку твору від 1944 року ми читаємо, що Господь сказав їй: *"Якою щасливою ти будеш, коли я назавше заберу тебе з цього бідного світу, до якого ти не змогла пристосуватись, у мій світ. Ти наче з марення потрапиш в дійсність, як мала дитина, якій сниться мати і яка прокинулась з матір'ю, що пригортає її до серця. Так станеться і з тобою ".*

До вмираючої було покликано отця Інокентія Марію Роветті, духовного наставника третього чину Служебниць Марії; вона належала до цього третього чину, як також до Чину св. Франціска.

Коли священик звернувся зі словами наказу до душі вмираючої: "Відійди з цього світу, о, душе Христова", Марія кивнула головою і віддихнула останній раз. Це був останній послух в її житті.

Тіло було покладено в її кімнаті, в її ліжку, які були свідками страждання, жертви і смерті хворої письменниці у Віареджо; вона ще раніше приготувала собі плаття до похорону і покривало хрищення, що повинно було накрити її голову, написані були і слова для образочків на спомин: "Я відстраждала, але любити продовжуватиму".

Деякі уважні відвідувачі подивляли блиск руки, яка служила "пером Господа", а друга рука мала тьмяний колір. Коліна, які служили їй письмовим столом, були злегка піднятими, в той час, як тулуб лежав прямо на своїм ложі. В ніч з 13 на 14 жовтня з її просвітлілого обличчя була зроблена гіпсова маска.

14 жовтня рано-вранці, згідно з залишеними нею вказівками, відбулись похорони.

Після богослуження в приходській церкві св. Павліни невеликий поїзд легкових машин рушив, супроводжуючи труну, до "кладовища милосердя", де і відбулись похорони.

Через десять років,. 12 жовтня 1971 року, останки покійної були ексгумовані і піддані спеціальній обробці, аби забезпечити їхнє зберігання. Після цього вони були покладені в родинний склеп на цьому ж кладовищі.

2 липня 1973 року прах Марії Вальторти був перенесений до церкви Благовіщення у Флоренції, в колонний зал хресного ходу базиліки, яка обслуговується отцями Чину Слуг Марії і де вони знаходять свій спочинок.

Твори Марії Вальторти

Твори Марії Вальторти публікувались, здебільшого, долаючи численні і найрізноманітніші перешкоди і труднощі; вони з'явились в Італії і в цілому світі без надмірних витрат і попередньої реклами. Повна віддача, яку вони викликають, спрямована виключно на благо душі читача.

Між 23 квітня 1943 року та 27 квітня 1947 року, як і в часі з 1948 по 1951 рр. Марія Вальторта списала приблизно 15 000 сторінок; і це в несприятливі часи і серед складних обставин (війна, злигодні, найрізноманітніші випробовування, хвороба). Вона писала все без попереднього плану, на одному диханні, не вносячи змін і не коректуючи, без допомоги інших осіб або книг, крім Біблії і катехизму Папи Пія X.

Вона часто писала розділи, які не відповідали хронологічній послідовності, і тільки пізніше робила вказівки, в якій часовій послідовності вони повинні бути розміщені.

Приблизно дві третини записів Марії Вальторти припадають на монументальний твір про життя Ісуса, що починається народженням Пресвятої Діви Марії, потім іде укрите життя її божественного Сина, відтак - роки відкритого життя, його страсті і воскресіння, а завершується взяттям Марії до неба.

Праця в оригіналі має назву: *"Il poeta dell'Uomo-Dio";* її було опубліковано в 1956-1959 роках в чотирьох великих томах. Нове видання було зроблене під контролем отця Коррадо Марія Берті, члена Чину Слуг Марії, в десяти томах.

З менших за обсягом творів на сьогодні, теж під контролем отця Берті, вийшли *"Книга Азарії"* (теологічно-спірітуальний коментар до 58 святкових відправ) і *автобіографія* письменниці.

Неопубліковані досі матеріали складаються з коментарів або праць по окремих місцях Старого Завіту, листа святого Павла до римлян, пророцтв та Нового Завіту; окрім того: праці про світ раннього християнства і деяких мучеників; про науку віри і духовного

начала; біографічні нотатки і багата переписка (названі твори були початково написані італійською мовою).

Марія Вальторта чітко пояснила, що її твори - це Божі одкровення, тобто вони є "видіннями" або "диктантами", що посилало їй небо в будь-який час дня або ночі. Вона весь час наголошувала на тому, що є лише "засобом", "знаряддям", "пером" в Божих руках.

Свідки, а передовсім Марта Дічотті, стверджують, що Марія починала писати раптово, в ліжку, з зошитом на колінах, навіть і під час жахливого болю, цілком природно і без особливого знаку; через якісь дрібниці вона могла відволіктись, а потім продовжувала писати далі, ніби нічого й не сталося.

"Я смію стверджувати, - так читаємо ми в одному з пояснень Марії Вальторти, - що у мене в розпорядженні не було жодних джерел людського походження, аби дізнатись, що і як я маю писати; було так, що часто під час писання я багато не розуміла".

Твори Марії Вальторти знайшли широке визнання, що задокументовано письмовими висловлюваннями багатьох компетентних високоосвічених церковних і цивільних постатей.

Перш за все, визнано їхню оригінальність, неповторність і цілковиту узгодженість з догмами католицького вчення; неможливо пояснити походження цих творів від людини; навіть, беручи до уваги інтелект, пам'ять, освіченість, терпеливість, усі психічні і духовні дані письменниці, все ж неможливо приписати їй такі точні знання і таку досконалість в теології.

Відкидають ці твори лише особи, які з ними ознайомилися поверхово.

Др. Еміліо Пізані

ПРИХОВАНЕ
ЖИТТЯ
ІСУСА

"Господь створив мене почином путі своєї"

(Прип 8, 22)

1. "МАРІЮ МОЖНА НАЗВАТИ ДРУГОЮ, ВІД ОТЦЯ РОДЖЕНОЮ"

Ісус наказав мені: "Візьми цілком новий зошит і перепиши на першу сторінку диктовку від 16 серпня. Ця книга буде про Неї".

Я послухалась і переписала (22 серпня 1944).

Ісус каже:

"Сьогодні пиши тільки це! Чистота має ту вартість, що лоно жінки може охопити неохоплюване, тому що вона посідає найвищу чистоту, яку може посідати Боже створіння.

Найсвятіша Трійця виступає у всій своїй досконалості, у своїй безконечності перебуває в малому просторі - не втрачаючи при цьому своєї безконечності, і проявляє себе своїми характерними особливостями:

Отець знову як творець, як шостого дня Він створив справжню "дочку", достойну його і йому подібну. Печать Господа була витиснута на Марії так чітко і ясно, що тільки народженого від Отця вона була повнішою *(Рим. 8, 29).*

Марію можна назвати "другородною від Отця", тому що вона - через дану їй і свідомо заховувану досконалість, через бутність нареченою і матір'ю Бога і Царицею Неба - є другою після Сина; другою в безконечних помислах Отця, що вибрав її перед віками.

Син, який був теж її "сином", вчив її - через таємниче проникнення ласки - своїй правді і мудрості, коли ще був сіменем, що росло в її лоні.

Дух Святий об'являється людям в пророкованому святі П'ятидесятниці як любов в "тій, котру він полюбив; як утіха через плід її лона; як освячення через святе материнство".

Аби об'явитись людям в новий повний спосіб, що поклало початок новому літочисленню, Господь вибрав своїм троном

не небесну зорю і не палац можновладця; і не крила ангелів зробив він своїм підніжком. Він хотів непорочного лона.

Єва також була створена непорочною; вона дозволила себе зіпсувати з власної волі. Марія, що жила в зіпсованому світі - в той час, як Єва була оточена чистотою - не хотіла спричинити шкоди своїй чистоті навіть думкою про гріх. Вона знала, що гріх існує. Вона бачила його різноманітні жахливі обличчя. Вона бачила їх всіх, навіть найжахливіше - боговбивство. Але вона їх вивчила, щоб їх відкупити і бути навіки тією, що має співчуття до грішників і молиться за їхній порятунок. Ця думка є вступом до інших святих речей, які я скажу тобі і багатьом іншим на втіху".

2. ЙОАКИМ І АННА СКЛАДАЮТЬ ОБІТ БОГОВІ

Я бачу будинок. У ньому за ткацьким верстатом сидить жінка похилого віку. По її колись чорному, а тепер уже посивілому волоссі та обличчі, хоча ще й не зморшкуватому, але з помітними слідами часу, я можу визначити, що їй десь 50-55 років. Не старша.

При визначенні її віку я брала за порівняння обличчя моєї матері, що пригадується мені в її останні дні біля мого ліжка... Обличчя моєї матері, обрамлене рано посивілим волоссям, виглядало дуже молодо. У віці п'ятдесяти років вона була такою, як наприкінці свого життя. І, не враховуючи погляду, що видавав справжні роки, ніщо не зраджувало її віку. Я можу помилитись, коли я визначаю вік більш літніх жінок.

Жінка, яку я бачу за верстатом в ясно освітленому приміщенні, - гарна, з типово єврейськими рисами обличчя. Напіввідчинені двері відкривають вид на великий сад, який я, з огляду на його розміри, можу швидше визначити як невелике помістя, що простягається на горбистій місцевості. Глибокі чорні очі жінки нагадують мені - я не знаю чому - очі Івана Христителя. Вони горді, як очі королеви, але, разом з тим, ніжні, немовби на їх благородний відблиск спала небесно-голуба пелена. Вони ніжні і трохи десь трагічні, наче в людини, що з сумом думає про втрачену справу. Колір обличчя

смаглявий, але не надмірно. Рот, трішки широкий, гарно сформований і має чіткі, але не тверді риси. Ніс видовжений і гарний, ледь зігнутий донизу. Благородний ніс, що добре пасує до очей. Жінка міцна, але не товста, добре збудована і, судячи по поставі, досить висока. Я думаю, вона тче полотно або килим. Різнокольорові шпульки швидко крутяться на ткацькому верстаті і з'являється готовий шмат полотнища з різними прикрасами і розетками, в яких зелене, жовте, червоне і темно-голубе переплітається і змішується, наче в мозаїці. Жінка носить просту темну одіж, фіолетово-червоний колір якої нагадує колір трьохколірної фіалки.

На стук в двері вона підіймається. Вона дійсно висока. Перед дверима стоїть жінка, яка питає: "Анно, чи не даси мені свій дзбан? Я наповню його для тебе".

Біля жінки - жвавий хлопчик років п'яти, який тут же тулиться до спідниці тієї, яку назвали Анною. Вона голубить його, ідучи в інше приміщення, і повертається звідти з гарним мідним дзбаном, який віддає жінці зі словами: "Ти завжди добра до твоєї старої Анни. Хай Бог відплатить тобі за це в твоїй дитині і в синах, що ти їх маєш і будеш мати, о, щаслива!" Анна зітхає. Жінка дивиться на неї і не знає, що вона має відповісти на це зітхання. Щоб відволікти її від турботи, котра її пригнічує, вона говорить: "Я залишу Алфея тут, якщо він тебе не обтяжить; так справа піде швидше, і я зможу наповнити для тебе багато дзбанів і бурдюків".

Алфей радіє, що може залишитися, і, зрозуміло, чому. Ледве мама відійшла, як Анна бере його собі на плечі і йде з ним в сад. Вона піднімає його високо в арці, з якої звисає жовто-золотий виноград, і каже: "їж, їж, вони добрі!" І цілує його в клейке від виноградного соку личко, а дитина швидко споживає ягідку за ягідкою. Потім жінка посміхається і раптом здається молодшою, з гарними зубами, що з'являються при посмішці, і радістю, що випромінює її обличчя, коли дитина ще каже: "А що ти мені даси зараз?" і дивиться на неї при цьому великими сіро-блакитними очима.

"Що ти даси мені, коли я тебе, я тебе... ну, відгадай що?"

Дитина плескає в долоньки і каже, сміючись: "Поцілую, поцілую я тебе, гарна Анно, добра Анно, мамо Анно..." Анна чує, що її називають мамою, й з криком радості притискає малого

до своїх грудей, кажучи: "О, мій скарбе! Коханий, коханий!" При кожному "коханий" вона цілує рожеві щічки. Потім вони ідуть до шафки, і з тарілки вона бере медяника. "Я спекла його для тебе, радосте бідної Анни, бо ти так любиш мене. Але скажи мені, як сильно ти мене любиш?" Хлопчик згадує те, що найбільш вразило його в його дотеперішньому житті, і каже: "Як храм Господа". Анна цілує його ще раз в жваві оченята, в рожевий ротик, а дитина тулиться до неї, як кошеня.

Його мати приходить з глеком і, нічого при цьому не говорячи, посміхається. Вона полишає обох їхнім ніжностям.

Тут з саду приходить старий чоловік, трохи нижчого зросту, ніж Анна, з густим сніжно-білим волоссям. Він має світле обличчя з чотирикутно підстриженою бородою і двоє смарагдово-голубих очей під світло-коричневими, майже зовсім світлими бровами. Зодягнутий в темно-коричневу одіж.

Анна його не бачить, вона стоїть спиною до виходу. Чоловік іде до неї і каже: "А для мене нічого?" Анна, обертаючись, відповідає: "О, Йоакиме, ти закінчив свою роботу?" Одночасно маленький Алфей притискається до коліна Йоакима і каже: "І для тебе теж, і для тебе теж". Йоаким схиляється до нього. Дитина грається його бородою і дзвінко цілує його.

Йоаким теж має подарунок для Алфея... До цього часу він тримав його в лівій руці за спиною; а тепер він показує чудове яблуко, що виглядає наче намальоване і, сміючись, каже дитині, що в чеканні простягає за ним рученята: "Почекай, я розріжу тобі його на шматки. Так ти його не зможеш з'їсти; воно ж більше від тебе". І невеликим ножиком, який він використовує для обрізання дерев і квітів, розділяє яблуко на малі частки, які акуратно вкладає в маленький рот, наче має справу з пташенятком.

"Подивись на очі, Йоакиме! Хіба вони не схожі на два шматки галилейського моря, коли вечірній вітер тче на небі покривало з хмар?" При цих словах Анна кладе руку на плече Йоакима і злегка схиляється до нього: порух, що засвідчує глибоку подружню любов; після стількох років подружнього життя любов залишається незатьмареною.

Йоаким з любов'ю дивиться на неї і киває, кажучи: "Вони дуже гарні. А ці кучері? Хіба це не колір висушеного сонцем сіна? Глянь: суміш золота і міді".

"Ах, якби ми могли мати дитину, то я б побажала собі з такими очима і таким волоссям". Анна схилилась, майже опустилась на коліна і з тяжким зітханням поцілувала великі сіро-голубі очі.

Йоаким зітхнув теж. Але, хотячи її втішити, він кладе їй руку на кучеряве сиве волосся і каже: "Ми не повинні втрачати надії. Бог всемогутній. І допоки живеш, завжди можна зустрітися з чудом, особливо коли любиш його і маєш взаємну любов". Йоаким наголосив на останніх словах.

Але Анна пригнічено мовчить, схиливши голову, щоб приховати дві сльози, які котяться вниз по її щоках; тільки малий Алфей помітив їх, а тому здивувався і стурбувався, що його доросла подруга плаче, як деколи він сам. Він піднімає ручку і витирає сльози. "Не плач, Анно," - втішає її Йоаким. "Ми і так щасливі. Принаймні я, бо маю тебе".

"І я щаслива, бо я маю тебе. Але я не дала тобі сина... Видно, я в чомусь провинилась перед Господом, що він не дав мені сина".

"О, моя дружино! Чим ти могла перед ним провинитись? Ти - свята! Послухай! Підемо з цією нашою просьбою ще раз до храму! І не лише тільки з нагоди свята кучок (Вих 23, 14-17). Будемо довго молитися. Можливо, станеться з тобою, як з Сарою... як з Анною, жінкою Елкана. Вони довго чекали і думали, що покинуті, раз залишаються бездітними. Але натомість в Бога була для них свята дитина *(1 Цар 1 і 2,11)*. Усміхнись, моя дружино! Твій плач завдає мені більше болю, ніж бездітність... Ми візьмемо з собою Алфея і він теж буде молитися; він, що є невинним... Бог вислухає його і наші молитви та прийме їх".

"Так, ми складемо обіт Господеві. Йому буде належати дитина, якщо він її нам дасть... Ах, якби я могла почути слово "мама"!"

І тут Алфей, здивований і невинний глядач, сказав: "Я ж так називаю тебе!"

"Так, моя люба радосте..."

Тут видіння закінчується.

Я усвідомлюю, що розпочався цикл видінь про народження Марії. І я дуже рада, бо пристрасно цього хотіла. Я думаю, що і Ви теж раді (в цьому місці і також у ряді інших цієї книги авторка звертається до своїх духовних наставників).

Перед початком писання я почула, як Мати звертається до мене: "Дочко, пиши зараз про мене! Ти знайдеш втіху всім своїм жалям". Кажучи це, вона поклала свою руку мені на голову і ніжно мене погладила; потім з'явилось видіння. Але спочатку, поки я не почула імені жінки, я не знала, що бачу перед собою матір нашої Матері і що попереду милість її різдва.

3. МОЛИТВА АННИ В ХРАМІ ВИСЛУХАНА

Перш, ніж продовжу, слід зробити такі зауваження.

Будинок не здався мені таким, як він відомий в Назареті; в усякому випадку, оточення було зовсім іншим. Також набагато більшим був сад і квітник, а поля проглядалися аж вдалечінь. Пізніше, після весілля Марії, тут буде тільки сад, а кімнату, яку я бачу в цьому видінні, в наступних вже не бачитиму. Я не знаю, як мені це пояснити; чи батьки Марії з фінансових причин позбулись частини майна, чи Марія з храму пішла в інший дім, який, можливо, їй дав Йосиф. Я не можу пригадати, чи в колишніх видіннях і повчаннях є певні вказівки на те, що будинок в Назареті є тим, що в ньому вона народилася. Моя голова дуже втомлена. Раніше я відразу забувала слова, особливо це стосується диктантів, тоді як доручення і світло залишалися наче віддрукованими в душі. Але деталі одразу ж забувались. Коли я через годину хотіла повторити те, що почула, я більше нічого не пам'ятала, не рахуючи однієї - двох основних думок. Видіння, навпаки, залишалися в моїй пам'яті, тому що я сама бачила все. Диктанти я просто записувала. Видіння ж я співпереживаю. Вони залишались в мені, тому що я сама повинна була запам'ятовувати всі подробиці.

Я сподівалась, що послідує диктовка щодо вчорашнього видіння. Але ні, я починаю бачити і пишу.

За Єрусалимськими стінами, на схилах серед оливних дерев зібралась велика група народу. Схоже на велику ярмаркову площу. Але не видно столиків і будок. Та й не чути ярмаркових вигуків. Немає ігр. Тут багато палаток з шорсткої непромокаючої тканини, натягнутої на забиті в землю жердини. З них звисають вниз зелені гілки, які служать і для прикраси, і для освіження. Деякі намети взагалі збудовані лише з гілок, що закріплені в землі і так зв'язані одні з одними, що утворюють зелені альтанки. В кожному з цих наметів знаходяться люди різного віку і стану. їхні розмови, що перериваються хіба що криком дитини, - мирні і зосереджені.

Ніч спадає на землю, і то тут, то там у цьому своєрідному таборі загоряються ліхтарі. Деякі сім'ї, зібрані навколо цих ліхтарів, вечеряють; сидять на землі, матері тримають дітей на колінах. Багато дітей засинають від втоми, часто ще тримаючи в рожевих пальчиках шматок хліба і схиливши свої голівки на груди матері. Матері по можливості закінчують свою вечерю, пригортаючи до серця своїх дітей. Деякі сім'ї ще не вечеряють. Вони розмовляють між собою в напівтемряві і чекають, коли буде готова страва. Маленькі вогнища горять тут і там, а навколо них орудують жінки. Колискова, тиха, майже жалібна, заколисує якусь неспокійну дитину.

А вгорі - гарне веселе небо, що стає все більш темно-синім, поки не стає схожим на величезний купол театру з м'якого темно-синього оксамиту, на якому невидимий митець і декоратор дуже повільно засвічує перли і ліхтарі; одні-поодинці, інші - зібрані в геометричні фігури, серед яких з'являються Велика і Мала Ведмедиці. Полярна зірка сяє повним блиском.

Я дізнаюся, що це жовтень, тому що сильний чоловічий голос каже: "Цьогорічний жовтень особливо гарний!"

Дивись, Анна іде від одного з вогнищ. На широкій плоскій паляниці, що служила їй тарілкою, вона несе різноманітні речі. За її плаття тримається Алфей, чий дитячий голосочок чути далеко. Йоаким, побачивши Анну, квапиться запалити ліхтар. На порозі своєї зеленої хижки він розмовляв з тридцятирічним чоловіком, побачивши якого, Алфей здалеку закричав: "Тату".

Вздовж ряду наметів величною ходою простує Анна. Величною і разом з тим скромною. Ні на кого вона не дивиться гордо. Вона піднімає дитя бідної, дуже бідної жінки, яке, спіткнувшись на бігу, впало їй просто під ноги; а так як дитя мало замазане личко і плакало, то вона витирає його, втішає і передає матері, що підбігла, зі словами: "О, це нічого! Я рада, що він не зашкодив собі. Що за гарна дитина. Скільки йому років?"

"Три роки. Є ще менший, але скоро я буду мати ще одну дитину. Зараз у мене шість хлопців, і я дуже хотіла б мати дівчинку... Для матері дівчинка багато значить..."

"Найсвятіший щедро обдарував тебе, жінко!" Анна 'зітхає. Та жінка: "Так, я бідна, але діти є нашою радістю, а старші

вже допомагають в роботі. А ти, пані (те, що Анна належить до заможних людей, жінка побачила по її поведінці), скількох дітей маєш ти?"

"Жодного".

"Жодного?! Хіба це не твоє?"

"Ні, це дитя моєї доброї сусідки; це моя втіха..."

"Вони повмирали, чи..."

"Я ніколи не мала дітей".

"О!" - бідна жінка дивиться на неї із співчуттям. Анна прощається з нею з глибоким зітханням і йде до своїх рідних.

"Я примусила чекати на себе, Йоакиме. Бідна жінка зупинила мене, мати шести хлопців, подумай собі! А незабаром у неї буде ще дитина".

Йоаким зітхає.

Батько Алфея зве свого хлопця; але цей відповідає: "Я залишуся з Анною. Я допоможу їй". Усі сміються.

"Залиш його! Він не заважає нам. Він ще не доріс, щоб підлягати закону. Тут чи там. Він - як пташка", - каже Анна і сідає далі з дитиною на колінах. Вона дає йому пиріг, як мені здається, і підсмажену рибу. Я бачу, що вона її уважно обирає перед тим, як йому дати. Можливо, вона вибирає кістки. Спочатку вона обслужила свого чоловіка. Сама вона їсть останньою.

Зорі стають все яснішими, а ліхтарів в таборі все більшає. Потім поступово ліхтарі починають гаснути. Спочатку загасили їх ті, хто повечеряли в числі перших і зараз вклалися спати. Помалу стихає гамір. Дитячих голосів більше не чути. Тільки то тут, то там заплаче, як ягнятко, немовля, просячи материнського молока. Ніч покриває своїм диханням людей і речі та гасить прагнення й спогади, сподівання та турботи, але вони, можливо, з'являться у снах.

Колишучи Алфея, що почав засинати у неї на руках, Анна каже своєму чоловікові: "Останньої ночі мені снилось, що на той рік я прийду в святе місто на два празники, замість одного. І одним з празників буде жертва моєї дитини в храмі... О! Йоакиме!.."

"Сподівайся, сподівайся, Анно! Хіба ти не просила Бога? Бог нічого не шепнув тобі на серце?"

"Нічого. Це був лише сон..."

"Завтра останній день молитов. Вже майже всі жертви складені, але завтра ми ще раз урочисто повторимо наші молитви. Ми привернемо ласку Божу нашою вірною любов'ю. Я завжди думаю, що з тобою буде, як з Анною Елкана".

"Як схоче Бог... але я б хотіла зустріти когось, хто б мені сказав: "Іди в мирі! Бог Ізраїлю дав тобі ті милості, про які ти його просила!"

"Коли зійде милість, про це скаже тобі твоя дитина, ворухнувшись перший раз у твоєму лоні. Це буде голос невинності, а тому голос Бога".

Табір в темряві вмовк. Анна теж відносить Алфея в сусідню хижку і кладе його на сіно поряд з маленькими братами, які вже сплять. Потім вона лягає біля Йоакима, і їхня лампа гасне теж. Одна з останніх зірочок на землі. Набагато яскравіше світять зірки на небі, що дивляться на сплячих.

4. "ЙОАКИМ ОДРУЖИВСЯ З БОЖОЮ МУДРІСТЮ, ЩО БУЛА ЗАХОВАНА В СЕРЦІ ПРАВЕДНОЇ ЖІНКИ"

Ісус каже: "Праведники завжди мудрі, бо вони - друзі Господа, живуть у його товаристві і навчаються Ним; Ним, що є безконечною мудрістю. Мої дідусь і бабуся були праведні, а тому мали мудрість. Вони могли істинно сказати, як написано в книзі, що співає хвалу мудрості: "Я любив її і шукав з моєї юності, і вирішив зробити її своєю нареченою" *(Мудр 8, 2).*

Анна з роду Арона була сильною жінкою, про яку говорить наш предок *(Прип 31, 10-31),* шукала не стільки краси і багатства, скільки чеснот. Анна володіла багатьма чеснотами. Так, в ній були поєднані всі чесноти, наче в пахучому букеті квітів, що створюють щось неповторно прекрасне: вінок чеснот. Царська чеснота, достойна стояти біля трону Господа.

Йоаким двічі одружувався з мудрістю, "тому що любив її більше від усіх інших". Він одружився з Божою Мудрістю, що була захована в серці праведної жінки. Анна, дочка Арона, не бажала

собі нічого іншого, як поєднати своє життя з праведним чоловіком, будучи переконаною, що щастя сім'ї - в праведності. І щоб бути взірцем "сильної жінки", їй бракувало лише вінця дітей, що є доблестю заміжньої жінки і звершенням подружжя, про що каже Соломон *(Прип 17, 6).* І для її щастя бракувало лише цих дітей: цвіту дерева, що злився воєдино з цвітом сусіднього дерева і від цього з'явилось багатство нових плодів, в яких чесноти обидвох злились воєдино; щоб не довелося їй пережити розчарування від чоловіка.

Хоч вона старіла і вже багато років була дружиною Йоакима, для нього вона завжди залишалась "нареченою його молодості, його радістю, любою сарною, стрункою газеллю" *(Прип 5, 18-19),* чиї пестощі кожного разу були як вперше і, повні ніжності, приводили в захоплення його любов, освіжаючи його, наче роса квітку, і живлячи, як полум'я. Вони втішали одне одного словами, думками і ніжними поглядами. Прийшла година, і вічна мудрість, що вела їх в житті, освітила їх в нічних снах. Так вони дізнались, що на них зійшла ранкова зоря благодаті, а саме свята Марія - моя мати.

І коли вони в своїй смиренності не думали про те, їхні сповнені надії серця тремтіли при першому звуці Божої обіцянки. Впевненість є вже в словах Йоакима: "Сподівайся, сподівайся... ми привернемо Господа нашою вірною любов'ю".

Вони бажали собі сина: вони одержали Матір Господа. Слова книги мудрості здаються написаними наче для них: "Через неї я зберу славу з народу... через неї отримаю я безсмертя і залишу спомин свій для кожного, хто прийде до мене" *(Мудр 8, 13).* Щоб отримати все це, вони мусіли бути володарями правдивих і тривалих чеснот, які не міг би знищити жодний випадок: чесноти віри, чесноти любові, чесноти надії, чесноти непорочності.

Непорочність подружжя! Вони мали її, бо для цього потрібна не лише неторканість. Непорочний шлюб має свого ангела-хоронителя, який піклується про добре потомство, для якого чесноти батьків будуть головним у житті.

Що ж сталося з подружжям? Сьогодні не бажають ні дітей, ні непорочності. Тому, кажу я, любов і шлюб втратили свою святість, осквернились".

5. ПІСНЕЮ ЛЮБОВІ СПОВІЩАЄ АННА ПРО СВОЄ МАТЕРИНСТВО

Я знову бачу будинок Йоакима і Анни. Всередині не змінилось нічого, не рахуючи численних квітучих гілок, які скрізь наповнюють вази і які, очевидно, походять з плодових дерев в саду, що зараз квітує: хмара, колір якої міняється від білизни снігу до червоного.

І заняття в Анни не те саме. На верстаті, що набагато менший за попередній, тче вона тонке лляне полотно і в ритмі коливання своїх ніг співає пісню любові. Вона тче і посміхається... До кого? До себе самої, до чогось, що вона в собі бачить. Пісня повільна, але весела. Я записала її уривками, бо вона повторювала її багато разів, наче творила з неї блаженство. Все голоснішим і впевненішим ставав її спів, ж у людини, що віднайшла ритм свого серця і спочатку тихо його про себе промовляє, потім з певністю, що зростає, звук стає вищим і швидшим. Я пишу її далі, тому що вона прекрасна в своїй простоті.

"Слава Отцю Всемогутньому, що пожинає любов синів Давида.

Слава Отцю!

Велика милість Небес навідала мене.

Старе дерево пустило бруньку, що ощасливила мене.

На святі ліхтарів кинула надія своє зерно.

Тепер воно сходить під квітучим подихом Нізану.

Як мигдальне дерево, розцвіло моє тіло весною.

На вечерю поспіє плід його.

На цій гілці цвіте троянда, красується одне з найсолодших яблук.

Сходить зоря, ясно світить вона на небі; юне, невинне життя нам дароване.

Радість дому, чоловіка і жінки.

Хвала Господу, моєму Господу, що змилосердився наді мною!

Його світло благовістило мені: зоря прийде до тебе.

Слава, слава Тобі! Твоїм буде плід дерева.

Перший і останній, святий і чистий, що є подарунком для Господа.

Твоїм повинен він бути. І через нього радість і мир прийдуть на землю.

Літай, човнику! Нитка повинна стати пелюшкою для дитятка.

Воно народиться! Бог, нагороджуючи, підніс до небес радість мого серця!"

Йоаким увійшов, коли Анна втретє повторювала свою пісню.

"Ти щаслива, Анно? Ти як пташка весняного ранку. Що це за пісня? Ніколи не чув я її ні від кого. Звідки вона?"

"З мого серця, Йоакиме". Анна піднялась і пішла назустріч своєму чоловікові, сповнена іскристої радості. Вона виглядала молодшою і кращою.

"Як поетесу я ще не знав тебе", - каже її чоловік і дивиться на неї з явним здивуванням. Вони більше не здаються подружньою парою, що прожила роки. В їхніх поглядах світиться ніжність юних закоханих.

"Я ішов з задньої частини саду і тут почув твій спів. Роками я не чув, щоб ти співала голосом воркуючої голубки. Ти хочеш повторити мені ще раз цю пісню?"

"Я повторила б її для тебе, навіть якщо б ти мене про це не попросив. Діти Ізраїля завжди довіряли пісні найщиріший вислів своєї надії, своєї радості і свого болю. І я хочу піснею сповістити мені і тобі велику радість. Так, і мені також, бо справа така значна, що я не можу ще в неї повірити, хоча я в ній і впевнена..." І вона почала співати спочатку. Коли вона дійшла до місця "На цій гілці цвіте троянда, красується одне з найсолодших яблук, сходить зоря...", її прекрасний альт затремтів; вона затулилась, глянула на Йоакима зі схлипом радості і вигукнула, піднявши вгору руки: "Я - матір!" Потім припала до його серця, впала в руки, які він простягнув до неї і якими він зараз пригортає до себе свою щасливу дружину. Це були найнепорочніші і найщиріші обійми, які я будь-коли бачила. Непорочні і разом з тим палкі в своїй непорочності. А далі - м'який докір, що був висловлений в Аннине сиве волосся: "І ти мені ще нічого про це не сказала!"

"Так, я хотіла впевнитись в цьому... В такому віці, як я, відчути себе матір'ю... Я не могла в це повірити... І я не хотіла принести тобі найгіркішого з усіх розчарувань. Уже з кінця грудня відчуваю глибокі зміни в собі, тому що утворюється немовби нова гілка. Але тепер я впевнена в плоді на цій гілці... Бачиш, ця тканина-для прийдешнього пагінця".

"Чи це не той льон, що ти придбала у жовтні в Єрусалимі?"

"Так, і цей льон я пряла, поки чекала... і надіялась. Я сподівалася, тому що коли я молилась останнього дня в храмі, так довго, як довго може перебувати жінка в домі Господа, то був уже вечір... ти пригадуєш, я сказала: "Ще, ще трішки!" *Я* не могла піти з того місця без усвідомлення одержаної милості! І подивись: у темряві, що вже заполонювала Божий храм, в яку я вдивлялась з усією силою душі, щоб від сущого Бога одержати знак, я побачила світло, спалах найпрекраснішого світла. Воно було білим, наче місячне, але мало в собі світло всіх п'яти коштовних каменів, які є на землі. Здавалось, що це одна з найкоштовніших зірок завіси, одна з зірок під ногами Херувимів відокремилась і випромінює надприродне світло... Здавалося, наче з того боку святої завіси з Божого милосердя виходить вогонь, спішить до мене і при проходженні через повітря співає небесним голосом: "Те, про що ти просиш, буде тобі дане! Тому співаю я: "Зірка прийде до тебе". Яким у нас буде син, що був відкритий нам як світло зорі в храмі і який говорив на святі ліхтарів: "Тут я є", ти, мабуть, добре побачив, коли мав мене за нову Анну Елкана *(1 Сам 1, 9).* Як назвемо ми нашу дитину, до якої я прислухаюсь в моїй утробі, як до дзюрчання води, з її маленьким сердечком, що б'ється, як у тої голубки, котра воркує в руках?"

"Якщо це буде хлопчик, ми назвемо його Самуїлом, якщо це дівчинка - ми дамо їй ім'я Стелла (Зірка). Цим словом закінчувалась пісня, якою ти повідомила мені радість, що я стану батьком; це образ, який він прийняв, аби відкритися в святих сутінках храму".

"Зірка, наша зірка, і хоч я не знаю, але я думаю, що це буде дівчинка. Мені здається, що такі ніжні дотики можуть бути лише від найсолодшої донечки. Це вона несе мене блакитною квітучою стежкою так, наче мене несуть ангели, і земля уже далеко під ногами. Я завжди чула від жінок, що вагітність несе з собою болі. Але я не відчуваю жодного болю. Я чую себе сильною, молодою і свіжою, навіть більше, ніж в час нашого весілля. Божа дочка - тому що від Бога вона походить більше, ніж від нас, бо росте із засохлого кореня - не приносить болю своїй матері, лише мир і благословення несе вона їй, подарунок Господа, її справжнього Батька".

'Тоді ми назвемо її Марією, зіркою нашого моря, перлиною, нашим щастям. Це ім'я першої жінки *(Вих 15, 20-21; Числа 12, 1-15).* Але вона ніколи не буде грішити супроти Господа, його одного вона оспівуватиме, бо йому вона посвячена; жертва вже від народження".

"Так, йому буде воно посвячене, хлопчик це чи дівчинка. Коли ми три роки натішимося нашою дитиною, ми віддамо її Господу. І ми разом з нею складемо жертву на славу Господеві".

Далі я не бачу і не чую нічого.

6. "У БОГА НЕ БУЛО БІЛЬШ НЕПОРОЧНОЇ"

Ісус говорить:

"Мудрість Бога засяяла в сутінках храму, влила в невісту "подув Божої сили як випромінення милості Всемогутнього" (Мудр 7, 25) і стала для неплідних словом. Я Той, хто бачив як найближається час відкуплення, Христос, внук Анни, що п'ятдесятьма роками пізніше словом вчиняв чуда на неплідних, хворих, одержимих, безутішних і на всіх страждучих на землі.

Між тим я шепотів у сутінках храму таємничі слова, що заховували в собі надію Ізраїля; бо скоро повинен був постати новий храм, який виражатиме сподівання не лише одного народу, а буде обіцянкою раю для народів усієї землі. А цей народ творить чудо і робить плідним те, що раніше було неплідним; він дав мені матір, яка, будучи дочкою двох святих, мала не лише досконалу природу, благородне серце; як багато інших, вона завдяки своїй добрій волі не лише постійно удосконалювалась в чеснотах і мала незаплямоване тіло, але єдина серед усіх створінь мала незаплямлену душу.

Ти бачив у своєму житті багато поколінь Божих дітей. Якою ж гарною мала бути душа, що її обрав Отець ще перед віками; ця душа, що була радістю Пресвятої Трійці, горіла почуттям бути достойною своїми чеснотами служити Богові. О, ти істинно свята, яку Бог створив для себе і для спасіння світу ! Ти, носителько відкуплення, ти, початку нашого освячення ! Живий раю, ти своєю усмішкою почала освячувати землю.

О, душе, створена, щоб бути душею Бога ! Коли з животворного удару серця триєдиної любові постала ця жива іскра, возликували ангели, тому що більш яскраве світло ніколи ще не освічувало раю... Як пелюстка небесної троянди; духовна, коштовна пелюстка, одночасно і перлина, і полум'я, яка була подихом Бога, котрий спустився, щоб прийняти тіло, зовсім відмінне від інших людей, - як могутній вогонь, що не допускає гріха, пронизав він простір і спочив у святому лоні.

Земля одержала квітку, але ще цього не знала; справжню, єдину квітку, що цвіте у віках; лілія і троянда, фіалка і жасмин, цикламен і соняшник, поєднання всієї краси земних квітів: Марія, в якій з'єднались усі чесноти і ласки. В квітні Палестина схожа на великий сад. Запахи і барви зворушують серце людини. Але найкраща троянда ще була невідома. Вже в материнському лоні таємно цвіла вона для Бога, бо була повна любові з моменту свого воплочення. Але лише коли виноградна лоза дасть їй кров, щоб з неї сталося вино, а дух молодого вина, солодкий і міцний, заповнить уста і ніздрі, Тільки тоді повинна вона посміхнутись до Бога і людей, кажучи своєю непорочною усмішкою: "Подивіться на лозу, яка дасть вам гроно, що буде вічним ліком проти страждань - вона з вами".

Я сказав: "Марія любила з моменту воплочення". Що дає духові світло і пізнання? А що відбирає милість? Первородний гріх і смертні гріхи.

Марія бездоганна ніколи не була поза Божою увагою, його близькістю, його мудрістю, його світлом. Тому, ще будучи плодом, що одержав незаплямовану душу, вона була вже в стані розуміти і любити - вона любила споконвічно.

Пізніше я відкрию тобі в Дусі глибину дівства Марії. І ти здригнешся, як і тоді, коли я дозволю тобі оглянути нашу вічність. А поки що розваж як мати, що носить у своєму лоні вільну від гріхів дитину, яку розлучають з Богом, аби одержати вище пізнання, що робить з неї ясновидицю; ясновидицю її дочки, яку вона називає "дочкою Бога".

[1] Вона була повна ласк, а ласка є любов, є мудрість, є все. І оскільки Марія мала цього достатньо, любила вона з тієї миті, коли одержала душу.

А тепер роздумай, що б було, якби від невинних прародичів народжувались невинні діти, як того хотів Бог!

Це ви, люди, хочете розвинутись до "надлюдини", а зі своїми вадами стаєте лише "наддемонами". А це ж був спосіб стати "надлюдством". Вас не турбував би сатана, а від Бога ви жадали б добробуту, пізнання і благ не більше, ніж Бог хотів би вам дати (а це було би не набагато менше, ніж безконечність). У постійному розвитку ви стали б істинними синами Божими, з тілом, як у людей і духом, як у синів мудрості, тобто переможцями, богатирями і велетнями супроти сатани, який був би поверженим тисячі віків перед тим, коли це тільки сталося, а з ним і все його зло".

7. НАРОДЖЕННЯ ДІВИ МАРІЇ

Я бачу, як Анна виходить у квітник і сад. Вона опирається на руку родички, як мені здається, тому що жінка на неї дуже схожа. Вона вже наприкінці вагітності і очевидно втомлена; можливо, також через духоту, яка схожа на ту, що мене оточує.

Хоча сад і тінистий, повітря однак спекотне, пригнічуюче.

Повітря, здається, можна різати, наче м'яке тісто, таким щільним воно видається під немилосердно блакитним небом. Очевидно, уже тривалий час не було дощу, тому що земля в місцях без поливу стала буквально дрібним, майже білим пилом. Білий колір має відтінок злегка рожевого, в той час, як земля там, де є полив - темно-коричнева до червоного: біля підніжжя дерев, уздовж маленьких грядок, на яких рядами росте городина, навколо троянд, жасмину та інших квітів і квіточок, яких особливо багато на початку саду і вздовж красивої аркади, що ділить сад на дві частини, аж до початку полів, на яких уже зібрано ячмінь. І трава там, де знаходиться живопліт з дикого білого терну, зеленіша і щільніша, і хлопчики випасають кілька овець, шукаючи поживу для них та тінь.

старий, але ще жвавий і працює з радістю. Біля нього двоє людей, що йому допомагають. Вони відкривають маленькі загати на межі

поля, щоб підвести до спраглих дерев воду. Вода прокладає собі шлях, дзюрчить між травами по сухій землі і розтікається. Там, де перед тим, здавалось, були лише жовті кристали, навколо виноградної лози і важких від плодів оливних дерев з'являються "русла" вогкої землі.

Повільно іде Анна тінистою аркадою, де літають жовто-золоті бджоли, жадібні до соку білястих ягід. Вона йде до Йоакима, який, заледве побачивши її, спішить їй назустріч.

"Ти зайшла аж сюди".

"Дім гарячий, як пічка".

"І ти від цього страждаєш".

"Страждання останніх годин вагітності. Це страждання всіх тварин і людей. Не хвилюйся так сильно, Йоакиме !"

"Дощ, якого так давно очікують і який вже три дні здається близьким, все ще не прийшов, а нива горить. Я відкрив канали. Маленьке полегшення для дерев з їх прив'ялим і припорошеним листям, але достатнє, щоб тримати їх при житті. Якби лишень пішов дощ!" - Йоаким поглядом стурбованого господаря подивився на небо, а Анна втомлено освіжувала собі повітря засохлою пальмовою гілкою, що була переплетена різнокольоровими стрічками.

Родичка каже: "Там, по ту сторону високого Гермону, піднімаються хмари, які швидко йдуть сюди. Вітер північний; він принесе свіжість і, можливо, трохи дощу".

"Вже три дні триває такий вітер; але потім при появі місяця він вщухає. Так буде і сьогодні", - каже підупалий духом Йоаким.

"Повернемось в будинок. Тут теж неможливо дихати..." - відповідає Анна, обличчя якої через блідість здається ще більше оливковим.

"Тебе щось болить?"

"Я відчуваю глибокий мир, який я знайшла в храмі, коли була вислухана, я відчула його теж, коли дізналась, що я стану матір'ю. Це як порив. Ніжний сон тіла в той час, як дух ликує і насолоджується в мирі, з яким не може порівнятися ніщо з людського досвіду. Я люблю тебе, Йоакиме, і коли я ввійшла і мені сказали: "Ти є наречена праведника", я мала відчуття миру, що залишилося назавжди, бо твоя щоденна любов піклувалася твоєю Анною. Але нинішній мир зовсім інший. Подивися: я думаю, що це є мир, який поширюється,

як оливне масло, якого відчув дух Якова, нашого батька, коли -він став перед ангелами *(Суд 28, 12);* або ще краще: він схожий на радісний мир обидвох Товіїв, коли їм відкрився Рафаїл *(Тов 12).* Чим більше я в нього заглиблююсь і ним насолоджуюсь, тим більше він зростає. Він такий, наче я підіймаюсь у блакить неба... Я не знаю чому, але відколи я маю в собі цей радісний мир, я чую пісню в моєму серці - пісню старого Товита *(Тов 13, 1-23).* Як на мене, вона наче написана для цієї години... для цієї радості... для країни Ізраїля... якому вона випала на долю... для Єрусалима... грішниці, якій прощається... але... вона насміхається над висловами матері... проте коли я кажу: "Дяка Богові за його благодіяння і хвала Господу Вічному, бо в тобі він знову розкладає своє шатро!", тоді здається мені, що той, кому належить відбудувати в Єрусалимі шатро істинного Бога, має скоро народитися... Я також думаю, що не так для святого міста, як для моєї дитини пророкується доля, коли в Пісні хвали говориться: "Ти засяєш в яскравому світлі, всі народи землі впадуть ниць перед тобою, народи будуть приходити до тебе і приносити подарунки, вони будуть в тобі Бога молити і називати твою землю святою; бо в тобі вони будуть взивати велике Ім'я. Ти будеш щасливою в твоїх синах, бо всі одержать благословення і збиратимуться навколо Господа. Благословенні, що люблять тебе і радість знаходять в твоєму мирі!" І першою радію я, щаслива мати..."

Анна запалилась цими словами і мінялася на лиці, наче переходячи з місячного світла до яскравого вогнища і навпаки. Сльози ніжності покотилися по її щоках; вона не зауважила їх в своїй радості. Між тим вона поверталася назад до будинку разом з чоловіком і родичкою.

Вони поспішають, бо хмари, гнані сильним вітром, швидко наближаються і заслоняють небо, місцевість стає темною і непривітною, віщуючи грозу. Коли вони ступили на поріг дому, перша яскрава блискавка прорізала небо, і удари грому прозвучали, наче удари величезних литавр, що змішались з ударами перших крапель по сухому листю.

Всі увійшли, і Анна усміхнулась, тоді як Йоаким, якого в дверях наздогнали його помічники, почав розмову про дощ, що його так давно очікували, і який є справжнім благословенням для спраглої землі. Але радість перетворилась у страх, коли розгулялась страшна стихія з блискавками і градовими хмарами.

"Коли хмари луснуть, то всі виноградники і оливні дерева будуть подавлені, як в чавилі. Ми залишимося найбіднішими !"

Ще й інший страх заполонив Йоакима: для його дружини настала година, коли їхня дитина має побачити світло дня. Родичка запевнила його, що Анна справді не страждає. Але він залишався неспокійним і кожного разу, коли родичка або інші жінки, серед яких знаходилась і мати Алфея, виходили з кімнати Анни і повертались туди з теплою водою, покривалами і полотном, які вони гріли на яскравому вогнищі в просторій кухні, він ішов до них та допитувався, але не заспокоювався їхніми запевненнями. І відсутність криків болю теж непокоїть його. Він каже: "Я чоловік і ніколи не бачив народження, але я чув, що відсутність болю при родах є загрозливою".

Ніч наступає швидше через надзвичайно сильну грозу, що розбушувалась. Потоки води, вітри, блискавки, але не град, який висипався деінде.

Один з хлопців зауважує силу грози і каже: "Здається, ніби сатана зі всіма демонами вийшов із пекла. Подивись, які чорні хмари! Ти відчуваєш, який запах сірки стоїть у повітрі, ти чуєш посвисти і шипіння, жалібні голоси і прокльони? Коли це він, то він сьогодні ввечері чудово веселиться!"

Другий хлопець сміється, кажучи: "У нього мала вислизнути велика здобич або святий Михаїл вцілив у нього новою Божою блискавкою та спалив йому роги і хвоста".

Входить жінка і гукає: "Йоакиме, вона тільки що народила!"

Все відбулось швидко і щасливо! Жінка знову щезає з горнятком у руці.

Непогода раптово закінчилась таким голосним і сильним ударом грому, що трьох чоловік жбурнуло до стіни, а перед будинком в саду залишилася на згадку чорна дірка, що димилась. У той час, як у кімнаті Анни чути звуки, що нагадують звуки воркуючої голубки, величезна веселка розтягнулась на всю ширину неба. Вона піднімається, або так здається, що вона піднімається з висоти Гермону, який від поцілунку сонячного променя, наче алебастр, засвітився найніжнішим рожево-білим сяйвом і піднімається в ясному вересневому небі. Потім різноколірна дуга перетинає прибране від усякої нечистоти небо,

перелітає на Галилейські пагорби і рівнину, яка видніється на півдні між двома смоковницями, потім ще на одну гору і опускається аж на самому горизонті, там, де сіре пасмо гір заступило дальші краєвиди.

"Небачене диво !"

"Подивіться, подивіться !"

"Здається, наче весь Ізраїль зібрали в одне коло... Тільки подивіться !.. З'явилася зірка, а сонце ще не зникло. І що за зірка! Вона сяє, як величезний діамант!"

"І місяць там, повний місяць, хоча до повні ще три дні. Але гляньте, як він світить !"

В урочистій радості наближаються три жінки з рожевощоким дитям у білому полотні.

Це - Марія, Матір ! Зовсім маленька Марія, така маленька, що могла б спочити в руках дитини; Марія, не більша, як лікоть; голівка, як зі слонової кості, злегка підфарбована рожевим, і маленькі, яскраво-червоні уста, які вже більше не плачуть: вони роблять майже непомітні смоктальні рухи, але тяжко уявити собі, що вони можуть смоктати материнські груди. Носик між двома кругленькими щічками маленький, і коли його легенько торкнути, то відкриваються двоє оченят, і ці дві невинні блакитні крапочки дивляться на нас, не бачачи. На круглій голівці світло-рудувате волоссячко утворює ніжний пушок, що має колір майже білого меду. Прозорі вушка нагадують дві рожеві мушлі. А ручки ! Що то за маленькі ручки, що піднімаються в повітря, а потім дістають до маленького ротика ! Складені, вони нагадують два пуп'янки, що скинули зелень чашечки і готові розпуститись... а тепер, розкриті... схожі на дві камеї зі слонової кості з червонуватим відтінком. Малесенькі рученята з рожевого іскристого алебастру з п'ятьма блідими гранатовими нігтиками... Як можуть такі рученята висушити море сліз?

І глянь, тепер вона знову в пеленках на руках у земного батька, на якого схожа. Власне, ще ні. Тепер вона є лише ескізом людського дитяти. Я думаю, вона буде схожа на нього в дорослому віці. Від матері вона не взяла нічого. Від батька - колір шкіри, очей і, напевно, волосся; хоча зараз воно і біле, проте в молодості було світлим, про що свідчать брови. Від батька у неї і форма обличчя, але більш досконала, бо вона жінка і то жінка надзвичайна; крім

того, посмішка і погляд, спосіб рухатись і статура. Коли я згадую Ісуса, я бачу, що Анна передала внукові свою статуру і більш темне забарвлення шкіри. У Марії немає величної постави Анни, цієї високої гнучкої пальми, але багато грації батька.

Ідучи з Йоакимом нагору до щасливої матері, щоб віднести їй дитятко, жінки говорять про грозу, про дива з місяцем, зіркою і надзвичайною веселкою.

Анна посміхається в думках і говорить: "Вона зірка. Її знак з'явився на небі. Марія, веселка миру. Марія, моя зірка, Марія, сяючий місяць! Марія, наша перлина!"

"Ти назвеш її Марією?"

"Так, Марія, зірка і перлина, світло і мир..."

"Але це ім'я означає також і печаль... Ти не боїшся, що воно може принести їй нещастя?"

"З нею Бог. Вона належала йому ще до свого народження. Він вестиме її на її шляхах, і кожна печаль перетвориться в райську насолоду. А зараз нехай належить своїй матері... Ще трохи, поки вся буде належати Богові..."

Видіння закінчується першим сном матері Анни разом з її дитям Марією.

8. "ЇЇ ДУША З'ЯВИЛАСЬ ГАРНОЮ І НЕЗАПЛЯМОВАНОЮ, ЯК ТОГО ГАРЯЧЕ БАЖАВ ОТЕЦЬ!"

Ісус говорить: "Вставай і поспіши, маленька подруго! Я маю гаряче бажання провести тебе в райську блакить для споглядання дівицтва Марії. Ти вийдеш звідти із свіжою душею, наче щойно створена Отцем; мала Єва, що ще не знає тіла. Ти вийдеш звідти з духом, сповненим світла і в спогляданні свого занурення в утворіння Бога. Ти вийдеш звідти єством, переповненим любов'ю, бо ти будеш вражена, якою великою є любов Господа. Розмова про непорочну Марію означає занурення в небесну блакить, у світло, в любов. Іди сюди і читай її велич в книзі буття!"

"Господь давним-давно створив мене, первістка своєї могутності, початок своїх праць. Я створена перед віками, перед

початком, перед виникненням світу. Ще перш ніж існували моря, була я народжена, ще перед джерелами з водою. Перед тим, як піднялися гори і пагорби, була я народжена, перед тим, як він сотворив землю, і поля, і перші пласти земного багатства. Я була присутня при створенні неба, при відділенні його від твердині; при створенні хмар, укріпленні земної тверді, коли він визначав межі морів, щоб води слухались його наказів; як він сотворив материки, я, як улюблена дитина, була поряд; було повне захоплення день за днем, я гралась весь час перед його очима, гралася на його земній кулі і мала потіху в людських дітях" *(Прип 8, 22-31).*

Ти віднеси ці слова до мудрості, але вони говорять про неї, прекрасну Матір, святу Матір, Діву - Матір мудрості, що нею є я, котра говорить з тобою. Я хотів, щоб першу строфу цього гімну, що говорить про неї, було покладено на початок книги, щоб впізнали і розпізнали, що вона є втіхою і славою Бога, причиною постійної, повної і щирої радості Божої Триєдиності, який вами керує і любить вас, і якому людина завдає стільки причин для смутку; вона є поясненням, чому він не знищив людський рід, тоді як після першого вже випробування він був достойний знищення; вона є причиною прощення, яке ви отримали.

Мати Марію, щоб бути нею любленим! О, це варто того, створити людей, залишити їм життя і вибачити їм, щоб мати гарну Діву, святу Діву, непорочну Діву, Діву, сповнену любові, улюблену дочку, найчистішу Матір, ніжну наречену! Так багато мав Бог і ще більше дав вам, щоб тільки мати предмет свого захоплення, сонце свого сонця, квітку свого саду. Знову і знову продовжує він завдяки їй обдаровувати вас, прислухаючись до її просьб, на її втіху, бо її радість об'єднується з Божою радістю і звеличує її сяйвом, що наповнює велике світло раю; і кожен спалах є подарунком для всесвіту, для людства і для блаженних душ, що радісним "Алелуя" відповідають на кожне, що створене - за бажанням Божого Триєдинства - Боже чудо, щоб бачити сяючу посмішку Діви!

Бог хотів дати Всесвіту, що його він сотворив з нічого, володаря; володаря, що був би вищою істотою з усіх створених істот і, разом з тим, сам був би матеріальною істотою; володаря, що по своєму духу був би лише трохи менш божественним, в своїй невинності був би пов'язаний з ласкою, як першого дня. Але найвищий Дух, який знає все,, що відбудеться в найвіддаленіші часи, що безпосередньо знає все, що було, що є і що буде, він, який оглядає

минуле, спостерігає сучасність і кидає погляд в найвіддаленіше майбутнє; той, що знає, якою смертю помре остання людина - і це без плутанини і без прогалин: цей вищий Дух постійно знав, що задуманий і створений ним володар, який зі свого боку мав би бути в небі напівбожеством, спадкоємцем Отця, що після дитинства свого земного перебування, як дорослий, прийшов би у своїм царстві - вищий Дух постійно знав і передбачав, що це створіння вчинить злочин проти самого себе, уб'є в собі ласку і вкраде у себе небо.

Чому він усе ж створив його? Звичайно багато хто ставить собі це запитання. Чи не краще не існувати? Хіба цей день землі не заслуговує того, щоб хоча бідним, нагим і грубим, все ж залишитися живим, щоб пізнавати і захоплюватися безконечною красою, яка вийшла із Божих рук у всесвіт?

Для кого створив він зірки і планети, що, як блискавки і стріли, проносяться і пронизують склепіння небес; що здаються дуже повільними і разом з тим прокладають свої шляхи швидше від найшвидших куль; що дарують вам світло і пори року; що дають вам можливість орієнтуватись в сторонах світу кожного вечора, кожного місяця, кожного року? Так, наче хочуть вони вам сказати: "Забудьте свою обмеженість, відкладіть всі ваші написані твори, що сповнені темними, лінивими, брудними, отруйними, брехливими, образливими для Бога, нікчемними речами! Принаймні поглядом піднесіться в безконечну свободу небес! Зробіть вашу душу небесно-блакитною, спостерігаючи цю велич! Зробіть запас світла, щоб освітило вашу темряву! Прочитайте слово, що пишемо ми в небесах при співі хору зірок! Воно більш гармонійне, ніж будь-який органний твір у соборах: слово, що ми написали світлом; слово, що ми написали повні любові; тому що той у нас буде вічний, хто подарував нам радість буття, і ми дякуємо йому за те, що подарував нам існування, світло, життя, вільну волю і красу під захоплюючою красою небесної блакиті, за якою видніється ще одна велична блакить: рай; і виконуємо тим самим другу частину нашої обіцянки любові, бо ми любимо вас, ближніх у всесвіті; ми любимо вас і тому даємо вам наш провід і світло, тепло і красу. Сприйміть слово, що ми вам кажемо, і разом з ним випромінюємо нашу мелодію, наші промені і нашу радість: Бога!"

Для кого ж іще створив Бог текучу блакить, в якій віддзеркалюється небо, в якій посміхається вода і розмовляють хвилі?

Всі слова, що знову і знову промовляють разом з шумом шовків, з голосним сміхом дітей, з зітханнями старих, з ударами, поштовхами, лайкою і громом могутності: "Бог". Море було створене для вас, так само, як небо і зорі. А з морем - озера, річки, потічки, струмки, чисті джерела, і всі служать одному - вас носити, вас годувати, вгамовувати вашу спрагу, вас омивати. Вони служать вам у той час, як ви служите Творцеві, не виходячи з берегів і не потоплюючи вас, як ви того заслужили.

Для кого іншого створив він численні сім'ї тварин, які літають, наче співаючі квіти (пташки), які бігають, як ваші слуги, працюють, годують вас і приносять вам радість: вам, своїм володарям?

Для кого іншого створив він численні сім'ї дерев, рослин і квітів, що виглядають, як метелики, коштовні камені і непорушні пташки; сорти фруктів, що є наче скарбами або розсипами перлів, що служать килимами для ваших ніг, для захисту вашої шкіри, для розважання, для радості вашого духу, ваших членів, ваших очей та для всього іншого.

Для кого іншого створив він мінерали в землі і зробив соляні розчини в крижано-холодних та гарячих джерелах? Для того, кому це справить радість, хто є не Богом, але Божою дитиною: для людини.

Для своєї радості Бог не потребує нічого; він не має потреб. Він є достатнім для самого себе. Він потребує тільки свого споглядання для свого задоволення і прохарчування, для життя та відпочинку. Все творіння анітрохи не збільшило безконечності його радості, краси, життя і сили. В більшій мірі Він зробив це для свого творіння, що його Він хотів зробити володарем усього створеного для людини світу.

Жити варт задля того, щоб споглядати цей величезний твір Бога і дякувати йому за його милість. Ви мусите бути йому вдячні, поки живете. І ви повинні б були це робити, навіть якщо б він звільнив вас аж наприкінці світу, тому що, хоча ваші предки не дотримувались наказів і були високомірними, шукали насолод, були вбивцями, і ви живете так само, Бог все ще дозволяє вам радіти з доброти і краси всесвіту. Він поводиться з вами, начеб ви були добрими людьми і добрими синами, яким все показано і доступно, щоб зробити життя приємнішим і здоровішим. Що ви знаєте, ви знаєте завдяки Божому світлу. Що ви відкриваєте, ви відкриваєте за вказівкою Бога, доки це є добром для вас.

Інші знання і винаходи, що носять знак злого, ідуть від вищого зла - від сатани.

Вищий Дух, перед яким ніщо не залишається невідомим, ще до створення людини знав, що вона з власної волі стане злочинцем і вбивцею. Але оскільки вічна Божа доброта є безконечною, Господь думав, перш ніж був зроблений гріх, над способом, щоб зло знову обернути на добро. Тим засобом є Я, Слово. Діва була задумом Божим. Всі речі створені для мене, улюбленого Сина Отця. Як володар я мав би мати під своїми ногами килими і коштовності, як їх має королівський палац; пісні і голоси, раби і слуги повинні б оточувати мене більш, ніж будь-якого іншого володаря дотепер, а також квіти і перли і все величне, розкішне і любе, що лиш виникло в Божих думках. Але я повинен бути і тілом, не лише духом: тілом, щоб відкупити тіло; тілом, щоб облагородити тіло; щоб донести його до неба.

Аби стати тілом, я потребував матері. Щоб я міг бути Богом, мій батько мусів бути Богом. І поглянь, Бог створив собі наречену і сказав до неї: "Слідуй за мною! На моїй стороні ти побачиш, що зроблю я для нашого сина. Дивись і радій, вічна Діво, вічна дочко. Твоя посмішка заповнить це царство, задасть ангелам тон і навчить рай небесної гармонії! Я дивлюсь на тебе. Я вже бачу тебе, якою ти станеш, о, незаплямлена жінко, ти, що тепер є лише духом: думка, яка приносить мені задоволення. Я дивлюся на тебе і даю блакить твоїх очей морю і небу; колір твого волосся - святому збіжжю; чисту білизну і рожевий колір твоєї шовкової шкіри - лілії і троянді; як зразок для перлів я беру твої зуби; солодкі суниці створюю я, дивлячись на твій рот; солов'ям я даю твій голос, а воркуючим голубам - твої жалі. І читаючи твої майбутні думки та слухаючи удари твого серця, маю я провідний мотив моєї творчості. Іди, моя радосте, витай світами, поки ти є лише танцюючим світлом моєї думки. Світи своєю посмішкою. Населяй зірки і сузір'я. Клади місяць під свої благородні стопи і перепоясуйся зоряним поясом Молочного шляху! Для тебе створені зірки і планети. Іди і радій квітам, що будуть служити іграшками твоїй дитині і синові твого лона - подушкою! Іди і дивись, як я створюю ягнят, орлів і голубів! Будь поруч зі мною, коли я створюю днища морів і річища річок, піднімаю гори і розмальовую їх снігами і лісами; коли я сію зерно і створюю дерева і виноград: оливні дерева для тебе, моя носителько миру, і виноград для тебе, моя виноградна лозо, що буде носити євхаристійний виноград.

Спіши, лети, радуйся, моя Прекрасна, і вчи цілий світ створюється час за часом, любити мене, о ти, сповнена л світ повинен стати кращим завдяки твоїй посмішці, о, мого сина, ти, царице мого раю, ти, любове твого Бо]

І коли я бачу помилку і маю одночасно Непорочну очима, я вигукую: "Іди до мене, ти, що згладжуєш гнів людського непослуху, людського блуду з сатаною і лю, невдячності, тобою я розквитаюся з сатаною".

Бог, Отець і Творець, сотворив чоловіка і жінку з досконалим законом любові, що ви цю досконалість вже не зрозумієте. І без успіху ви роздумуєте над тим, що ся б з людством, якби людина не піддалася науці сатани.

Подивіться на плодові і насінні рослини! Чи одер вони насіння і плід через бруд, через запліднення сі з'єднань? Ні! З чоловічих квіточок злітає квітковий п: завдяки природним законам потрапляє на маточку ж квітки. Ця відкривається, приймає його і приносить Жіноча квітка не забруднюється і не відкидає його, як робите, щоб днем пізніше отримати те саме задоволення носить плід і до наступного року більше не цвіте, а к цвіте, то щоб знову носити плід.

Розгляньте тварин, усіх! Чи ви бачили де чоловічу тв щоб тягнулась до жіночої для стерильних обіймів і для пор зв'язку? Ні. Здалека і зблизька вони летять чи повзуть, с ючи і біжучи ідуть вони, коли приходить час для ритуалу з нсння, і не ухиляються від нього, хоча шукали тільки задо ня свого гону; без умов приймають вони серйозну і свя: відповідальність за потомство. Цій єдиній меті мусить ско і людина, що є подібна Богові внаслідок Божественного н ження ласки, яку я повністю дав їй, - скорятися у виконанн хідного тваринного акту з тих пір, як ви опустилися на нижче.

Ви дієте не як рослини і тварини. Ви зробили своїм уч сатану. Ви хотіли мати його за вчителя і продовжуєте хотіти діла, які ви творите, гідні свого вчителя, якого ви хотіли. А ви були вірні Богові, то благословення дітородження ви отр ли б у священний спосіб, без болів, не ослаблюючи себе в н тойних, недостойних з'єднаннях, які невідомі і тваринам; нам, що не мають розумної духовної душі.

Зіпсованій сатаною парі Бог хотів протиставити людину, народжену від піднесеної Богом над всіма жінки. Вона народила, не знаючи чоловіка: квітка, що народжує квітку, не потребуючи природного запліднення, єдино через сонячний поцілунок неторканої чаші лілеї: Марія.

Божа відплата!

Дай, сатано, вихід своєму гніву, поки вона народжується! Ця дитина переможе тебе! Ще до того, як ти став бунтівником, лицеміром, злочинцем, ти вже був повержений, і вона є твоєю переможницею! Тисячі озброєних до бою військ нічого не можуть проти твоєї сили. Зброя людей нічого не варта проти твоєї броні, о, вічний спокуснику, і не існує вітру, щоб розігнати сморід твого дихання. І все ж: ці дитячі ступні, рожеві, як рожева камелія, такі гладкі і м'які, що шовк виглядає шорстким порівняно з ними, такі маленькі, що помістились би в чаші тюльпана і могли б зробити з нього черевички; поглянь, вона наближається до тебе без страху і вона прожене тебе в твоє пекло. Ти втікаєш від її мольб, ти, що не боїшся військ, а її дихання очищує світ від твого смороду. Ти переможений! її ім'я, її погляд, її чистота є списом, блискавкою і каменем, що прошиють тебе, що скинуть тебе, що заженуть тебе в твій пекельний отвір, о, проклятий, що відняв у Бога радість бути Отцем усіх сотворених людей!

Ти даремно зіпсував їх, створених невинними. Ти штовхнув їх на хибні шляхи тілесних утіх, ти перешкодив Богові бути дарителем дітей за правилами, за якими на землі панувала б рівновага між статями і расами і тим самим не було б причини для воєн і розбратів у сім'ях.

Якби ви послухались, ви б спізнали любов. Більше того: тільки в послуху могли б ви зрозуміти і отримати справжню любов - повне і спокійне володіння цією Божою благодаттю, що сходить з надприродного до низького, щоб і тіло освятилось духом і возликувало; тіло, що зв'язане з духом і ним створене.

Ваша любов, о, люди, чим вона є тепер? Це або чуттєва насолода, прикрита любов'ю, або незвичайний страх втратити подружню любов через власну чи інших людей розпусту. Відколи в світі панує чуттєва насолода, відтоді ви не певні, що маєте любов вашого чоловіка або жінки. Ви тремтите, плачете і божеволієте з ревнощів; деколи стаєте вбивцями, щоб відплатити за зраду; деколи, розчаровані, стаєте безвольними або безумними.

Те зробив ти, сатано, дітям Божим. Ті, яких ти штовхнув в гріх, могли б мати радість народжувати дітей без болю і мали б радість бути народженими без страху вмерти. І тепер ти, сатано, переможений через жінку і в жінці. З цих пір, кожен, хто її любить, знову повернеться до Бога, він вистоїть проти всіх твоїх спокус і зможе утриматись у повній чистоті. З цих пір матері, які не можуть народжувати без болю, будуть мати її як свою опікунку, а вмираючі - як Матір, тому що смерть буде солодкою в її руках, вона захист і щит проти тебе, проклятого. Вона є теж і заступницею на Божому суді.

Маріє Вальторто, ти, малий голосе, ти бачила народження Сина Діви і вознесіння його Матері на небо.

Ти побачила, що невинним невідомі ні муки народження, ні муки смерті. І так, як дано незаплямленій Божій Матері небесні дари, так було б і з усіма: якби перші Божі діти залишились невинними, то не знали б ні мук родів, ні страху смерті.

Визначна перемога Бога над помстою сатани полягала в тому, щоб так піднести досконалість вибраної особи, аби, принаймні, в ній одній не було й натяку на ту людську слабість, що підпустила отруту сатани; і таким чином Син хотів вийти не з людського єднання, а з Божих обіймів, що кидають дух в полум'я екстазу.

Дівицтво Діви!..

Іди і розваж це глибоке дівицтво, при спогляданні якого відкриваються надзвичайні обставини! Що є бідне, вимушене дівицтво жінки, яку не побажав жоден чоловік? Менше, ніж ніщо! Що є дівицтво жінки, яка, по волі Божій, залишилась нешлюбною, але лише тілом, а не духом? Вона допускає в свою душу багато нестримних нечистих думок і марить ними! Це тільки маска дівицтва. Що є дівицтво посвяченої Богові, що тільки для Бога живе? Багато, але воно не є таке повне, як в моєї Матері!

Зв'язок завжди був, навіть у найсвятіших: той, що між духом і провиною; той який, могло змити перше Хрищення. Воно змивало його; але, так як жінка, що розлучена смертю зі своїм чоловіком, не віднаходить повного дівицтва, так і Хрищення не повертало назад того повного дівицтва, що було притаманне нашим первородичам перед гріхом. Шрам залишився і болить, і нагадує про минуле, і рана постійно готова знову відкритися, як і певні хвороби періодично спалахують через віруси. Її душа з'явилась гарною і незворушною, як тоді, коли Отець задумав її і поєднав у ній всі ласки.

Вона - Діва. Вона - Єдина. Вона - Досконала. Вона є такою, як була задумана. Такою вона народилась. Такою вона залишилася. Такою вона коронована. Такою вона є у віках.

Вона - Діва. Вона є вмістилищем спокою, чистоти, милості, що губиться в джерелі, з якого вона постала: в Бозі.

Недоторканість, чистота, досконале милосердя. Дивись, Бог Триєдиний піднімає цю зірку досконалості над усіма особами, які втратили святість. Над нездоровою цікавістю піднімає він цю святу скромність, що знаходить задоволення лише в любові Бога. Знанню зла він протиставляє це величне незнання. В ній не тільки незнання нижчої любові, не тільки незнання любові, яку Бог дав одруженим людям, але ще більше. В ній є одночасно стриманість, мудрість і палаюча любов до Бога. Вогонь, що заковує тіло в лід, щоб воно було, як прозоре дзеркало перед вівтарем, де Бог одружиться з Дівою і не оскверниться, бо його досконалість обійме ту, що, як і належиться нареченій, лише в одному нижча від жениха. Вона Йому підпорядкована як жінка, але бездоганна, як і Він".

9. "ЧЕРЕЗ ТРИ РОКИ БУДЕШ І ТИ ТУТ, МОЯ ЛІЛІЄ"

Я бачу Йоакима і Анну разом з Захарією і Єлизаветою. Вони вийшли з будинку в Єрусалимі, що належить, напевне, друзям або родичам, і прямують до храму, аби взяти участь у церемонії очищення.

Анна має на руках дитятко, повністю завернуте в пелюшки. Але воно закутане ще і в велику тканину з легкої шерсті, що має бути дуже м'якою і теплою. А з якою турботою глядить вона своє дитя! Час від часу піднімає накидку, щоб переконатись, чи Марія може добре дихати, а потім знову затуляє її, щоб захистити її від льодяного вітру хоч не дуже, та все ж таки холодного зимового дня. Єлисавета має клунок в руках. Йоаким тягне позад себе на шнурі двох добре вгодованих білих овець: це вже більше вівці, ніж ягнята. Захарія не несе нічого. Він гарно виглядає в своєму білому лляному одязі, що видніється з-під важкого шерстяного плаща. Захарія в розквіті чоловічої краси, він здається багато молодшим за того, якого я вже

бачила при народженні Йоана. І Єлизавета - також свіжа на вигляд зріла жінка, яка кожного разу, коли Анна заглядає до дитинки, зворушено схиляється над сплячим личком. І вона теж дуже гарна в своїй темно-синій, майже фіолетовій одежі з наміткою, яка покриває їй голову і спадає по плечах, по плащі, що є темнішим за плаття.

Анна і Йоаким виглядають урочисто в своїх святкових одежах. Йоаким носить не каштаново-брунатну туніку, а довгу темно-червону одежу. Оторочка на його плащі нова і гарна. На голові він має прямокутну накидку, закріплену шкіряним обручем. Все нове і гарне.

І Анна, о! вона сьогодні не в темному. Вона має на собі світло-жовте плаття, що нагадує колір старої слонової кості: вузьке в бедрах, біля шиї і в рукавах зібране важким поясом, що, мабуть, зроблений з золота і срібла. Її голова покрита легким, подібним до дамаського, полотном, що кріпиться на чолі гарною коштовною металевою пластиною. На шиї у неї тонке намисто, а на зап'ястях - браслет. Вона має вигляд королеви в своєму золотистому плащі з дуже гарно оздобленими різнокольоровими бортами.

"Ти здаєшся мені такою, як в день весілля. Я була ще майже дитиною тоді, але я все ще згадую, якою гарною і щасливою ти тоді була",- каже Єлизавета.

"А зараз я і поготів... І я хочу бути на цій церемонії в тому ж платті. Я його завжди берегла для цього... І я вже не надіялась, що зможу його одягнути".

"Господь дуже полюбив тебе", - відповідає Єлизавета із зітханням.

"Тому я і даю йому найдорожче, що маю: цю мою квітку".

"Як ти зможеш відірвати її від серця, коли прийде час?"

"Я згадую собі те, що у мене її не було і Бог дав мені її. Я завжди буду щасливішою, ніж раніше. Коли я знатиму, що вона в храмі, я скажу собі: "Вона молиться поблизу святого ковчега; вона молиться до Бога Ізраїля також за свою маму", - і я знайду мир. І ще більший мир знайду я, як скажу собі: "Вона є цілком його". Коли обох щасливих батьків, які одержали її з неба, вже не буде тут більше, він, вічний, залишиться її Батьком. Повір мені: я твердо переконана, що ця маленька належить не нам. Я не могла завагітніти... Він поклав її в моє лоно, як божественний дарунок, щоб осушити мої сльози, посилити нашу надію і нагородити нас за наші обіти. Тому вона належить йому. Ми тільки щасливі доглядачі... Це він породив її!"

Вони досягли стін храму.

"Поки ви дійдете до воріт Никанора, я доповім про нас священикові. І потім прийду", - каже Захарія. Він зникає під аркою, що веде до великого двору, оточеного колонними сходами.

Гурт піднімається по терасах, які змінюють одна одну. Я не знаю, чи говорила вже про це: район храму розташований не на одному і тому ж рівні, а йде вгору поверхами, що знаходяться один над одним. На кожен поверх можна потрапити по широких сходах, і на кожній терасі знаходяться дворики, зали, в які ведуть гарно прикрашені двері з мармуру, бронзи і золота.

Перш ніж вони потраплять в потрібне місце, зупиняються ненадовго, щоб звільнитись від принесених речей та пакунків; паляниці, здається мені, широкі, тонкі та добре просякнуті олією; біла мука, двоє голубів у клітці з вербових прутиків і великі срібні монети. Ці монети дуже важкі; на щастя, тоді ще не було кишень, а то вони порвали б їх.

Погляньте, ось ворота Никанора, всі в прикрасах з важкої бронзи і з срібними пластинами. Там, біля священика, уже стоїть Захарія, сповнений гідності, в своїй білій одежі. Анну окроплюють водою, очевидно, свяченою, і просять підійти до жертвенного престолу.

Дитятко вже не в неї на руках. Його взяла Єлизавета; вона біля воріт. Йоаким, навпаки, стає позаду своєї дружини: за собою він тягне нещасну мекаючу овечку. А я... я роблю те, що й при очищенні Марії: закриваю очі, щоб не бачити, як вбиватимуть овечку.

Ось Анна очищена.

Захарія щось шепоче своєму приятелеві і цей, посміхаючись, киває у відповідь, приєднується потім до гурту, що зовні знову збирається разом і вітає батька і матір з їхньою радістю і з їхнім довір'ям до обіцянок та приймає в жертву другу вівцю.

"Отже, ця дочка посвячена Господеві? Хай буде з вами і з нею його благословення. Дивись, ось іде Анна. Вона буде однією з її наставниць. Анно, дочко Фануїлова з роду Азера. Підійди, жінко! Ця маленька посвячена храму як жертва любові. Ти будеш її наставницею, а вона під твоїм керівництвом буде зростати в святості".

І вже зовсім білоголова Анна Фануїлова приголубила дитя, що вже пробудилось і своїми невинними і здивованими очками дивиться на все це біле і золоте, що може засліпити сонце.

Церемонія здається закінченою. Я не побачила ніякого особливого ритуалу при жертвуванні Марії. Можливо, достатньо вже того, що про це сказано священикові і, передовсім, Богові в його священному місці.

"Я хочу принести цей дар храмові і піти туди, де я в минулому році бачила світло", - каже Анна.

Вони ідуть туди в супроводі Фануїлової Анни. Вони не заходять власне у храм, бо вони жінки і мова іде про дівчинку, вони не ідуть і туди, куди приведе свого сина Марія. Але, стоячи біля напіввідчинених дверей, дивляться вони в напівтемряву храму, де лунають чудесні звуки дівочого хору, а коштовні відблиски золотого світла падають на два ряди білявих голівок: дві справжні грядки лілій.

"Через три роки ти теж будеш тут, моя ліліє", - говорить Анна до Марії, яка, мов зачарована, дивиться в глибину храму і посміхається тихому наспіву.

"Здається, ніби вона розуміє, - каже Анна - Вона є гарною дитиною! Вона стає дорогою мені, немов моя власна. Її приймуть у храмі. Я обіцяю це тобі, моя мати. Щоб тільки мій вік дозволив, аби так сталось".

"Так станеться, жінко, - каже Захарія. - Ти приймеш її серед посвячених дівчаток. Я теж буду при цьому. Я буду тут того дня, щоб сказати їй, що вона повинна молитися за всіх нас з першого ж дня..."

І він дивиться на свою дружину, яка розуміє і зітхає. Церемонія закінчена. Анна Фануїлова^відходить, інші, розмовляючи, залишають храм. "Я, каже Йоаким, - не тільки двох, хоч і найкращих, але всіх моїх овечок віддав би задля такої радості і на хвалу Богові!" Більше я не бачу нічого.

10. "ГЛЯНЬ НА ДОСКОНАЛЕ ДІВЧА З СЕРЦЕМ ГОЛУБКИ"

Ісус говорить:

"Соломон сказав: "Хто є дитям, хай іде до мене!" *(Муд 9, 4).* І справді, з фортеці, з-за мурів її міста каже Вічна Мудрість Вічній Дитині: *" І д и до мене!"* Вона жагуче хоче мати її. Пізніше Син

найчистішої дитини скаже: "Не забороняйте дітям приходити до мене, бо їхнє Царство Небесне, і хто не подібний їм, той не увійде в Царство Моє".

Голоси поєдналися, і в той час, як голос Неба гукає до малої Марії: *"Іди до мене"*, голос Богочоловіка, коли він думає про свою матір, каже: *"Ідіть до мене, якщо ви можете бути, як діти ".*

Я даю вам приклад в моїй Матері.

Вона - досконала дитина з простим і чистим серцем голубки. Роки спілкування зі світом не штовхнули її у варварство зіпсутого, лукавого, брехливого духу. Вона не хотіла цього. Ідіть до мене, якщо ви наслідуєте Марію.

Ти, який бачиш її, скажи мені: чи її дитячий погляд дуже відмінний від того, який вона мала біля підніжжя хреста, в свято Пресвятої Трійці, або в час, коли її повіки закрились для останнього сну над прекрасними очима газелі? Ні! Тут ти бачиш невизначений, здивований погляд дитини; потім був здивований і повний поваги погляд при Благовіщенні; далі - радісний - матері з Вифлеєму; потім - моєї першої учениці, що молиться; сяючий погляд у час Воскресіння і в День Пресвятої Трійці і, нарешті, останній потьмарений погляд перед найпрекраснішим Успінням. Але чи розплющувались очі вперше, чи втомлено заплющувались востаннє після того, як побачили стільки радісного і жахливого, вони залишалися радісними, чистими і ніжними часточками неба, завжди однаково світячи з обличчя Марії. Гнів, брехня, гордість, чуттєвість, цікавість ніколи не потьмарювали їх.

Це очі, які з любов'ю дивились на Бога. Чи плакали вони, чи сміялись, це очі, що з любові до Бога пестили, пробачали і все зносили. З любові до їхнього Бога вони стали недосяжними для злого. Це є чистий, спокійний, благословляючий погляд чистої, святої, залюбленої в Бозі людини".

Я вже говорив: "Світлом твого тіла є око. Коли око є здорове, все твоє тіло освітлене. Коли око лихе, то все тіло твоє буде в темряві!" *(Мт 6, 22-23).* Святі мали таке око, що є світлом духові і освяченням тілові. Тому що, як і Марія, вони все своє життя дивились на Бога, навіть більше: вони нагадували Богові про себе!

Я поясню тобі, малий голосе, який зміст мають ці слова".

11. "ЗВІДКИ ЗНАЄШ ТИ ЦІ СВЯТІ РЕЧІ, МОЯ РАДОСТЕ? ХТО СКАЗАВ ТОБІ ЦЕ?"

Я знову бачу Анну. З учорашнього вечора бачу я її так: вона сидить при вході в тінисту аркаду і вмивається. Одягнута в піщано-сіре, дуже просте вільне плаття; можливо, через велику спеку, що зараз панує.

В кінці аркади видно женців, що жнуть серпами траву. Але це не травневе сіно, бо виноград вже починає доспівати, а на великій яблуні між темними листочками видніються плоди, що починають ставати восково-жовтими і рожевими. Хлібне поле стало стернею, над якою колишуться вогники маку, а волошки вільно розправились, сяючи, наче зірочки в блакиті.

З тінистої аркади приходить зовсім маленька, але вже спритна і самостійна Марія. Її хода впевнена, і ноги в білих сандалях не спотикаються на камінні. У неї чарівна, злегка гойдаюча хода голубки; вона сама біла, як голубка, в своєму широкому льняному платтячку, що сягає до кісточок. Небесно-синіми шнурочками воно оторочене навколо шиї і на коротких рукавах, які відкривають її рожеві пухкенькі ручки. Своїм шовковистим волоссям кольору меду, не густим, але хвилястим, що закінчується локонами, своїми небесно-голубими очима і своїм приємним, злегка рожевим личком, що посміхається, вона схожа на ангела. А ніжний вітер, що надув її широкі рукави і здибив полотно її плаття на плечах, зробив її схожою на маленького ангелика з розкритими для польоту крильми.

В своїх рученятах вона тримає маки, волошки та інші польові квіточки; але їх назв я не знаю. Коли вона наближається до матері, то починає бігти, її голосок лунає коротеньким радісним вигуком і вона, як горличка, летить до матері. Мати відкладає роботу, аби дитина не вкололась, простягає до неї руки для обіймів.

"Мамо, мамо!" Біла голубка уже в гнізді з материних колін, ніжки торкаються низької трави, а личко уткнулось в материні груди. І вже не видно нічого, тільки бліде золото її волосся на гарній потилиці, яку Анна цілує з любов'ю, для чого трохи нахиляється. Потім голубка піднімає свою голівку і дає їй квіти. Вона дає мамі їх усіх і про кожну розповідає історію, яку сама придумала:

"Ця велика і синя - зірка, що зійшла з неба, аби передати матері поцілунок її Господа. Поцілуй, поцілуй її в серце, поцілуй серце цієї небесної сині і ти відчуєш, що вона несе подих Бога.

Ця друга, навпаки, голуба, як очі татка; на її листочках написано, що Господь дуже любить тата, бо він такий добрий.

А ця маленька - маленька, єдина така, яку я знайшла (незабудка), її створив Господь, щоб сказати Марії, що він її любить.

І ця червона, ти знаєш, мамо, що це за квітка? Це клапті одежі царя Давида, вмочені в кров ворогів Ізраїля, що посіялись на полях борні і перемог. Вони проросли з клаптів одежі царя-героя, що рвалась в битвах за Господа *(2 Сам 5-8).*

Ця біла чудова квіточка, наче зроблена із семи шовкових пелюсток, запах якої сягає неба, народилась там, біля джерела, тато витягнув її з тернових зарослів. Вона з одежі, яку носив цар Соломон в тому місяці, коли народився його внук... але багато, багато років до того, коли він в білій величі своїх одеж рухався зі своїм військом з Ізраїля, і вигукнув з радості через хмару, яка повернулась, щоб огорнути його славу,- і полинула пісня прослави, і зазвучала молитва його радості. Я хочу завжди бути як ця квітка і як мудрий цар хочу все життя співати і молитись перед наметом". З цим маленькі уста Марії замовкли.

"Мій скарбе! Звідки знаєш ти ці святі речі? Хто розповів тобі про це? Твій батько?"

"Ні, я не знаю, хто. Мені здається, наче я це знала завжди. Або, можливо, є хтось, хто говорить це мені і кого я не бачу. Можливо, один з ангелів, якого послав Бог, щоб розмовляти з добрими людьми. Мамо, ти розповіси мені ще про це?"

"О, моя доню! Про що я повинна тобі розповісти?"

Марія роздумує, серйозно і зібрано. Треба змалювати обличчя, в якому віддзеркалюються тіні її думок, усмішка і зітхання, сонячні промені і тінь від хмари. Вона роздумує про історію Ізраїля...Потім Марія згадує ще раз історію Гавриїла, Даниїла, в якій був обіцяний помазаник Божий *(Дан 9).*

І ось вона слухає з заплющеними очима і тихо повторює слова матері, щоб краще запам'ятати їх. Після того, як Анна завершує свою розповідь, вона питає: "Скільки ще потрібно чекати, щоб прийшов Месія?"

"Ще приблизно років тридцять, моя дорога". "О, як ще довго! Тоді я буду в храмі... Скажи мені, коли я буду багато,

дуже багато молитися, день і ніч, ніч і день, і коли я вся буду належати Богові, чи подарує Всевишній мені свою милість і дасть народові швидше Месію?"

"Цього я не знаю, моя дорога; пророк говорить: сімдесят тижнів. Я думаю, що пророки не помиляються. Але Господь добрий,- спішить додати Анна, побачивши, як на золотистих віях її дитини вже зібрались перлини сліз, - я думаю, що якщо ти багато молитимешся, він тебе почує".

Усмішка знову повернулась на звернене до матері личко, і сонячний промінь, що пробився між двома виноградними листочками, примусив зблиснути крапельки сліз двома діамантами.

"Тоді я буду молитися і посвячу себе як Діва".

"Але ти знаєш, що це означатиме?"

"Це означатиме не знати любові чоловіка, знати лише любов Бога. Це означатиме не мати жодних думок, що не стосуються Бога. Це означатиме залишитись дитиною тілом і ангелом в серці. Цс означатиме використовувати очі лише для того, щоб дивитись на Бога, вуха - щоб його слухати, рот - щоб його хвалити; руки - щоб приносити себе йому в жертву, ноги - щоб швидко слідувати за ним; серце і життя - щоб їх йому подарувати".

"О, ти, благословенна! Але тоді ти ніколи не будеш мати дитяти, ти, що так любиш дітей, і ягняток, і голубів...Ти знаєш, дитинка є для жінки наче біле кучеряве ягнятко, як голуб'ятко з пухнастим шовковим пір'ячком і кораловим ротиком, які можна любити і цілувати і які кажуть: "Мамо".

"Це нічого. Я хочу належати Богові. В храмі я буду молитися і тоді, можливо, одного дня я побачу Месію. Діва, що стане його матір'ю, вже повинна, як каже великий пророк, народитись і бути в храмі... Я буду її послідовницею... її служницею! О, так, якби тільки змогла пізнати її в світлі Господа, я б служила їй, блаженній! Тоді вона б принесла мені свого сина, і я б служила йому. Подумай, мамо!.. Служити Месії!"- Марія повністю заполонена цією думкою, що підносить її і, одночасно, знищує. Зі схрещеними на грудях руками, з трохи нахиленим вперед корпусом, трохи похиленою голівкою, вона скидається на дитяче зображення Анунціяти, яке я бачила одного разу в її санктуарії у Флоренції. Вона продовжує: "Але чи дозволить мені Цар Ізраїля, помазаник Божий, йому служити?"

"В цьому не сумнівайся! Чи ж не каже цар Соломон: "Шістдесят є Цариць і вісімдесят наложниц було, а дівчат без ліку *(Пп 6, 7)1"*

"Ти побачиш, в палаці Царя будуть численні діви і дівчата, що служитимуть своєму Господеві".

"О, тепер ти бачиш, що я мушу бути дівою? Я мушу нею бути, мушу. Коли матір'ю він хоче мати діву, чи це не знак того, що дівицтво він любить понад усе. Я хочу, щоб він мене любив, мене, його служницю. Задля мого дівицтва щоб зробив мене трохи схожою на свою матір... Цього я хочу... Але я теж хочу бути грішницею, великою грішницею, коли не злякаюсь тим образити Бога... Скажи мені, мамо, можна бути грішницею з любові до Бога?"

"Але що ти говориш, скарбе? Я не розумію тебе".

"Я хочу сказати: грішити, щоб Бог полюбив мене, бо простить мене. Рятують того, хто втрачений, чи не так? Я хочу бути врятованою Господом, щоб зустріти його погляд любові. Тому я хочу грішити, але я не хочу вчинити такого гріха, що б міг йому не сподобатись. Як він врятує мене, коли я не буду втраченою?"

Анна зовсім розгублена. Вона не знає, що має казати. Тут на допомогу їй приходить Йоаким, який, ступаючи по траві, нечутно наблизився до живоплоту з низької виноградної лози, "він вже наперед порятував тебе, бо він знає, що ти любиш його і його одного хочеш любити. Тому ти вже розгрішена і можеш бути дівою, як ти і хочеш", - каже Йоаким.

"Справді, мій тату?"- Марія обвила його коліна руками і дивиться на нього світлими намистинами своїх очей, які так дуже нагадують батьківські, і які тепер щасливі через надію, яку дав їй батько.

"Справді, моя люба. Поглянь! Я приніс тобі шпаченя. Воно прилетіло до джерельної криниці. Я міг покинути його напризволяще, бо слабкі крила і шовкові ніжки не мали сили піднятись до нового лету, не могли втриматись на порослому мохом слизькому камені. Воно впало б у джерело. Я не став чекати, поки цим скінчиться. Я взяв його і віддаю тобі. Роби з ним, що хочеш! Воно було врятоване, перш ніж попало в небезпеку. Те ж саме зробив Бог з тобою. Тепер скажи мені, Маріє: люблю я це пташеня більше, рятуючи його зараз, чи любив би я його більше, якщо б врятував пізніше?.."

"Ти любиш його більше, врятувавши зараз; тому що ти не допустив, щоб йому було боляче в холодній воді".

"І Бог також любить тебе більше, врятувавши тебе, поки ти не згрішила".

"І тепер я люблю Його всеціло. Всеціло ! Гарне шпаченятко, я така, як ти. Господь любить нас однаково; він дав нам благо... Зараз я підніму тебе і ти полетиш. І ти в лісі, а я в храмі, будемо співати Господу і скажемо: "Пошли, пошли Твого Обраного тим, хто його чекає!" О, тату! Коли ти відведеш мене до храму?"

"Скоро, моя перлино. Але тобі не боляче залишати твого батька?"

"Дуже! Але ти будеш приходити! Якщо б це не завдавало мені болю, то хіба б це була жертва?"

"А ти будеш згадувати нас?"

"Завжди. Після молитви за Месію я буду молитися за вас, щоб Бог послав вам радість і довге життя... До того дня, поки він відкупить усіх. Тоді я скажу йому, аби він взяв вас, щоб переселити в небесний Єрусалим".

Видіння щезло, коли Марію обняли батьківські руки.

12. "ХІБА НЕ ВКЛАВ СИН МУДРІСТЬ В УСТА МАТЕРІ?"

Ісус говорить:

"Я чую вже зауваження недовірливих учених: "Як може дитина віком менше трьох років так говорити? Це перебільшення!" Вони не думають, що в цей спосіб вони роблять з мене дивну істоту, коли приписують моєму дитинству дії дорослого.

Однаковий розум мають не всі. Церква визначає час, з якого наступає відповідальність - 7 років;бо це є вік, в якому навіть відстала в розвитку дитина вже може в цілому розрізняти добро і зло. Але є теж діти, які вже набагато раніше в змозі це розрізнити, зрозуміти і хотіти. Маленька Імельда Ламбертіні, Роза фон Вітербо, Нелі Орган і Ненуліна є цьому свідченнями для вас, скептично настроєні вчені. Я назвав лише чотири імені з

тисяч святих дітей, що населяють мій край, яких на землі коротший чи довший час мали за дорослих.

Що таке розум? Подарунок Бога. А звідси: Бог може давати його в тій мірі, в якій хоче, кому хоче і коли хоче. Розум є однією з речей, що робить вас схожою на Бога, розумного і мислячого духа. Розум та інтелект є дарами, що були дані людям в земному раю; якими вони були тоді живими, коли ласка ще не була порушеною і діяла в душах обох перших людей!

У книзі Ісуса Сираха написано: "Всяка премудрість - від Господа; з ним же вона і повіки" *(Сир 1,1).*

Яку ж мудрість посідали б люди тоді, коли б залишились Божими дітьми?

Брак вашого інтелекту є плодом упадку вашої ласки і вашої чистоти. Через втрату милості ви навіки віддалились від мудрості. Як метеор, що ховається за кілометрами туману, так і мудрість з її ясним блиском не проб'ється тепер до вас через туман, що його ваші провини роблять все щільнішим.

Потім прийшов Христос і повернув вам милість, найкращий дар Божої любові. Чи ви зможете зберегти чистою і ясною цю коштовність? Ні, якщо ви розчлените її вашим власним нахилом до гріхів, забрудните дрібними маленькими помилками, слабкостями і схильністю до пороку, а також схильностями, які, хоч прямо і не будуть пов'язані з головними сімома гріхами, але все ж означатимуть послаблення світла і дієвості ласки. Так ви послабили величне світло мудрості, яке дав Бог першим людям, послабили гріхом, що має руйнівну дію на ваше психічне і фізичне життя.

Але Марія є не тільки чистою, новою Євою, знову створеною на радість Богу; вона є теж Над-Євою; вона є досконалим витвором Всевишнього, сповненою милостей Матір'ю Слова в Божому Дусі.

"Слово є джерело мудрості",- каже Ісус Сирах *(Сир 1,5).* Отож хіба не поклав Ісус мудрість в уста Матері?

Якщо пророкові, який повинен сказати слово довіреному йому Словом народові, Мудрістю уста очищаються розжареним вугіллям, то, напевне, вже нареченій-дитяті, що повинна передати Слово, дана очищена і велична любов мови, так що вона не говорила як дитина, а пізніше як жінка, але завжди говорила як небесне створіння, сформоване великим світлом і Божою Мудрістю!

Диво полягає не в високому інтелекті, який Марія демонструвала вже в дитячому віці, як пізніше і я. Диво полягає в

скритості безконечної мудрості, в обмеженнях, які повинні були перешкодити людям дивуватись і тим самим звернути на неї увагу сатани".

Про це я ще буду говорити.

13. ВВЕДЕННЯ МАРІЇ В ХРАМ

Я бачу Марію з батьком і матір'ю на дорозі в Єрусалим.

Перехожі зупиняються, щоб роздивитись гарну дитину, одягнуту в усе сніжно-біле і закутану в легку тканину, що своїми темними рослинними орнаментами на ніжному тлі подібна до тієї, яку Анна носила в день її очищення. Але коли у Анни вона ледве сягала пояса, то у зовсім юної Марії вона спадає майже до землі і окутує її легенькою світлою хмаринкою рідкісної принадності. Її світле волосся, що спадає на плечі, просвічує в тих місцях, де на намітці немає дамаських узорів. Намітка закріплена на чолі світло-голубою пов'язкою, на якій, - очевидно, мати - виткала маленькі срібні лілії.

Її вже згадуване білосніжне плаття дістає до землі так, що взутих у білі сандалі ніжок майже не видно при ходьбі. Ручки, що виглядають з довгих рукавів, нагадують дві ніжно-білі пелюстки магнолії. Не враховуючи небесно-блакитного пояса, інших, крім білого, кольорів немає. Марія одягнута, як сніжинка.

На Йоакимові той же одяг, що і в день очищення Анни; вона, навпаки, одягнута в усе фіолетове. Накидка, яка зараз покриває її голову, теж темно-фіолетова; вона спадає глибоко на очі. Материнські очі червоні від плачу. Вони не хочуть, щоб їх бачили заплаканими, але не можуть не плакати під покровом плаща. Так вона захищає себе від поглядів зустрічних і від поглядів Йоакима, очі якого завжди сухі; але сьогодні і вони почервонілі і похмурі через сльози, що оросили їх і течуть дотепер. Він дуже похилився, покривало на голові підібрав, як тюрбан. Зараз він старець. Хто його бачить, вважає, що це дідусь або прадідусь маленької, яку він веде за руку. Через біль її втрати його хода стала важкою; втома в усій його постаті, вона робить його старшим років на двадцять. Його обличчя наче у хворого, а не лише старого чоловіка: його тремтячі губи між двома складками, що по обидва боки носа

сьогодні так чітко виступили на обличчі, видають глибокий душевний біль.

Обидвоє намагаються приховати свій плач. Але коли це їм вдається щодо інших, то щодо Марії їм цього не вдається; маленька, піднявши голову, переводить погляд з батька на матір, які пробують їй усміхнутись дрижачими губами. Кожного разу, як їхня донечка дивиться на них і усміхається, потискують вони її маленькі ручки і думають: "Це одна з останніх усмішок, які ми бачимо".

Вони ідуть все повільніше. Здається, що вони навмисне хочуть якнайдовше продовжити свій шлях. Все зупиняє їх... Але дорога все ж мусить скінчитися. І мета вже зараз близька. Поглянь, дорога веде догори, і там, на вершині, з'явились круглі мури храму. Анна зітхає і ще міцніше стискає руку Марії.

"Анно, рідна моя, я з тобою!" - говорить голос з тіні низької арки на перехресті доріг. Це Єлизавета, яка, очевидно, чекала на неї. Вона підходить і пригортає її до свого серця. І, побачивши, що Анна плаче, каже: "Зайди, зайди на короткий час у цей дружній дім. Потім ми разом підемо далі. Захарія теж там".

Усі заходять в низьку темну кімнату, в якій освітленням служить великий вогонь. Домогосподиня, очевидно, подруга Єлизавети, але не знайома Анні, ввічливо виходить, щоб залишити новоприбулих на самоті. "Не подумай, що я розкаююсь або не хочу посвятити мій скарб Господеві, - пояснює Анна свої сльози. - Але моє серце...о! Моє серце! Як йому боляче, моєму старому серцю, що повинно повернутися назад, у бездітні часи! Ах, якби ти могла це відчути!.."

"Я розумію тебе, моя дорога Анно... Але ти така добра, і Господь скріпить тебе в твоїй самотності. Марія буде молитись за мир її матері, чи не так?"

Марія голубить материну руку і цілує її, проводить собі нею по обличчі, а Анна бере це личко в свої руки і цілує його. Вона не втомлюється цілувати його.

Входить Захарія і вітається: "Мир Господній праведним!"

"Так,- каже Йоаким,- вимоли мир для нас, бо наша душа страждає від жертви, як душа нашого батька Авраама, коли він сходив на гору *(Бут 22,1-14),* і ми не знаходимо ніякої іншої жертви, щоб відкупитися. Ми цього і не хочемо, бо бажаємо залишитись

вірними Богові. Але ми страждаємо від цього; Захаріє, священику Господній, зрозумій нас і не розсердись на нас!"

"Ні, навпаки, ваш біль, що не переступає дозволених меж і не веде вас до невірності, є для мене зразком любові до Всевишнього; але мужайтесь! Пророчиця Анна буде добре піклуватися цією квіткою Давида і Арона. В даний час вона є єдиною Лілією з роду Давида в храмі; і вона буде доглянута, як королівська перлина. А оскільки часи біжать до кінця, матері роду повинні старатись посвячувати своїх дочок храмові, бо з діви роду Давида повинен народитись Месія; хоча й через занедбання віри багато богопосвятних місць є порожніми! І так мало дівчат у храмі, - а з цього царського роду - нікого, - з тих пір, як три роки тому Сара залишила його як наречена Єлисея. Це правда, що до кінця бракує ще тридцяти років; але ми сподіватимемось, що Марія перша з багатьох дів з дому Давида буде перед священною завісою. А потім... хто знає..."

Захарія замовк; він задумано дивиться на Марію. Потім продовжує: "І я буду слідкувати за нею. Я священик і маю там теж певну владу. А Єлизавета буде часто її відвідувати..."

"О, певно! Я маю велике бажання, і я прийду висловити його цій дитині, щоб вона сказала про нього Всевишньому".

Анна відчула полегшення. А щоб ще більше збадьорити її, Єлизавета спитала: "Чи це не твоє весільне покривало? Чи ти зіткала нове?"

"Це воно. Я віддаю його Господеві разом з нею. У мене вже слабкі очі... Та і багатство дуже зменшилось через нещастя... Я не можу робити великих видатків. Я потурбувалась лише про її добре придане для перебування в домі Господа і на пізніше, бо я не думаю, що буду тою, хто і отуватиме їй весільний одяг. А я хочу, щоб це були руки її мами, хоча вони і стали холодними та неповороткими".

"О, нащо так думати?!"

"Я стара, моя кузино. Ніколи я не почувала себе такою старою, як тепер, терплячи цей біль. Останні сили мого життя присвятила я цій квітці, щоб могти носити і прогодувати її, а зараз, зараз біль від розлуки забрав усі мої сили!"

"Але не говори так, хоча б через Йоакима!"

"Ти права, я буду намагатись жити для мого чоловіка".

Йоаким зробив вигляд, що не почув. Але він це почув і зітхнув важко з блискучими від сліз очима.

"Я думаю, час іти?" - каже Захарія.

Всі піднялися, щоб одягнути плащі і йти. Але перш ніж вони вийшли, Марія клякнула на порозі і звернулася до батьків, піднявши руки, наче маленький херувим: "Тату! Мамо! Ваше благословення!"

Вона не плаче. Але її маленькі губки тремтять, і голосок, що дрижить від внутрішнього ридання, зараз більш, ніж будь-коли, нагадує сумне воркування голубки. Личко бліде; в очах - страх, більший від якого я бачила на горі Кальварській, де на неї неможливо було дивитись без глибоких страждань.

Батьки благословляють і цілують її. Один раз, двічі, десять разів. Єлизавета тихо плаче, а Захарія зворушений, хоч і не хоче цього показувати.

Вони залишають будинок. Марія іде між батьком і матір'ю, перед ними - Захарія і його жінка. Дивись, зараз вони вже серед мурів храму.

"Я іду до верховного священика. Ви підніметесь на велику терасу".

Вони пересікають три двори і три один над одним розміщені зовнішні зали, і потрапляють до підніжжя окутого золотом мармурового куба. Кожен опуклий купол, величезна половина апельсина, виблискує на сонці, яке зараз, ополудні, світить вертикально вниз на широке переддвір'я, що оточує велику будову. Дальній майданчик і широкі сходи, що ведуть до храму, залиті світлом. І тільки колонний зал, розміщений вздовж фасаду, навпроти широких сходів, знаходиться в тіні та високі ворота з бронзи й золота здаються ще темнішими і святковішими у такому яскравому світлі.

Марія сяє біліше снігу на цьому яскравому сонці. Ось вона вже разом з батьком і матір'ю біля широких сходів. Як повинно у них трьох битися серце! Єлизавета знаходиться поруч з Анною.

Срібний звук сурми - і ворота повертаються на срібних завісах. Показується внутрішня частина храму з лампами на задньому плані - і святкова процесія підходить до виходу під звуки срібних сурм.

Ось процесія, очолювана верховним священиком, на порозі. Сповнений гідності старий одягнутий в тонкий лляний одяг, поверх якого - коротка туніка також з лляної пряжі, а зверху священичий одяг, щось середнє між одягом священика і диякона. Він дуже

барвистий: пурпур і золото, фіолетове і біле змінюють один одного і сяють, як коштовні камені на сонці. Дві пряжки в дорогій оправі блистять на плечах священика. На грудях - широкий щит, оздоблений сяючим коштовним камінням, що звисає на золотому ланцюзі. Прикраси сяють під короткою тунікою, і золото блищить на чолі над головним покривалом, що нагадує мені митри східних священиків.

Постать сама рухається вперед аж до виходу зі сходів на майданчик, уся в золоті сонця, що робить її ще величнішою. Інші чекають, утворивши півколо, перед воротами в тіні колонного ходу. По лівому боці знаходиться група дівчат з пророчицею Анною та іншими старшими жінками, очевидно, виховательками.

Верховний священик дивиться на дівчинку і усміхається. Вона здається йому дуже маленькою біля високих сходів, достойних єгипетського храму! Він зносить руки до неба для молитви. Всі схиляють свої голови, наче скорені його священичою могутністю, що вступила в зв'язок з вічною могутністю.

І глянь. Він киває Марії. Вона, мов зачарована, віддаляється від тата і мами і, посміхаючись, піднімається вгору. Вона посміхається в тінь храму, туди, де хвилюється коштовна завіса. Зараз вона вже нагорі біля первосвященика, що кладе їй руки на голову.

Жертва прийнята. Чи бачив храм коли-небудь чистіше жертвоприношення?

Потім первосвященик повертається; кладе їй руку на плечі, так якби вів до вівтаря чисте ягнятко; він супроводить її до воріт храму, і перш ніж вона туди вступить, питає її: "Маріє, дочко Давида, ти знаєш свою урочисту клятву?"

На вимовлене срібним голосочком "Так" він каже: "Вступи, змінись в моїй присутності і будь досконалою!" (Бут 17,1)

Марія входить і зникає в тіні.

Стулки воріт повертаються на своїх завісах. Щілина, що стає все вужчою, ще дозволяє бачити святкову процесію. Залишилась тільки ниточка, тепер уже більш нічого. Ворота зачинились.

Останньому акорду музикальних завіс вторить схлип обох перестарілих батьків і один єдиний вигук: "Маріє, дочко!" Потім зітхання обох, що гукають одне до одного: "Анно!", "Йоакиме!" і кажуть нарешті: "Слава Богові, що прийняв її в свій дім і керує нею на її шляху!"

14. ВІЧНА ДІВА МАЛА ЛИШЕ ОДНУ ДУМКУ: ВІДДАТИ СВОЄ СЕРЦЕ БОГОВІ

Ісус говорить:

"Первосвященик сказав: "Змінись у моїй присутності і будь досконалою!" Первосвященик не знав, що він говорить до жінки, яка в своїй досконалості стоїть відразу після Бога. Але він говорив в ім'я Бога і тому його вказівка була священною. Особливо священною стосовно неї, "сповненої мудрості".

Марія заслужила, що "мудрість прийшла до неї і їй показалась спочатку", бо від "початку чатувала вона біля її воріт в бажанні бути просвіченою, бути чистою, щоб посісти досконалу любов і служити і мати її собі за вчительку" *(Прип 8, 17 - 34).*

Вона не знала в своїй покорі, що мала це ще до того, як народилась (тобто при зачатті), і що єднання з мудрістю було лише продовженням Божих ударів серця в раю. Вона не могла собі цього уявити. І коли Бог говорив таємничі слова в тиші її серця, то в своїй покірності вона думала, що то навіяне зухвалими думками. Вона тут же підносила своє невинне серце до Бога і молила його: "Май милосердя, о Боже, до твоєї служниці".

О! Справді істинна мудрість, вічна Діва, мала споконвіків лише одну думку: звернути своє серце до Бога, щоб вимолити прощення за слабкості її серця, про які вона думала в своїй покорі, ще не знаючи, що вона заздалегідь просила прощення для грішників, що вона буде робити пізніше у підніжжі хреста разом з її сином.

"Коли великий Господь потім цього захоче, дух прозріння сповнить її" *(Сир 39,6).* Тоді вона і осмислить свою високу місію. Зараз вона ніщо інше, лише дитина, що в священному мирі храму все більше поєднує з Богом свої справи, почуття і спогади.

Це для всіх.

А тобі, маленька Марія Вальторта, нічого особливого не скаже Вчитель? "Змінись у моїй присутності і будь досконалою!" Я трохи зміню цей вислів і скажу тобі як наказ: "Будь досконалою в любові, досконалою у великодушності, досконалою в стражданні!" Глянь ще раз на Матір і усвідом те, що багато не знають, або не хочуть знати, бо біль є дуже гірким для їхнього смаку і їхнього

духу. Біль! Марія знала його з першої години її життя. Бути досконалою, якою була вона, означає теж мати досконалу чутливість. Тому і жертва повинна була здаватись їй набагато важчою; але тому вона була й більш цінною. Хто посідає чистоту, посідає любов; хто мас любов, має мудрість; хто має мудрість, має великодушність і геройство; він знає, чому жертвує себе.

Підносьсвоє серце, навіть коли твій хрест тебе придавлює, тебе розриває, вбиває тебе! Бог з тобою!"

15. СМЕРТЬ ЙОАКИМА І АННИ

Ісус говорить: "Як швидко настають вечірні сутінки зимою, як при снігопаді скупчуються на небі хмари, так і над життям моїх дідуся і бабусі швидко опустилась ніч після того, як їхнє "сонце" залишилось перед священною завісою храму, щоб там засіяти.

Але чи не сказано: "Мудрість дає життя своїм дітям, бере під свій захист тих з них, які її шукають. Хто її любить, любить життя, і хто чуває перед нею, одержує її мир. Хто її має, успадкує життя... Хто їй служить, буде послушний Святому, і хто її любить, буде дуже люблений Богом... Хто в неї вірить, буде мати її як спадщину, і вона буде в його потомстві. Спочатку вона його обирає, потім вона посилає йому страхи, боязнь і випробування; вона буде мучити його бичем послуху, поки його думки не сповняться нею, а вона зможе впевнитись у ньому. Але потім вона дасть йому постійність; вона знову звертатиметься до нього, направляти його, приносити йому вдоволення. Вона відкриватиме йому свої таємниці, закладе в нього скарби її знань і поглядів на справедливість" *(Сир 4,11-21).*

Так, це все вже сказано. Книги мудрості - для всіх людей. Але щасливі ті, хто може бути причислений до духовних почитателів мудрості.

В моїй земній родині я оточив себе мудрими. Анна, Йоаким, Йосиф, Захарія, а ще більше Єлизавета і Христитель: чи не були вони справді мудрими? Я не хочу говорити про мою матір, в якій спочила мудрість.

З юності і до гробу Мудрість вчила моїх дідуся і бабусю вести богоугодний спосіб життя, і так, як намет захищає від стихійних лих, так вони були захищені нею перед небезпекою гріхів. Священна

богобоязнь є коренем дерева Мудрості, що простягає свої гілки, аби своєю вершиною осягнути тиху любов в її мирі, мирну любов в її певності, певну любов в її вірності, вірну любов в її полум'ї, досконалу, великодушну щоденну любов Святих.

"Хто любить Мудрість, любить життя", - говорить Еклезіаст *(Сир 4, 12-14).* Але те ж саме свідчить і моє слово: "Хто кладе своє життя за мою любов, врятує його" *(Мт 16, 25; Мрк 8,35; Лк 9, 24).* Бо тут ідеться не про бідне життя на цій землі, а про вічне; не про радість однієї години, а про неминуще.

випробуваннях. О, як багато хотіли б, незважаючи на зло в собі, ніколи не плакати і не страждати! Але скільки б хотіли вистраждати свої присуди, щоб мати Марію за свою дочку!

Політичні переслідування, що примусили їх покинути землю Давида, кинули їх в крайню нужду. Сумно бачити, як проходять їхні роки без можливості почути: "В мені ви живете далі!" Пізніше - страх ніколи більше не бачити її розквітлою жінкою, бо вона була дана їм уже в старості. Нарешті - біль відірвання її від серця, щоб покласти її на престіл Бога. І тепер вони змушені були жити в ще більшому мовчанні, бо вони вже звикли до воркування їхньої голубки, шелесту її кроків, усмішок і поцілунків їхньої дитини. В цих спогадах вони чекали Божої години. А потім - хвороби, пошуки житла в непогоду, терпіння від утисків сильних світу цього... Так багато ударів у спину. Але це ще не все: турботи про їхню далеку дитину, що теж була бідною, і, що, не зважаючи на всі їхні зусилля і жертви, повинна була зостатися лише з невеликою часткою батьківського достатку. І в якому стані вона знайде його, коли він, роками недоглянутий, замкнений в очікуванні господарів? Побоювання, страхи, іспити і випробовування. Але вірність, вірність, постійна вірність Богу. Випробовування було великим: відректись від опіки дочки в час, коли їхнє життя наближалось до кінця.

Але діти батьків належать Богові. І кожна дитина може сказати: "Хіба ти не знаєш, що я повинна виконати просьбу Небесного Отця мого?" *(Лк 2,49).* Кожен батько і кожна мати повинні навчитись поводитись так, як Марія і Йосиф в храмі, як Анна і Йоаким у домі в Назареті, що ставав все пустішим і сумнішим, але одне в ньому не зменшувалось, а навпаки, помножувалось: святість обох сердець, святість одного подружжя.

Що було промінчиком світла для хворого Йоакима і його страждаючої дружини в довгих і тихих вечорах, коли вони відчували близьку смерть? Платтячка, перші сандалики, проста іграшка їхньої прекрасної дитини і роздуми, спогади. Але їх огортав і великий мир, бо вони могли собі сказати: "Я страждаю, але я виконав мій обов'язок з любові до Бога!"

І поглянь, ось росте в них у небесному світлі надлюдська радість, не знана дітям землі, що не затьмарюється, коли падає на важкі повіки двох умираючих, а в їх останньому часі світить ще ясніше і відкриває їм правди, що все життя тліли в їхній душі. Це наче метелик, що дрімав у своєму коконі подавав ознаки життя лише легкими порухами, а тепер розкриває свої сонячні крила. І життя згасає в свідомості про щасливу будучність для них і для їхнього потомства і з молитвою до їхнього Бога на устах.

Такою була смерть моїх дідуся і бабусі. Завдяки своїй святості вони заслужили стати першими опікунами Божої обраниці, а коли на їхньому вечірньому небі засяяло ще більше сонце, вони здогадались про милість, яку приготував для них Бог. Завдяки своїй святості Анна не знала мук пологів, а натомість пережила майже порив, що супроводив народження Непорочної. Обоє не зазнали агонії, лише втому, яка згасала, як м'яко згасає зірка, коли сходить сонце. І хоча вони, подібно Йосифові, не мали втіхи бачити мене як воплочене Слово, я все ж був біля них і сказав їм, схилившись над ними, слова розради, щоб вони спочили в мирі, в очікуванні тріумфу.

Я чую, як хтось питає: "Чому ж вони не страждали під час пологів і в смерті, будучи дітьми Адама?" І я відповім їм: Христитель, син первородного гріха Адама, був освячений ще перед своїм народженням, бо він наблизився до мене, коли я був ще в лоні моєї матері; Матір Святої, непорочної Діви, яка отримала ласку мати Бога в своєму майже божественному дусі, отримала ласку бути біля Бога в небі вічно. І ще я додам: "Добре сумління є запорукою доброї смерті, а молитви Святих вимолять вам щасливу смерть".

Йоаким і Анна все життя мали чисте сумління, а воно служило їм за провідника до неба, і у них була "Свята", що молилася перед Божим престолом. Вона молилась за своїх, відірваних від неї батьків, що завдяки їй пішли до Бога, осягнули найвище добро;

вона любила їх, як цього вимагав закон і велике серце: повною надприродною любов'ю".

16. "ТИ МАЄШ СТАТИ МАТІР'Ю ПОМАЗАНИКА"

Лише вчора, в п'ятницю вечером, мій дух зміг бачити; але я побачила не що інше, як...

Зовсім юна Марія: щонайбільше років дванадцять, її личко вже не округле дитяче, а має риси майбутнього жіночого овального обличчя, воно видовжилось. І волосся вже більше не спадає вільно локонами довкола шиї; воно заплетене в дві важкі коси світлого, наче змішаного з сріблом золота, такі вони світлі; вони покривають плечі і дістають до бедер. Погляд став більш вдумливим і зрілим, хоч личко має все ще дитячі риси. Гарна, чиста дівчинка, одягнута в усе біле, шиє в маленькій білій кімнаті. Через відчинене навстіж вікно видно величну центральну будівлю храму з усіма сходами, подвір'ями і колонними проходами, потім мури, що охоплюють храм, - ще далі - місто з його провулками, будівлями і садами, а вдалині - зелену вершину Оливної гори.

Вона шиє і тихенько співає. Я не знаю, чи це священна пісня. Вона звучить так:

"Як зірка в чистих водах, Світло сяє в моєму серці,
З мого дитинства не покидає воно мене,
І провадить мене по життю, повне любові.

В глибині серця звучить наспів.
Звідки він міг там взятись?
О, людино, тобі цього не зрозуміти.
Звідти, де живуть Святі.

Я дивлюсь на мою ясну зірку,
Я не хочу нічого, що не є таким
І не було б таким солодким і дорогим,
Як це ніжне світло, що цілком належить мені.

Ти знесла мене з небесних висот,

Зірко, в лоно моєї матері.
Ти живеш зараз у мені, все ж за завісою
Я бачу обличчя батька.

Коли ти даси своїй служниці честь
Бути послушною служницею Відкупителя?
Пошли нам, пошли нам з неба Месію!
Святий Отче, прийми жертву Марії!"

Марія замовкає, посміхається і зітхає; потім вона падає на коліна до молитви. Її обличчя сповнене світла. Спрямоване вгору до ясної блакиті гарного літнього неба, воно, здається, вдихає і випромінює світло.

В той час, як Марія хоче піднятись після своєї молитви, і її лице ще горить захопленням, входить старенька Анна Фануїлова. Здивована або, принаймні, стурбована поведінкою і виглядом Марії, вона зупиняється. Потім вигукує: "Маріє!", і дівчинка повертається з новим, але не менш гарним усміхом і вітається: "Анно, мир з тобою!"

"Ти молилась? У тебе ніколи не було відчуття, що ти вже досить помолилася?"

"Молитов мені досить, але я говорила з Богом. Анно, ти собі не уявляєш, якою близькою до Нього я себе відчуваю. Більш ніж близькою: він є в моєму серці. Можливо, Бог пробачить мені таку зухвалість. Але я відчуваю себе не самою. Ти бачиш там, в тому домі з золота і снігу, за подвійною завісою знаходиться Святая Святих. Жодне око не спроможне, не рахуючи первосвященика, глянути на престіл Відкупителя, на якому спочиває Слава Господа. Але я зі сповненою поклонінням душею не потребую заглядати за цю подвійну завісу, Що рухається при співі дів і левітів і пахне коштовним фіміамом. Так, я дивлюся на нього. Не бійся, що я роблю це не сповненим поваги поглядом, як кожен син Ізраїля! Не бійся, Що гордість засліплює мене при думці про те, що я кажу тобі! Я дивлюсь на нього і немає нікого іншого в Божому народі, Що споглядав би дім Бога, його Господа, з більшою покорою, ніж я, Що є, я переконана в цьому, найменшою з усіх. Але що я бачу? Що уявляю я собі за завісою? Намет. А в нім?..

Коли ж я дивлюся в серце, то бачу там 2Бога, що випромінює любов і говорить до мене: "Я люблю тебе", і я кажу йому: "Я люблю

тебе", і я розчиняюся в Ньому і зношуся вгору при кожному ударі серця в такому взаємному цілунку...

Я серед вас, мої дорогі вчительки і провідниці. Але круг полум'я відокремлює мене від вас. В крузі знаходиться Бог і я. І я бачу вас через Божий вогонь, і так люблю вас...

Але я люблю вас не за тіло і ніколи нікого не полюблю за тіло. Моєю єдиною любов'ю є він, що любить мене, і саме за душу. Я знаю свою долю. Закон Ізраїлю велить, щоб кожна дівчина стала нареченою, а кожна наречена - матір'ю *(Бут 1, 18; 9,1; Тов 8,9; Чис 36,6-10; 1 Тим 5,14). Я* хочу бути послушною закону; але я слухаюся і голосу, який мені каже: "Я хочу тебе". Дівою я є, дівою і залишусь. Як я це зможу зробити? Солодка, невидима присутність, що є зі мною, допоможе мені, бо вона хоче цього; я не боюся.

У мене більше немає батька і матері... і один Всевишній знає, як ця втрата спопелила все, що було людського в мені. Воно згоріло, а я страждала від глибокого болю. Зараз у мене немає більш нічого, крім Бога. Я слухаюсь його сліпо... Я б зробила це навіть супроти волі батька і матері; бо голос вчить мене, що той, кого я хочу наслідувати, повинен не зважати ні на батька, ні на матір, на жодних сторожів найвищих мурів дитячого серця. Родичі бажають дітям щастя на свій лад... і вони не знають того, що є інші шляхи, на яких радість і мир безконечні... Я відмовилась від одеж, щоб іти за голосом, який каже мені: "Прийди, моя улюблена, моя наречена!" Все я залишила позаду, не лише сльози - бо я б не послухалась його, якби плакала - також і рубіни моєї крові, бо і смерті я б опиралася, щоб слідувати голосу, який зве мене; він сказав мені, що є ще щось більш велике і солодке, ніж любов до батька і матері: голос Бога.

Але зараз його воля розв'язала мене і від цих пут. Мої батьки були праведниками, і Господь говорив, певне, і в них, як він говорить у мені. Вони слідували справедливості і правді. Коли я думаю про них, то я ставлю їх в один ряд з патріархами, і своєю жертвою я пришвидшую прихід Месії, щоб відкрив їм браму Неба. На землі я є те, що керує мною, або навіть більше - сам Бог керує своєю бідною слугинею і приписує їй свої закони, і я виконую їх, бо виконати їх є радістю. Коли прийде час, я відкрию моєму жениху свою таємницю... і він прийме її".

"Але, Маріє...які слова допоможуть тобі переконати його? Проти тебе буде людська любов, закон і життя".

"Але на моїй стороні Бог... Бог відкриє серце жениха для світла... Життя втратить терні почуття і стане квіткою, що має запах любові. Закон... Анно, не називай мене грішницею... але я думаю, що закон буде змінено. Ким, спитаєш ти, якщо він є від Бога? Єдиним, хто його може змінити: Бог. Час вже близько, ближче, ніж ти думаєш, я кажу тобі це. Бо при читанні Даниїла *(9, 24)* велике світло засяяло в глибині мого серця, і мій дух охопив значення таємничих слів. Сімдесят тижнів будуть скорочені молитвами праведників. Чи зміниться число років? Ні. Пророки не обманюють. Але ні біг сонця, ані місяця не є мірилом пророкованого часу; тому я кажу: "Близька та година, коли ми почуємо плач народженого Дівою".

О! О! Якби хотіло це світло, що любить мене і так багато відкриває мені, сказати, де є та щасливиця, що народить народу Сина і Месію! Я б босою пішла по світу, незважаючи на холод і сніг, на спеку і пил; ні тварини, ні голод не перешкодили б мені в цьому, - дістатися до неї і сказати їй: "Дозволь твоїй служниці і слузі слуг Помазаника жити під твоїм дахом. Я буду крутити млинове колесо і прес; як рабиню пошли мене на млин; я буду пасти худобу і прати пелюшки твоєї дитини; постав мене в кухню, або до печі... куди ти хочеш; але візьми мене! Щоб я бачила його! Чула його голос! Ловила його погляд!" А якщо вона мене не захоче, то я буду жити біля її порога з милостині, терплячи насмішки, під голим небом і гарячим сонцем, тільки щоб чути голос Месії - Дитяти й відлуння його усмішок; щоб бачити, як він проходить повз мене, а одного дня, можливо, отримати від нього скибку хліба.

О! Якщо б голод навіть розривав мене і я втрачала б свідомість через великі випробування - я б не з'їла цього хліба! Я носила б його під серцем, як мішечок з перлами і цілувала б його, щоб відчути запах рук Помазаника, і я б не відчувала більше ні голоду, ні холоду, бо доторк до нього давав би мені порив і тепло, порив і їжу..."

"Ти повинна бути матір'ю Помазаника, бо ти його так любиш! Ги тому хочеш залишитись дівою?"

"О, ні. Я є ніщо і порох. Я не наважуюсь звести погляд до Божої величі. І це причина того, чому я з більшою охотою зазираю вглиб свого серця, ніж на подвійну завісу, за якою незримо присутній Ягве. Гам могутній Бог Синаю; тут, у моєму серці, я бачу нашого батька,

сповнений любові образ, що усміхається до мене і благословляє мене; бо я маленька, наче пташка, і вітер несе собі мене, не відчуваючи моєї ваги; і слабка, як стеблинка конвалії, що вміє тільки цвісти і пахнути і ніяк не противиться вітру, а лише протиставляє йому силу пахучої і чистої м'якої відваги. Боже, мій подиху любові! Народжений Богом і Дівою! Найсвятішому не може сподобатись ніщо більше, як те, що Він в небі вибрав для матері, і що йому на землі говорить про Небесного Отця: чистота. Коли б цей закон розглядався, коли б рабини, що виконують його з усією витонченістю їхнього вчення, звернули свої уми до дальніх горизонтів, коли б поринули в надприродне, не шукаючи людського і власної вигоди, забуваючи при цьому вищу мету... коли б вони це зробили, то передовсім звернули б свої вказівки на чистоту, щоб цар Ізраїлю при своєму прибутті знайшов її. З оливними галузками миролюбців, з пальмовим віттям тріумфаторів розсипають лілії, лілії і знову лілії!

Скільки крові мусить пролити Спаситель, щоб відкупити нас. Скільки! З тисяч і тисяч ран, що Ісая побачив на чоловікові болю! *(Іс 53,5).* Дивись, наче роса з пористого посуду, падає дощ з крові.

Хай вона не проллється там, де оскверняють і ображають Бога, ця Божа кров, а в чашу сліпучої чистоти, що прийме і збере її, щоб оросити потім нею хворих душею, прокажених душею і померлих за Бога! Простягніть йому лілії: лілії, щоб чистими пелюстками квіток висушити піт і сльози Помазаника! Дайте лілії, дайте лілії, щоб зняти священний жар з мученика! О! Де є та лілія, що носить тебе? Що вгамує твою спрагу? Де є той, кого обагрить твоя кров і хто вмиратиме, бачачи тебе вмираючого? Де є той, хто плакатиме над твоїм знекровленим тілом? О, Христе! Моя печаль!.." Марія замовкає, в сльозах і пригнічена.

Анна також мовчить, а потім говорить чистим голосом зворушеної старої: "Ти навчиш мене ще чогось іншого, Маріє?.."

Марія стрепенулась. У своїй покорі вона, напевне, подумала, що вчителька докоряє їй, тому що каже: "О, прошу пробачення! Ти вчителька, а я лише ніщо. Але цей голос іде мені з серця. Я слідкуватиму за ним, щоб не говорити. Але так, як річка, чия вода виступає з берегів і розриває дамбу, так і він заполонив мене і прорвався. Не бери до уваги мої слова і прости мою самовпевненість! Таємничі слова повинні бути заховані в таємній скарбниці серця, яку Бог наповнив в своїй доброті. Але вона так спов-

нена любові, ця невидима сутність, що я буду пити з неї... Анно, пробач мені, твоїй малій служниці".

Анна притискає її до себе, а зморшкувате старе обличчя тремтить і блищить від сліз. Сльози проклали собі між зморшками дорогу, як вода по сухій землі. Плач старої вчительки означає велику шану.

Марія лежить в її руках, личко прихилене до грудей старої, і так усе закінчується.

17. "ВОНА ЗНОВУ ПОБАЧИЛА ТЕ, ЩО БАЧИЛА її ДУША В БОЗГ

Ісус говорить:

"Марія думала про Бога. Вона мріяла про Бога; вона вірила, мріючи. Нічого іншого вона не робила, а тільки дослухалась, що розгледіла її душа в небесній блакиті, бо вона була створена, щоб з'єднати з ним отримане на землі тіло. Вона, подібно Богові, хоч і в набагато меншому обсязі, так як цього вимагає справедливість, мала одну з Божих рис: рису самоспогадів, бачення і передбачення завдяки великому і досконалому, не обмеженому первородним гріхом розумові.

Людина створена на Божу подобу. Одна з подібностей полягає в здатності сповненої милістю душі згадувати себе, бачити і передбачати. Це пояснює здатність читати в майбутньому: здатність, яка часто прямо випливає з волі Бога, в іншому разі - зі спогадів, що виринають, як сонце вранці, і освітлює певні точки горизонту, які є зависокими для вашого повного зрозуміння.

Але замисліться! Цей вищий розум, ця думка, що все знає, цей погляд, що все бачить, що вас створив по своїй волі подихом своїм і синами створив за вашим призначенням: чи ж міг він дати щось, відмінне від того, чим є він сам. Але дав він це у незміримо малій долі. Бо творіння не може охопити творця. Але ця частка є досконалою і повною в своїй мізерності.

Який скарб розуму дав Бог людині, Адаму! Провина зменшила його, але моя жертва знову доповнила його і відкрила вас для його світла, його струму, його знання.

Велич людської душі, що через милість поєднана з Богом. Це є частково можливістю пізнати Бога.

Немає іншого шляху. Це повинні усвідомити всі, хто хоче осягнути надприродні таємниці. Кожне знання, що іде не з наповненої Божою милістю душі, яка діє проти Божого закону, про що чітко сказано в заповідях - може виходити лише від сатани і навряд чи відповідає істині, коли йдеться про надлюдське; бо демон є батьком брехні і тягне вас на стежку брехні. Немає іншого шляху осягнути істинне, як приймати те, що походить від Бога, який каже: "Ти пригадуєш, як ти робив зі мною це або те, чув це, бачив те? Ти пригадуєш, як одержав від мене прощальний поцілунок? Ти пригадуєш, як бачив мене вперше, сяючи сонцем мого обличчя, на твоїй, щойно створеній і ще чистій душі, яку ти, лише відійшовши від мене, заплямував і тим послабив? Ти пригадуєш, як ти в пориві любові зрозумів, яка є любов, що є таємницею нашого буття і нашого розвитку?" І що не може осягнути обмежена здатність пізнання людини в милості, то довершує дух знання, який говорить і наставляє.

Але, щоб мати Святого Духа, потрібна милість. І щоб мати з собою Отця, необхідна милість. Намет, де живуть три особи, є місцем примирення, де спочиває Всевишній і не промовляє з хмари, а відкриває довіреному Синові своє обличчя.

Святі (праведники) згадували Бога і слова, які вони чули від Творця і які розбудили Божественну любов в їхньому серці, щоб піднести їх як облагороджених до споглядання істин і розуміння часу.

Марія була повна ласки. Вся ласка Трійці була в ній. Вся милість Єдиного і Триєдиного підготувала її до її посланництва. Вона є тією, хто замикає коло пророчиць Старого Завіту і відкриває його "Носителькою Слова Бога" в Новому Завіті.

Справжнє вмістилище Божого Слова, вона дивиться в себе, в її незруйновану у вічності сутність, відкриває на своєму незаплямованому серці написані Божим пальцем слова вічної Мудрості і згадує, як усі Святі, що вже чула їх своєю безсмертною душею при народженні від Бога, Батька і Творця всього живого. І коли вона не згадує всіх завдань, що покладені на неї, то це стається

тому, що Бог в будь-якій людській досконалості, за законами Божої Мудрості, залишає порожніми місця, які є благом і означають заслугу для істоти.

Друга Єва, Марія, мусіла зголоситись на свою заслужену участь Матері Христа добровільно і невідворотньо, що Бог хотів бачити і в своєму Помазанику, аби зробити його Відкупителем.

Душа Марії була в небі, природа ж і тіло - на землі, і вона мусіла стати над землею і тілом, щоб здобути духа і з'єднати його з Святим Духом в плідних обіймах".

18. "БОГ ДАСТЬ ТОБІ ЖЕНИХА, І ВІН БУДЕ СВЯТИМ, БО ТИ ПОКЛАДАЄШСЯ НА БОГА. ТИ ПОВИННА ВИЗНАТИ ПЕРЕД НИМ СВОЮ УРОЧИСТУ КЛЯТВУ"

Що за пекельна ніч! Здається, ніби чорти вийшли на землю, грім як залпи гармат, блискавки, небезпека, страх, біль і жаль не бути в своєму ліжку (внаслідок воєнних подій); а серед цього всього, як біла чудова квітка в диму і замішанні, Марія. Марія трохи доросліша, ніж у вчорашньому баченні, але все ще дуже юна, з світлими косами на плечах, в своєму білому платті, з своїм ніжним зосередженим усміхом: внутрішнім усміхом, спрямованим на божественну таємницю, яку вона носить у серці.Я провела ніч, порівнюючи її ніжний образ з жахами світу і роздумуючи над її словами з учорашнього ранку, піснею живої любові, яку я порівнювала з ненавистю, що сама себе шматує...

Сьогодні вранці, повернувшись в тишу моєї кімнати, я пережила наступну подію:

Марія вже в храмі. Зараз вона разом з іншими дівчатами з власне Божого Храму, з приміщень поблизу святилища.

Очевидно, там відбулась якась церемонія, бо фіміам розливається в повітрі, забарвленому в рожевий колір; небо в цей веселий жовтневий день висить досить стомлено над садами Єрусалиму, в яких охрово-жовта фарба опалого листя поклала світло-червоні плями між срібно-зелених оливкових дерев.

Зграйка дівчаток піднімається сходами, проминає колонний прохід і добирається до іншого, менш розкішного квадратного двору, бо немає більше входів, окрім цього. Це мусять бути ворота до

маленьких помешкань тих дівчат, що посвячені на службу в храмі; бо кожна дівчина поспішає в свою кімнатку, як голубка до свого гнізда, і це виглядає точнісінько так, як розлітається табун голубів. Багато, майже всі, тихо, але радісно говорять одна з одною, поки не розлучаться. Марія мовчить. Але, відділившись від усіх, вона прощається привітним голосом і поспішає до своєї кімнатки, в куток направо.

Наставниця наближається до неї, не така стара, як Анна Фануїлова, але вже в зрілому віці: "Маріє, первосвященик чекає на тебе".

Марія дивиться на неї трохи здивовано, але не питає нічого. Вона лише відповідає: "Я вже іду до нього".

Я не знаю, чи просторий зал, в який вона входить, належить до будинку первосвященика, чи він є ще частиною жіночого житла в храмі. Я лише знаю, що він широкий, світлий і добре обладнаний, і що в ньому, окрім розкішно одягнутого первосвященика, знаходяться теж Захарія і Анна Фануїлова.

Марія робить на порозі глибокий поклін і залишається стояти, доки первосвященик не звертається до неї: "Підійди ближче, Маріє, не бійся!" Тут Марія випрямилась, підняла своє обличчя і повільно пішла вперед, з незвичним виявом святковості, що зробило її більш жіночою.

Анна посміхається до неї, щоб підбадьорити її, а Захарія вітає її словами: "Мир з тобою, моя племіннице".

Первосвященик уважно спостерігає за нею і каже, звертаючись до Захарії: "В ній видно рід Давида і Арона".

Потім він продовжує: "Дочко, я знаю твою привабливість і доброчесність. Я знаю, що ти кожного дня в очах Божих і людських зростаєш в мудрості і милосерді. Я знаю, що Божий голос нашіптує твоєму серцю найсолодші слова. Я знаю, що ти є квіткою Божого храму і що перед дароносицею стоїть третій херувим з тих пір, як ти тут. Я б з радістю хотів, щоб твої молитви і далі підносились разом з фіміамом до Бога. Але закон велить інакше: ти вже більше не дитя, а жінка. А кожна жінка в Ізраїлі мусить стати дружиною, аби приносити Господеві хлопчиків. Ти повинна слідувати закону. Не лякайся, не червоній! Я знаю твоє царське походження. А закон охороняє тебе приписом, що кожному чоловікові дається жінка з його роду *(Чис 36,6-10).* Але навіть якби цього не було, я б потурбувався про те, щоб твоя

благородна кров не була змішана. Ти не знаєш нікого з твого роду, хто б міг бути тобі женихом?"

Марія підіймає почервоніле від сорому обличчя, а в кутиках вій уже блистять перші сльозини, і відповідає тремтячим голосом: "Нікого".

"Вона не може когось знати, бо вступила сюди дитиною, а рід Давида надто розпорошений, щоб дві різні гілки віднайшлись і утворили крону царської пальми",- каже Захарія.

"Тоді передоручимо вибір Богові!"

Втримувані досі сльози ринули і потекли на тремтячі уста, і Марія кидає сповнений мольби погляд на свою наставницю.

"Марія присвятила себе Богові для своєї честі і порятунку Ізраїля. Вона була ще дитиною, що ледве навчилась читати по складах, а вже зв'язала себе обітницею..."- говорить Анна, аби їй допомогти.

"Це - причина твого плачу? Не опір законові?"

"Це і нічого більше... Я послушнатобі, Божий первосвященику".

"Це підтверджує те, що мені завжди говорили про тебе. З якого часу ти посвячена Богові як діва?"

"Відколи себе пам'ятаю. Я ще не була в храмі, а вже подарувала себе Господеві".

"Але хіба ти не та маленька, що дванадцять весен тому просила в мене дозволу увійти?"

"Це я".

"Але як ти можеш говорити, що вже тоді належала Богові?"

"Так далеко, як я можу оглянутись, я пам'ятаю себе дівою... Я не пригадую години, коли народилася; чи ту, коли я поволі почала любити мою маму і казати моєму татові: "О, тату, я - твоя дочка..." Але я згадую, хоч і не можу сказати, коли це сталося, що я подарувала своє серце Богові. Можливо, це було з моїм першим поцілунком, чи з першим словом, чи з першим кроком... Так, я думаю, що перший спогад про цю любов пов'язаний з моїм першим впевненим кроком... Мій дім... у моєму домі був повен квітів сад і поле... А позаду - джерело біля підніжжя горба. Горб був покритий гарною високою травою, що зеленим водоспадом текла зі всіх боків і здавалось, ніби зелені листочки та гілки, схожі на прикраси, плачуть, коли водяні крапельки, падаючи, дзвенять, як маленькі

дзвіночки. І джерело теж співало. А ще були там пташки на оливних деревах, що росли на схилах гори біля джерела, а білі голуби прилітали помитися в чистому дзеркалі цього джерела... Я не пригадую всього, бо цілком занурила своє серце в Бога і, окрім тата і мами, яких я любила протягом їх життя і після їхньої смерті, все на цій землі було далеким моєму серцю... Дай мені лише подумати, первосвященику... Я повинна відшукати, коли я посвятила себе Богові... І спогади перших років знову виринають у мені...

Я любила цей грот, бо набагато любіше за спів води і пташок прозвучав там голос, який сказав мені: "Ходи, моя улюблена!" Я любила ці трави з їх дзвінкою діамантовою росою, бо в них я бачила знак мого Господа і я губилась в словах: "Ти бачиш, яким великим є твій Бог, душе моя? Він, який сотворив кедри Лівану для великих орлів. Він сотворив ці листочки, що схиляються під тягарем роси для насолоди твоїх очей і для захисту твоїх маленьких ніжок".

Я любила мовчання чистих речей: легкого вітру, срібної води, простоту голосів... Я любила цей спокій, який спочив над маленьким гротом, що був всіяний яблунями і оливними деревами, які то стояли в цвіті, то приносили коштовні плоди... І я не знаю... мені здається, що голос говорив власне до мене: "Ходи, моя мила оливо; ходи, моє солодке яблуко; ти, закрите джерело; ходи, моя голубко!"... Солодкою є любов тата і мами, солодким є голос, що кличе мене... Але цей! Цей! О! Я думаю, що в земному раї той, хто провинився, потім чув його, і я не розумію, як він віддав перевагу шипінню змії перед цим голосом, як він зміг прийняти інше знання, що не йшло від Бога... Не губами, що ще потребували молока матері, але своїм серцем, що вже пило мед небес, я сказала тоді: "Дивись, я йду! Я - твоя! Ніхто інший не володітиме моїм тілом, крім тебе, о Господи; як і моя душа не пізнає жодної іншої любові". Коли я сказала ці слова, мені здалось, ніби я їх вже говорила, ніби я тільки завершила якийсь обряд, який вже здійснився, ніби наперед визначений жених мені не чужий, бо я вже знала його жар, мої очі утворилися в його світлі, а моя здатність любити здійснилась в його руках. Коли?.. Я цього не знаю. Це вже інший бік життя, сказала б я; бо я відчуваю, що завжди мала його, і що він мене завжди мав, і що я є тому, що він захотів мене на радість його і моєї душі...

Я слухаюсь, священику. Скажи мені, як я повинна вчинити... Я не маю ні батька, ні матері. Будь ти моїм керівником!"

"Бог дасть тобі нареченого, і він буде святим, бо ти довірилась Богові. Ти повинна будеш сказати йому про свою обітницю".

"Чи він прийме її?"

"Я сподіваюсь цього. Молись, дочко, щоб він зрозумів твоє серце! Іди і молись! Хай Бог завжди супроводить тебе!"

Марія і Анна виходять, а Захарія залишається з первосвящеником.

Так закінчується видіння.

19. ЙОСИФ ПРИЗНАЧЕНИЙ НАРЕЧЕНИМ ПРЕЧИСТІЙ ДІВІ

Я бачу багатий зал з гарною підлогою, завісами, килимами та інкрустованими меблями. Він мусить належати до храмових приміщень, бо в ньому є священики, серед них теж Захарія і багато чоловіків різного віку (між двадцятьма і п'ятдесятьма роками).

Вони тихо, але жваво розмовляють один з одним. Здається, вони з острахом чогось очікують, але я не знаю, чого. Всі святково одягнені в новий одяг або, принаймні, щойно випраний, наче вони спеціально прибрались на свято. Багато з них зняли головне покривало - лляну хустину; інші мають її на голові, особливо старші, в той час, як молоді показують свої непокриті голови з темно-русим або темним волоссям; лише одна голова мідно-червона. В більшості волосся коротко підстрижене; але є і з довгим волоссям, що, кучерявлячись, спадає на плечі. Здається, що не всі знають одне одного, бо багато розглядаються з цікавістю. Але все ж вони вдаються чимось спорідненими, бо помітно, що всі вони думають про одне.

В одному кутку я бачу Йосифа. Він розмовляє з міцним старим чоловіком. Йосифу трохи за тридцять. Гарний чоловік з коротким, трохи кучерявим каштановим волоссям, такого ж кольору вуса і борода, що відтінюють гарне підборіддя і рожево-смагляві щоки. Він має темні, гарні, глибокі і дуже серйозні, я б навіть сказала, Дещо засмучені очі. Але коли він сміється, як оце зараз, вони стають

жвавими і молодими. Він одягнутий в усе світло-брунатне: просто, але дуже охайно.

Входить група молодих левітів. Вони займають місце між дверима і довгим вузьким столом, який стоїть недалеко від стіни; навпроти нього знаходяться навстіж розчинені двері. Лише завіса, що звисає над підлогою, заслоняє пустоту.

Цікавість більшає. Вона зростає ще більше, коли чиясь рука відслоняє завісу, щоб впустити левіта з в'язкою сухих гілок, на яку дуже обережно покладена квітуча гілка: легка піна ледь рожевих білих квіточок. З великою обережністю кладе левіт свою в'язку гілок на стіл, щоб не пошкодити квітучої гілки сухими.

По залу лунає шепіт. Голови повертаються. Погляди стають пронизливішими. І Захарія, який стоїть зі священиком ближче до столу, намагається щось побачити. Але йому не вдається. В своєму кутку Йосиф і не дивиться на в'язку гілок, а коли його сусід йому щось каже, він робить заперечний жест, наче хоче сказати: "Це неможливо!", і посміхається.

Звуки сурм по той бік завіси! Всі вмовкають і вишиковуються обличчям до виходу, який зараз здається напіввідчиненим. Оточений старійшинами, входить первосвященик. Усі низько вклоняються. Священик підходить до столу і стоячи говорить:

"Слухайте, мужі з дому Давида, що зібралися тут за моїм розпорядженням! Господь промовляв до мене. Нехай він буде прославлений. Від його щедрості відійшов промінчик і подібно весняному сонцеві дав життя сухій гілці. І гілка зацвіла чудесним способом, хоча в цю пору на землі ще немає квітів. В останній день свята Світла, в той час, коли сніг ще не розтопився в юдейських горах, ця квітуча гілка є єдиною між Сіоном та Витанією. Бог сказав і став батьком і захисником діви з дому Давида, яка не має жодного іншого захисту, крім нього. Свята дівчина, слава храму і роду Давида! Вона заслужила на те, щоб своїм словом Бог вибрав їй нареченого, приємного Всевишньому.

Праведником має бути Господом обраний опікун дорогої йому діви! Тим зменшується наш біль від втрати її, і втихає наша стурбованість про її долю нареченої. З впевненістю довіряємо вибраному Богом чоловікові діву, на ній спочиває наше і Боже благословення. Ім'я нареченого Йосиф, він син Якова з Вифлеєма з роду Давида, тесля з Назарета в Галилеї. Йосифе, вийди, це наказує тобі первосвященик!"

Буря голосів. Голови, що повертаються, очі і руки, що показують я нього, розчаровані обличчя, слова полегшення. Той чи інший, особливо зі старших, очевидно раді, що вибір випав не на них.

Йосиф, червоний і зніяковілий, виходить наперед. Зараз він уже перед столом, навпроти священика, якого з повагою вітає.

"Підійдіть усі і подивіться на ім'я, що видніється на гілках; хай кожен візьме свою гілку, щоб бути певним, що не було обману!"

Чоловіки послухались. Вони дивляться на гілку, яку первосвященик обережно тримає в руці, і беруть свої власні. Дехто їх ламає, дехто зберігає. Всі дивляться на Иосифа. Одні дивляться і мовчать, інші бажають йому щастя. Старший чоловік, з яким він говорив перед тим, каже: "Чи я не казав тобі цього, Иосифе? Хто почуває себе найнепевніше, той перемагає!" Всі пройшли мимо квітучої гілки.

Первосвященик дає її Йосифові, потім кладе йому руки на плечі і говорить: "Наречена, яку дає тобі Бог, не багата, ти це знаєш. Але вона багата доброчесністю. Намагайся бути вседостойнішим її! Немає більш в Ізраїлі квітки, такої милої і чистої, як вона. Зараз усі йдіть! Хай Йосиф залишиться! А ти, Захаріє, як родич, приведи сюди наречену!"

Всі вийшли, за винятком первосвященика і Йосифа. Завісу над входом запнули.

Йосиф стоїть смиренно біля високоповажного первосвященика. Коротка мовчанка, потім останній йому каже: "Марія повинна висловити тобі свою обітницю. Допоможи їй в її сором'язливості. Будь добрим з Добром!"

"Я поставлю свою мужність їй на службу, і жодна жертва заради неї не буде для мене заважкою. Будь певний цього!"

Марія входить з Захарією і Анною Фануїловою.

"Підійди, Маріє! - каже священик. - Глянь, це - твій наречений, якого вибрав для тебе Бог. Це Йосиф з Назарета. З ним ти повернешся в твоє місто. Зараз я залишаю вас. Хай Бог вас благословить! Хай Бог благословляє і вінчає вас, хай з'явиться вам і має до вас завжди милосердя. Хай поверне до вас своє лице і дасть вам мир!"

Захарія виходить; він супроводжує священика. Анна вітає наречену, а потім виходить і вона.

Тепер обоє заручених стоять один навпроти одного. Марія, почервоніла, стоїть з опущеною головою. Йосиф теж трохи збентежений, спостерігає за нею і шукає перших слів, щоб звернутись до неї. Нарешті він їх знаходить, і легка усмішка осяює його обличчя, коли він говорить: "Вітаю тебе, Маріє; я бачив тебе малою дитиною... Я був другом твого батька, а племінник мого брата Алфея був другом твоєї матері. Він був її маленьким приятелем, бо тепер йому лише вісімнадцять років, а коли тебе ще не було, він був лише дитям, та все ж розраджував твою маму в її горі; вона його дуже любила. Ти не знаєш нас, бо ще маленькою дівчинкою прийшла сюди. Але в Назареті тебе всі люблять і думають про тебе; вони все ще говорять про маленьку Марію Йоакима, чиє народження було Господнім дивом, що дав зацвісти неплідним... А ще згадую вечір, коли ти народилась... Ми всі ще згадуємо про диво: сильний дощ, що врятував поля, і жахливу грозу, що не спалила і травинки. А все закінчилось велетенською прекрасною веселкою, яку будь-коли бачили. А потім... Хто не пам'ятає радості Йоакима? Він скрізь показував тебе своїм сусідам... Ти як квітка зійшла з неба, і він захоплювався тобою та хотів, щоб усі тобою захоплювались. Ще близько перед смертю розказував щасливий старий батько про свою Марію, яка така гарна і добра, і повторював її слова, повні ласки і розуму. Він був правий, коли захоплювався тобою, і говорив, що немає кращої від тебе!.. А твоя мати! Своїм співом вона наповнила куточок землі, де був її дім. Вона була схожа на жайворонка весною, коли носила тебе і пізніше, коли мала тебе на руках. Я зробив їй колиску: маленьку колисочку, всю оздоблену вирізьбленими трояндами; бо твоя мама хотіла мати таку. Можливо, її ще можна знайти в зачиненому будинку... Я в літах. Коли ти народилася, Маріє, я майстрував свої перші речі. Я вже працював... Хто б був сказав мені тоді, що я колись матиму тебе за наречену! Можливо, твої батьки повмирали щасливими, бо ми були друзями. Я поховав твого батька і щиро оплакував його, бо він був мені добрим вчителем у житті".

Марія повільно підводить своє обличчя і все більше переймається мовою Йосифа; а коли він згадав про колиску - трохи посміхнулася. Коли Йосиф сказав їй про батька, то вона простягла йому руку і сказала: "Дякую, Йосифе!" То був сором'язливий і ніжний вислів вдячності.

Йосиф взяв її ручки в свої короткі міцні руки столяра і потиснув їх в пошані, що повинна була підбадьорити її. Можливо, він чекав інших слів. Але Марія знову замовкла. І він продовжував далі: "Будинок. який ти знаєш, залишився непошкодженим, не беручи до уваги ту частину, яку, за наказом консула, зруйнували, щоб з маіснької дороги зробити вулицю для колісниць з Рима. І поле, що тобі залишилось, теж трохи запущене: ти ж знаєш, хвороба твого батька відчутно скоротила його майно. Вже три весни пройшло, як дерево і виноградну лозу ніхто не обрізав, а земля недоглянута і тверда. Але дерева, які ти бачила маленькою дівчинкою, ще є і, якщо ти мені дозволиш, я негайно займусь ними".

"Дякую, Йосифе. Але ти маєш іншу роботу..."

"Твій сад я доглядатиму рано вранці і пізно ввечері. Зараз дні прибувають все більше і більше.

До весни я все для твоєї радості приведу в порядок. Поглянь, це - гілка мигдального дерева, що стоїть перед будинком; я хотів її взяти з собою... Скрізь можна увійти через поламаний паркан; але тепер я поправлю і укріплю його. Я взяв її з собою, бо подумав, що якщо я буду вибраним...Хоча я не смів сподіватись, бо я назорей (Чис 6). Я лише послухався заклику первосвященика. І я подумав: це мало б принести тобі радість - одержати гілку з власного саду. Дивись на неї, Маріє! З нею я даю тобі своє серце, що до сьогодні цвіло тільки для Господа; відтепер воно цвіте і для тебе, моя наречена!"

Марія бере гілку. Вона схвильована і дивиться на Йосифа все впевненішим і все більш сяючим поглядом. Вона почуває себе впевнено поряд з ним. Коли він сказав: "Я назорей", її обличчя справді просіяло і мужність прийшла до неї. "І я теж цілком належу Богові, Йосифе. Я не знала, що первосвященик сказав це тобі..."

"Він лише сказав, що ти добра і чиста, що ти хочеш сказати мені про свою обітницю і що я повинен бути добрим з тобою, і овори, Маріє, твій Йосиф хоче зробити тебе щасливою в усіх твоїх бажаннях! Я люблю тебе не за твоє тіло. Я люблю твою душу, свята дитино, яку дав мені Давид! Бач у мені свого батька і свого брата, а не тільки нареченого! І довірся мені як батькові, як братові".

"З самого дитинства я посвятила себе Господеві. Я знаю, що чогось подібного в Ізраїлі не роблять. Але я чула голос, що вимагав мого дівицтва як жертву з любові до Месії, що має прийти. Вже

так довго його очікують в Ізраїлі!.. Це не надто багато - з його волі відмовитись від материнства!"

Йосиф твердо подивився на неї, ніби хотів щось прочитати в її серці, потім взяв її обидві маленькі руки, які все ще тримали розквітлу гілку, і сказав: "І я поєдную мою жертву з твоєю, і ми в своїй невинності будемо так сильно любити Всевишнього, що він швидше пошле землі Відкупителя і дозволить нам побачити його світло у світі. Ходи, Маріє, ідемо в його Дім і присягнемо йому любити одне одного, як люблять ангели. Потім я піду в Назарет, у твій дім, і приготую його для тебе, якщо ти захочеш туди повернутись..."

"У мій дім... Там був грот в кінці обійстя... Він ще є там?"

"Так, але він більше не твоя власність... Та я зроблю тобі такий, де ти зможеш освіжитись і перебути спеку. Я зроблю його, по можливості, схожим на попередній. І скажи мені лише: кого ти хочеш мати при собі?

"Нікого. Я не боюся. Мати Алфея, що завжди відвідує мене, побуде зі мною вдень, а вночі я хочу бути краще сама. Не може статись нічого поганого".

"І потім я знову прийду... Коли я повинен прийти, щоб тебе забрати?"

"Коли хочеш, Йосифе".

"Тоді я прийду, як тільки приведу дім до ладу. Я нічого не буду міняти. Я хочу, щоб ти побачила його таким, яким його залишила твоя мати. Але я хочу, щоб в ньому було багато сонця і він був чистим, щоб прийняти тебе без печалі. Ходи, Маріє! Ідемо, щоб сказати Всевишньому, що ми йому посвячуємо!"

Далі я не бачу нічого. Але в моєму серці залишилося відчуття впевненості, яке відчула Марія...

20. ВЕСІЛЛЯ ДІВИ З ЙОСИФОМ

Яка гарна Марія в сукні нареченої серед своїх святково вдягнутих подруг і вчительок! І Єлизавета знаходиться між ними.

Марія одягнута в таку тонку і чисту лляну одіж, що вона виглядає наче з коштовного шовку. Її пояс виплетений із золота і

срібла; прикраса складається із медальйонів, зібраних в ланцюг; кожний окремий медальйон є коштовністю з золотих і срібних ниток, що вже стали трохи тьмяними від часу. Пояс охоплює вузьку талію, а так як для юної дівчини він задовгий, то спереду між складками одягу звисають три медальйони. Позаду одяг звисає як шлейф. На маленьких ніжках Марія має сандалі сніжно-білої шкіри зі срібними пряжками.

Біля шиї сукня закріплена ланцюжком із золотих розеток і срібного філіграна, що повторює мотив шкіряного пояса. Він протягнутий через широкі дірки, щоб утримати виріз для шиї, і робить невеликі збірки. Шия Марії в цьому зібраному білому мереживі здається ще тоншою: квіткова стеблинка, що завершується блідим, як у лілії, личком, що стало ще блідішим і чистішим від внутрішнього зворушення. Лице - як чиста гостія.

Волосся не спадає більше по плечах. Коси сплетені у вузол, який скріплений коштовними шпильками, оздобленими філіграном з потемнілого срібла. Покривало матері лежить на цьому плетиві і з-під коштовного обруча на чолі спадає гарними складками вниз, аж до бедер, бо Марія не така висока, як її мама, у якої покривало сягало лише до пояса. На пальцях в неї немає нічого, на зап'ястях - браслети. Але зап'ястя такі витончені і гарні, що тяжкі материні браслети спадають додолу, коли вона струсне руками.

Подруги оглядають її з усіх сторін. їхні слова і питання нагадують бадьоре щебетання пташок:

"Вони в тебе від матері?"

"Старі, чи не так?"

"Який гарний цей пояс, Саро!"

"А покривало, Сузанно! Глянь, яка витончена робота! Глянь на лілії, що виткані по ньому!"

"Дай мені глянути на браслети, Маріє! Вони належали твоїй матері?"

"Вона носила їх, але вони від матері Йоакима, мого батька".

"О, глянь! Вона має печатку Соломона: переплетені гілки пальми і оливи і між ними лілії і троянди. О, хто виконав цю бездоганну тонку роботу?"

"Вони походять з дому Давида", - пояснює Марія. "Століттями жінки цього роду прикрашались ними, коли виходили заміж, а потім вони переходили як спадок".

"Так, ти спадкоємниця..."

"Вони все привезли тобі з Назарету?"

"Ні, коли померла моя мати, моя кузина взяла придане в свій дім, щоб все добре зберегти. Тепер вона мені все принесла".

Марія не знала, що робити... Вона хотіла бути привітною; але вона не хотіла розпаковувати все, що було принесене в трьох важких скринях. Наставниця прийшла їй на допомогу: "Зараз прийде наречений. Не час робити в усьому нелад. Залиште її в спокої, ви втомлюєте її. Ідіть і приготуйтесь!" Гомінливий гурт віддалився трохи розчарований. Тепер Марія могла спокійно вислухати наставниць, які говорили їй слова похвали і благословляли.

Єлизавета прийшла теж. А коли Марія заплакала від хвилювання, бо Анна Фануїлова назвала її дочкою і поцілувала зі справді материнською любов'ю, Єлизавета сказала їй: "Маріє, хоча твоя мати не тут, все ж вона присутня. Її душа радіє так, як я. Поглянь, речі, які ти одягнула, голублять тебе замість неї. В них ти знаходиш запах її поцілунків. Одного дня, коли ти прийшла в храм, вона сказала мені: "Я приготувала одяг і придане, бо я сама хотіла виткати полотно і приготувати весільний одяг, щоб бути присутньою в день її радості". І ти знаєш, в останні дні , коли я була поруч з нею, вона кожного вечора пригортала твої перші платтячка і ті, які ти зараз носиш, і говорила: "Тут вдихаю я запах моєї маленької лілеї, а тут вона повинна відчути поцілунок своєї матері". Скільки поцілунків вона залишила на цьому покривалі, що зараз на твоєму чолі! Більше поцілунків, ніж складок... А коли ти одягаєш зітканий нею одяг, думай при цьому, що більш, ніж з шерстяного полотна, він складається з любові твоєї матері. А прикраси... У важкі часи твій батько зберіг їх, щоб вони прикрасили тебе, як і личить в цю годину царівні з дому Давида. Радій, Маріє, ти не сирота; бо твої з тобою, і ти маєш нареченого, що є для тебе і батьком, і матір'ю - такий він досконалий..."

"О так, це правда! На нього я справді не можу жалітися. Менш як за два місяці він двічі приходив, а сьогодні він прийде втретє, незважаючи на вітер і дощ, щоб одержати від мене вказівки... Подумай-но, вказівки! Я лише бідна жінка і набагато молодша від нього. А він мені ні в чому не відмовляє. Він не чекає, поки я його попрошу. Здається, ніби ангел відкриває йому, чого я хочу, і він говорить це мені, перш ніж я можу це йому сказати. Останнього разу він сказав: "Маріє! Мені здається, що ти більше хочеш бути в батьківському домі. Оскільки ти є спадкоємницею, ти можеш це зробити, якщо цього хочеш. Маріє, я так дуже тебе люблю. Я прийду у твій дім. Тільки щоб зберегти

звичай, ти перебуватимеш тиждень в домі Алфея, мого брата. Звідти ввечері відійде весільний поїзд, щоб привезти тебе до твого будинку". Чи це не мило з його боку? Він не зважає на те, що люди скажуть, що він має дім, який мені не подобається... Мені б сподобався і його; щоб лише він був там, бо він такий добрий. Але, звичайно, я віддаю перевагу моєму будинкові... Через спогади... О! Він добрий, цей Йосиф!"

"Що він сказав на твою обітницю? Ти ще мені про це не розповідала".

"Він не має нічого проти. Навпаки, коли він довідався про причини, то сказав: "Я поєдную мою жертву з твоєю".

"Цей молодий чоловік святий!" - каже Анна Фануїлова.

Він дійсно виглядає чудово. Одягнений в усе золоте, як східний володар. Коштовний пояс тримає гаманець з мароканської шкіри і клинок, який спочиває в піхвах з такої самої шкіри, оздобленої золотом. На голові в Йосифа шерстяна хустка укладена так, як це ще носять деякі народи в Африці і бедуїни; вона скріплена коштовним обручем, стрічкою з чистого золота, до якого прикріплений букетик з мирту. Крім цього, він покритий цілком новим покривалом з торочками, що робить його вигляд святковим. Він сяє з радості і тримає в руці квітучий мирт.

"Мир з тобою, моя наречена! - вітається він. -Мир також всім!"

Після привітань - відповідей він каже: "Я бачив твою радість того дня, як дав тобі гілку з твого саду. І я вирішив принести тобі мирт, який я доглядав біля твого улюбленого грота. Я хотів принести тобі троянди, що ростуть біля твого будинку і зараз починають цвісти, але троянди довго не стоять; вони б не перенесли подорожі. Але тобі, моя кохана, я хочу дарувати лише троянди, білі пахучі квіти хотів би я розсипати на твоєму шляху, щоб ти ступала, не торкаючись бруду і каміння".

"О, дякую тобі, добрий! Як ти зміг привезти його таким свіжим сюди?"

"Я прив'язав до сідла посудину з водою, а в неї поставив гілку з бруньками. В дорозі вони почали цвісти. Вони для тебе, Маріє. Твоє чоло має бути уквітчане чистотою - символом нареченої; але квіти набагато менше виявляють ту чистоту, яку ти носиш в серці".

Єлизавета і наставниці прикрашають Марію віночком з квітів, що його вони зробили, переплітаючи мирт і маленькі білі троянди

золотими стрічками. Марія одягає свій білий довгий плащ, а жених підходить до неї і допомагає їй закріпити його на плечах двома срібними пряжками. З любов'ю і покорою наставниці впорядковують складки плаща.

Все готове. Вони на щось чекають, в цей час Йосиф відводить Марію набік і каже: "Я в цей час думав про твою обітницю. Я сказав тобі, що розділю її з тобою. Але чим більше я над цим думаю, тим більше розумію, що попереднє рішення недостатнє; навіть коли воно буде час від часу поновлюватись. Я зрозумів тебе, Маріє. Я ще не заслуговую на слово Світла, але шепіт відчуваю і я. І він дозволяє мені зрозуміти твою таємницю хоча б у загальних рисах. Я бідна неосвічена людина, Маріє, я бідний робітник; я не маю скарбів. Але тобі до ніг я все ж навічно складаю скарб: мою повну непорочність, - щоб бути достойним жити на твоїй стороні, Господня Діво, моя сестро, наречена, замкнений саде, запечатане джерело" (П п 4,12), як каже наш прародич, який, очевидно, писав Пісню пісень про тебе. Я буду опікуном цього пахучого саду, в якому знаходяться найкращі плоди і ніжно дзюрчить джерело цілющої води: твоя покора. О, моя наречена, ти, що своєю чистотою завоювала мою душу, ти найкраща, прекрасніша від рожевого світанку, ти сонце, бо ти світиш своїм серцем; ти, що є досконалою любов'ю для свого Бога і для світу, якому ти своєю жертвою жінки хочеш дати Відкупителя. Іди сюди, моя возлюблена!" - він бере її ніжно за руку і веде до дверей. Всі інші ідуть за ними, а зовні до них приєднуються святково одягнуті жінки супроводу, всі в білому із покривалами.

Вони йдуть через двори і колонні зали, через натовп глядачів до того місця, що не є храмом, але здається культовим залом, бо там є лампи і сувої пергаменту, як в синагозі. Наречені стають перед високим пультом, щось на зразок церковної кафедри, і чекають. Інші стають за ними. Ще інші - священики, цікаві - знаходяться зовсім позаду.

Ось урочисто входить первосвященик.

По рядах цікавих пішов шепіт: "Він буде вінчати?"

"Так, бо вона походить з царського і священичого роду, квітка Давида і Арона; наречена була дівою храму. Наречений з роду Давида".

Священик вкладає правицю нареченої в правицю нареченого і урочисто благословляє молодят: "Бог Авраама, Ісаака і Якова хай буде з вами! Він поєднує вас і наповнює своїм благословенням,

даючи вам мир і численне потомство разом з довгим життям і благословенною смертю в лоні Авраама!" (Тов 7,15-16). Потім він виходить так само урочисто, як і ввійшов.

Обмін обіцянками відбувся. Марія є тепер нареченою Йосифа. Всі, дотримуючись порядку, виходять назовні і прямують у зал, де буде підписано шлюбну угоду, в якім мовиться, що Марія, спадкоємниця Йоакима з дому Давида і Анни, дочка Аарона, як придане приносить нареченому дім, маєток і власне придане, як і все інше добро, успадковане нею від батька.

Ось все і закінчилось.

Наречені виходять у двір і йдуть до виходу, який знаходиться біля будинку, де мешкають жінки храму. Зручна важка колісниця чекає на них. На ній для захисту натягнуто намет, а всередині вже знаходиться скриня Марії.

Прощальні вітання, поцілунки і сльози, благословення Єлизавета. Вони сідають в колісницю. Спереду сидять Йосиф і Захарія. Вони обидва зняли свої святкові плащі і загорнулись в темні. Віз рушає, його тягне темношерстай мул. Спочатку з очей поступово щезають мури храму, потім - місто, і ось вони виїжджають на простір, що під першим весняним сонцем свіжо починає цвісти збіжжям, яке поросло хвилястими смарагдово-зеленими листочками та хвилюється під легким бризом, що несе з собою запах квітучих яблунь і персиків, конюшини і дикої м'яти.

Марія тихо плаче під своїм покривалом; час від часу вона підіймає запону і дивиться ще раз на храм в долині і на зникаюче місто.

Так закінчується видіння.

21. "ЙОСИФ ПОСТАВЛЕНИЙ ЯК ПЕЧАТЬ ПЕЧАТЕЙ, ЯК АРХАНГЕЛ НА ВОРОТАХ РАЮ"

Ісус говорить:

"Що каже Книга Мудрості в своїй хвалебній пісні? "В мудрості є дух розуму, святий, єдиний, багатоликий і прозорливий". Потім вона перечислює її ласки і закінчується уривок словами: "Мудрість, завдяки своїй чистоті, проникає скрізь. Вона є подихом Божої сили,

тому немає в ній нічого нечистого... Вона є віддзеркаленням Божої доброти. Хоч вона одинока, вона може все; хоч сама вона незмінна, вона все оновлює; нею наділені усі святі душі і вона робить їх Божими приятелями і провидцями" (Муд 7,22-27).

Ти бачила, як Йосиф без повчання зумів прочитати в запечатаній книзі Непорочної Діви і як він наблизився до пророчих істин з його "баченням" таємниці, яке перевершує людський розум, там, де люди бачать лише велику добропорядність. Проникнутий цією мудрістю, що є подихом Божої сили і явним впливом Всевишнього, з скріпленим духом занурюється в море цієї тайни ласк, що нею є Марія; він поєднується з нею в духовному контакті, при якому більш, ніж при поцілунку устами, обидві святі душі можуть розмовляти в святій тиші, де є лише Бог і його вірні слуги, що ним сповнені.

Мудрість праведника, що помножується від спілкування зі "сповненими ласки", робить його здатним проникати в найвищі Божі Тайни, охороняти і захищати їх проти намов людей і демонів. При цьому вона оновлює його. З праведника вона робить святого, зі святого - опікуна Нареченої і Сина Бога.

Не зриваючи Божої печаті, Непорочний, що відтепер розвинув свою непорочність до ангельського героїзму, може прочитати огненне слово, що Божим перстом накреслено на непорочному діаманті; там прочитав він те, чому його розум не міг скласти ціни, але що було набагато більшим від того, що прочитав Мойсей на кам'яних таблицях (Вих 24,12; Чис 4,13; 5,22; 10,1-5). І щоб недостойне око не відкрило таємниці, він поставив себе як печать печатей і став як огненний архангел на порозі раю, в якому Всевишній мав своє задоволення. "Тут явився він у вечірньому вітрі" (Бут 2,18 і 23), живий ковчег Бога, який він бере під свою охорону і якого мусить повернути Богові чистим - таким же, як і отримав.

"Наречена Бога"- було написано в містичній книзі з незаплямованими сторінками... І коли в годину випробовування його мучила підозра, він страждав через мниме осквернення святині, як не страждав жодний інший чоловік і слуга Бога. Але це випробовування ще попереду.

Зараз, в цей час милості, він все розуміє і ставить себе на службу Богові. Пізніше переживе він бурю випробовувань, як і всі святі, щоб бути випробуваним і стати Божим помічником.

Як це звучить в книзі Левітів? "Скажи твоєму братові Аарону, шоб він не заходив в будь-який час у святилище за завісу перед віком, що покриває скинію; інакше він помре. Бо Я з'являюся над віком у хмарі. Аарон може ввійти в святилище лише при умові, що принесе молодого бика як жертву відкуплення і барана як жертву всепалення. Він повинен одягнути священну лляну одіж, а лляним одягом для ніг прикрити свою наготу" (Лев 16,2-4).

Справді, Йосиф увійшов тоді, коли цього хотів Бог і перебував там так довго, як він того хотів. Він приніс себе в жертву і він принесе в жертву ягня, як жертву за гріхи всього світу. Він вчинить це з умертвленою чоловічою снагою, щоб змести похітливість, що раз вже перемогла на початку віків і знищила право Бога на людину, а зараз вона розчавлена в сині, в матері і виховникові, щоб знову підвести людей до Божих ласк і знову дати йому владу над людьми. Це він робив своєю незмінною непорочністю.

Чи був Йосиф на Голгофі? Вам здається, що він не належить до співвідкупителів? Правду кажу я вам, він був серед перших і тому великий в очах Божих; великий через свою жертву, своє терпіння, свою постійність і свою віру. Чия віра більша від його, який вірив, не бачивши чудес Месії?

Хвала виховникові! Він є для вас прикладом того, що вам бракує: чистоти, вірності і досконалої любові. Хвала тому, хто дивним чином прочитав запечатану книгу; дав мудрості навчити себе, щоб осягнути таємниці ласки; хто був обраний Богом, щоб захистити спасіння світу від підступів всіляких ворогів!"

22. НАРЕЧЕНІ ПРИБУВАЮТЬ У НАЗАРЕТ

Ясно-синє небо м'якого лютневого дня простерлось над Галилейськими горбами, над м'якими пагорбами, яких я ніколи не бачила з часу дитинства Марії і які зараз такі милі моєму серцю, наче я виросла між ними.

Головна дорога після останнього дощу, який, можливо, випав лише минулої ночі, була свіжа, без пороху і без болота; вона тверда і чиста, як вулиця в місті, з обидвох боків відділена від полів квітучим

глодом. Ніжний цвіт цих рослин пахне терпко і чимось нагадує запах лісу. Огорожа подекуди розривається могутніми кактусовими кущами з товстим лопатоподібним листям, усипаним колючками і прикрашеним дивними велетенськими плодами без плодоніжок. Останні виростають з кінчиків листків, які за формою та кольором нагадують мені морські глибини з кораловими рифами і медузами та іншими морськими тваринами.

Огорожі відмежовують землі окремих власників. Тому вони постають в усіх можливих геометричних формах: кривих і кутів, ромбів і квадратів, півкругів і гострих та тупих трикутників. Білі позначки, наче стрічки, розкидані по полях; над ними літають сотні різних птахів і щебечуть, співають в радості любові і в'ють гнізда. По той бік огорож лежать поля з проростаючим збіжжям, яке тут вже набагато вище від збіжжя в Юдеї.

На противагу легким хмаринкам в небі, що їх захід сонця розфарбував в рожевий колір, вмочив в ніжно-фіолетовий або позимовому фіолетово-зелений колір, на противагу опаловій або коралово-оранжевій небесній блакиті на землі стоять тисячі рослинних хмарок фруктових дерев з усіма відтінками білого, червоного і ніжно-рожевого.

На легкому вечірньому вітрі кружляють і опадають перші пелюстки квітучих дерев. Вони нагадують зграї мателиків у пошуках квіткового пилу на полях. Між деревами можна зауважити гірлянди виноградної лози, яка ще гола, і тільки на вершечках, куди сонце дістає насамперед, розкрилась перша невинна, здивована і невпевнена брунька.

Сонце мирно котиться вниз по м'якій блакиті небес; світло стає ще чіткішим, і снігові вершини Гермону та інших дальних гір спалахують у ньому.

Дорогою їде колісниця, що везе Марію, Йосифа і Маріїних родичів. Подорожуючі досягли мети.

Марія дивиться довкола себе переляканими очима людини, яка намагається пригадати щось, що вона вже бачила, але точно пригадати не може. Та ось вона посміхається; картини споминів зринають в ній, а світло проливається на той чи інший предмет, на те чи інше місце. Єлизавета і Йосиф допомагають їй, вказують на той чи інший пагорб, на той чи інший будинок і на Назарет, що виринає серед горбистої місцевості.

З лівого боку призахідне сонце освітило білизну широких, здебільшого низеньких будиночків, що розміщені терасами і пофарбовані в рожевий колір; деякі з них освітлені повністю і нагадують вогнище, так розмальовані вони призахідним сонцем, що пофарбувало в червоний колір воду в канавах і криницях, які стоять без цямриння: біля них наповнюються амфори для домашнього господарства і чани для садів.

Діти і жінки стоять на обочині, дивляться на воза і вітають знайомого їм Иосифа. Троє інших пасажирів почувають себе невпевнено. Коли ж візок в'їжджає у містечко, то острах щезає. Багато народу зібралось під аркою з листя і квітів. Це жінки, дівчата і діти з Назарету, що хочуть привітати наречену. Розсудливіші чоловіки стоять в задньому ряду і вітають стриманіше, з гідністю. Коли колісниця минула останній, навскіс розміщений будинок, піднялась буря пронизливих голосів. Подорожніх проводжали помахами гілок та квітів.

Ще напередодні колісниця була звільнена від намету, щоб дати Марії можливість роздивитись батьківщину. Марія з'являється в своїй повній красі квітки, біла і бліда. Наче ангел, вона посміхається до дітей, які кидають їй квіти і посилають поцілунки; вона вітається з дівчатами свого віку, які називають її по імені; з матерями, що благословляють її своїми співучими голосами; вона кланяється чоловікам, особливо одному, що є, очевидно, рабином або найстаршим в місті.

Візок поволі їде вулицею далі, за ним іде частина натовпу, для якої цей приїзд є подією.

"Глянь, там - твій дім!"- каже Йосиф і показує батогом на маленьку будівлю, що стоїть біля підніжжя пагорба, позаду якого лежить гарний квітучий сад, що переходить в оливний город. По той бік від нього живопліт з глоду і кактусів позначає межу володінь. Вона захопила і поля, що колись належали Йоакимові.

"Як бачиш, - каже Захарія, - тобі залишилось мало; хвороба твого батька була довготривалою і вимагала коштів. Коштів вимагав і ремонт пошкоджень, завданих Римом. Ти бачиш, вулиця проковтнула три найважливіші приміщення. Будинок став меншим і, щоб зробити його більшим без надто великих видатків, він видовбав частину горба. Йоаким перемістив туди комору, а Анна свої верстати. Ти будеш порядкувати, як захочеш".

"О, то нічого, що він маленький! Він вистачатиме мені.Я буду працювати".

"Ні, Маріє! - каже Йосиф. - Я буду працювати; ти будеш лише ткати і вести домашнє господарство. Я молодий і міцний, і я твій чоловік. Не ганьби мене своєю працею!"

"Я зроблю, як ти хочеш!"

"Так, що стосується цього, то я так хочу. Щодо всього іншого, то твоє бажання для мене - закон. Але в цій справі ні".

Вони прибули на місце. Візок зупинився.

Двоє чоловіків і двоє жінок п'ятдесяти і сорока років стоять при вході, а навколо них багато дітей і підлітків. "Хай Бог пошле тобі мир, Маріє!" - каже старший чоловік.Одна з жінок наближається до неї, обнімає і цілує її.

"Це - мій брат Алфей і його жінка Марія, а це - їхні діти. Вони, власне, прийшли, щоб урочисто зустріти тебе і сказати, що їх дім є твоїм домом, коли ти цього захочеш", - каже Йосиф.

"Так, приходь, Маріє, коли тобі стане тужно на самоті. Село весною гарне, а наш будинок лежить посеред квітучих полів. Ти будеш там найкращою квіткою", - каже Марія Алфеєва.

"Я вдячна тобі, Маріє. Я б з задоволенням прийшла і буду деколи приходити, зрозуміло, я прийду і на весілля. Але мені так потрібно знову побачити мій дім. Я залишила його малою дитиною і забула його вигляд... Тепер відкриваю його заново... І мені здається, наче я знову віднаходжу мою втрачену матір і любого тата, ніби я чую відлуння їх голосів, ловлю їх останній подих. У мене почуття, що я вже більше не сирота, бо знайшла обійми цих мурів... Зрозумій мене, Маріє!" У Марії в голосі плач, а на віях дві сльози.

Марія Алфеєва відповідає: "Як хочеш, найдорожча. Я б хотіла, щоб ти бачила в мені сестру і подругу, а також трохи і матір, бо я набагато старша за тебе".

Тепер виходить вперед інша жінка: "Маріє, я вітаю тебе. Я Сара, подруга твоєї матері. Я бачила, як ти народилась. А це Алфей, племінник Алфея, що був великим приятелем твоєї матері. Що я робила для твоєї матері, робитиму також для тебе, коли ти цього захочеш. Глянь, мій дім найближчий до твого дому, а твої поля належать тепер нам. Ми зробимо прохід в живоплоті і таким чином зможемо бути разом, залишаючись кожна в своєму домі. А це - мій чоловік".

"Я дякую вам за все те добро, яке ви зробили для мене і яке хочете зробити. Хай благословить вас за це всемогутній Бог!"

Важкі скрині вивантажено і занесено в дім. Входять. І тепер я впізнаю будиночок в Назареті, що був пізніше за життя Ісуса.

Йосиф бере Марію, за традицією, за руку і так входить. На порозі він каже: "Зараз, на цьому порозі, я хочу від тебе обіцянки: у всьому, чого ти будеш потребувати, що тебе турбуватиме, ти не повинна мати жодного іншого товариша, жодного іншого помічника, до якого б ти звернулась, крім Йосифа; думай про це і ти станеш моєю радістю. Я хочу зробити тебе щасливою на твоєму шляху. І коли тут, на землі, щастя не завжди в наших силах, то ти повинна себе відчувати принаймні впевнено і спокійно".

"Я обіцяю тобі це".

Двері і вікна відчинено. Останній сонячний промінь цікаво заглянув усередину. Марія зняла плащ і покривало. Вона ще у весільному платті, але без миртового вінка. Вона виходить у квітучий сад, милується ним, посміхається і, все ще ведена під руку Йосифом, обходить його навколо. Здається, ніби вона хоче знову відчути себе володаркою втраченого місця.

Йосиф показує їй свою роботу: "Ти бачиш? Я прокопав тут цей канал, щоб збирати дощову воду, тому що лоза завжди має спрагу. Цьому оливному дереву я відрізав найстарші гілки, щоб воно стало міцнішим. На місці всохлих я посадив дві яблуні. Там я посадив смоковниці; коли вони виростуть, то захищатимуть дім від сонячної спеки і від цікавих поглядів. Альтанка та ж, що і раніше. Я тільки замінив прогнилі стовпи і обрізав виноградну лозу. Вона принесе багатий урожай, я так сподіваюся. А там поглянемо!" Він гордо веде її до виходу, що знаходиться позад дому і захищає сад від північних вітрів. "Там я зробив маленький грот, а коли рослини підростуть, то він стане схожим на той, який ви мали. Джерела немає. Але сподіваюся провести сюди воду. Я буду відвідувати тебе..."

"Але що це значить? - дивується Алфей, - хіба ви не справите цього літа весілля?"

"Ні, Марія хоче виткати вовняні хустки, єдине, чого бракує в приданому. І мені здається це правильним. Вона така юна, що нічого не станеться, якщо ми почекаємо рік чи більше; тим часом вона звикне до дому".

"Ах так! Ти завжди був іншим, ніж інші, і таким залишаєшся; я не знаю, хто б не квапився мати таку квітку, як Марія, за дружину, а ти відсуваєш це на місяці..."

"Довго очікувана радість - значно багатша радість", - відповів Йосиф з приємною посмішкою.

Брат стенув плечима і спитав: "Отже, коли ти хочеш одружуватись?"

"У 16 річницю Марії, після Зелених свят. Зимові місяці будуть чудесними для двох молодят..." Він посміхається знову, кидаючи погляд на Марію. Посмішка таємнича і змовницька; по-братньому невинна, підбадьорлива. І вони продовжують свій обхід: "Тут, нагорі, буде велике приміщення. За твоєю згодою я влаштую тут свою майстерню, коли перейду. Вона прилягатиме до будинку і, разом з тим, не знаходитиметься в ньому. Так я не заважатиму тобі шумом і не буду створювати нелад. Але якщо ти хочеш інакше..."

"Ні, Йосифе, так буде добре".

Вони повертаються в будинок і запалюють лампи.

"Марія втомлена, - каже Йосиф.- Залишмо її з родичами".

Виходячи, всі прощаються. Йосиф ще трохи затримується і коротко розмовляє з Марією.

"Твій кузен залишає з тобою на деякий час Єлизавету, ти вдоволена цим?"

"О так!"

"Вона буде допомагати тобі... Зробить з тебе справжню господиню. З нею ти все зможеш привести до ладу, а я буду приходити щовечора допомагати тобі. З нею ти можеш купити вовну і все інше, що ще тобі потрібне. Я покрию витрати. Згадай собі, що ти обіцяла звертатися до мене в кожній потребі. Хай береже тебе Бог! Спи, Маріє, своїм першим сном господині в своєму домі, хай ангел Господній звеселить його! Хай Господь буде завжди з тобою!"

"До побачення, Йосифе! Будь і ти завжди під крилами ангела Господнього! Я дякую тобі за все! Як тільки зможу, я віддячу тобі за твою любов своєю любов'ю".

Йосиф прощається з кузенами і виходить.

Цим закінчується видіння.

Ісус каже: "Цикл закінчився і заради цього твій Ісус ніжно і м'яко, без потрясінь, оберіг тебе від замішання цих днів. Як закутана в м'які пелюшки і покладена на м'які подушки дитина, ти була занурена в ці благословенні видіння, щоб ти не відчувала того, чого боїмося: жорстокості людей, які ненавидять одне одного замість того, щоб любити. Ти більше не можеш зносити певних речей, а я не хочу, щоб ти від цього померла, бо я піклуюсь моїм "речником". Поступово світ звільниться від причини, що нищить жертв всякого роду сумнівами. І для тебе, Маріє, скінчиться разом з тим час жахливих страждань через відчування того, що суперечить твоїм відчуттям. Але частина страждань скінчилася; тоді прийде день, коли я скажу тобі, як сказав Марії Магдалині в її смертний час: "Спочинь! Прийшов час тобі відпочити. Дай мені твої терні! Зараз прийшов час троянд. Відпочивай і чекай, я благословляю тебе, Благословенна!"

Це кажу тобі згідно обітниці; хоч ти цього не зрозуміла, коли прийшов час і ти була опущена, закута в терні, в глибокій темряві. Це я повторюю тобі зараз з радістю, що може відчувати тільки любов, якою є я сам, що може в коханого забрати його біль. Це говорю я тобі зараз, бо час пожертвування закінчився. І я кажу тобі для світу, який цього не знає, для Італії, для Віареджо, для цієї маленької місцевості, в яку ти принесла мене - подумай над змістом слів - подяку, що її отримують жертви відкуплення за свою жертву. Коли я показував тобі Сесілію, невинну наречену, я сказав тобі, що вона просякнулась моїм духом і що тому повела за собою чоловіка, зятя, рабів, батьків і друзів. Ти це також зробила. Ти цього не знаєш, але я кажу тобі, бо я це знаю: твоє післанництво є теж післанництвом Сесілії в цей божевільний час. Ти насичена мною, моїм словом; ти передала мої бажання людям, і кращі зрозуміли їх, і за тобою, моя жертво, пішли численні; і коли твоя батьківщина, а особливо місця, милі твоєму серцю, не лежать в руїнах, то це сталось тому, що багато жертовних гостій пожертвували себе за твоїм прикладом і твоїм дорученням.

Дякую, Благословенна! Але продовжуй так далі. Я хочу врятувати землю, знову здобути її! Ціною є ви, мої жертви.

Мудрість, що наставляла святих і що давала тобі прямі повчання, все більше і більше буде підносити тебе до розуміння мудрості життя і до її втілення. Розклади свій маленький намет поруч з домом Господа! Укріпи його в обителі мудрості і залишайся в ньому, не покидаючи його ніколи! Ти спочинеш під охороною Господа, який любить тебе, як пташку в квітучому гіллі. Це буде захист проти будь-якої душевної негоди і ти перебуватимеш в світлі Божої милості і слухатимеш слова миру і правди. Іди з миром! Я благословляю тебе, благословенна".

Відразу після цього говорить Марія:

"Для тебе, Маріє, подарунок Матері на її святі. Гірлянда подарунків, і якщо серед них трапиться тернина, не жалійся твоєму Господеві, який любить тебе, як любить лише небагатьох. Він сказав тобі на початку: "Записуй від мене! Кожне

зусилля буде тобі втіхою". Ти бачиш, що це була правда. Цей подарунок зберігався для цього неспокійного часу; бо ми піклуємось не лише про дух; ми також думаємо і про твоє тіло, бо хоч тіло і не володар, але все ж потрібний слуга духові; воно теж має виконати своє завдання. Будь вдячна Всевишньому, що є правдивим твоїм батьком і заколисує тебе в чарівних видіннях, щоб вберегти тебе від того, що може налякати тебе! Люби мене щораз більше! Я ввела тебе в таємницю моїх перших років життя. Зараз ти знаєш все про твою Матір. Люби мене, як дочка і як сестра, як жертва відкуплення! І люби Бога-Отця, Бога-Сина і Бога-Духа Святого досконалою любов'ю! Благословення Отця, і Сина, і Святого Духа іде через мої руки. Воно просочується з моєю материнською любов'ю до тебе; хай воно зійде на тебе і спочине на тобі! Будь щаслива в Надприродному!"

23. БЛАГОВІЩЕННЯ

Я бачу наступне: Марія - дівчина, їй років щонайбільше п'ятнадцять; вона в маленькій прямокутній дівочій кімнаті.

Біля однієї з дощаних стін стоїть низьке, без побічнів, ліжко, покрите товстими покривалами чи килимами. Можна подумати, що вони розстелені на голій дошці чи підстилці з очерету, тому що вони лежать дуже плоско і без вигинів, як на наших ліжках.

На іншій довгій стіні - поличка з оливною лампою, сувоями пергаменту і дуже акуратно складеною ручною роботою. Діва сидить під стіною, що знаходиться навпроти відчинених дверей, які виходять в сад; вони заслонені завісою, яка колишеться від вітру.

Вона пряде білий, м'який, як шовк, льон. Її маленькі руки, лише трохи біліші від льону, вправно крутять веретено. Прекрасне молоде личко злегка нахилене. Воно посміхається.

У будиночку і в саду тихо. Глибокий мир лежить як на образі Марії, так і на її оточенні. Мир і порядок. Все чисте і ретельно складене, а помешкання скромне на вигляд і в облаштуванні майже голе, як келія, але має в собі щось строге і царственне завдяки сліпучій чистоті і ретельності, з якими заслано ліжко, складені сувої книг, лампа і бронзовий глечик з букетом квітучих гілок, гілок з персика чи груші, я цього не знаю, але напевно з фруктового дерева з біленькими, майже рожевими, квітковими пелюстками.

Марія починає тихо співати і потім злегка посилює голос. Вона не переходить до голосного співу. Але це вже голос, що звучить в кімнаті і передає відтінки душевного стану. Я не розумію слів, бо вони, очевидно, єврейські. Але слово Єгова, що часто повторюється, наводить на думку, що це повинна бути якась священна пісня, можливо, псалом. Можливо, Марія згадала наспіви в храмі. Це, напевне, приємні спогади, бо вона складає свої руки, які ще тримають веретено і нитку, на грудях, піднімає голову і притуляє її потилицею до стіни. Її лице рожевіє, а погляд блукає в приємних думках: зблискують сльози, але її очі не заплющуються, а стають ще більшими. Ці очі одночасно блистять і посміхаються думці, яка відволікла її від всього оточуючого. Обличчя Марії, що набрало рожевого кольору, обрамлене косами, які викладені на голові короною, схоже на розкішну квітку.

Спів переходить в молитву: "Найвищий володарю і Боже, не зволікай далі послати свого слугу, щоб він приніс на землю мир! Відкрий час милості і зроби діву плідною і чистою для приходу твого помазаника! Отче, святий Отче, дозволь твоїй служниці пожертвувати своїм життям для цієї мети! Дай мені померти лише тоді, коли я побачу світло і справедливість на землі і дізнаюся, що відкуплення відбулось!

О, святий Отче, пошли землі надію пророків! Пошли твоїй служниці Відкупителя! Хай в час, коли мій день підійде до кінця, для мене відкриється рай, бо його ворота вже будуть відкриті помазаником для всіх, хто надіявся на Тебе! Прийди, прийди, о Божий Духу! Прийди, о князю миру!.."

Марія заглибилась у свою молитву.

Завіса починає сильніше тріпотіти, наче хтось хоче відсунути її в сторону.

І глянь: світло біле, як зі сріблом змішаний блиск перлин, освітило злегка жовтуваті стіни, оживило кольорові речі, одухотворило піднесене лице Марії. В цьому світлі, не відсуваючи завіси, входить в дім таємниця. Над порогом витає в глибокому поклоні Архангел, неначе стіна, що відділяє кімнату від зовнішнього світу.

Він прийняв з необхідності вигляд людини: але все ж він є чимось неземним. З якої плоті витворено це чудове сяюче обличчя? З якої матерії створив його Бог, щоб воно зробило явними почуття Діви?

Тільки Бог є господарем цієї матерії і може використати її в такий досконалий спосіб.

Тут і обличчя, і тіло, очі, рот, волосся, руки такі ж, як у нас. Але все це прозоре. Це світло, що прийняло забарвлення тіла, очей, волосся, губ; світло, що рухається і посміхається, що дивиться і говорить.

"Вітаю тебе, Маріє, сповнена благодаті!"

Голос звучить приємною мелодією, наче дзенькіт перлин, кинутих на коштовний метал.

Марія здригається і опускає очі. Вона ще більше злякалась, коли побачила цю сяючу постать недалеко від себе на колінах, зі схрещеними на грудях руками, з виразом безмежної поваги в очах.

Марія встає, притуляється до стіни і то блідне, то червоніє, її обличчя виражає страх і замішання. Несвідомо вона притискає руки до грудей і ховає їх під широкими рукавами, вона відхилилась, ніби хоче якомога далі сховати своє тіло.

"Ні, не лякайся! Господь з тобою! Ти благословенна між жінками".

Але Марія все ще боїться. Звідки прийшла ця незвичайна істота? Чи це післанець Бога, чи лукавого?

"Ні, не лякайся, Маріє! - повторює Архангел - Я Гавриїл, ангел Господній; мій Господь післав мене до тебе. Не бійся, бо ти знайшла ласку в Бога! І зараз ти зачнеш в своєму лоні; ти народиш сина і даси йому ім'я Ісус; цей стане великим і Сином Божим назветься. І Бог, Господь, дасть йому трон Давида, його батька, і він буде панувати вічно над домом Якова, і його царству не буде кінця. Збагни, о свята Діво, возлюблена Бога, його благословенна дочко, покликана, щоб стати матір'ю його сина, якого ти народиш!"

"Як це може статися, якщо я не знаю чоловіка? Очевидно, Господь Бог не хоче прийняти жертву його служниці і не хоче, щоб я залишилась дівою з любові до нього?"

"Ти станеш матір'ю без посередництва чоловіка, Маріє; ти вічна Діва, Божа Свята. Святий Дух зійде на тебе і тінь Всевишнього осінить тебе. Тому і назветься святим той, що народиться з тебе і є Сином Божим. Все може Господь, наш Бог. Єлизавета неплідна, а в старечому віці зачала сина, що буде пророком твого сина і підготує йому прихід. Господь зняв з неї безчестя, і згадка про неї залишиться

серед народів, і її ім'я буде пов'язане з твоїм іменем, як і ім'я її дитини з ім'ям твоєї, і до кінця днів народи будуть благословляти вас через милість Божу, що зійшла на вас, і особливо на тебе.

Єлизавета зараз на шостому місяці і її вагітність їй в радість, яка стане ще більшою, коли вона довідається про твою радість.

У Бога немає нічого неможливого. Маріє, сповнена благодаті! Що я повинен сказати моєму Господеві? Не сумнівайся ні в жодному разі! Він піклуватиметься тобою, якщо ти довіришся йому. Світ, Небо і Всевишній чекають на твоє слово".

Тепер Марія теж схрестила руки на грудях, глибоко вклонилась і каже: "Поглянь на слугиню Господню! Нехай станеться по твоєму слову!"

Ангел просіяв, сповнений радості. Він схиляється в поклоні, бо, очевидно, побачив обличчя Бога над Дівою, що смиренно схилилась; потім зникає, не зачепивши завіси.

24. НЕПОКІРНІСТЬ ПЕРШОЇ ЄВИ

Ісус каже:

"О, ви, християни двадцятого століття, що вважаєте байками перекази про моє мучеництво і кажете: "Це не може бути правдою! Як могло б таке бути? Вони були лише жінками і чоловіками. Це легенди". Знайте, що це не легенди, це - історія. І коли ви вірите в громадянські чесноти стародавніх афінян, спартанців і римлян, і захоплюєтесь героїзмом і величчю земних героїв, то чому не хочете вірити в надприродні чесноти і не звернете свій дух до шляхетного наслідування завдяки історіям великодушної і великих діянь моїх героїв.

"Врешті-решт, - кажете ви,- це були лише жінки і чоловіки".

Звичайно, це були жінки і чоловіки. Ви кажете істину і заразом засуджуєте себе. Це були чоловіки і жінки, а ви наче ті нерозумні створіння, здеградовані від подібності з Богом до рівня тварин, що керуються лише своїм тваринним інстинктом і рідняться з сатаною. Це були чоловіки і жінки.

Вони знову стали "чоловіками і жінками" через милість, стали такими, якими були перший чоловік і перша жінка в раю.

Хіба не записано в Книзі буття, що Бог сотворив людину господарем всіх речей на землі, над усім, що підлягало Богові і його слугам - Ангелам? (Бут 1,26-28). Хіба там не написно, що він сотворив жінку як супутницю чоловіка в радості і в пануванні над усім живим? Хіба там не написано, що вони усе могли споживати, за винятком плодів з Дерева Пізнання Добра і Зла? (Бут 2,16-17). Чому? Який зміст мали слова: "На те, щоб він панував над нею!" Який стосунок це мало до Дерева Пізнання Добра і Зла? Чи ви, які ставите собі так багато непотрібних запитань, спитали коли-небудь свою власну душу про це? Чому ви не в змозі спитати власну душу про небесні правди?

Якщо б ваша душа не була мертва, то вона б вам сказала, чи має вона милість. А якщо вона в ласці, тоді вона є наче квітка в руках вашого ангела-охоронця - як цілована сонцем квітка, орошена росою Святого Духа, який зігріває і освічує її, наповнює небесним світлом і прикрашає. Як багато правд дізналися б ви від своєї душі, якби вміли розмовляти з нею; якби ви любили її, бо вона робить вас схожими до Бога, що є чистим духом, як і ваша душа.

Яку б велику приятельку мали ви у вашій власній душі, якби ви любили її, замість того, щоб смертельно її ненавидіти - яку велику щиру приятельку, з якою ви б могли порозмовляти про небо; ви, що такі балакучі і взаємно осуджуєте себе своїми товариствами на загибель... Товариствами, які якщо і прямо не є недостойними (а деколи трапляється і таке), то завжди є безцільними, і які обмежуються лише марнославною шкідливою балаканиною про земні речі.

Чи я не говорив: "Хто мене любить, слухає моє слово, того і Отець мій буде любити і ми ввійдемо в його житло?"

Душа в милості має любов, а коли вона має любов, вона має і Бога - Отця, який підтримує душу, Сина, який вчить душу, і Святого Духа, який просвічує душу... Душа, отже, володіє пізнанням, знанням і мудрістю. Вона має світло. Роздумайте лише, які піднесені розмови могла б вести з вами ваша душа: розмови, які порушували мовчанку келій самітників, мовчання камер святих мучеників; розмови, які втішали ув'язнених мучеників в очікуванні мученицької смерті; які освітлювали монахів в пошуках істин; які провадили хворих в терпінні страждань і до любові хреста.

Якби ви вміли спитати свою душу, то вона б вам сказала, що правдивий, істинний і повний зміст слів: "Він повинен володарювати" є цей: "Людина повинна панувати над усім. Над трьома рівнями світу: над нижчим, тваринним, над середнім, моральним, і над вищим, духовним. Всі три вона повинна скерувати до однієї мети: сягнути Бога!" А це вона може зробити лише через залізний самоконтроль, завдяки якому вона підпорядкує всі сили власного я і поставить їх на служіння єдиній меті: заслужити пізнання Бога.

Вона б вам сказала, що Бог заборонив пізнання Добра і Зла, бо він і так дав своїм створінням Добро; а Зла їм не належалося знати, бо хоч для уст цей плід солодкий, в крові він будить смертельну гарячку і ненаситну спрагу, яка стає тим більшою, чим більше її вгамовують.

Ви будете питати: "Чому він так зробив?" Чому? Бо Зло є сила, що зринає сама по собі, так, як виникають в вашому здоровому тілі певні небезпечні хвороби.

Люцифер був ангелом, найкращим серед ангелів, досконалий дух, що підкорявся тільки Богу. Але в його осяйному я з'явився натяк на зарозумілість, якої він не знищив, яку він плекав і живив. З цього зародка вилупилось зло. Воно вже було перед тим, як було дане людям. Бог вигнав з раю проклятого розсадника зла, що заплямив рай. Але він залишився вічним розсадником зла, і оскільки він не міг більше забруднювати рай, то забруднив землю.

Щоб чітко окреслити правду, взято тут те метафоричне дерево. Бог сказав до чоловіка і жінки: "Ви знаєте всі закони і таємниці творення. Але не забирайте у мене право бути творцем людей! Щоб продовжити людський рід, достатньо моєї любові, що живе у вас. Без чуттєвого пожадання, єдино через сердечні удари любові вона буде пробуджувати до життя нових Адамів роду людського. Все я даю вам. Лише цю таємницю створення людини залишаю собі".

Сатана хотів украсти у людей цю непорочність розуму, тому він і улестив своїм зміїним язиком, затуманивши розум Єви, розбудивши в її думках і почуттях те, чого вона до сих пір не знала, бо зло ще не отруїло її.

"Вона бачила", а так як вона бачила, то захотіла скуштувати. Тіло було розбуджене. О! Якби вона була покликала Бога! Якби вона поспішила, щоб сказати: "Отче, я хвора. Змія улестила мене і я зап-

путалась". Отець очистив би її і зцілив би своїм подихом; так, як він влив в неї життя, так він би і знову очистив її і вона б забула отруту до змії; а також влив би в неї спротив змії, подібно тим, які перехворіли і, вилікувавшись, набувають імунітету. Але Єва не пішла до Отця. Єва повернулась змії. Почуття сподобались їй. "Оскільки вона побачила, що плід дерева був добрий на смак і гарний на вигляд і здався приємним, вона взяла його і скуштувала".

І "Вона зрозуміла". Зло проникло в її нутро і отруїло її. Єва дивилась новими очима і слухала новими вухами; вона жадала несамовитим жаданням. Вона сама зачала гріх. Вона продовжила його зі своїм супутником. Тому на жінці лежить більша провина.

Через неї чоловік став бунтівником проти Бога, пізнав розпусту і смерть. Через неї він втратив владу над трьома сферами: сферою духу, бо він допустив, щоб дух збунтувався проти Бога; сферою традиційної поведінки, бо він допустив, щоб пристрасті опанували його; сферою тілесною, бо він опустився до інстинктивних законів тварин. "Змій звів мене",- каже Єва. "Жінка дала мені плід і я вкусив від нього",- каже Адам (Вих 3,12-13). Відтоді бажання запанувало над трьома сферами людського існування.

І порушити цю жахливу закостенілість може лише Ласка. І коли вона є живою, дуже живою, і постійно підсилюється волею вірного сина, то він нарешті може побороти цю закостенілість так, що він не буде більше нічого боятися: ні тиранів внутрішнього життя, тобто тіла і своїх пристрастей, ні зовнішніх тиранів, володарів світу; ні переслідувань, смерті. Як каже апостол Павло (Ді 20,24): "Всього цього я не боюся. І моє життя я розглядав би як безвартісне, якщо б я не виконав завдання, яке я одержав від Ісуса Христа, а саме: бути свідком Євангелія Божої милості".

Мої мученики зуміли зрозуміти покладене на них завдання і виконати доручену службу: освятити світ і бути свідками Євангельських правд. Нічого іншого вони не ставили собі за мету. Вони свято оберігали живучі в них ласки більш, ніж зіницю ока, і пожертвували з радісною готовністю своє минуще життя, щоб осягнути вічне. Тому вони знову стали "чоловіками і жінками", а не залишились нерозумними тваринами. І вони жили як чоловіки і жінки, і діяли як діти небесного Отця. Як каже святий Павло (Ді 20,33), вони "не жадали ні від кого ні золота, ні срібла, ні одежі, а дозволяли забрати у себе все і добровільно віддали все своє багатство і навіть життя", щоб слідувати за мною на землі і в небі.

Їхніми руками, як знову каже Апостол (Ді 20,34), вони потурбувалися про свої потреби і про інших, віддали життя, вказуючи дорогу до життя іншим. Вони

невтомно допомагали хворим, що страждали від жахливих хвороб, бо були далекі від правдивої віри; вони повністю посвятили себе цій меті: прив'язаності, кров, життя, зусилля - все віддали вони, пам'ятаючи слова, які я сказав тобі три дні тому: "Давати - означає одержувати, давати краще, ніж одержувати".

25.ДРУГА ЄВА БУЛА СЛУХНЯНОЮ В УСІХ ВІДНОШЕННЯХ

Марія каже:

"Коли я зрозуміла завдання, до якого призвав мене Бог, я вся сповнилась радістю. Моє серце розкрилось, як лілія, і з нього просочилась кров, що утворила ґрунт для зерна Господа.

Яка радість бути Матір'ю!

З ранньої юності я посвятила себе Богові; бо світло Всевишнього освітило мене про причину зла в світі. Тому я захотіла, наскільки це було в моїй владі, стерти в собі слід сатани. Я не знала, що на мені не було гріха. Я не могла подумати, що я можу бути такою. Сама лише думка про таке була б самонадіяною і зарозумілою; тому що, оскільки моїми батьками були люди, я не могла собі уявити, що саме я буду вибраною "Пречистою". Дух Божий навчив мене розуміти біль Бога-Отця через зіпсованість Єви, яка зі створіння, сповненого ласками, опустилася до рівня найнижчих істот. Я мала намір полегшити цей біль тим, що буду тримати своє тіло в ангельській чистоті і не буду допускати до себе думок, бажань і тілесних взаємин. Лише для Нього пульсує моя любов, тільки Йому належить все моє єство. І якщо в мені й не було пожадань тіла, то все ж для мене було жертвою ніколи не бути матір'ю.

Отець-Творець і для Єви передбачав материнство, вільне від всього того, що його сьогодні принижує; солодке чисте материнство, без тягару хтивості. Я ж пізнала його. Скільки втратила Єва, відмовившись від цього скарбу! Це було більше, ніж відмова від безсмертя! І це не повинно здатись тобі перебільшенням. Мій Ісус і з ним я сама, його мати, пережили смерть. Я - як втому засинаючої, він - гірку муку після присуду. І для нас наступила смерть. Але було дано мені, новій Єві,

материнство без будь-якого осквернення, щоб бути жінкою, що без болів тіла стає матір'ю. Потреба такого чистого материнства могла б виникнути і в цілком відданій Богові Діві, бо воно є славою жінки.

Коли ви лише зважили, яку велику шану віддавали ізраїльтяни жінці як матері, тоді ви ще краще зрозумієте, яку жертву я мусіла принести, коли прийняла це зречення. Але тут Вічна милість зробила мені цей подарунок, не забираючи в мене блиску, в який я була зодягнена, щоб бути квіткою біля його трону. Тому раділа я подвійною радістю: бути матір'ю людини і матір'ю Бога.

Яка радість, що через мене відновиться мир між небом і землею!

О! Постійно жадала я цього миру з любові до Бога і ближніх, а тепер я дізналась, що власне через мене, бідну служницю Всемогутнього, Він хоче обдарити світ! Тепер я можу сказати: "О, люди, не плачте більше! Я ношу в собі таємницю, що зробить вас щасливими. Я не можу цього вам сказати, бо це запечатано в мені, в моєму серці так, як закритий син в неторканому лоні. Але я вже ношу його серед вас і з кожною годиною все ближче та мить, коли ви його побачите і дізнаєтесь його ім'я".

Яка радість зробити щасливим Бога: радість вірних в ощасливленому ними Бозі!

О! Зняти з серця Бога гіркоту від непослуху Єви! Гіркоту через її зарозумілість і її невіру! Мій Ісус пояснив мені, якою виною заплямили себе перші люди. Я знищила цю провину, піднімаючись сходинка за сходинкою вгору з прірви їхнього падіння.

Першим кроком до вини був непослух. "Не їжте і не чіпайте нічого з цього дерева", - сказав Бог. І чоловік та жінка, царі творіння, що могли все пробувати і всім насолоджуватись за винятком цього, бо так хотів Бог, щоб тільки ангели стояли попереду нас - вони не зважили на цю заборону.

Рослина була засобом перевірки послушності дітей. Що таке послух Божим законам? Щось добре, бо Бог наказує робити тільки добре. Що таке непослух? Це - зло, яке переводить душу в стан непокори, де може діяти сатана.

Єва іде до рослини, від якої залежить її благо: або вона обмине її, або вчинить злочин проти чіткого розпорядження Бога як

недоцільного, бо вона є сильна і чиста, цариця Едему, де все слухається її і ніщо погане не може діткнути її. Її самовивищення стало її падінням. Самовивищення є причиною для зарозумілості.

Біля рослини вона знаходить спокусника, який співає пісню брехні її недосвідченості, її дівственній, такій чудовій недосвідченості. "Ти думаєш, у цьому є щось погане? Ні! Бог сказав тобі так, бо хоче мати вас за рабів. Ви думаєте, що ви царі? Ви навіть не є такі вільні, як дика тварина. їм дозволено любити себе істинною любов'ю. Вам - ні! Вам ця радість заборонена. Для чого ж тоді він створив вас чоловіком і жінкою, якщо ви не знаєте, яка це радість, коли двоє стають одним тілом і в результаті цього з'являється третій! Не вірте обіцянкам Бога; не вірте, що вам буде дано щастя мати потомство і що ви будете бачити, як ваші діти утворюють нові сім'ї і для цього полишають батька і матір. Він дав вам лише лжежиття: справжнє життя в тому, щоб знати його закони; це зробить вас богами і ви зможете сказати Богові: "Ми рівні тобі".

І спокушення продовжувалось, бо тут не було бажання відхилити його; набагато більшим тут було бажання слідувати йому і пізнати те, чого людина знати не повинна. Так заборонене дерево стало для людського роду справді смертоносним, тому що на його гілках висів гіркий плід знання, що походить від сатани. І жінка стала бабою і з гірким осадом сатанинського знання в серці пішла, щоб спокушати Адама. Так було принижено тіло, зіпсовано характер, позбавлено честі душу. Вони спізнали біль і смерть позбавленого ласки та безсмертя тіла. І рана Сви породила страждання, і вона не загоїться, поки не помре останнє подружжя на землі.

Я пройшла шляхи обох грішників у зворотньому напрямку: я була послушна, в усіх відношеннях послушна. Я полюбила дівицтво, що зробило мене рівною по чистоті праматері, поки вона не спізнала сатану. Бог потребував від мене, щоб я стала нареченою. Я послухалась, але я підняла при цьому подружжя на таку ступінь чистоти, що був в Божих думках, коли він створював прародичів. Я була переконана, що приречена на самотність в подружньому стані і на зневагу людей через мою святу бездітність. Та Бог потребував від мене, щоб я стала матір'ю. Я послухалась. Я повірила, що це можливо і що це слово походить від Бога, бо коли я слухала його, в мені запанував мир.

Я не подумала: "Я це заслужила". Я не сказала собі: "Тепер світ буде захоплюватись мною, бо я подібна Богу, тому що я народжу Тіло Боже". Ні, я сама себе упокорила. Радість розквітла в моєму серці, як квітучий кущ троянд. Але він тут же прикрасився гострими тернами і був втиснутий в клубок болю, як гілка, опутана кільцями в'юнка. Біль через біль нареченого: глянь, тут була печаль в моїй радості. Єва хотіла задоволення, тріумфу, свободи. Я взяла на себе біль, знищення, рабство. Я відмовилась від тихого життя, від поваги мого нареченого, від власної свободи. Я нічого не залишила для себе.

Я стала служницею Бога тілом, в почуттєвій поведінці, душею, довірившись йому не лише щодо мого дівицтва, а й також в питаннях захисту моєї честі, розради мого нареченого і в пошуку засобів, щоб і він взяв участь в освяченні подружжя і щоб зробити з нашого подружжя те, що б повернуло чоловікові і жінці втрачену гідність. Я прийняла волю Бога щодо мене, мого нареченого і моєї дитини. Я сказала "так" за всіх трьох, впевнена, що Бог дотримає своїх обіцянок: він був зі мною поруч в моєму болі нареченої, яка почувалася винною, в моєму болі матері, яка знала, що вибрана на те, аби народити сина, щоб віддати його на муки.

"Так", - сказала я. І цього було досить. Це "так" зачеркнуло Євине "ні" супроти Божої заповіді. Так, Господи, як ти хочеш. Роби зі мною за твоєю волею. Я буду жити, як ти хочеш. Я буду радіти, коли ти цього хочеш. Я буду страждати, коли ти цього захочеш. Так, завжди так, мій Господи, з хвилини, коли твій промінь зробив мене матір'ю, і до миті, коли ти забереш мене до себе. Так, завжди так! Всі добрі властивості тіла, всі добрі звичаї мають в моєму "я" неоціненно добрий приклад. І на нього, як на діамантовий п'єдестал, піднімається мій дух, якому бракує крил, щоб полетіти до тебе, але який є господарем власного "я" і твоїм слугою. Слуга в радості, слуга в болю. Але посміхайся, о, Боже, і будь щасливим! Провина переможена. Вона поборена, вона зруйнована. Вона лежить під моїм послухом. Вона вимита моїми сльозами, зруйнована моєю слухняністю. З мого лона виросте нове дерево, яке носитиме плід, що пізнає все зло, бо він повинен перестраждати його сам, і принесе все добро. До нього зможуть приходити люди, і я буду щаслива, коли вони його зриватимуть, навіть не думаючи про те, що він народжений від мене. Лише б тільки була врятована людина і Бог мав любов! Хай станеться з твоєю служницею те, що

стається з землею, з якої виростає дерево - драбинка, щоб піднятись".

Марія: "Треба завжди бути сходинкою, щоб інші могли піднятись до Бога. Коли вони при цьому наступають на нас, то це нічого. Лиш би їм вдалося добратися до хреста. Це нове дерево, яке носить плід пізнання Добра і Зла; бо воно каже людині, що є зло і що є добро, щоб вона могла вибрати і жити, і одночасно повчає її, як добути з нього сік, яким можна вилікувати всіх, що отруїлись від діткнення до зла.

Хай би люди потоптали і наше серце, лиш би зросло число відкуплених і кров мого Ісуса не пролилась даремно! Це вибір Господньої слугині. Але тоді ми, орошені його кров'ю і нашими сльозами, сміємо в крузі вірних споживати святе Причастя і сказати біля підніжжя хреста: "Поглянь, Отче, на несплямлену жертву, яку ми приносимо тобі для зцілення світу. Глянь на нас, Отче, як ми зв'язані з ним і на знак його безконечних заслуг дай нам твоє благословення!"

І я приголублю тебе. Заспокою тебе! Господь з тобою!"

26. ЩЕ КІЛЬКА СЛІВ ПОЯСНЕННЯ ПРО ПЕРВОРОДНИЙ ГРІХ

Ісус говорить:

"Слово моєї матері повинно б у найтугіших головах усунути всі сумніви.

А їх так багато серед вас! Ви хочете роздумувати про божественні речі зі своєю людською міркою і припускаєте, що Бог діє в свій безконечно високий і необмежений спосіб, а думає, як людина. Було б так гарно і корисно, якби ви намагались говорити і діяти не як люди, а як дух, і коли б ви наслідували Бога. Треба не зупинятись на тому, де зупинилось наше мислення. Це теж зарозумілість; бо береться в основу досконалість людської душі в той час, як в ній немає нічого досконалішого від Божих думок. Він може, коли хоче і вважає це за корисне, засіяти слово в душу часто зневаженої світом людини, бо в очах світу вона є неуком, дурнем і дитиною.

Мудрість любить заплутувати зарозумілість душ і виливатись з уст саме відкинутих світом, які не мають ні власної доктрини, ні набутих навиків, але які є великі в любові і чистоті, великі в своїй добрій волі, служачи Богові, проповідуючи Бога і усіма своїми силами провадячи інших до цієї любові. Увага, люди! У Фатімі,

в Лурді, на Гваделупі, в Караваджіо, в Ля Салете таки відбулись справжні святі з'явлення; очевидці, які були покликані, щоб їх побачити, це - бідні створіння, які за своїм віком, за своєю освітою і своїм соціальним становищем належать до найнижчих на землі. Цим невідомим, цим "ніщо" відкрилась милість і зробила їх герольдами.

Що ж, отже, повинні робити люди? Упокоритися, як митник! Говорити: "Боже, я завеликий грішник, аби удостоїтись знайомства з тобою. Хвала тобі за твою доброту, яка мене втішає і є для мене небесним якорем, керівництвом, вказівником і зціленням". Не говори: "Але ні, це суєвір'я, єресь! Це все ж неможливо!" Як це неможливо? Що за бідолашний вчений, що заперечує Божу науку! І чому це має бути неможливим? Чи я не воскрешав мертвих, не зціляв божевільних і епілептиків? Чи я не відкривав рот німого, очі сліпого і вуха глухого? Чи я не давав найдурнішим розум? Так само, як я виганяв бісів, як наказав рибам кинутись в сіті, хлібам поділитись, воді стати вином, бурі вщухати, хвилям влягтись? Що є неможливе в Бога?

Чи не робив Бог дива через його слуг, що творили в його імені, ще перед Христом, його Сином, що перебував між вами? Хіба не стала плідною Сара, жінка Авраама, і стала тому Сарою і народила ще в своєму віці Ісаака, який був призначений на те, щоб укласти зі мною союз? Чи не перетворились води Нілу в кров за наказом Мойсея і не заповнились нечистими тварями? І чи не померли по його слову тварини від чуми? Чи не були знищені поля жахливим градом, а дерева об'їджені наголо сараною і хіба не бракувало три дні світла, не повмирали всі первородні, не зробило море проходу для ізраїльтян і не опріснилась вода? Чи не було аж надміру перепелів і манни і хіба не била вода з сухої скелі? (Вих 7,17). Чи не спинив Єгова біг сонця? (Іс 10,12-14). Чи не поборов хлопчик Давид велетня Голіафа? (1 Сам 17). Чи не збільшив Ілля борошно і олію і не воскресив сина вдови в Сарепті з мертвих? (1 Сам 17,7-24). І чи не за його наказом пішов дощ на суху землю і чи не спалив небесний вогонь жертву? (1 Сам 18, 19-46). А хіба Новий Завіт не є квітником див? Хто є Господом чудес? Що є неможливе у Бога? Хто є як Бог?

Схиліть голову і помоліться! Настали часи великого збору урожаю; перш ніж людина перестане бути, все повинно справдитись: як пророцтва до Христа, так і пророцтва Христові: Біблійний символізм, що починається вже з перших слів Книги буття! І якщо я роз'яснюю вам лише одне місце, що дотепер було неясне, то прийміть подарунок і візьміть з нього користь, а не присуд! Не робіть, як юдеї в час мого смертного життя, що закрили свої серця для моєї науки і не зрозуміли таємниць і надприродних правд, а оголосили мене одержимим і грішником.

Я говорив про "метафоричне дерево". Зараз я назву його "символічним деревом". Можливо, це ви зрозумієте краще. Його символ ясний: зі ставлення обох Божих дітей до цього дерева можна визначити, чи в них розвилась схильність до доброго і злого. Так,

як царська горілка перевіряє золото, а вага золота визначається в каратах, так і це дерево є засобом, щоб перевірити їхнє ставлення до Бога. Воно покаже ступінь чистоти металу, з якого зроблені Адам і Єва.

Я вже знаю один закид: "Чи це не перебільшений присуд і чи це не дитячий засіб, щоб виносити вирок!"

Зовсім ні. Теперішня ваша неслухняність, адже ви є їхніми нащадками, менш злісна, ніж їхня. Ви відкуплені мною. Але отрута сатани постійно готова діяти, як певні хвороби, які повністю не виліковуються і залишаються в крові. Вони, прародичі, мали милість, яка ніколи не могла бути осквернена немилістю. Вони були захищені і міцні завдяки цій милості, невинності і любові. Безмірно великий подарунок дав їм Бог. І тим непростимішим було їхнє падіння.

Символічним був плід, що його було запропоновано і з'їджено. Це був плід досвіду, якого вони хотіли здобути самовільно, за намовлянням сатани, незважаючи на заборону Бога. Я не заборонив людям любов. Я хотів тільки, щоб вони любили себе без зла: як я люблю їх в своїй святості, так і вони повинні були любити себе взаємно в святій прихильності, що не заплямована хтивістю.

Не треба забувати, що ласка є світло, і хто її має, той знає, що добре знати. Сповнений милості знає все, бо Мудрість - це милість. І він розуміє, як жити в святий спосіб. І Єва теж знала, що для неї добре знати, але не більше того; бо не корисно знати те, що є не добре. Вона не мала довір'я до Божого слова і не виконала свою обіцянку послуху. Вона повірила сатані, зламала обітницю і захотіла пізнати зло; вона зробила це без докорів сумління; вона відкинула любов, яку я їм так свято передав, і перетворила її в зіпсовану низьку справу. Ставши впалим ангелом, вона потрапила в болото і бруд, хоч могла щасливо перебувати серед квітів земного раю так, як дерево покривається цвітом, не опускаючи крону в багно.

Не будьте як нерозумні діти, про яких я згадую в Євангелії! (Лук 7,31-32). Вони почули спів і закрили свої вуха; вони чули музику і не танцювали; вони чули плач і хотіли сміятися. Не будьте черствими; не заперечуйте! Прийміть, прийміть світло без лукавства і черствості, без іронії і невіри!

Досить про це! Щоб дати вам розуміння того, як дуже ви повинні бути вдячні тому, хто помер за вас, щоб знову підняти вас до неба і перемогти пожадливість

сатани, хочу я в цей час приготування до Великодніх свят говорити про те, що є першою ланкою в ланцюзі, що призвела Слово до смерті, Боже ягня до жертівника. Я хочу з вами говорити про те, бо 90% з вас, подібно Єві, отруєні духом і словом люцифера; ви не живете, щоб любити себе, а щоб задовільнити свою хтивість. Ви живете не для неба, а для бруду. Ви вже не створіння, що мають душу і розум, а тварини без душі і розуму. Ви умертвили душу і зіпсували розум. Істинно кажу вам, нерозумні тварини переважають вас за пристойністю в любові".

27. ЙОСИФУ ПОВІДОМЛЕНО ПРО ВАГІТНІСТЬ ЄЛИЗАВЕТИ

Переді мною з'являється будиночок у Назареті і Марія в ньому. Марія - юна, як тоді, коли їй з'явився ангел Господній. Вже самий її вигляд сповнює мою душу дівственним благословенням цього помешкання; ангельський дух ще відчутний в кімнаті, де ангел розпростирав свої золоті крила; Божественне благовоння, що здійнялось над Марією і зробило її матір'ю, і зараз променить від неї.

Вечоріє, бо тіні починають з'являтися в приміщенні, яке досі було залите небесним світлом.

Марія стоїть на колінах біля свого ліжка; вона молиться зі схрещеними на грудях руками, лице її глибоко схилене до землі. Вона одягнута, як в час Благовіщення. Все залишилось тим самим: квітуча гілка в воді, постіль в такому ж порядку... Тільки прядка і веретено поставлені в куток, одне - з куделею шерсті, друге - огорнуте блискучою ниткою.

Ось Марія перестає молитись і піднімається, її обличчя освітлене світлом. Уста посміхаються, але в її голубих очах блистять сльози. Вона бере масляну лампу і запалює її кременем. Оглядається довкола, чи все в кімнаті в порядку. Поправляє на постелі покривало, яке було трохи зсунуте. Наливає воду у вазу з квітучою гілкою і виносить її на свіже нічне повітря. Потім вона повертається, бере з полиці складене шитво і лампу і виходить, зачиняючи за собою двері. Робить кілька кроків в садочку вздовж стіни дому, потім входить в кімнатку, в якій я бачила

прощання Ісуса і Марії. Я впізнала її, хоча зараз там є дещо менше предметів, як тоді.

Марія зникає, вона бере світло в сусідню маленьку кімнатку, а я залишаюся в товаристві її шитва, яке вона поклала на край столу. Я чую легкі кроки Марії, як вона ходить туди-сюди; я чую, як хлюпоче вода, наче хтось щось миє; я чую, як ламають гілки і, судячи зі звуків, колять поліно. Я чую, як вона запалює вогонь; потім вона знову приходить, виходить в садок і повертається назад з яблуками і городиною. Кладе яблука на стіл в металеву тарілку (мені здається, що це кована мідь); потім вона йде в кухню (напроти, очевидно, кухня).

Полум'я плити весело світить до мене у відчинені двері і зумовлює танець тіней на стінах.

Проходить деякий час, Марія повертається з маленьким шматком темного хліба і чашкою теплого молока. Вона сідає і занурює шмат хліба в молоко. Вона їсть повільно. Потім залишає півчашки, знову йде в кухню і приходить з овочами, поливає їх олією і їсть це з хлібом. Вона вгамовує свою спрагу рештою молока. Потім бере яблуко і їсть його. Вечеря, як для дитини. Марія їсть, думає і посміхається при думці, яка її внутрішньо займає. Вона піднімає очі, водить ними по стінах, і здається, що хоче повідати їм свою таємницю. У цей момент вона стає серйозна, майже сумна. Але потім знову на її обличчі з'являється посмішка.

Вона чує стук в двері, піднімається і відчиняє. Входить Йосиф. Вони вітають одне одного. Потім Йосиф сідає на стілець по другий бік столу навпроти Марії.

Йосиф - красивий чоловік в розквіті літ. Йому щонайбільше 35 років. Його каштаново-коричневе волосся і майже такого кольору борода обрамляють правильне обличчя з м'якими каро-чорними очима. Він має широке гладке чоло, правильний, дещо вигнутий ніс і смагляві, не оливкові щоки, трохи з рум'янцем. Він не дуже високий, але сильний і добре збудований.

Перш ніж сісти, він скидає накидку (вперше бачу я одяг такого роду), яка скроєна з цільного шматка і біля шиї заколена пряжкою чи чимось схожим; вона має теж капюшон зі світло-коричневої тканини і, здається, з водонепроникної шерсті; це плащ для жителів гір, добрий захист від непогоди.

Ще, перш ніж сісти, він пропонує Марії два курячих яйця і велике виноградне гроно; воно переспіле, але в доброму стані. Він посміхається і каже: "Це мені принесли від Кани. Яйця дав мені центуріон за роботу з його візком. Обід колеса був зламаний, а його робітник хворий. Вони свіжі. Він приніс їх з курятника. Випий їх. Вони корисні для тебе".

"Вранці, Йосифе. Я щойно попоїла".

"Але виноград ти можеш з'їсти. Він добрий і солодкий, як мед. Я обережно ніс його, щоб не пошкодити. їж його! Я маю ще. Я принесу тобі його завтра в кошичку. Сьогодні це було неможливо, бо я йду просто з дому центуріона".

"Отже, ти ще не вечеряв".

"Ні, але це нічого".

Марія тут же піднімається, йде на кухню і повертається з чашкою молока, оливами і сиром. "У мене більш нічого немає, - каже вона - Візьми яйце!"

Йосиф не хоче. Яйця для Марії. Але він з апетитом їсть сир і п'є теплувате молоко. Потім він бере яблуко. Вечеря закінчена.

Марія прибирає зі столу посуд і бере в руки шиття. Йосиф допомагає їй. Я чую, як він в кухні все ставить на свої місця.

Коли він повертається, Марія дякує йому. Вони розмовляють. Йосиф розповідає, як він провів день. Він говорить про свого малого племінника, цікавиться роботою Марії і її квітами. Він обіцяє їй принести дуже гарні квіти, що їх йому пообіцяв центуріон. "Таких квітів у нас немає. їх завезли з Риму. Він обіцяв мені саджанці. Коли буде сприятливий місяць, я посаджу їх. У них чудові кольори і гарний запах. Я бачив їх минулого року літом, бо вони цвітуть влітку. Вони наповнять благовонням весь твій дім".

Марія посміхається і дякує. Потім обоє замовкають. Йосиф дивиться на біляву голівку Марії, що схилилась над шитвом. Це погляд ангельської любові. Якби ангел любив жінку любов'ю нареченого, то саме так дивився б на неї.

Раптом, наче прийнявши якесь рішення, Марія поклала своє шитво на коліна і каже: "Я маю тобі щось сказати. Я майже ніколи не маю що сказати, бо ти знаєш, як закрито я живу. Але сьогодні я маю новину. Я саме одержала звістку, що наша родичка Єлизавета, дружина Захарії, скоро народить сина..."

Йосиф дуже здивувався і каже: "В такому віці?"

"В такому віці! - відповідає Марія, посміхаючись - Господь може все. І зараз він захотів подарувати нашим родичам цю радість".

"Як ти про це дізналась? Чи ця звістка певна?"

"Приходив посланець, який не може обманювати. Я хотіла б піти до Єлизавети, щоб допомогти їй і сказати, що я радію разом з нею. Якщо ти дозволиш..."

"Маріє, ти - моя жінка, а я твій слуга. Все, що ти робиш, добре. Коли ти хочеш від'їхати?"

"Так швидко, як лиш можливо. Але я буду відсутня кілька місяців".

"А я буду рахувати дні до твого повернення, від'їжджай без турбот! Я потурбуюся про твій дім і малий сад. Ти знайдеш свої квіти такими ж гарними, немовби сама доглядала їх. Лише... Стривай! Перед Пасхою я повинен відвідати Єрусалим, щоб купити деякі предмети для праці. Якщо ти зачекаєш ще кілька днів, я зможу супроводжувати тебе аж туди. Далі ні, бо я повинен швидко повернутись. Але туди ми зможемо доїхати разом. І я буду спокійніший, коли знатиму, що ти не сама в дорозі. Дай мені знати про час твого повернення, тоді я вийду тобі назустріч".

"Ти такий добрий, Йосифе. Хай Господь уділить тобі своє благословення і убереже тебе від всіх страждань. Я завжди прошу його про це".

Обоє невинних наречених ангельськи посміхнулись одне до одного. На деякий час знову стало тихо. Потім Йосиф піднімається. Він одягає плащ, на голову натягає капюшон, прощається з Марією, яка і собі піднялася і йде.

Марія із зітханням дивиться йому вслід. Потім вона піднімає очі до неба. Звичайно, вона молиться. Потім вона зачиняє двері, складає своє шитво, йде в кухню, гасить і накриває вогнище. Вона дивиться, чи все на своїх місцях, бере світло, виходить і зачиняє двері. Рукою прикриваючи полум'я, що тріпоче на нічному вітрі, заходить у свою кімнату і молиться.

Видіння закінчилось.

28. "ПОЛИШ НА МЕНЕ ЗАВДАННЯ ОПРАВДАТИ ТЕБЕ ПЕРЕД ТВОЇМ НАРЕЧЕНИМ"

Марія говорить: "Моя люба дочко, коли пройшов порив, що заполонив мене невимовною радістю, і я знову була здатна тверезо мислити, перша моя думка була про Йосифа. Ця думка, колюча, мов терня троянди, до крові вколола моє серце, що кілька миттєвостей тому було огорнуте трояндами Божої любові.

Так, я любила його, мого святого і дбайливого опікуна. З тих пір, як волею Божою через слово його священика я стала нареченою Йосифа, я пізнала і навчилась шанувати святість цього праведника. З ним я менше відчувала сирітську самотність і більше не шкодувала, що покинула храм. Він був добрий, як батько, якого я втратила. Біля нього я чула себе впевнено, як біля священика. Всі вагання зникли, і не тільки зникли, але й забулися, тому що я зрозуміла, що немає причин, щоб сумувати, і з Йосифом нічого боятися. Моє дівицтво біля Йосифа було таке ж певне, як дитина в руках матері. Як я мала йому тепер сказати, що я стала матір'ю? Я шукала слів, щоб сповістити йому це. Важке завдання! Бо я не хотіла хвалитись Божою милістю і не могла жодним чином оправдати своє материнство, щоб не сказати: "Бог возлюбив мене серед всіх *жінок* і він *підняв мене*, його служницю, до його нареченої". Розчарувати його через приховування мого стану я теж не хотіла.

Коли я молилась, Святий Дух, яким я тепер була сповнена, заговорив до мене: "Мовчи! Полиш на мене завдання виправдати тебе перед твоїм нареченим!" Коли? Як? Я не питала про те. Я завжди довірялась Богу, як квітка довіряється хвилі, що несе її. Ніколи не залишав мене Всевишній без допомоги. Його рука направляла мене, захищала і вела до цього часу. Він буде робити це і надалі.

Моя дочко, яким гарним і могутнім є *упования на нашого* вічного, доброго Бога! Він кладе нас в свої руки, як в колиску; він несе нас, як барку, в світлу гавань добра. Він зігріває серце, втішає нас, харчує і дає нам спокій і радість, світло і керівництво. Упования на Бога - це все, і Бог дає тому все, хто на нього уповає; він дає йому самого себе.

В той вечір склала я, як людина, своє упования на Досконалого. Зараз я могла це зробити, бо Бог був в мені. Спочатку то було

упования бідної істоти, якою я була, хоч і була його улюбленою, Пречистою. Але Бог був в мені: мій наречений і мій син! О, яка радість! Бути єдиним з Богом! Не на мою славу, але щоб любити його в повному злитті і могти йому сказати: "Ти, лише ти, ти є в мені; керуй у твоїй Божественній Досконалості усім, що я роблю!"

Коли б він не сказав мені: "Мовчи" то я б, напевно, наважилась з опущеним до землі поглядом сказати Йосифу: "Божий Дух увійшов в мене і в мені є Божий Паросток", і він повірив би мені, бо я берегла себе, і він, який ніколи не обманював, не міг би подумати, що я обманюю. Так, лише щоб не засмутити його в майбутньому, я б перемогла себе і розкрила таємницю. Але я послухалась Божої заборони. І з цього моменту я місяцями відчувала рану, що примушувала кровоточити моє серце.

Це був перший мій біль як співвідкупительки. Я пожертвувала його і витерпіла, щоб відкупити вас і дати вам приклад поведінки у болючі хвилини вашого життя: необхідність мовчати про подію, що показує вас в поганому світлі перед тим, кого ви любите.

Полиште на Бога охорону вашого доброго імені і ваших благородних намірів! Заслужіть святістю життя Божий захист і будьте безтурботні! Навіть якщо і увесь світ буде проти вас, він захистить вас перед тим, хто вас любить; він виявить правду.

Зараз заспокойся, моя дочко! І все більше будь моєю дочкою!"

29. МАРІЯ І ЙОСИФ ПО ДОРОЗІ В ЄРУСАЛИМ

Я присутня при від'їзді Марії до святої Єлизавети. Йосиф привів двох осликів: один для себе, другий для Марії.

Одна з двох в'ючних тварин, окрім сідла, має на собі дивне пристосування, що, як тепер здогадуюсь, призначене для поклажі: свого роду вантажник, на якому Йосиф закріпив маленьку дерев'яну скриньку, валізку, сказали б ми сьогодні, яку він приніс Марії, щоб вона поклала туди свій одяг. Я чую, як Марія дякує Йосифу за цей практичний подарунок. Вона заповнює скриньку речами, які вона вже спакувала в вузол.

Вони закривають двері дому і вирушають у дорогу. День щойно розпочався, бо крайнеба ледь рожевіє. Назарет ще огорнутий

півсном. Подорожні зустріли лише пастуха, що жене перед собою своїх галасливих овечок. Найголосніше мекають ягнята; вони на ходу хочуть упіймати материне вим'я. Але вівці-матері поспішають на пасовище і кличуть за собою своїх дітей.

Марія спостерігає за ними і посміхається, і, оскільки вони зупинились, щоб пропустити череду, то вона нагнулась з сідла і гладить ніжних тваринок, які проходять повз неї, торкаючись осла. Коли підходить до неї пастух з ягнятком на руках, яке щойно народилось, і вітається, Марія посміхається, гладить рожеву мордочку безпорадно мекаючого ягнятка і каже: "Шукай свою маму! Вона тут, вона не залишить тебе, маленький!" І глянь, мама-вівця протискується до пастуха, стає на задні ноги і лиже мордочку новонародженого. Отара, що проходить, шумить, як дощ по листі, і залишає збитий пил і візерунки з копитець на ньому.

Йосиф і Марія продовжують свій шлях. Йосиф думає про свою роботу, а Марія лине за своїми думками, в які вона поринула, і посміхається при цьому. Вона посміхається і тоді, коли, відволікаючись від своїх мрій, кидає погляд навкруги. Деколи вона поглядає на Йосифа; тінь болю і тривоги затуманює тоді їй обличчя. Але посмішка повертається знову, коли вона розглядає свого турботливого нареченого, який говорить мало і то лише щоб спитати Марію, чи вона зручно сидить і чи нічого не потребує.

Рух на дорозі жвавішає. Подорожні один раз зупинилися в тіні чагарника, щоб поїсти трохи хліба з оливами і попити з джерела, що тече в маленькому гроті; іншим разом, - щоб захиститись від сильної зливи, що цілком несподівано впала з чорної хмари. Вони ховаються під виступ скали, що захистить їх від води. Йосиф неодмінно хоче, щоб Марія накинула на себе його товстий водонепроникний плащ, по якому стікає вода. Марія мусить поступитись його настійним просьбам, а щоб переконати її в тому, що сам він теж захищений, він кладе собі на голову і плечі сіру попону з осла. У капюшоні Марія виглядає, як молодий монах. Він обрамляє її обличчя, а темно-коричневий плащ, защепнутий на шиї, повністю її укутує.

Злива перейшла в надокучливий дрібний дощ. Подорожні продовжили свій шлях, та дорога тепер стала дуже грузькою. Але навколо весна, і скоро знову засвітило сонце і зробило подорож приємнішою. Ось і двоє віслюків радісніше затупотіли шляхом.

Більше я не бачу нічого, бо на цьому видіння закінчилося.

30. З ЄРУСАЛИМУ ДО ДОМУ ЗАХАРІЇ

Ми в Єрусалимі. Я впізнаю його вулиці. Подружжя іде спочатку до храму. Я впізнаю конюшню, де Йосиф ставив осла в день представлення в храмі. І зараз він залишає там обидвох тварин, давши попередньо їм трави, й іде з Марією, щоб помолитись Господу.

Ось вони повертаються з храму і йдуть, як мені здається, в дім до знайомих. Там вони відновлюють сили. Марія відпочиває, поки Йосиф не приходить зі старим чоловіком. "Цей чоловік іде туди ж, що й ти. Але до кінця путі тобі ще доведеться потім пройти трохи самій. Ти можеш йому довіритись, я знаю його".

Вони знову сідають на ослів, і Йосиф супроводжує Марію до воріт (але не до тих, через які вони ввійшли, а до інших). Там вони прощаються, і Марія продовжує шлях зі старцем. Він такий же балакучий, як Йосиф мовчазний: його цікавить тисяча питань. Марія терпляче відповідає йому.

На ній більше немає великого плаща і шалі, що зараз лежить складеною на скриньці. Вона дуже гарна в своєму темно-синьому одязі і білому покривалі, що захищає її від сонця. Яка ж вона гарна! Старий, напевно, недочуває трохи; бо, аби він її зрозумів, вона мусить досить голосно говорити; а вона до цього не звикла. Але ось і він втомився. Він вичерпав весь запас своїх запитань та новин і зараз дрімає, сидячи в сідлі і дозволяючи везти себе своєму ослові, який добре знає дорогу.

Марія користується перервою, щоб зібратись зі своїми думками і помолитись. Вона співає молитву тихим голосом, дивлячись в голубе небо і тримаючи руки на грудях. Її обличчя світле і блаженне, воно віддзеркалює її душевний стан.

Більше я не бачу нічого.

І тепер, коли видіння перервалось, як і вчора, Матір залишається зі мною, видима моєму внутрішньому поглядові, і то так ясно, що я можу описати рум'янець на її трохи повних, але ніжних щоках, яскраво-червоний колір її губ і гарний блиск її небесно-голубих очей під русявими віями.

Я можу описати, як її причесане волосся трьома хвилями спадає по обидва боки лиця і частково, до половини, закриває рожеві вушка, над чолом це бліде сліпуче золото зникає під головним покривалом. (Я бачу її з покривалом на голові,

в одязі з райського шовку і в легкому плащі, тонкому, як покривало, але непрозорому).

Можу теж сказати, що плаття біля шиї зібране стрічкою з каймою, кінці якої зав'язані спереду, а на бедрах - широким поясом з білого шовку, кінці якого висять збоку. Далі можу сказати, що зібране біля шиї і в поясі плаття на грудях має сім заокруглених м'яких складок - єдина прикраса цього скромного одягу.

Я можу сказати, що вся постать Марії з її гармонійними ніжними рисами має вираз ангельської непорочності.

Чим більше я на неї дивлюся, тим більше я страждаю від думки, як тяжко її примушують страждати, і я питаю себе, як це можливо, щоб не мати жалю до неї, такої ніжної і люблячої. Я дивлюсь на неї і чую шум і крики на горі Голгофі; і її теж стосувались насмішки і зневага, бо вона була матір'ю осудженого. Зараз я бачу її гарною і спокійною. Але її теперішній вигляд не меркне від моїх спогадів про страждаючу постать у ті години смертельного страху і безутішного горя, від її сумного обличчя в Єрусалимському домі після смерті Ісуса. Я хотіла б гладити її і цілувати в рум'яні щоки, щоб пригасити спомини про її сльози, що залишились з нею, очевидно, так само, як і зі мною.

Я не можу описати, який мир я відчуваю в її присутності. Я думаю, що смерть при її погляді має бути солодкою, солодшою за найкращі хвилини мого життя. Останнім часом я страждала від відсутності матері. Зараз я знову відчуваю невимовну радість, що супроводжувала мене в грудні і на початку січня (1944), і я щаслива, щаслива, хоч і бачила хресну смерть, що кидає на моє щастя тінь печалі.

Важко висловитись так, щоб зрозуміли, що я відчула вечором 11 лютого, коли побачила страждаючого в хресній смерті Ісуса. Це було видіння, яке повністю перевернуло мене. Чи я б померла зараз, чи через сотню років, це видіння завжди буде таким самим за своєю яскравістю і своїм впливом. Раніше я думала про страждання Христа; тепер я пережила їх, і достатньо одного слова, погляду на образ, щоб їх знову пережити так, як я пережила їх того вечора, щоб здригнутись від мук і злякатись його безутішних страждань. І навіть якщо нічого про те не нагадує, спогад, що завдає болю, зринає сам по собі.

Марія починає говорити і я вмовкаю

31. "НЕ ПОЗБАВЛЯЙТЕ СЕБЕ ЗАХИСТУ МОЛИТВИ!"

Марія говорить:

"Я говоритиму мало, бо ти, бідна дитино, втомлена. Я тільки зверну увагу твою і читачів на постійну звичку Йосифа і мою - завжди відводити молитві перше місце. Втома, поспіх,

турботи, праця були справами, які швидше спонукали нас до молитви, аніж відволікали. Молитва постійно була царицею всіх наших дій. Вона була нашою опорою, нашим світлом, нашою надією. І якщо в сумні хвилини вона була нашою відрадою, то в щасливі - нашою хвалебною піснею. Завжди молитва була радістю нашої душі. Вона відділяла нас від землі, цього місця вигнання, і підносила нас до неба, до батьківщини.

Не тільки я постійно мала Бога в собі і зосереджувалась лише на своєму лоні, щоб поклонитись Святая Святих там: Йосиф теж відчував себе приналежним до тайни Бога, коли молився; тому наша молитва була правдивим поклонінням усього нашого єства, що занурюється в Бога в молінні і відчуває його обійми.

І гляньте, хоча я носила в собі Вічність, я не відчувала себе звільненою від потреби відвідувати Бога в храмі. Навіть найбільша святість не звільняє від переконання, що ти ніщо проти нього, а, звідси, і від бажання упокоряти це ніщо в постійній осанні Найвеличнішому.

Ви слабкі, бідні і повні помилок? Взивайте до Святості Господа: "Святий, святий, святий!" Покличте його на допомогу, цього всемилостивого святого, коли страждаєте. Він прийде і увіллє в вас свою святість. Ви - святі і багаті заслуг у його очах? І тоді кличте святість Господню! Безконечна Святість побільшить вашу. Ангели, що духовно вищі від слабкої людини, жодної хвилини не перестають співати своє "Sanktus", і їхня надприродна краса збільшується при кожному взиванні до Святості нашого Бога. Наслідуйте ангелів!

Не позбавляйте себе захисту молитви, перед якою щезає така зброя сатани, як зло світу, пристрасті тіла і зарозумілість духа. Ніколи не випускайте цю зброю з рук, бо вона відкриває небо, щоб вилити на вас милості і благословення.

Земля потребує потоків молитов, щоб очиститись від своїх гріхів, що накликають кару Божу. І оскільки молиться небагато людей, то вони повинні багато молитися, щоб відкупити багатьох. Вони повинні помножити свої щирі молитви, щоб ті набули потрібної сили для отримання ласк. Джерелом цих животворних молитов є любов і жертва.

Коли ти страждаєш, моя дочко, то буде краще, якщо ти об'єднаєш свої страждання з стражданнями Ісуса Христа і моїми; це миліше для Бога і відшукує більше заслуг. Твоя співстраждальна любов є цінною для мене. Ти

хочеш мене поцілувати? Тоді поцілуй рани мого сина. Змасти їх твоєю любов'ю. В моїй душі вистраждані всі жахливі болі бичування, вінчання терням, тортур прибивання до хреста і власне хреста. Але я відчуваю також всю любов, яку виявляють моєму Ісусові, бо це любов, яку виявляють і мені. Прийди! Я - Цариця неба, але завжди залишаюсь Матір'ю..."

І я щаслива.

32. ПРИБУТТЯ В ДІМ ЗАХАРІЇ

Я знаходжуся в гористій місцевості. Це ще не високі гори, але вже не горби. Тут є вершини і улоговини, як в справжніх горах, як у наших тоскано-умбрійських Апенінах. Рослинність пишна і розкішна; є вдосталь свіжої води, що зрошує луки і доглянуті фруктові сади. Поблизу будинків росте виноградна лоза. Надворі, мабуть, весна, бо виноградини такі завбільшки, як горох. Яблуні вже втратили цвіт і на них зав'язались зелені кульки, а на вершках смоківниць уже видно перші маленькі плоди. Луки подібні до м'якого килима, розмальованого тисячею фарб. На них пасуться отари - білі плямки на смарагді трави.

Марія їде верхи на своєму ослику по досить добрій дорозі, очевидно, головній вулиці гарного селища. Воно лежить на підвищенні. Мій звичний внутрішній голос каже мені, що це Хеврон. На перехресті на камені написано: Хеврон. Мені кажуть: "Гора". Але я не знаю, як це розуміти. Мені дана ця назва. Я не знаю, чи Хевроном називається вся місцевість, чи лише цей населений пункт.

Вечоріє. Марія входить у село. Жінки біля воріт зауважили, що прибула чужинка. Вони супроводжували її поглядами і не заспокоїлись, поки не побачили, як вона входить в один з найкращих будинків селища. Перед будинком знаходиться сад. У ньому і навколо нього ростуть добре доглянуті фруктові дерева. Позаду розкинулась широка лука, що, повторюючи обриси гір, то піднімається, то опускається; вона закінчується аж під лісом, що темніє на горизонті. Все помістя огороджене смоківницями і дикими трояндовими кущами. Я не можу чітко сказати, що на них; бо квіти і листя колючих кущів дуже схожі зовні, так що поки не має на гілках плодів, можна легко помилитись. Перед будинком зі сторони

села є оточений білою стіною майданчик, на якому ростуть кущі троянд. На них багато пуп'янків. Посередині - зачинена залізна хвіртка. Відразу видно, що цей будинок належить заможним людям, тому що все свідчить якщо не про велике багатство, то все ж про певний достаток. Усе в доброму порядку.

Марія сходить з осла і наближається до решітки. Вона дивиться через дірки між залізними прутами, але не бачить нікого. Вона думає, як би зробити так, щоб її зауважили. Одна з жіночок, цікавіша за інших, пішла за нею і тепер вказує їй на своєрідний предмет, що служить дзвінком. Це два шматки металу на одній осі. Коли вісь повертають за допомогою шнура, вони ударяються один до одного і видають звук, подібний до дзвінка або до гонга.

Марія тягне за шнур, але так м'яко, що ніхто не звернув увагу на ніжний звук. Тут підходить невисока стара з великим носом, висунутим вперед підборіддям і ротом, як на десятьох, береться за шнур і смикає, смикає. Вона дзвонить, наче хоче розбудити мертвого. "Так треба тягнути! Як інакше вони почують? Єлизавета стара, старий і Захарія. Крім того, він німий і глухий. І обоє слуг теж старі, це ви мусите знати. Ви ніколи тут не були? Ви знаєте Захарію? Ви є..."

Від потоку слів і зливи запитань Марію врятував старий з виду селянин або садівник, бо в руках у нього садовий ніж, а при боці серп. Він відчиняє, і Марія входить, дякує жіночці. На жаль, вона не відповіла на її питання. Яке розчарування для цікавої!

Увійшовши, Марія каже: "Я Марія, дочка Йоакима і Анни з Назарету, племінниця господарів".

Старий вклоняється, вітається, а потім гукає: "Саро! Саро!" Потім він відчиняє хвіртку, щоб впустити віслючка, що залишився зовні; Марія, щоб звільнитись від допитливої жінки, увійшла швидко, а садівник так само швидко зачинив хвіртку перед носом старої. Ведучи осла, він каже: "Ах! Велике щастя і велике нещастя увійшло в цей дім. Небо дало неплідній сина, слава Всевишньому за те! Але Захарія приблизно сім місяців тому повернувся з Єрусалиму німим. Він спілкується знаками або письмово. Ви вже, напевно, про це знаєте? Моя господиня так скучила за вами. Знову і знову вона розмовляла з Сарою про вас і казала: "Якби я мала при собі мою малу Марію! Якби вона ще була в храмі! Я б послала Захарію, щоб привів її. Але Господь захотів, щоб вона стала

нареченою Йосифа з Назарету. Вона єдина була б мені втіхою в моїй муці і допомогла б мені молитись до Бога. Минулого свята я ходила з Захарією до Єрусалиму, щоб подякувати Богові за те, що дав мені сина, і чула, як її наставниця казала: "Храм виглядає, наче його покинули херувими, відколи голос Марії не звучить у його стінах".

Старий знову гукає свою дружину, але та не чує. Замість неї вгорі на сходах дому з'являється жінка дуже похилого віку, вся зморшкувата і з дуже посивілим волоссям, що раніше, напевне, було чорним, бо в неї ще чорні вії і брови. Своєрідним контрастом до похилого віку є вагітність, що кидається в очі, незважаючи на широкий одяг. Вона дивиться вниз, тримаючи руку над очима, захищаючи їх від сонця. Жінка впізнає Марію, здіймає руки до неба з радісним і здивованим вигуком і спішить, як тільки може, назустріч Марії. Марія, що звичайно завжди спокійна в своїх рухах, теж біжить і досягає підніжжя сходів одночасно з Єлизаветою. З щирою сердечністю обіймає Марія свою тітку, яка плаче сльозами радості.

Так вони стоять мить, обнявшись, потім Єлизавета, звільняючись від обіймів з вигуком "Ах", що був сумішшю болю і радості, кладе руки на свій живіт. Вона схиляє своє обличчя, яке то блідне, то червоніє. Марія і слуга простягають руки, щоб її підтримати, бо вона хитається, ніби їй зле. Єлизавета прислухається до чогось у собі, піднімає своє сяюче обличчя, що, здається, зовсім відмолоділо, і, всміхаючись і з пошаною, наче вона бачить ангела, низько схиляється і каже: "Благословенна ти між жінками. Благословен плід лона твого! Чим заслужила я собі, що до мене, твоєї служниці, прийшла мати Господа мого? Глянь: при звуці твого голосу возликувало дитя в моєму лоні, а коли я обняла тебе, Дух Господній сказав моєму серцю найвищі правди. Благословенна ти, бо ти повірила, що у Бога можливе те, що неможливе в людському розумінні! Благословенна ти, бо через твою віру здійсняться обіцянки, що їх дав тобі Господь і які передбачені пророками! Благословенна ти, бо принесла святість моєму сину; бо я відчуваю, що він підстрибує, як молоде козеня, в моєму лоні, бо він чує себе звільненим від тягару гріха і покликаним бути Предтечею, освяченим перед відкупленням Святим, що росте в тобі!"

Крізь сльози, що, як перлини, котяться з очей і стікають по обличчю, яке посміхається; звівши до неба погляд і здійнявши руки, - поза, яку пізніше так часто прийматиме

Ісус,- Марія вигукує: "Величає душа моя Господа...", а далі продовжує хвалебною піснею, так, як вона передана нам. Вкінці, при вірші "Він вибрав Ізраїля, слугу свого..." вона схрещує руки на грудях і нахиляється до землі, полинувши в молитву до Бога.

Слуга, який мудро відійшов, як тільки побачив, що Єлизаветі вже легше і що вона хоче поділитись з Марією своїми думками, зараз повертається зі саду з мужчиною благородної зовнішності, у якого сніжно-біла борода і біле волосся і який ще здалеку вітає Марію жестами і гортанними звуками.

"Підходить Захарія, - каже Єлизавета і торкає заглиблену в молитву Діву за плече. - Мій Захарія німий. Бог покарав його, бо він не повірив. Я пізніше розкажу тобі про це. Але я сподіваюся, що Бог пробачить йому, бо ти прийшла, ти, котра сповнена ласк!"

Марія піднімається, іде назустріч Захарії, низько вклоняється йому і цілує кайму його білого одягу, що сягає аж до землі. Вбрання Захарії дуже широке, на талії стягнуте вишитим поясом.

Захарія робить знаки, що означають вітання, і разом з Єлизаветою вони входять у гарно обставлений покій. Там вони запрошують Марію сісти і пропонують їй свіжого парного молока і печиво.

Єлизавета дає розпорядження служниці, яка нарешті увійшла. У служниці мука на руках і на волоссі, яке і без того біле, а так здається ще білішим. Вона, очевидно, пече. Слузі, якого звати Самуелем, Єлизавета доручає віднести речі Марії в призначену їй кімнату.

Марія тим часом відповідає на запитання, які Захарія пише на покритій воском дощечці. З відповідей я розумію, що він розпитує про Йосифа і про заручини з ним. Мені теж стає ясно, що Захарію не осяяло надприродне світло щодо стану Марії і її майбутнього як Матері Месії. Тому Єлизавета наближається до свого чоловіка, кладе йому з любов'ю руку на плече і звіщає йому це словами: "І Марія теж стала матір'ю. Радій з її щастя!" Більше вона не говорить нічого. Вона дивиться на Марію, а Марія дивиться на неї, не спонукаючи її говорити більше; Єлизавета замовкає.

Чудове, приємне видіння! Воно забрало гіркоту, що залишилась після видіння самогубства Юди.

Вчора ввечері перед сном я бачила жалі Марії, схиленої над бездиханним тілом Відкупителя, яке лежало на камені для єлеопомазання. Вона була по праву сторону від нього, спиною до входу в гробницю. Світло смолоскипів

освітлювало її зболене, страждаюче, залите сльозами обличчя. Вона тримала руку Ісуса, гладила її, гріла її до своїх щік, цілувала і розпрямляла його пальці... Один за одним цілувала вона ці мертві пальці. Потім вона пестила його обличчя, пізніше нагнулась, щоб поцілувати відкриті уста, заплющені очі і зранене чоло. Червонясте світло смолоскипів зробило рани мертвого тіла ще свіжішими, ще чіткіше підкреслювало жах перенесених мук і дійсність смерті...

Пробудившись з цього дрімотного стану, я помолилась, заспокоїлась і поклалась спати. Тоді почалось описане вище видіння. Але Мати сказала мені: "Не рухайся, лише дивись! Зранку ти зможеш писати". І це все мені приснилось. Коли я прокинулась о 6.30, то знову все побачила наяву. Дивлячись, я писала. Це окремі маленькі епізоди перебування Марії в домі Захарії (2-го квітня 1944).

33. МАРІЯ ВІДКРИВАЄ ЄЛИЗАВЕТІ ІМ'Я

Я відкриваю очі; здається, вже ранок, Марія шиє. Вона сидить у залі першого поверху. Єлизавета заклопотано ходить туди-сюди по домі. Коли вона входить, то не промине любовно пощадити біляву голівку Марії; в дещо темних стінах і під променями яскравого сонця, що проникають сюди через розчинені у сад двері, особливо кидається в вічі її блідість.

Єлизавета схиляється над Марією, щоб роздивитись її роботу - шитво, яке вона розпочала ще в Назареті, - і вихваляє її красу.

"Я ще пряла льон", - каже Марія.

"Для своєї дитини?"

"Ні, я робила це, коли ще нічого не знала..."- більше Марія не каже нічого. Але я припускаю, що вона не договорила таке: "не знала, що я стану Божою Матір'ю".

"Але зараз ти використаєш це для неї. Воно гарне? Тонке? Діти, ти ж знаєш, вимагають особливо тонкого полотна".

"Я знаю це".

"Я теж почала... Правда пізно, бо я хотіла бути впевненою, що це не обман сатани. Хоча я... В мені була така велика радість, яка не могла бути від сатани. Потім... Я так багато страждала. Я стара, Маріє, для такого стану. Я багато страждала. Ти не страждаєш?"

"Ні, я відчуваю блаженство".

"Так, саме так! Ти... В тобі немає жодного недоліку, раз Бог вибрав тебе своєю матір'ю. Тому ти не страждаєш болями Єви. Той, кого ти носиш, святий!"

"Мені здається, ніби я ношу крила в серці, і не відчуваю жодного тягару. Мені здається, наче маю я в собі всі квіти і всіх пташок, що весною співають, і весь мед, і ціле сонце... О! Я щаслива!"

"Благословенна ти! І я від того часу, як тебе побачила, не відчуваю більше тягару, ні втоми, ні болю. Я здаюсь собі іншою, молодою, звільненою від страждань мого жіночого тіла. Моє дитя як радісно забилось при звуці твого голосу, так і заспокоїлось у своїй радості. І мені здається, наче ношу я його в собі, як в живій колисці, і наче я бачу його сплячим, втихомиреним і блаженним. Я знову хочу взятись за роботу. Вона мені більше не буде важкою. Я погано бачу, але..."

"Залиш це, Єлизавето! Я буду прясти і ткати для свого сина і для твого. Я вправна і добре бачу".

"Але ти повинна думати про свого..."

"О, у мене ще для цього багато часу!.. Спочатку я подбаю про тебе, бо в тебе скоро буде дитина; а потім я буду думати про мого Ісуса".

Якими солодкими є вираз і голос Марії, як засвітились її очі ніжним, щасливим, затуманеним слізьми полиском, і яка пречудова її усмішка, коли вона вимовляє це ім'я, дивлячись на сяюче голубе небо; це понад людську уяву.

Єлизавета каже: "Яке гарне ім'я - Божий Син, Відкупитель!"

"О, Єлизавето! - Марія сумнішає, бере у свої руки руки родички, які та тримає над своїм випуклим животом - Скажи мені ти, що при моєму приході сповнилась Святим Духом і передбачила те, що було невідоме світові; скажи мені, що має він зробити, щоб врятувати світ? Пророки... О! Що кажуть пророки про Спасителя? Ісая... Ти пригадуєш Ісаю? "Він - чоловік болю. Його ранами ми будемо відкуплені. Він пробитий і весь в ранах через наші гріхи... Господь хоче переповнити його стражданнями... Після засуду він возвиситься" (Іс 52,13-15, 53). Про яке возвишення він говорить? Вони називають його ягням і я думаю... Я думаю про пасхальне ягня (Вих 12,1-28, Чис 28, 16-25; Второзак 16,1-8), про Мойсееве ягня; я пов'язую його з піднесеною Мойсеєм на хресті змією (Чис 21,4-9; Мудр 16,5-7, Йоан 3,14-15). Єлизавето!.. Єлизавето!.. Що вони запо
винен вистраждати, щоб врятувати світ?" Марія плаче.

Єлизавета втішає її: "Не плач, Маріє! Він твій син, але він і син Бога. Бог подбає про свого сина, а також про тебе, бо ти є його Мати. І якщо з ним і станеться щось жахливе, то багато, багато будуть любити його. Так, багато!.. Через всі віки! Світ буде звертати свої погляди на твою дитину і тобі разом з ним возносити хвалу, як джерелу, з якого прийшло спасіння. Доля твого сина - бути піднесеним царем над всіма створіннями! Подумай про це, Маріє! Він стане Царем всесвіту, тому що спасе усе сотворене. І на землі, з плином часу, полюблять його. Мій син буде Предтечею твого і він буде його любити. Ангел сказав це Захарії, а він мені написав...

Ах! Як боляче бачити його німим, мого Захарію! Але я сподіваюсь, що при народженні дитини батько теж буде звільнений від свого покарання. Молись і ти, що є вмістилищем Божої сили і причиною радості світу! Щоб це сталось, я жертвую Господу, наскільки це для мене можливо, моє дитя: для нього це можливо, бо він дав своїй слугині, щоб принести їй радість, можливість називатися матір'ю. Це підтвердження того, що зробив мені Господь. Я хочу назвати його Йоаном (ім'я Йоан означає: Бог є благонамірений). Чи воно не є ласкою, моє дитя? Чи це не милість, що дав мені Бог?"

"І Бог, я в цьому переконана, подарує тобі цю ласку. Я буду молитися за це... з тобою".

"Це приносить мені такий біль - бачити його німим,-Єлизавета плаче - Коли він пише, бо не може говорити, мені здається, наче гори і моря стали між мною і моїм Захарією. Після багатьох років солодких слів замовкли його уста. Саме тепер, коли було б так мило говорити про те, що має статись. Я навіть уникаю розмов, щоб не бачити, як він намагається відповісти мені знаками. Я так багато плакала! Як я сумувала за тобою! Мені потрібно було чиєсь розуміння. Зараз життя здається мені знову іншим, набагато кращим; відколи ти зі мною, я відчуваю радість. Я відчуваю, що мої випробовування закінчуються, що я скоро стану щасливою. Так буде, хіба не правда? Я покладаюсь в усьому на Бога. Але коли б Бог міг пробачити моєму чоловікові! Коли б знову почула, як він молиться, як це було раніше!"

Марія гладить і підбадьорює її, а щоб трохи відволікти, запрошує Єлизавету пройтись з нею в сонячному саду біля сільської сторожової башти, в стінах якої гніздяться голуби.

Марія, посміхаючись, розсипає зерно, і птахи злітаються до неї і кружляють воркуючи навколо неї. Вони сідають їй на голову, на плечі, на передпліччя і руки, простягаючи свої рожеві дзьобики, щоб склювати зерно з її зігнутої долоні і граціозно торкнутись її рожевих губ, її виблискуючих на сонці зубів. Марія виймає з мішечка зерно і щиро сміється з цієї нав'язливої пожадливості.

"Як вони люблять тебе!- каже Єлизавета. - Ти лише кілька днів у нас, а вони вже люблять тебе більше від мене, а я їх завжди годувала".

Прогулянка продовжується. Вони підходять до загорожі на межі фруктового саду, де пасуться кози з козенятами.

"Ти прийшов з пасовища?" - питає Марія хлопчика-пастушка і гладить його.

"Так, мій тато сказав мені: "Іди додому! Скоро піде дощ, а деякі кози чекають малят. Потурбуйся, щоб було готове сухе сіно і підстилка!" Он він іде!" - і хлопчик вказує на ліс, з якого долинає мекання.

З лісу виходить отара. Пастух, який жене її, неповороткий і кошлатий, як ведмідь. Але він, напевне, добродушна людина, бо несе на плечах страждаючу вівцю. Пастух м'яко опускає її додолу і пояснює: "Скоро у неї буде ягнятко. Від слабості і втоми вона ледве йшла. Тому я взяв її на плечі і побіг, щоб вчасно бути тут". Хлопчик повів вівцю, яка кульгала від болю, в кошару.

Марія сіла на камінь і грається з козенятами і овечками. Вона пропонує рожевим мордочкам квіти конюшини. Чорне козеня кладе свої ніжки їй на плечі і принюхується до її волосся. "Це не хліб, - сміється Марія - Завтра я принесу тобі скоринку! Лише будь чемним!"

Єлизавета знову радісна і щиро сміється.

34. МАРІЯ ГОВОРИТЬ ПРО СВОЮ ДИТИНУ

Я бачу, як Марія пряде в альтанці, а кущі винограду стали ще більшими. Від останніх подій, мабуть,пройшло досить багато часу, бо яблука починають рожевіти, а навколо квітів смоківниці гудуть бджоли. Єлизавета стала округлою і йде вельми важкою ходою. Марія спостерігає за нею з повагою і любов'ю. Коли вона встала,

щоб підняти веретено, що відкотилось від неї, помітно, що теж стала повнішою в бедрах, а її обличчя стало дорослішим. Раніше то була дитина, а зараз - жінка.

Обидві жінки йдуть в дім, бо починає вечоріти, і в кімнаті запалюються лампи. Очікуючи на вечерю, Марія працює за ткацьким верстатом.

"А це тебе не втомлює?" - питає Єлизавета, вказуючи на верстат.

"Ні, звичайно, ні!"

"Ця спека віднімає в мене сили. Я якийсь час не відчувала болю, але зараз відчуваю, як обтяжені мої старі нирки".

"Будь мужньою! Скоро ти звільнишся від цього. Якою щасливою ти тоді будеш! Я не можу дочекатись цієї години, коли стану матір'ю. Моє дитя! Мій Ісус! Як він буде виглядати?"

"Буде гарний, як ти, Маріє!"

"О ні! Набагато кращий! Він - Бог. Я його служниця. Я хочу сказати: чи він буде білявим чи чорнявим? Чи в нього будуть очі небесної блакиті чи як в гірського оленя? Я уявляю його собі набагато кращим від херувима, з золотистим волоссям, з очима кольору галилейського моря, коли зорі починають з'являтись в небі; з ротиком маленьким і червоним, як зернятко гранату, що поспіло на сонці; зі щічками, як бліді троянди рожевого куща, і з двома ручками, що могли б поміститись в чашечці лілеї, такі вони маленькі і гарні; і з двома ніжками, що помістилися б в моїй долоні, м'які і ніжні, як листочки квітів. Я уявляю собі його, як найкращі речі в природі. Я вже чую його голос. Він буде плакати, коли відчує голод або втому, мій маленький; на превеликий жаль його матері, яка не може бачити його в сльозах... Ні, вона не може бачити його в сльозах, щоб їй не розривалось серце. Його крик буде схожий на мекання новонародженого ягняти, що ми якраз чуємо; воно шукає вим'я матері в теплі її хутра.

Своєю посмішкою він наповнятиме моє серце, залюблене в свою дитину, небом; я можу любити його, бо він мій Бог і ця любов не суперечитиме моїй дівственній присвяті себе Богові. Його сміх буде схожий на радісне воркування нагодованої щасливої голубки, що задоволена сидить у своєму гніздечку. Я вже бачу його перші кроки...

Він як пташка, що стрибає по квітучому лузі. Серце його матері стане лугом для нього, воно буде гарним килимом для його рожевих

ніжок, щоб він не поранився ні об що. О, як я буду любити його, мою дитину! Мого сина! І Йосиф буде його любити!"

"Але ти повинна нарешті сказати про це Йосифові!"

Марія сумно зітхає. "Я повинна йому сказати... Але я б краще воліла, щоб небо відкрило йому це, тому що це дуже тяжко сказати".

"Може, ти хочеш, щоб я йому сказала? Ми запросимо його на обрізання Йоанна..."

"Ні! Я полишила на Бога сказати Йосифові про щасливий жереб, що випав на його долю - бути опікуном Божого Сина. І він не залишить мене в біді. Дух сказав мені того вечора: "Мовчи, довір мені завдання твого виправдання!" Він зробить це. Бог не обманює. Це велике випробовування, але з допомогою Всевишнього я витримаю його. Від мене ніхто - крім тебе, бо Господь вже це відкрив тобі - не дізнається, яке благо зробив Бог своїй служниці".

"Я мовчатиму; навіть щодо Захарії, хоча він би дуже зрадів. Він має тебе за звичайну матір, як і усі інші".

"Я знаю. І я теж того хочу. Але таємниці Бога священні. Ангел Господній не відкрив Захарії божественність мого материнства. Він би зробив це, якби цього захотів Бог. Бо Бог знає, що гряде час, коли Слово стане Тілом; але Бог заховав це світло радості від Захарії, бо він вважав неможливим твоє пізнє материнство. Я віддала себе Божій волі, і ти відчула в мені живу тайну. Він не помітив нічого. Поки не впаде завіса його недовір'я до Божої Всемогутності, надприродне світло буде скрите від нього".

Єлизавета зітхає і мовчить. Входить Захарія. Настав час вечірньої молитви за столом. Марія голосно молиться замість Захарії; потім вони сідають за стіл.

"Як нам буде сумно, коли тебе тут не буде, бо ніхто з нами не помолиться", - каже Єлизавета, кидаючи погляд на свого німого чоловіка.

"Тоді ти будеш молитись, Захаріє", - відповідає Марія.

Він хитає головою і пише: "Я ніколи більше не зможу молитись для інших. Я став недостойним цього, відколи засумнівався в Бозі".

"Ти будеш молитись, Захаріє; Бог простить".

Старий витирає сльозу і зітхає.

Після вечері Марія повертається до ткацького верстата.

"Досить, - каже Єлизавета, - ти втомишся".

"Часу обмаль, Єлизавето, а я хочу приготувати твоїй дитині придане, достойне Предтечі царя з роду Давидового".

Захарія пише: "Пророки передбачили місце; всевишній вибере матір" (Міх 5,2-5; Мт 2,2-6; Йоан 7,41-42).

"Отже, в Вифлеємі! В Юдеї! Ми, жінко, підемо віддати йому честь. А потім і ви з Йосифом прийдете у Вифлеєм".

Марія схиляє голову до верстата і каже: "Я прийду".

Тим закінчується видіння.

35. ДАР БОЖОЇ МИЛОСТІ ПОВИНЕН РОБИТИ НАС КРАЩИМИ!

Марія говорить:

"Любов ближнього має в першу чергу виявлятися в любові ближнього. Це не повинно здаватись тобі грою слів.

Є любов до Бога і любов до ближнього. Любов до ближнього включає в себе і любов до нас самих. Але коли ми любимо себе більше від інших, то ми більше не сповнені любові. Тоді ми стаємо егоїстами.

А у дозволених речах треба бути завжди настільки святим, щоб віддавати перевагу потребам ближнього. Будьте певні, мої діти, що Бог прийде людям на допомогу. Це переконання привело мене в Хеврон, щоб допомогти моїй родичці в її теперішньому стані. А Бог обдарував Єлизавету надприродною ласкою.

Я зібралась надати матеріальну допомогу, а Бог освятив мої добрі наміри через освячення плоду Єлизавети. І через це освячення, що освятило Христителя ще перед народженням, він полегшив фізичні страждання зрілої дочки Єви, що зачала в незвичайному віці.

Єлизавета, жінка з безстрашною вірою, віддана Божій волі, заслужила того, щоб знати тайну, що була скрита в мені. Дух заговорив до неї, коли дитина здригнулась в її лоні. Своє перше післанництво як провісника Слова Христитель здійснив через тіло і кров, що роз'єднували і, водночас, єднали його з його святою матір'ю.

І я не крилася перед нею - бо вона достойна цього і їй відкрилось світло - щодо мого покликання до Богоматеринства. Відмовити їй означало б відмовити Богові. Це означало б відняти у Бога хвалу, що належала йому, хвалу, яку я носила в собі і яку я, не маючи змоги нікому відкрити, виспівувала рослинам, дзюркотливій воді і золотому світлу, що цілувало мене, ллючись з неба. Але молитись вдвох - це набагато краще, ніж самій. Я б з великою радістю провістила всьому світові про своє щастя, щоб усі влили свої голоси в мою пісню хвали.

Мудрість заборонила мені відкрити правду Захарії. Це було б випередженням Божих діянь і, хоча я є Божою нареченою і матір'ю, я все ж залишаюся його служницею; і хоча Він любить мене понад міру, я не можу дозволити собі ставати на його місце і приймати рішення, що випереджують Божу волю. Єлизавета в своїй святості зрозуміла це і мовчала. Бо хто святий, той завжди скромний і смиренний.

Дар Божої милості повинен робити нас кращими. Чим більше ми від нього отримуємо, тим більше повинні йому віддавати. Бо чим більше ми від нього отримуємо, тим чіткіше видно, що він є в нас і з нами; а чим більше він є в нас і з нами, тим більше ми повинні намагатися наблизитись до його досконалості. Це було причиною того, чому я відклала свою роботу і працювала для Єлизавети.

Я не дозволяла собі думати, що мені не вистачить часу. Бог є і господарем часу. Хто уповає на нього, навіть у звичайних речах, про того він турбується. Егоїзм сприяє не тому, щоб виграти час, а, швидше, тому, щоб втратити його. Любов не зволікає, а пришвидшує. Майте це завжди на увазі!

Який спокій у домі Єлизавети! Якщо б я не турбувалась про Иосифа і свою дитину, Відкупителя світу, я була б щасливою. Але хрест вже кинув свою тінь на моє життя, і жалобним співом лунали в мені голоси пророків... Мене назвали Марією. Гіркота завжди домішувалась до солодкої радості, яку Господь влив у моє серце. І вона зростала аж до смерті мого сина; Марія була співвідкупителькою, а тому і жертвою.

Але коли Господь Бог кличе нас, Маріє Вальторто, бути жертвою на його славу, тоді солодко бути розмеленим жорнами, як зерно, щоб наш біль став хлібом, що живить слабих і робить для них можливим прохід до неба. А тепер все! Ти втомлена і щаслива. Спочивай з моїм благословенням!"

36. НАРОДЖЕННЯ ХРИСТИТЕЛЯ

Наступним моїм видінням було таке.

Я знову побачила дім Єлизавети. Був гарний літній вечір. Небо, освітлене сонцем, що заходить, вже прикрасило себе блідим місяцем, що на його темно-синьому килимі здається срібною комою.

Пахнуть кущі троянд, бджоли закінчують свою працю. Вони наче дзвенячі краплини золота в тихому теплому вечірньому повітрі. З лук іде дух висохлого на сонці сіна, що схожий на дух витягнутого з печі хліба. Можливо, цей запах іде ще і від шматків полотна, що сушаться і які Сара зараз складає.

Марія прогулюється зі своєю родичкою, рука в руці. Вони проходжуються сюди-туди під вже напівтемною альтанкою.

Марія слідкує за всім і, хоч вона й розмовляє з Єлисаветою, все ж помітила, що Сарі важко скласти великий шмат полотна, який вона стягнула з живоплоту. "Сядь тут і почекай на мене!" - каже вона своїй родичці і спішить на допомогу старій служниці. "Воно ще тепле і має в собі трохи сонця, - каже вона, сміючись. І щоб зробити приємне жінці, додає: -Це полотно стало чудовим після прання. Ніхто так добре не вміє прати, як ти".

Щаслива Сара відходить зі сувоєм запашного полотна.

Марія повертається до Єлизавети і говорить: "Ще кілька кроків, тобі буде добре". А так як Єлизавета втомлена і не хоче більше рухатись, вона каже їй: "Підемо ще подивимось, чи твої голуби всі в своїх гніздах і чи вони мають чисту воду. Потім підемо назад у дім".

Голуби є, напевно, улюбленцями Єлизавети. Коли жінки підходять до маленької сільської вежі, то голуби вже всі там; самочки в гніздечках, а самці біля них нерухомо дивляться на обидвох жінок, вітаючи їх воркуванням. Це розчулює Єлизавету. Вона відкриває Марії свої страхи: "Якщо я помру... Мої бідні голуб'ята. Ти ж не залишишся в нас. Якщо б ти залишилась у моєму домі, я б спокійно померла. Я б пережила найбільшу радість, що може бути дана жінці, радість, на яку я вважала себе обділеною. І за смерть я не можу нарікати на Господа Бога, хвала Богу, бо він наповнив мене благами. Але Захарія... А тут буде дитина. Він старий, а без жінки буде наче загублений в пустелі. А дитя, таке

маленьке, як квітка, воно напевне помре від голоду без своєї матері. Бідна дитина, не обласкана своєю матір'ю!"

"Але чому ти така сумна? Бог дав тобі радість бути матір'ю, він не забере її в тебе зараз, коли твоя мрія майже сповнилася. Маленький Йоан одержить усі поцілунки своєї матері, а Захарія до глибокої старості буде мати догляд своєї вірної дружини. Ви обоє гілки однієї рослини. Ніхто з вас не залишить іншого".

"Ти добра і втішаєш мене. Але я вже надто стара, щоб народити сина. Зараз, коли наближається та година, я боюся".

"О ні! Тут же є Ісус! Не треба боятися, коли він тут. Моя дитина звільнила тебе від болю, ти сама це сказала, ще коли він був брунькою. Зараз, коли він стає все більшим і живе в мені своїм життям, я чую, як б'ється в мені його серце, я чую його серце в своїх грудях і маю відчуття, наче то пташка в гніздечку. Ісус звільнить тебе від будь-якої небезпеки. Ти мусиш мати довір'я до нього!"

"Я маю довір'я. Але якщо я помру, не залишай Захарію на перших порах! Я знаю, ти думаєш про свій дім. Але залишся ще трохи, щоб підтримати мого чоловіка в перші дні печалі!"

"Я залишуся, щоб радіти разом з ним його радістю і залишу тебе тільки тоді, як ти знову станеш сильною і бадьорою. А зараз заспокійся, Єлизавето! Все буде добре. В твоєму домі не бракуватиме нічого, поки ти страждаєш. Захарія матиме люб'язну служницю, а твої квіти будуть доглянуті. І про твоїх голубів теж потурбуються, і вони, добре доглянуті, будуть чекати повернення своєї господині. Ідімо зараз у будинок! Я бачу, що ти зблідла..."

"Так, мені здається, що біль посилився. Можливо, прийшла година. Маріє, молися за мене!"

"Я підтримаю тебе своєю молитвою, доки твій біль не перетвориться в радість".

Ось обидві жінки повільно входять у дім.

Єлизавета іде в свої кімнати. Марія дає розпорядження і готує все, що потрібно в разі народження дитини; вона також втішає стурбованого Захарію.

В цю ніч в домі не сплять, чути голоси чужих жінок, що покликані на допомогу. Не спить і Марія. Весь порядок в домі тримається на ній. Вона турбується про все ненав'язливо і з усмішкою. Вона молиться. Коли її не відволікають в якійсь справі, вона заглиблена в

молитву. Вона знаходиться в кімнаті, де збираються для їжі і праці. Захарія біля неї, він зітхає і знервовано ходить туди-сюди по кімнаті. Вони вже молилися спільно; Марія молиться сама. А коли вона побачила, що втомлений старий заснув за столом, поклавши голову на руки, вона знімає сандалі і йде боса, щоб було менше шуму.

Без єдиного шереху вона бере плащ Захарії і ніжно укриває його. Він спить, вкритий м'якою шерстю, що захищає його від нічної прохолоди, яка проникає через двері, що відкриваються все частіше. Потім вона знову молиться. Коли зойки породіллі стають голоснішими, вона молиться, звівши до неба руки.

Входить Сара і робить їй знак іти за нею. Марія босоніж входить у сад. "Господиня кличе тебе", - каже Сара.

"Я йду",-Марія проходить по будинку і підіймається сходами... Вона схожа на ангела в цю спокійну зоряну ніч.

Вона входить до Єлизавети.

"О, Маріє! Маріє! Який біль! Я більше не можу, Маріє! Який страшний біль треба витерпіти, щоб стати матір'ю!"

Марія любовно гладить і цілує її.

"Маріє, Маріє! Дозволь покласти руки на твоє лоно!"

Марія бере обидві зморшкуваті набряклі руки, кладе їх на свій поповнілий живіт і міцно притискає своїми ніжними маленькими ручками до себе. Потім, оскільки вони лише вдвох, вона тихо говорить: "Ісус тут, він бачить тебе. Май довір'я, Єлизавето! Його святе серце б'ється зараз сильніше, бо він діє зараз тобі на благо. Я чую, як б'ється його серце, наче воно в моїй руці; я розумію ті слова, які моя дитина хоче сказати цими ударами. Він каже: "Скажи жінці, що вона не повинна боятись. Ще трохи болю. А з першими сонячними променями у твоєму домі з'явиться найпрекрасніша з усіх троянд, які чекають на цей ранковий промінь, щоб розкритись на своєму стеблі - Йоан, мій Предтеча!"

Єлизавета кладе голову на коліна Марії і тихо плаче.

Марія не ворушиться, і Єлизаветі здається, що біль зменшився і вщух. Марія дає всім знак бути тихо,нахилившись над страждаючою, біла і прекрасна в ніжному мерехтінні лампадки, наче ангел. Марія молиться. Я бачу, як ворушаться її губи. Але якби я і не могла цього бачити, то з виразу її обличчя я б здогадалася про це.

Проходить досить часу. Біль знову заволодіває Єлизаветою. Марія цілує її і виходить. Вона легко сходить, осяяна місячним світлом, вниз і спішить глянути, чи старий все ще спить. Він спить

зітхає вві сні. Марія співчутливо дивиться на нього і знову починає молитися.

Через деякий час після цього старий здригається спросоння, піднімає голову і дивиться здивовано, наче не розуміє, чому він тут знаходиться. Потім згадує. Видає гортанний звук. Потім він пише: "Він ще не народився?" Марія заперечує знаком. Захарія пише: "Скільки страждань! Моя бідна жінка! Чи все буде добре, чи вона не помре?"

Марія бере старого священика за руку і заспокоює його: "В ранкових сутінках, вже скоро, народиться дитина. Все буде добре, Єлизавета сильна. Яким гарним буде цей день, коли дитина з'явиться на світ! Це буде найкращий день твого життя! Ти ще отримаєш великі ласки і твій син буде їх предтечею".

Захарія сумно хитає головою і показує на свої німі уста. Він хотів би так багато сказати, але не може. Марія розуміє його і відповідає: "Господь зробить твою радість досконалою. Вір у його досконалу мудрість, неодмінно надійся на нього, люби його усім серцем! Всемогутній вислухає тебе і дасть тобі більше, ніж ти сподіваєшся. Господь хоче твого повного довір'я, щоб очистити тебе від твого минулого недовір'я. Скажи в своєму серці разом зі мною: "Я вірую". Кажи це з кожним ударом серця. Божі скарби відкриваються тому, хто вірить в них і їхнє всемогутнє благо".

Через прихилені двері починає просочуватися світло. Марія і Єлизавета бліді після безсонної ночі, а світло ранкових сутінків робить їх ще блідішими. Марія знову взуває сандалі, іде до підніжжя сходів і прислухається. Побачивши одну з жінок, киває їй, а потім повертається. Ще ні... Марія виходить в іншу кімнату і приносить тепле молоко, яке дає пити старому; потім вона іде до голубів, повертається і зникає в кімнатах або з'являється в кухні. Вона знову скрізь і за всім наглядає. Вона бадьора і жвава, ніби і не було безсонної ночі. Захарія нервово ходить по саду. Марія спостерігає за ним із співчуттям. Потім вона знову повертається в кімнату, стає на коліна біля свого верстата і пристрасно молиться, бо крики страждаючої стали голоснішими. Вона схиляється аж до землі, щоб упросити Всевишнього. Захарія входить, бачить її на колінах і плаче. Марія піднімається і бере його за руку. Вона набагато молодша, але зараз вона, як добра матір, втішає цього покинутого старого.

Вони стоять в сонячних променях, що підфарбовують у червоний колір ранкове небо. Так їх застає радісна звістка: "Він

народився, він народився. Хлопчик! Щасливий батько! Хлопчик, гарний, як троянда, ясний, як сонце, міцний і здоровий, як мати. Радій, благословенний Господом батьку! Він подарував тобі сина, щоб ти приніс його в храм. Слава Богові, що подарував потомство цьому дому! Благословення на тебе і сина, що народився тобі! Хай славить його потомство твоє ім'я в віках від покоління до покоління і зберігає постійно вірність Всевишньому!"

Марія хвалить Бога зі сльозами радості. А потім обоє приймають малого, якого принесли до батька, щоб той його благословив. Захарія не йде до Єлизавети. Він приймає хлопчика, що страшенно кричить, але до жінки не йде.

До неї іде Марія з прекрасною дитиною на руках, яка замовкає тут же, щойно вона взяла її на руки. Кума, що супроводжує її, помічає це. "Жінко, - каже вона Єлизаветі, - твоя дитина втихла, щойно вона її взяла. Глянь, як спокійно воно спить! Небо знає, який він жвавий і міцний. Глянь на нього! Голубочок!"

Марія кладе дитину біля матері і пестить сиве волосся Єлизавети. "Троянда народилася, - каже вона їй тихо - А ти живеш. Захарія щасливий".

"Він говорить?"

"Ще ні. Але надійся на Господа! Зараз відпочивай! Я залишуся біля тебе".

37. "НАДІЯ РОЗЦВІТАЄ ДЛЯ ВСІХ, ХТО КЛАДЕ СВОЮ ГОЛОВУ НА МОЄ ЛОНО"

Марія говорить:

"Якщо моя присутність і освятила Христителя, то не звільнила Єлизавету від гріха Єви: "...в болях будеш народжувати дітей" (Бут 3,16) - сказав Всевишній". Тільки я, оскільки була непорочна і не мала людського зачаття, була звільнена від болю пологів. Сум і біль є плодом гріха. Але я теж, хоч і була безневинною, все ж мусіла звідати біль і сум, бо я була співвідкупителькою. Хоча кари родових мук я не спізнала, ця кара мені невідома.

Але повір мені, моя дочко, жодні муки, які терпить породілля, не зрівняються з муками, які я перетерпіла як співвідкупителька

на моєму твердому ложі - на моєму хресті біля підніжжя хреста, на якому помер мій син. Де є та мати, що змушена так народжувати? Тілу, яке роздирається передсмертними стогонами сина, ще додати мук, щоби перемогти страх і могти сказати: "Я люблю вас! Ідіть до мене, я ваша Мати!" Мусіти це сказати катам мого сина, який вийшов з найдосконалішої любові - любові Бога до Діви - через поцілунок вогню, через обійми зі світлом - і стався тілом, з лона зробивши Божу дароносицю.

"Який це біль - бути матір'ю", - сказала Єлизавета. Її біль великий, але його не порівняти з моїм.

"Дозволь мені покласти свої руки на твоє лоно!" О, якби ви в своїм горі завжди просили мене про це!

Я вічно ношу Ісуса. Він у моєму лоні, як ти це бачила минулого року, наче частиця в дароносиці. Хто приходить до мене, знаходить його. Хто покладається на мене, покладається на нього. Хто звертається до мене, говорить з ним. Я його одяг. Він моя душа. Ще більше, ніж тоді, під час тих дев'яти місяців, коли він ріс у моєму лоні, зв'язаний з матір'ю; і так він тамує кожен біль, втішає кожне сподівання, і ласка сходить на того, хто спішить до мене і кладе свою голову на моє лоно.

Я молюся за вас. Пам'ятайте про це! Щастя перебувати в небі і жити в променях Бога не дає мені забути моїх дітей, що ще страждають на землі. І я молюся. Все небо молиться, бо воно любить. Небо - це життєдайна любов. А любов має співчуття до вас. Але якби я була навіть зовсім самотня, мої молитви були б достатніми для всіх потреб тих, хто звіряється на Бога; бо я не перестаю молитись за всіх вас, святих і грішних, щоб дати святим радість, а злим можливість спастись.

Прийдіть, прийдіть, діти мого болю! Я чекаю вас біля підніжжя хреста, щоб дарувати вам милість".

38. ОБРІЗАННЯ ХРИСТИТЕЛЯ

Я бачу святково прикрашений дім. Наступив день обрізання. Марія потурбувалася, щоб все було в порядку. Кімнати виблискують чистотою, у сонячному промінні переливаються тканини, якими оббиті меблі. Тут багато народу.

Марія жваво рухається між окремими групами; вона гарна в своєму чудовому білому одязі.

Єлизавету вшановують, як матрону, і вона радіє своєму торжеству. Її дитина, нагодована молоком, спочиває в неї на руках.

Підходить час обрізання.

"Ми хочемо назвати його Захарією. Ти старий. Це добре, коли твоє ім'я дадуть дитині", - говорять чоловіки.

"Ні, ні! - гукає мати. - Його ім'я повинно свідчити про Божу всемогутність".

"Але чи був коли-небудь в нашому роді Йоан?"

"Це справи не стосується. Він повинен називатись Йоан".

"Що ти скажеш, Захаріє? Ти хочеш дати йому своє ім'я, чи не так?"

Захарія робить знак заперечення! Він бере дощечку і пише: "Його ім'я Йоан". У цей момент до нього вертається дар мовлення, і він продовжує вже вголос: "Бог явив велику милість мені, його батькові, і його матері, а також цьому своєму новому слузі, який віддасть своє життя на славу Господа; і великим назветься він у віках та в очах Господніх, бо він прийде, щоб повернути серця до Господа Всевишнього. Ангел сказав це, а я не хотів повірити. Але зараз я вірю і в мені світить світло. Це світло серед вас, а ви його не бачите. Він невидимий, бо дух людський затуманений і повільний. Але мій син буде його бачити і говорити про нього, і він буде вказувати на нього праведникам Ізраїлю. О! Блаженні, що вірять і віритимуть у слово Боже! І благословен ти, вічний Господе, Боже Ізраїлю, бо ти помітив нас і дав Відкупителя твоєму народові, ти дав Відкупителя в дім слуги твого Давида, як ти це обіцяв устами святих пророків з давніх давен (Єр 23,5-6, 33, 11-26), щоб звільнити нас від нашого ворога і з рук тих, хто нас ненавидить, щоб явити твою милість нашим

отцям і зміцнити союз з тобою. Це та обіцянка, яку ти дав Аврааму, нашому батькові: визволити нас з рук наших ворогів, щоб ми служили тобі в святості і справедливості все своє життя аж до кінця (Бут 22,15)".

Вибір імені, диво, яке сталося на очах присутніх і слова Захарії здивували гостей.

Єлизавета радісно вигукнула, почувши перші слова Захарії, а зараз плаче на руках Марії, яка щасливо голубить її.

Новонародженого винесли для обрізання в інше приміщення. Коли його принесли назад, то малий Йоан кричав зі всієї сили. Навіть молоко матері не заспокоїло його. Він бився, як молоде лошатко. Але коли його взяла на руки Марія, він тут же вмовк і заспокоївся.

"Погляньте лиш! - каже Сара. - Він заспокоюється лише якщо вона бере його на руки".

Гості розходяться. В кімнаті залишаються лише Марія з дитиною на руках і щаслива Єлизавета.

Входить Захарія і зачиняє двері. Зі сльозами на очах він дивиться на Марію. Він хотів би говорити. Але він мовчить. Він підходить до неї і вклякає на коліна. "Благослови його, бо ти це можеш, бо ти носиш Бога в своєму лоні. Слово Господа сказало мені, коли я визнав свою помилку і увірував в усе, що мені було сказано. *Я* бачу тебе і твій щасливий жереб. В тобі я молюся до Бога Якова. Ти є моїм новим храмом, де навернений священик по-новому може молитися до Всевишнього. Благословенна ти, бо несеш милість світові, носячи Спасителя. Прости твоєму слузі, що він так пізно довідався про твою велич. Своїм приходом ти принесла нам всі милості, бо куди ідеш ти, Благодатна, там розсипає Господь свої милості, і священні ті стіни, в яких ти перебуваєш; священні вуха, що слухають твій голос, і тіло, до якого ти торкаєшся. Освячені серця, бо ти їх наділяєш благодаттю. Ти, мати Всевишнього, ти, пророкована Діва, яку чекали, бо вона має подарувати Божому народові Спасителя".

Марія розгублено посміхається і говорить: "Хвала Господеві, йому єдиному. Від нього, а не від мене всяка ласка. Він наділяє нею тебе, бо ти любиш його, а в наступні роки ще досконаліше йому служитимеш, щоб заслужити його царство, яке мій син відкриє

патріархам, пророкам і праведникам Господнім. А зараз, оскільки ти вже можеш молитись перед Святим, молися за слугиню Всевишнього. Бо бути матір'ю Божого Сина є благословенним жеребом, але бути матір'ю Спасителя є і жеребом гіркого болю. Молися за мене, бо з кожною годиною я чую, як росте в мені тягар болю. І все своє життя я змушена буду його носити. І хоч видіння насувається, я ще не знаю подробиць, але я все ж відчуваю, що це буде великий тягар, наче на ці мої жіночі плечі поклали весь світ, а я повинна піднести його небові. Я, лише я, бідна жінка! Моє дитя! Мій син! Ах! Твій зараз не плаче, бо я колишу його; чи зможу я заколисати свого, щоб зменшити його біль?.. Молися за мене, священику Господній! Моє серце тріпоче, як квітка грозової ночі. Я дивлюся на людей і люблю їх. Але за їх личинами я бачу сатану, що хоче зробити з них ворогів Бога, ворогів мого сина Ісуса..."

Видіння закінчується тим, що Марія блідне і її погляд, спрямований на людей, затуманюється сльозами.

39. "ЗРОБІТЬ ВАШУ ДУШУ СПРИЙНЯТЛИВОЮ ДЛЯ СВІТЛА!"

Марія каже:

"Хто побачить свою помилку і зі смиренністю і праведним серцем покається та визнає її, тому Бог простить. Він не тільки простить - він також винагородить. О! Який добрий мій Господь до смиренних і праведних! До тих, хто вірить у нього і звіряється на нього! Звільніть вашу душу від усього того, що її затіняє і робить інертною! Зробіть її готовою сприйняти світло, що, наче маяк в темряві, є провідником і утішителем.

О, приязнь з Богом, блаженність його вірних - незрівнянне багатство! Хто володіє цим, той ніколи не буде самотнім і не відчує гіркоти розчарування. Ти не забираєш болю, о свята приязне, бо біль був призначений Богові, що став людиною, і може бути також призначеним людям. Але зроби цей біль солодким у його гіркоті і змішай його зі світлом любові, що, наче подув небес, полегшить хрест.

А коли Божественна доброта пошле вам милість, тоді використайте отримане на славу Бога! Не будьте як помішані, що з корисних речей роблять шкідливу зброю, або як марнотратники, що з багатства роблять злидні.

До великого болю готуєте ви мене, мої діти, бо я бачу, що за вашими спинами з'явився ворог, який загрожує моєму Ісусові. Величезного болю! Я хотіла б бути для всіх джерелом милостей. Але дуже багато з вас не жадають ласки. Ви просите про милість, але душею, в якій милість відсутня. І як може допомогти вам ласка, коли ви є її ворогами?

Наближається велика таємниця святої страсної П'ятниці. Все в церквах нагадує про неї і святкує її. Але ви повинні святкувати її в своїх серцях і пам'ятати про неї; ви повинні битися в груди, як ті, що ішли з Голгофи і промовляли: "Це справді був Син Божий" (Мт 27,54; Мр 15,39), і казати: "Ісусе, в ім'я твоє рятуй нас!", і казати: "Отче, прости нам!" і, нарешті: "Господи, я недостойний. Але коли ти мені простиш і прийдеш до мене, моя душа стане здоровою (Мт 8,8; Лк 7,6-7). Я дійсно не хочу більше грішити, щоб не хворіти і не бути відразливим для тебе!"

Моліться, діти мої, словами мого сина! Промовляйте до Отця за своїх ворогів: "Господи, прости їм!" (Лк 23, 34). Кличте Отця, коли він віддалився від вас через ваше прогрішення: "Отче, Отче, чому ти залишив мене? (Мт 27, 46; Мр 15,43; Пс 21,2). Я грішник. Коли ти залишиш мене, я загину. Повернись, Святий Отче, щоб я врятувався!" Довірте ваше вічне спасіння і вашу душу Єдиному, хто може захистити її від демона: "Отче, в твої руки віддаю духа свого" (Лк 25,46).

О, коли б ви смиренно і з любов'ю віддали вашу душу Богові! Він повів би вас, наче батько свого маленького сина, і не дозволив би, щоб вашій душі щось зашкодило. Ісус молився в свій смертний час, щоб навчати вас молитви.

Я нагадую це вам у ці страсні дні. А ти, Маріє, що бачиш мою материнську радість і поринаєш через це в блаженство, поміркуй над тим, що я мала Бога і це було пов'язано з постійно наростаючим болем. Він ввійшов у мене з Божим сіменем і виріс до велетенського дерева, що вершиною торкнулось неба, а корінням розворушило

пекло. Я випила до останньої краплі свій біль, коли взяла тіло на коліна, побачила зяючі рани, торкнулась пробитого серця Ісуса?"

40. ХРИСТИТЕЛЯ ПРИНЕСЛИ ДО ХРАМУ

У ніч з середи на четвер страсного тижня я побачила наступне: зі зручного візка, запряженого ослом Марії, перед звичайною конюшнею висідають Захарія, Єлизавета, Марія з маленьким Йоаном і Самуїл з ягням і голубом у кошичку. Це місце, де відвідувачі храму можуть залишити своїх в'ючних тварин.

Марія гукає невисокого чоловіка, що працює в конюшні, і питає його, чи ніхто не прибував з Назарету день перед цим або цього ранку. "Ніхто, жінко", - відповідає старий. Марія здивована, але далі не розпитує.

Вона віддає осла Самуїлові, а сама приєднується до Захарії і Єлизавети, яким вона так пояснює запізнення Йосифа: "Здається, його щось затримало. Але він ще напевне сьогодні прибуде". Вона знову бере хлопчика, якого вона була передала Єлизаветі, і всі прямують до храму.

Сторожа храму шанобливо зустрічає Захарію, вітають його священики. Почуття, які переповнюють щасливого батька, урочистий священичий одяг роблять Захарію величним. Він має вигляд патріарха; я думаю, що Захарія схожий на Авраама, коли той мав радість жертвувати Богові Ісаака (Вих 22,1-18).

Я бачу церемонію представлення маленьких ізраїльтян і очищення матерів. Вона ще величніша, ніж була, бо для сина священика священики влаштували більше свято. Ось вони входять у великий зал і утворюють урочистий круг довкола групи жінок і новонародженого.

Сюди прийшла і група цікавих, і я чую їхні розмови. Оскільки дитина на руках у Марії, то натовп думає, що мати - вона: "Але вона вагітна. Дитині лише кілька днів, а вона досить округла!"

"Але, - говорить інший, - лише вона може бути матір'ю. Друга жінка стара. Вона, очевидно, родичка. А матір'ю в її віці вона бути не може".

- Послідуємо за ними, тоді побачимо, хто правий".

І здивування росте, коли вони бачать, що ритуал очищення звершується над Єлизаветою, яка четвертує мекаюче ягня як жертву спалення, а голуба як жертву викуплення. "Вона мати, ти бачив?"

"Ні!"

"Але ж так!"

Люди шепочуться з недовірою так голосно, що з групи присутніх при церемонії священиків чується владне: "Тихо". Натовп хвилину мовчить, а коли сяюча Єлизавета зі священною гордістю бере дитину і крокує в храм для представлення Господеві, стає ще шумнішим.

"Отже, то таки вона!"

"Завжди мати жертвує хлопчика".

"Що за дивна історія?"

"Що буде з дитини, що дарована цій жінці в такому зрілому віці?"

"Що це має означати?"

"Ви не знаєте? - каже один, що прибіг задихавшись. - Це син священика Захарії з роду Арона; він онімів, коли приносив жертву спалення в храмі".

"Неймовірно! Неймовірно! Зараз він знову говорить! Народження сина звільнило йому язика".

"Який дух говорив з ним і відняв у нього мову? Що за божественна таємниця?"

"Яку істину дізнався Захарія?"

"Можливо, його син - це очікуваний Ізраїлем Месія?"

"Він народився в Юдеї, а не у Вифлеємі, і не від діви. Він не може бути Месією".

"Хто ж тоді?"

Але Бог мовчить, і народна цікавість не заспокоєна.

Церемонію завершено. Священики вітають матір і дитину. Єдиною жінкою, на яку мало звертають увагу і на яку дивляться майже зі зневагою, відколи помітили її стан, є Марія (Лев 12,2).

Після завершення церемонії майже всі розійшлись. Марія повертається до конюшні, щоб подивитись, чи не прибув Йосиф. Його ще немає. Марія розчарована і стурбована.

Єлизавета заспокоює її: "Ми можемо залишитись до шостої години, але потім повинні від'їхати, щоб перед першою нічною сторожею бути вдома. Він ще надто малий, щоб вночі бути поза домом".

Марія говорить з сумом, але спокійно: "Я залишуся в дворі храму. Я піду до своїх наставниць..."

Захарія вирішує інакше: "Ідемо до родичів Заведея. Йосиф, очевидно, буде шукати тебе там, а коли він туди не прийде, то ти зможеш легко знайти кого-небудь, хто супроводжуватиме тебе до Галилеї, бо в цьому домі часто зупиняються рибалки з Генезарету".

Вони беруть осла і йдуть до родичів Заведея -чотири місяці тому Йосиф і Марія зупинялись тут.

Години проходять швидко, але Йосиф не з'являється. Марія опановує себе, вона голубить дитину, але видно, що вона задумана. Ніби бажаючи приховати свій стан, вона не знімає плаща, незважаючи на велику спеку.

Нарешті гучний стукіт у двері повідомив про прибуття Йосифа. Обличчя Марії оживилось і засяяло.

Йосиф вітає її, бо вона першою іде йому назустріч: "Благословення Боже з тобою, Маріє!"

"І з тобою, Йосифе! Хвала Господу, що ти прибув! Дивись, Захарія і Єлизавета вже готові до від'їзду, щоб до ночі бути вдома".

"Твій посланець прибув у Назарет, коли я був у Кані. Лише позавчора твоя звістка дійшла до мене і я відразу вирушив у дорогу. Але хоч я нікуди і не звертав, я запізнився, бо мій осел загубив підкову. Пробач мені!"

"Пробач мені, що я так довго була далеко від Назарету (Лк 1,56). Але глянь: вони були такі щасливі моєю присутністю, що я залишилась до цього часу".

"Це ти добре зробила, жінко. А де дитина?"

Вони ідуть у кімнату, де Єлизавета перед дорогою ще раз заспокоює Йоана. Йосиф вітає батьків зі здоровим на вигляд малюком, що його відняли від материнських грудей, щоб показати Йосифові, і який зараз кричить і дриґає ногами так, наче його хочуть різати. Всі сміються з його протесту.

Сміються і родичі Заведея; вони прийшли зі свіжими фруктами, молоком і хлібом для всіх та з великою посудиною,

повною риби, і просять всіх підкріпитись.

Марія говорить мало. Вона сидить спокійна і мовчазна в своєму кутку, склавши руки на колінах під плащем, дивиться на Йосифа вивчаючим, дещо стурбованим поглядом.

Він теж поглядає на неї і через деякий час схиляється над її плечем і питає: "Ти втомлена чи тобі погано? Ти бліда і сумна".

"Я страждаю, бо мушу розлучитись з малим Йоаном. Я так його люблю. Він увійшов у моє серце".

Йосиф далі не розпитує.

Прийшов час від'їзду Захарії. Перед дверима зупинився візок, і всі йдуть до нього. Обидві родички палко обіймаються. Марія знову і знову цілує малого, перш ніж покласти його на коліна матері, яка вже сидить у візку. Потім вона прощається з Захарією і просить його благословення. Коли вона стала на коліна перед священиком, плащ ковзнув з неї додолу і її форми чітко проступили в світлі літнього полудня. Я не знаю, чи Йосиф, зайнятий прощанням з Єлизаветою, бачив її в цю мить. Візок рушив.

Йосиф з Марією повертаються назад у дім; вона знову займає місце в напівтемному кутку. "Коли тобі не пошкодить нічна подорож, то я б запропонував від'їхати на заході сонця. Вдень велика спека. А ніч, навпаки, свіжа і спокійна. Я думаю, це було б краще для тебе, щоб ти не дуже мучилась під сонцем. Для мене однаково, чи їхати в спеку. Але ти..."

"Як хочеш, Йосифе. Мені також здається, що вночі подорожувати краще".

"Дім в порядку. І садок теж. Ти побачиш, які гарні квіти! Ти прибудеш якраз вчасно, щоб побачити їх всіх у цвітінні. Яблуня, фігове дерево і виноград всипані, як ніколи, стиглими плодами, а гранатове дерево я мусів підпирати, такі важкі стали його віти під численними плодами, що рідко буває в цей час. А оливи... Оливкової олії в тебе буде з надлишком. Дерева чудово цвіли і жодна квітка не пропала. Всі вони вже зараз перетворились на маленькі оливи. Коли вони дозріють, то дерево буде наче увішане чорними перлинами. Жоден сад у цілому Назареті не є такий гарний, як твій. І родичі теж здивовані. А Алфей каже, що це чудо".

"Це зробила твоя старанність".

"О ні! Я, бідна людина, зробив це? Я трохи доглянув дерева і трохи полив квіти... Ти знаєш? За садом біля гроту я зробив тобі криницю з басейном. Так що тобі не треба виходити, щоб набрати води. Я відвів воду з джерела, що знаходиться за оливним городом Матея. Вода там чиста і в достатній кількості. Я провів тобі маленький струмочок, проклав добре вимощену канаву і вода зараз тече, співаючи, як арфа. Мені було б шкода, якби ти змушена була ходити по воду до джерела в селищі і обтяжувати себе повними глеками".

"Дякую тобі, Йосифе! Ти такий добрий!"

Обоє подругів втомлено замовкають, а Йосиф навіть дрімає. Марія молиться.

Настає вечір. Господарі настоюють, щоб вони ще трохи поїли перед від'їздом. Йосиф їсть хліб і рибу, Марія лише фрукти і молоко.

Потім вони ідуть. Йосиф прилаштовує на свого осла поклажу Марії як при поїздці сюди; перш ніж Марія сідає на свого осла, він перевіряє, чи добре тримається сідло. Я бачу, як Йосиф спостерігає за Марією, коли вона сідає в нього. Але він не каже нічого. Мандрівка починається з появою на небі першої зірки. Вони поспішають, щоб встигнути до воріт, перш ніж їх зачинять. Коли вони залишають Єрусалим і виїжджають на сільську дорогу до Галилеї, зірки стають все чистішими на чистому небі. Велика тиша огортає місцевість. Чути лише щебетання солов'їв і стукіт копит обох ослів по твердій, розігрітій сонцем дорозі.

41. "ЯКЩО Б ЙОСИФ БУВ МЕНШ СВЯТИМ, БОГ НЕ ДАВ БИ ЙОМУ СВОГО СВІТЛА"

Марія каже:

"Надвечір'я зеленого четверга. Декому це видіння видається недоречним. Але твій біль, змішаний з любов'ю до мого розп'ятого Ісуса, є в твоєму серці і залишається там і тоді, коли появляється радісне видіння. Воно як м'яке тепло, що йде від полум'я. Вогонь - це полум'я, а його тепло є лише його наслідком. Жодне приємне видіння не в стані забрати той біль з твого серця. Оберігай його старанніше

від життя! Бо це є найбільший подарунок, який лише Бог може зробити тому, хто вірить у його сина. Крім того, моє видіння з його спокоєм не стоїть осторонь від свят цього тижня.

У Йосифа теж був страсний час (Мт 1,18-25): він почався в Єрусалимі, коли той зрозумів мій стан. І він тривав добу, як у Ісуса і у мене. І це не був малий душевний біль. Лише завдяки своїй святості, Праведник, мій наречений, пережив його так достойно і таємно, що протягом століть на це не звертали увагу.

О! Яким болючим був наш перший страсний час! Хто може описати його глибоку тиху напругу! Хто опише мій біль, коли я зрозуміла, що небо ще не вислухало мене і ще не розкрило мою таємницю; а що Йосиф її ще не знав, це я побачила з його поведінки щодо мене.

Якби він знав, що я ношу в собі Слово Боже, то він виявив би йому своє шанування, як і належить Богові; він не вагався б, як і я, висловити свою повагу, - не мені, а тому, кого я ношу в собі, як кивот скрижалі і посуд манну.

Хто опише мою боротьбу з розпукою, яка хотіла огорнути мене, щоб переконати, що я даремно надіялась на Господа? О! Я думаю, це була злоба сатани! Я відчула, як за моїми плечима зринув сумнів, щоб охопити своїми холодними довгими кігтями мою душу і спробувати втримати її, щоб відволікти від молитви. Сумнів небезпечний, а навіть і смертельний для духа. Смертельний, бо сумнів є першим проявом смертельної хвороби, що називається зневірою. Усіма силами дух повинен опиратись їй, щоб не померти і не втратити Бога.

Хто може правдиво описати біль Йосифа, його думки, сум'яття його почуттів? Як маленька барка в шторм, кинута на волю хвиль, знаходився він у вирі суперечливих думок, в сітях болючих і похмурих роздумів, з яких один був болючіший від іншого. Він був чоловіком, котрого, судячи з усього, зрадила жінка. Він бачив, що потоптані його добре ім'я і повага до нього; він вже уявляв собі, як на нього показуватимуть пальцями і як співчуватимуть йому. Він бачив, як, смертельно зранена, гине його любов і повага до мене через очевидність того, що сталось.

Його святість засяяла тут ще величніше, ніж моя. І я засвідчую не з любов'ю як жінка, бо хочу, щоб і ви його полюбили, мого

Йосифа, цю мудру і розумну, цю терплячу і добру людину. Він не відокремлений від тайни Спасіння, а, навпаки, щонайтісніше зв'язаний з нею, бо він страждав через тайну, він врятував вам Спасителя ціною своєї жертви і своєї великої святості. Якби він був трохи менш святим, то діяв би як людина і звинуватив би мене як зрадницю, щоб мене каменували і щоб плід мого гріха помер разом зі мною. Якби він був менш святим, то Бог не послав би йому в цьому випробовуванні світла.

Але Йосиф був святим. Його чистий дух жив у Бозі. Його любов була палка і сильна. Завдяки цій любові він врятував вам Спасителя, бо не обвинуватив мене перед старійшинами, а пізніше, не роздумуючи, кинув.все, щоб відвезти Ісуса в Єгипет і врятувати. Малі числом, але тяжкі за напругою, були три страсні дні Йосифа і мої. Мої перші страсті. І хоч я знала його біль, я ніяк не могла звільнити його від нього, щоб не бути неслухняною супроти Господа, який сказав мені: "Мовчи!"

Коли ми прибули в Назарет і я побачила, як після скорбного прощання він пішов, зігнутий і раптово постарілий, а ввечері, як то було раніше, не прийшов до мене; кажу вам, діти мої, моє серце плакало від великого болю. Зачинена в своєму домі, де все нагадувало мені благовіщення і Йосифа, що в чистоті був заручений зі мною, я мала протистояти нашіптуванням сатани і сподіватися, сподіватися і сподіватися. І молитися, молитися і молитися. І прощати, прощати і прощати підозру Йосифа, його обурення, що впадало в очі. Діти, треба надіятися, молитися, молитися і прощати, щоб отримати милості, що Бог зсилає для нашого блага. І ви маєте свої випробовування. Ви маєте їх через свої гріхи. Я вчу вас, як витримати їх і перетворити в радість. Надійтесь без міри! Моліться без недовір'я! Прощайте, щоб одержати прощення! І Бог пошле вам мир, якого ви прагнете, діти мої.

Більше я зараз говорити не хочу. Аж до тріумфу Воскресіння пануватиме мовчання. Це страсний час. Майте співчуття до свого Спасителя! Слухайте його стогін, рахуйте його сльози; кожна окрема сльозина витекла за вас, за вас це все вистраждано. Всяке інше видіння повинно зникнути при цій згадці про відкуплення, що вчинено заради вас'".

42. МАРІЯ З НАЗАРЕТУ ГОВОРИТЬ З ЙОСИФОМ

Через 53 дні Мати появилась знову у видінні, що я за її вказівкою вношу в цю книгу. Радість знову запалала в мені. Бо бачити Марію - значить радіти.

Отож я бачу садочок у Назареті. Марія пряде в тіні яблуні, що має пишне листя і вся в яблуках. Яблука починають рум'янитись і виглядають кращими і рожевішими за дитячі щічки.

Але Марії не до цього. Гарний колір, який прикрашав її щоки в Хевроні, безслідно щез. Її обличчя бліде, наче слонова кість. Лише уста як блідий корал. Під опущеними віями залягли глибокі тіні, а очі підпухли, як у того, хто плакав. Я не бачу її очей, бо її голова нахилена вперед. Вона зосереджена на роботі, а ще більше на своїх похмурих думках, бо я чую її зітхання. Це зітхання людини, що болісно страждає. Вона одягнена в біле лляне вбрання; дуже тепло, хоча свіжість квітів підказує мені, що це, мабуть, ранок. Її голова не покрита, і сонце, що грається з листям, яке тріпоче на легкому вітрі; сонце, що просвічує через листя аж до коричневих грядок з квітами, малює світлі круги на її білявій голові, і її волосся виблискує, як золото.

З будинку, як і з сусідніх садів, не чути жодного звуку. Чути лише дзюрчання маленького струмочка, що за садом вливається в басейн.

Сильний стукіт у двері будинку примусив Марію здригнутись. Вона відкладає прядку і веретено і йде відчиняти. І хоча її одяг вільний і просторий, йому не вдається повністю скрити повноту її тіла.

Перед нею стоїть Йосиф. У Марії зблідли навіть губи. Зараз вона схожа на частицю - така ж знекровлена. Вони мовчки дивляться один на одного. Марія відкриває уста: "В такий час, Йосифе? Заходь! Тобі щось потрібно? Що ти хочеш мені сказати?"

Йосиф входить і зачиняє двері. Він все ще мовчить. "Говори, Йосифе! Чого ти хочеш від мене?"

"Твого пробачення", - Йосиф низько схиляється, ніби хоче стати на коліна. Але Марія, завжди така стримана в жестах, рішуче бере його за плечі і стримує від цього. Колір Маріїного обличчя постійно змінюється. Воно стає то червоним, то сніжно-білим, як раніше.

"Моє пробачення! Мені нема чого тобі пробачати, Йосифе! Я завжди тільки можу дякувати тобі за все, що ти зробив тут за час моєї відсутності і за любов до мене".

Йосиф дивиться на неї, і я бачу, як в западинах його глибоких очей з'являються дві великі сльозини; вони лежать наче на краю посудини, а потім скочуються щоками, бородою. "Пробач, Маріє! Я не довіряв тобі. Зараз я все знаю (Мт 1,19-24).

Я не достойний того, щоб володіти таким скарбом. Я согрішив проти любові; я звинуватив тебе в своєму серці, бо я не спитав тебе про правду. Я порушив Божу заповідь, бо я не любив тебе так, як любив би самого себе..."(Лев 19,18).

"О! Ні! Ти ні в чому не согрішив!"

"Все ж, Маріє! Якби мене звинувачували в чомусь подібному, то я б захищався. А ти... Я не дав тобі можливості захищати себе, бо я тоді приймав рішення, не питаючи тебе. Я согрішив проти тебе, бо я образив тебе у своїх думках. Підозра вже є образою, Маріє. Хто підозрює, той не розуміє. Я не зрозумів тебе так, як повинен був би зрозуміти. Але з огляду на біль, що я витерпів... Три дні муки прости мені, Маріє!"

"Мені нічого прощати тобі. Навпаки, я прошу у тебе пробачення за біль, що я принесла тобі".

"О так, це був біль! Який біль! Глянь, сьогодні вранці мені сказали, що у мене посивіли скроні, що на обличчі з'явилися зморшки. Більше, ніж на десять років, я постарів за ці дні! Але чому, Маріє, ти була така смиренна переді мною, твоїм нареченим, чому скрила від мене свою славу і дозволила, щоб я зневажав тебе?"

Йосиф більше не стає на коліна, але він низько похилений. Марія кладе свою маленьку руку йому на голову і посміхається. Здається, що вона пробачила йому. Вона говорить: "Якби моя покірність не була досконалою, то я б не заслужила того, аби прийняти грядущого, якому належить стерти слід тої зухвалості, яка зруйнувала людину.

І я була послушна... Цього послуху хотів від мене Бог. Це дорого коштувало мені... Через тебе, через біль, який ти терпів. Але я могла тільки слухатись. Я слугиня Господня, а слуги не опираються розпорядженням, які отримують. Вони виконують їх, Йосифе, навіть коли це коштує їм кривавих сліз". Кажучи це, Марія тихо плаче.

Так тихо, що нахилений Йосиф побачив це аж тоді, як сльоза впала додолу.

Тут він піднімає голову і - це я бачу вперше - бере ніжні руки Марії в свої засмаглі, сильні руки і цілує кінчики ніжних пальців, що в долонях Йосифа здаються бруньками персика.

"Ми мусимо подумати про майбутнє"... - Йосиф замовк і подивився на тіло Марії. Вона стала вся пурпурово-червона і тут же сіла, щоб її форми не так впадали в очі Йосифові. "Скоро має дещо статися. Я перейду сюди. Ми відбудемо весілля (Мт 1,24) на наступному тижні... Це тобі підходить?"

"Все, що ти робиш, - добре, Йосифе. Ти господар дому, я твоя служниця".

"Ні. Я твій слуга. Я щасливий слуга мого Господа, що росте в твоєму лоні. Ти благословенна між всіма жінками Ізраїля. Сьогодні ввечері я сповіщу родичів, а потім... Коли я повернуся, ми все підготуємо до його приходу... О! Як можу я прийняти Бога у своєму домі? Бог в моїх руках? Я помру з радості!.. Я ніколи не наважусь доторкнутись до нього!"

"Ти зможеш це робити, як і я, завдяки милості Божій".

"Але ти є ти! Я бідна людина, найбідніший з синів Божих!"

"Ісус прийде ж заради нас, бідних, щоб зробити нас багатими в Бозі; він прийде до нас обидвох, бо ми найбідніші і визнаємо це! Радій, Йосифе! Коліно Давида має очікуваного царя, а наш дім буде розкішніший від царських палат Соломона, бо тут будуть Небеса. Ми розділимо Божу тайну, про яку люди довідаються пізніше. Він виросте серед нас, а наші руки будуть колискою зростаючого Спасителя; наша праця забезпечить йому хліб... О, Йосифе, ми почуємо голос Бога, що буде казати нам "Тату і Мамо!" О!"... Марія плаче з радості. То щасливий плач!

Йосиф стоїть на колінах біля її стіп і теж плаче, обличчя його майже заховалось в складках її широкого одягу, що хвилями спадає на убогу цегляну підлогу кімнати.

Як (*Так) закінчується видіння.

43. "ПОЛИШТЕ НА БОГА ВАШУ ТУРБОТУ ВИЗНАННЯ ВАС ЯК ЙОГО СЛУГ!"

Марія говорить:

"Ніхто не повинен неправильно витлумачити мою блідість. Вона не є плодом людського страху. З людської точки зору я мала очікувати каменування; але не це було причиною мого страху. Я страждала через терпіння. Сама лише думка, що він може мене звинуватити, не лякала мене. Я тільки боялась того, що, коли він наполягатиме на моєму оскарженні, то порушить заповідь любові до ближнього. Коли я його побачила, то вся кров прилинула мені до серця. То була мить, коли праведник міг потоптати праведність, якщо у нього не буде любові. А те, що він, який ніколи не зробив помилки, може потоптати праведність, завдало мені найбільшого болю.

Якщо б я не була в найвищій мірі смиренною, як я і сказала Йосифові, я б не була достойною носити в собі того, хто прирік себе на смерть, щоб стерти гріх високомірності людського роду: Бог зійшов до людського буття. Я показала тобі цю суєту, про яку не пише жодне Євангеліє, бо я хочу звернути завдяки їй увагу людей на те, що треба робити, щоб подобатись Богові і мати його постійно в душі.

Для цього потрібна насамперед віра. Йосиф сліпо повірив словам небесного посланця. Він лише просив Бога дати йому віру, бо він мав те праведне переконання, що Бог добрий, що Бог не допустить, щоб той, хто довірився йому, був зрадженим, обдуреним і висміяним ближніми. Він просив Бога лиш змоги мені повірити, бо сумніви щодо мене приносили йому біль. Він шанував закон, а закон говорить: "Люби свого ближнього, як самого себе". Ми так дуже любимо себе, що думаємо, ніби ми досконалі, навіть коли ми такими не є. Отож, чому б не любити ближнього, знаючи, що він недосконалий?

Крім віри, потрібна абсолютна любов ближнього! Любов, що може і хоче прощати, пробачати, виправдовуючи в серці помилки ближнього відразу, не вагаючись.

Врешті, потрібен досконалий, як любов, послух. Треба уміти визнати, що провинився, навіть якщо це сталося лише в думках, і не бути високомірним - що може бути гіршого від

провини, яку не хочуть визнати. Крім Бога, помиляються всі. Хто міг би сказати: "Я без гріха?"

Ще більш важким є послух мовчати про благодіяння Господні, щоб ближній, що не має цих особливих Божих милостей, не згіршувався. Коли хоче, так, коли він хоче, він сам проявляється в своєму рабові! Єлизавета побачила мене такою, якою я була. Мій наречений дізнався, хто я, коли прийшла його година дізнатися про це.

Полиште на Господа клопоти визнати вас його слугами! Його спонукає до цього поспішність любові; бо кожне створіння, яке він підносить до особливого післанництва, є нова слава до його безконечної Слави; бо це свідчить, що людина є такою, якою Бог хоче її мати -незначна досконалість, що віддзеркалює свою першопричину. Перебувайте в тіні і в мовчанні, ви, обранці Божої милості, щоб чути єдині слова, що є "життя"; щоб бути достойними мати над собою і в собі сонце, що завжди світить.

О, світло душі, Боже наш, радосте рабів твоїх, світи над цими рабами, що належать тобі, за що вони возликують у своїй смиренності і віддадуть тобі хвалу, тобі одному, бо ти гордих понижуєш, але смиренних, що люблять тебе, піднімаєш до висот свого царства!"

44. ПЕРЕПИС НАСЕЛЕННЯ

Я бачу дім у Назареті. Маленька кімнатка, де Марія звичайно обідає. Зараз вона працює над білим полотном. Вона відкладає роботу, щоб запалити лампу, бо настають сутінки і вона вже не бачить в зеленястому світлі, що проникає через напіввідчинені в сад двері. Вона зачиняє двері. Я бачу, що її вагітність уже добре помітна. Але вона все ще дуже гарна. Її хода все ще легка і кожен порух граційний. Нічого немає від тягару, що спостерігається в жінок, які скоро мають народити дитину. Вона змінилася лише на обличчі.

Тепер вона жінка. Раніше, в час Благовіщення, вона була юною дівчиною з веселим відкритим обличчям -обличчям невинної дитини.

Пізніше, в домі Єлизавети, на час народження Христителя, риси її обличчя покращали, воно набуло зрілої краси. Зараз її обличчя просвітліло, вона разом з любов'ю випромінює і гідність, що в материнстві досягла вищого ступеня своєї досконалості.

Вона більше не нагадує "Аннунціату" з Флоренції, отче. Коли вона ще була дитиною, я у цьому творі бачила її. Зараз обличчя більш видовжене і худіше, очі вдумливіші і більші. Так виглядає Марія і в небі. У неї обличчя і вік, як в момент народження Спасителя. Це -вічна молодість, що з плином часу не знає не лише смерті, але й старіння. Час не торкнув її, нашу царицю і матір Господа, вона перемогла час. У муках розп'яття, що почались для неї ще коли благовістили їй про зачаття Ісуса, вона здавалась постарілою. Але з моменту, коли вона бачить Ісуса воскреслим, це знову та свіжа і досконала постать, що була перед страстями, ніби, цілуючи святі рани, вона випила бальзаму вічної молодості, що знищив руйнівний вплив часу і страждань. ІЦе вісім днів тому, коли я бачила зішестя Святого Духа, Марія здалась мені гарною, такою гарною і такою помолоділою, як я її описала вище. "Вона схожа на небесного ангела". Ангели не знають віку. Вони вічно гарні завдяки їхній вічній молодості, через постійну присутність Бога, що віддзеркалюється в них. Такою була й Марія. Вона не зазнала старості. Молодою вона була взята на небо і на всі віки залишиться такою, якою була в той момент, коли Господь одягнув своїй нареченій перстень і коронував її на очах у всіх. Зараз вона більше не скрита в невідомій для світу кімнатці, наодинці з архангелом - єдиним свідком.

Я зробила цей відступ, бо він здавався мені потрібним. А тепер я повертаюсь до видіння.

Отож, Марія зараз стала справжньою жінкою, сповненою достоїнства і грації.

І посмішка її набула нових відтінків лагідності і величності. Яка вона гарна!

Входить Йосиф. Здається, він прийшов з села, бо увійшов у двері, а не через майстерню. Марія підводить голову і посміхається йому. Посміхається і Йосиф. Але здається, ніби ця посмішка дається йому важко, як людині, що чимось стурбована. Марія дивиться на нього питальним поглядом. Потім вона підводиться, щоб взяти у Йосифа плащ, складає його і кладе на скриню.

Йосиф сідає за стіл, спирається на нього ліктями, а на руку кладе голову і, заглиблений у свої думки, другою рукою водить по бороді.

"Тебе щось турбує, гнітить? - питає Марія. - Я можу тобі допомогти?"

"Ти завжди є моєю розрадою, Маріє; але зараз я дуже стурбований через тебе".

"Через мене, Йосифе? А чому?"

"На дверях синагоги є розпорядження. Йдеться про перепис населення усієї Палестини і треба записатися в місті, з якого походиш. Ми мусимо вирушити до Вифлеєму..."

"О!" -перебиває його Марія і кладе руки на своє лоно.

"Це злякало тебе, чи не так? Я знаю, це буде вельми втомливо".

"Ні, Йосифе. Це не те. Я думаю... Я думаю про Святе Письмо: Рахиль, мати Веніаміна і жінка Якова, з якої вийде зоря Спаситель (Чис 24,17; Вих 35,18-20; 48,7), похована у Вифлеємі, про який сказано: "І ти, Вифлеєме, ти найменше місто в роду Юди, але з тебе вийде володар" (Міхея 5,2). Володар, обіцяний роду Давида! Він має там народитись..."

"...Ти думаєш, що вже настав час? О! Що ми повинні робити?" - Йосиф співчутливим поглядом дивиться на Марію.

Вона посміхається, більше до себе самої, ніж до нього. Посмішка її говорить: "Він - людина. Праведник, але людина. І він дивиться як людина, думає як людина. Май милосердя до нього, моя душе, і навчи його дивитися очима душі!" А її доброта спонукає втішати його. Вона не обманює, але розраджує його турботу: "Я не знаю, Йосифе. Час близько. Але чи Господь не продовжить його, щоб звільнити тебе від цих турбот? Він може все. Не бійся нічого!"

"Але подорож! Хто знає, скільки людей у дорозі! Чи знайдемо ми добре пристановище? Чи в потрібний час ми вже прибудемо додому? А коли ти повинна будеш народити там, що ми робитимемо тоді? Ми не маємо дому! Ми там більше нікого не знаємо..."

"Не бійся нічого! Все минеться добре. Господь і тварині, що народжує, дає знайти притулок. Невже ти думаєш, що нам він не дасть знайти його для Месії? Ми довіряємо Йому, чи не так? Ми завжди довіряємо йому. Чим більше випробовування, тим більше ми повинні довіряти. Наче двоє дітей, вкладемо ми свої руки в його батьківську долоню. Він поведе нас. Ми повинні цілком здатись

на його волю. Глянь, як любовно керував він нами до цього часу! І найбільш люблячий батько не зробив би це з більшим старанням. Залишимось його дітьми і його слугами! Виконаємо його волю! Нічого злого з нами не станеться. Цей наказ -теж його воля. Що таке цар? Інструмент у руках Бога. З часу, коли Отець вирішив простити людям, він визначив наперед, що його Христос народиться у Вифлеємі. Це найменше місто в Юдеї; його ще не було, а слава його вже була провіщена. І щоб ця слава здійснилася, а слово Боже не стало обманом -а це сталося б, якби Месія народився деінде, - глянь, далеко звідси володар хоче познайомитися зі своїми підданими, коли у світі спокій... Що значать для нас невеликі зусилля, коли ми думаємо про цей прекрасний момент миру! Час, коли в світі немає ненависті! Чи може бути щасливіша година для сходу зорі, чиє світло божественне, а дія - спасенна? О! Не бійся, Йосифе! Хоч і дороги непевні, хоч і багато народу ускладнить шлях, ангели захистять і охоронять нас. Не нас - їхнього Царя. Коли ми не знайдемо пристановища, їхні крила стануть нашим наметом. Нічого злого нас не спіткає; нічого з нами не може трапитися: Бог з нами".

Йосиф захоплено слухає Марію. Зморшки на його чолі розгладжуються, повертається посмішка. Він підводиться без втоми і печалі. Він посміхається. "Ти, Благословенна, ти - сонце моєї душі! Ти, Благодатна, можеш бачити все в світлі милості, якою ти сповнена. Отож, не витрачаймо часу, тому що ми повинні якомога швидше виїхати і якомога швидше повернутися; бо тут все готове для того... для того..."

"Для нашого сина, Йосифе. Ним він мусить бути в очах світу, пам'ятай про це! Отець оточив його прибуття таємницею, і ми не повинні піднімати завісу. Він, Ісус, має це зробити, коли прийде час..."

Краса образу, погляду, виразу і голосу Марії неописанна, коли вона вимовляє слово "Ісус", - це майже порив!

І цим закінчується це видіння.

45. "ЛЮБИТИ - ЗНАЧИТЬ ЗАДОВОЛЬНЯТИ УЛЮБЛЕНОГО В ПОЧУТТЯХ ТА ІНТЕРЕСАХ"

Марія говорить:

"Мені не треба багато додавати, бо мої слова, сказані Йосифові, вже є готовим повчанням.

І все ж я б хотіла звернути увагу жінок на наступне. У багатьох подружніх пар не складаються стосунки з вини жінок, яким бракує тієї любові, що є всім: привітністю, співчуттям і втіхою. На чоловікові не лежать тягарем страждання, що гнітять жінку. Але на ньому лежать всі духовні проблеми. Він повинен мати роботу, щоб утримувати сім'ю, на ньому лежить обов'язок приймати рішення, які стосуються життя і благополуччя його близьких. О, як багато справ покладено на чоловіка! І як часто він потребує розради! А егоїзм такий великий, що жінка часто складає на втомленого, заклопотаного і знесиленого чоловіка ще і тягар своїх непотрібних і часто невиправданих скарг. І все це тому, що вона егоїстична: вона не любить.

Любити - не означає шукати особисто для себе задоволення в почуттях і вигодах. Любити - означає задовольняти почуття і потреби в дусі; значить бути опорою його духові, необхідною йому для того, щоб могти розпростерти крила в небі надії і миру.

Ще я хочу звернути увагу на довір'я до Бога. Я вже про це говорила, але ще і ще наголошуватиму, що довір'я зміцнює богословські чесноти. Хто має довір'я, той підтверджує цим свою віру. Довір'я є знаком надії. Довір'я є також виявом любові. Коли хтось любить, надіється і вірить, то має і довір'я. Інакше ні. Бог заслуговує на це довір'я. І коли ми даруємо це довір'я бідним людям, що можуть грішити, чому ж ми не повинні виказувати його Богові, який ніколи не помиляється?

Довір'я - це також і смиренність. Гордий каже: "Я покладаюся на себе. Іншому я не можу довіряти, бо він неспроможний, облудний, самовпевнений..."

Смиренний каже: "Я довіряю йому. Чому я не маю довіряти йому? Чому я повинен думати, що я кращий від нього? " І ще з більшим переконанням каже він про Бога: "Чому я не маю довіряти тому, хто є добрим? Чому я повинен думати, що я сам собі

достатній?" Бог дарує себе смиренним, але від гордих відвертається.

Довір'я є також послухом. А Бог любить послушних. Послушність засвідчує, що ми маємо себе за його дітей і визнаємо Бога за Батька. А Отець може тоді тільки любити, коли він є справжнім батьком. Бог - наш справжній і досконалий Отець.

Третє, на що я раджу вам звернути свою увагу, також грунтується на довір'ї. Нічого не стається без Божого допусту. Ти понижений? Так дозволив Бог. Ти вивищений? Так дозволив Бог.

Будь обачним, вивищений, щоб не зробити собі зі своєї влади нещастя! Це завжди буде "твоя шкода", хоч спочатку і може здаватись, ніби це на шкоду іншим. Коли Бог щось допускає, то він допускає не все. І коли ти перейдеш межу, то він знищить тебе. А ти, понижений, зі свого боку намагайся зі своєї долі зробити магніт, що стягне на тебе Божий захист! І ніколи не проклинай!

Покладися на Бога: йому одному, Господеві всіх людей, належить право благословляти і прирікати свої створіння.

Іди в мирі!"

46. ПОДОРОЖ ДО ВИФЛЕЄМУ

Я бачу сільську вулицю. Великий натовп людей наповнює її гамором. Ідуть і йдуть осли, навантажені домашнім скарбом і людьми. Вершники пришпорюють своїх тварин, а пішоходи ідуть швидко, бо холодно.

Повітря чисте і сухе, а небо ясне, але все має гострі обриси холодного зимового дня. Голі поля, з яких зібрано урожай, здаються від того ще більшими, а на пасовищах видно лише коротку, висушену зимовими вітрами траву. На цих луках вівці шукають хоч трохи корму і сонця, що повільно сходить. Вони притискаються одна до одної, бо і вони відчувають холод. Вони хочуть сказати: "Приходь швидше, бо холодно!" Земля горбиста, і ці хвилясті пагорби проступають все чіткіше. Справжній горбистий ландшафт з трав'янистими

низовинами і височинами, долинами і пагорбами, посеред якого пролягла дорога, що веде на південний схід.

Марія сидить на сірому ослі, повністю закутана у важкий плащ. Перед сідлом закріплена скриня, яку ми вже бачили під час мандрівки в Хеврон, а на ній знаходиться менша скринька з найнеобхіднішими речами.

Йосиф іде збоку і тримає повіддя. "Ти втомлена?" - питає він час від часу.

Марія, всміхаючись, дивиться на нього і відповідає: "Ні". За третім разом вона додає: "Ти втомився, бо ідеш пішки".

"О, я!'Мені нічого не станеться. Я думав, що якби я був знайшов ще другого осла, то тобі було б зручніше і ми б рухалися швидше. Але я не знайшов жодного. Всі потребують зараз в'ючних тварин. Але мужайся! Скоро ми будемо у Вифлеємі. За тією горою Євфрат".

Вони мовчать. Коли Діва мовчить, здається, що вона внутрішньо молиться. Заглиблена в свої думки, вона ніжно посміхається. Вона дивиться на натовп; але, здається, не розрізняє чоловіків і жінок, стариків і пастухів, багатих і бідних; вона бачить те, що лише вона може бачити.

"Тобі холодно?" - питає Йосиф, бо піднявся вітер.

"Ні, дякую".

Але Йосиф їй не вірить. Він торкається її взутих в сандалі ніг, що звисають збоку ослика і які ледве видно з-під довгого одягу. Вони, напевне, холодні, бо він хитає головою, бере накидку, що була на ньому, і завертає нею Маріїні ноги. Він натягає її аж на груди, так що руки опиняються в теплі під накидкою і плащем.

Вони зустрічають пастуха, що зі своєю отарою переходить дорогу, щоб дістатися з пасовища на правій стороні на пасовище зліва. Йосиф повертається, щоб щось сказати йому. Пастух киває. Йосиф бере осла за повіддя і веде його за пастухом на луку. Пастух витягає з кишені звичайного горщика, доїть велику вівцю з повним вим'ям і дає горщик Йосифові, а той пропонує його Марії.

"Хай Бог благословить вас обидвох! - каже Марія. - Тебе за твою любов, а тебе за твою доброту. Я буду молитися за тебе".

"Ви здалеку йдете?"

"З Назарету", - відповідає Йосиф.

"І куди?"

"У Вифлеєм".

"Далека мандрівка для жінки в такому стані. Це твоя жінка?"

"Це моя жінка".

"Ви маєте когось, хто дасть вам притулок?"

"Ні".

"Погана справа! Вифлеєм повний люду звідусіль. Вони прийшли, аби записатися, або мандрують кудись. Я не знаю, чи ви знайдете пристановище. Ви знаєте містечко?"

"Не особливо".

"Ну... Тоді я тобі щось скажу... задля неї (він показує на Марію). Шукайте нічліг! Усе буде зайнято. Але я поясню вам, щоб ви мали вихідний пункт: там є велика площа, найбільша. Ця дорога веде до неї, заблукати неможливо. Перед заїздом є криниця. Там буде повно людей. І якщо в заїзді і в домах ви ніде не знайдете місця, тоді ідіть в поле за заїздом. Там в горі є стайні, які служать купцям, що їдуть в Єрусалим, для їхніх тварин, якщо вони не знаходять для них місця в заїзді. Вони вогкі і холодні, без дверей. Але це все-таки пристанище; бо жінка ... Не повинна залишатись на вулиці. Можливо, ви знайдете там місце, а також сіна на постіль і на поживу для осла. Хай Бог супроводить вас!"

"Хай Бог дарує тобі радість!" - відказує Марія. Йосиф на це каже: "Мир з тобою!"

Вони знову рушають у дорогу. З пагорба, на який вони якраз вибрались, видно широку низовину. В низовині і на пологих схилах розкидані будинки. Це Вифлеєм.

"Дивись, ось ми і на батьківщині Давида, Маріє. Тепер ти зможеш відпочити. Ти виглядаєш дуже втомленою".

"Ні, я гадаю... - Марія бере руку Йосифа і продовжує з щасливою посмішкою: - Мені здається, що якраз зараз прийшов час".

"Боже милосердний! Що ми будемо робити?"

"Не бійся, Йосифе! Будь терплячим! Ти бачиш, яка я спокійна?"

"Але ти, напевне, дуже страждаєш?"

"О ні! Я сповнена радості, такої великої, такої сильної, такої прекрасної і безмежної, що моє серце голосно б'ється і каже мені: "Він іде! Він іде!" Воно говорить це з кожним ударом. Це моя дитина, що стукає в моє серце і говорить: "Мамо,

я тут і йду, щоб дати тобі поцілунок Бога". О, яка радість, мій Йосифе!"

Але Йосиф не настільки охоплений радістю, як Марія. Він думає про необхідність нічлігу і прискорююе ходу. Він стукає в кожні двері. Все зайнято. Вони приходять до заїзду. Він заповнений аж до примітивних колонад, що оточують внутрішній двір.

Йосиф залишає Марію на ослі зовні в дворі і йде, щоб пошукати в інших домах. Зневірений, повертається. Нічого не зміг знайти. Зимові сутінки починають сповзати на землю. Йосиф молить господаря заїзду пустити їх на нічліг. Він благає подорожніх - вони сильні і здорові чоловіки, а там жінка, що ось-ось народить дитину. Повинні ж вони мати співчуття. Його благання залишаються без відповіді. До Йосифа підходить Марія. Багатий фарисей дивиться на неї з відвертою зневагою, а коли Марія наближається до нього, сахається, ніби у неї проказа. Йосиф спостерігає за ним і барва гніву заливає його обличчя. Марія торкається його руки, щоб заспокоїти, і каже: "Не наполягай більше на цьому! Ходімо звідси! Бог допоможе".

Вони виходять і йдуть вздовж стіни заїзду. Потім повертають у провулок, що лежить між заїздом і бідними будиночками. Ідуть далі поза заїзд і шукають. Ось вони натикаються на свого роду грот: швидше, пивничка, ніж стайня, так глибоко він вкопаний і такий вогкий. Найкращі вже зайняті. Йосифу стає не по собі.

"Агей, галилеянине! - гукає до нього старший чоловік.— Там, позаду, під тими руїнами, є печера. Можливо, там ще нікого немає".

Вони поспішають туди. Там справді є печера. Між рештками будівлі, що стоїть руїною, є прохід. Він веде в грот, що більш схожий на погреб в горі, ніж на грот. Можна сказати, що це були фундаменти старої будівлі, дахом якої стали її уламки з погано оброблених дерев'яних колод.

Щоб краще бачити - бо вже майже темно - Йосиф бере трут та кремінь і засвічує маленький ліхтар, якого він дістав з мішка. Він входить, його вітає мичання. "Заходь, Маріє! Тут вільно. Тут лише віл. - Йосиф посміхається. - Краще, ніж нічого".

Марія зсідає з осла і входить.

Йосиф повісив ліхтар на вбитий у підпору цвях. На стелі багато павутиння, а вкрита соломою долівка з утрамбованої землі дуже нерівна, вся в дірах, камінні, гною і бруді. На задньому плані віл

повернувся і дивиться на них своїми спокійними очима; з його морди звисає сіно. В одному з кутків стоїть грубо збитий стільчик, біля мурованої стінки лежать два камені. Кіптява в цьому кутку свідчить про те, що тут місце для вогнища.

Марія підходить до вола. Холодно. Вона кладе свої руки йому на шию, щоб їх зігріти. Віл мичить, здається, що він все розуміє. І коли Йосиф відсуває його, щоб підсипати в ясла сіна і зробити Марії постіль, він не заперечує. Ясла складаються з двох частин: з однієї їсть віл, а друга є свого роду складом для сіна. Це сіно і бере Йосиф. Віл сам поступається місцем ослові, голодному і стомленому. Йосиф знаходить також зовсім понівечене відро. Він виходить, бо на вулиці помітив джерело, і повертається назад з водою для осла. Потім він бере в'язку гілок з листям і намагається з їх допомогою трохи підмести долівку. Він стелить сіно і недалеко від вола, на сухому і захищеному місці,робить ліжко. Але тут він помічає, що це жалюгідне сіно вогке... Йосиф зітхає. Він запалює вогонь і з ангельським терпінням сушить сіно, пучок за пучком, тримаючи його над вогнищем.

Марія, що втомлено сидить на стільчику, посміхається. Ось і постіль готова. Марія зручно вмощується на вогкому сіні; спиною вона спирається на колоду. Йосиф завершує умеблювання, вішаючи на отвір свій плащ як завісу. Дуже жалюгідний захист. Потім він пропонує Діві хліб і сир і у похідній флязі простягає їй воду. "Тепер поспи! -каже він. -Я стерегтиму вогонь. На щастя, тут є дрова. Будемо сподіватися, що їх вистачить і що вони добре горітимуть! Так я зможу заощадити олію для лампи".

Марія слухняно лягає і Йосиф накриває її плащем та накидкою, в яку він раніше загортав її ноги.

"Але ти... Ти змерзнеш".

"Ні, Маріє, я залишуся біля вогнища. Спробуй відпочити. Завтра буде краще".

Марія заплющує очі, не заперечуючи. Йосиф перебирається в свій куток і сідає на стільчик біля сухих гілок. їх небагато. Надовго їх, очевидно, не вистачить.

Розташування таке: Марія лежить справа спиною до входу, її трохи заступають стовп і віл, що влігся. Йосиф сидить ліворуч навскоси до дверей, обличчям до вогню і спиною до Марії. Він час від часу повертається, щоб поглянути на неї, і бачить, що вона спокійно лежить. Наче спить.

Він тихо ламає свої гілки і кидає їх одну за одною у вогонь, щоб той не погас і давав світло. Лампу погашено і" в напівтемряві видніються лише контури вола і обличчя й руки Йосифа. Решта потопає в сірій напівтемряві і не розрізняється.

•'Диктанту не буде, - каже Марія. - Видіння промовляє саме за себе. Від вас залежить, чи навчитеся ви з нього любові, смиренності і чистоти. Відпочивай, чуваючи, як я чувала, очікуючи Ісуса! Він прийде, щоб принести тобі свій мир".

47. НАРОДЖЕННЯ ІСУСА, НАШОГО ГОСПОДА

Я знову^бачу середину цього бідного кам'яного пристановища, де Марія з Йосифом знайшли притулок.

Вогник дрімає разом зі своїм вартовим. Марія тихо піднімає з ложа свою голову і озирається. Вона бачить Йосифа, що сидить з похиленою на груди головою, наче він задумався. Вона здогадалась, що втома виявилась сильнішою за добрі наміри, і добродушно всміхнулась. Ось вона сідає, силкуючись робити якомога менше шуму -і метелик не опустився б більш нечутно на троянду -а з сидячого положення стає навколішки, щоб молитись із щасливою усмішкою на обличчі. Вона молиться, здійнявши руки долонями вгору. Здається, що ця незручна поза її не втомлює. Потім вона нахиляється вперед, аж обличчя торкається сіна, і так довго і щиро молиться.

Йосиф ворухнувся. Він бачить, що вогонь майже погас, а в стайні зовсім стемніло. Він кидає у вогнище цілий жмут дрібного вересу і полум'я знову спалахує, потім він докладає грубілих гілок, потім ще грубших, бо холод бере своє. Руїни не підтримують тепла. Бідний Йосиф біля дверей - назвемо так діру, яку він завісив своїм плащем, - з холоду майже заціпенів. Він тримає руки над полум'ям, а потім скидає сандалі і простягає до вогню ноги. Як тільки вогонь добре розгорівся і освітив пристановище, Йосиф оглянувся. Але він не бачить нічого: не бачить світлого серпанку навколо Марії, що піднявся ясною смужкою над темним сіном. Він розпрямляється і йде до постелі.

"Ти спиш, Маріє?" - питає він. Тричі мусить він спитати, перш ніж вона поворухнулась і сказала: "Я молюся".

"Тобі щось потрібно?"

"Ні, Йосифе".

"Спробуй трохи заснути; принаймні трохи відпочити!"

"Я спробую. Але молитва мене не стомлює".

"Бог з тобою, Мар^є".

"І з тобою також, Йосифе!"

Марія знову займає своє попереднє положення. Йосиф, щоб більше не заснути, стає біля вогнища навколішки і молиться, теж притуливши до обличчя руки. Час від часу він ворушить вогонь, а потім знову повертається до своєї пристрасної молитви. Окрім потріскування дров у вогні і осла, що час від часу стукає об землю копитом, - нічого не чути.

Ясний промінь місяця проникає через дірку в стелі і ковзає по печері, ніби шукаючи Марію. Місяць піднімається вгору і його промінь нарешті дістається до голови тої, котра молиться, і оточує її сяйвом.

Марія, неначе підкоряючись небесному голосу, підводить голову і знову падає на коліна. О! Яка вона зараз гарна! Здається, що її голова сяє в білому місячному світлі, а її уста застигають у чарівній усмішці. Що вона бачить? Що вона чує? Що вона відчуває? Лише вона сама може сказати, що бачить, чує і відчуває у світлу годину її материнства. Я тільки бачу, що світло навколо неї стає дедалі сильнішим і яскравішим. Здається, що воно сходить з неба і що його випромінюють убогі речі навкруг неї, а, можливо, це світло походить від неї, вона сама його випромінює.

Її темно-синій одяг здається зараз небесно-блакитним, як у незабудки. Руки і обличчя набули блакитного відтінку, як від світла величезного сяючого сапфіру. Цей колір нагадує мені той, який я бачила у видіннях раю і при прибутті мудреців. Все більше і більше поширюється сяйво на предмети та одяг і освітлює їх, і надає їм нового блиску; яскравіше і яскравіше випромінюється воно з тіла Марії. Здається, що вона одягнена у це сяйво. їй судилося дати це світло світу. Це ощасливлююче, неподоланне, невимірне, вічне, божественне світло, що зараз дано і що проявляється, як вранішній серпанок, як ранкова зірка, хор атомів світла, що ростуть, як морський приплив, що піднімаються, злітають, як фіміам, і спадають потоком.

Стеля, вся в шпарах, павутинні, облуплена, закопчена і відразлива, зараз нагадує склепіння зали в королівському палаці. Кожен камінь здається шматком срібла, кожна ціпара - як мерехтіння опалу, кожна павутина - як коштовний балдахін, оздоблений сріблом і діамантами. Велика ящірка, що спить в щілині в скелі, здається смарагдом, забутим там королевою, а купка сплячих летючих мишей - коштовним оніксом. Сіно, що звисає з вищих ясел, вже не є травою: то нитки чистого срібла, що тремтять на вітрі, як розпущене волосся.

А ясла з грубого дерева стають злитком почорнілого срібла. Стіни покриті парчею, на якій блиск білого срібла губиться серед перлових візерунків. А долівка? Що сталося з долівкою? Це освітлений білим світлом кришталь. Горби як троянди світла, що розсипані на долівці, а дірки -наче коштовні чаші, з яких розносяться пахощі.

Світло стає все яскравішим, нестерпним для ока. В ньому, наче загорнута в сліпучо-сяючу пелену білого світла, Діва зникає... щоб вийти з нього як Матір.

Так, коли мої очі знову можуть щось бачити, я бачу Марію з її новонародженим сином на руках. Дитятко, рум'яне і пухкеньке, ворушиться, розмахує своїми руками завбільшки з пуп'янок троянди і брикає своїми ніжками, що могли б поміститись у квітці. Воно жалібно плаче тремтячим голоском, як щойно народжене ягнятко, і коли відкриває ротик, маленький, як лісова суничка, то показує тремтячий яЗичок. Дитятко ворушить своєю голівкою, яку мати ніжно підтримує. Вона цілує Дитя в груди, там, де б'ється сердечко, б'ється для нас там, де колись буде рана. Вона, Мати, ніби вже наперед гоїть рану своїм безневинним поцілунком.

Розбуджений світлом віл піднімається, здіймаючи копитами великий шум і голосно мукаючи. Осел повертає свою голову і реве своє "Іа!" їх розбудило і здивувало світло. Але я думаю, що вони хотіли привітати свого творця від свого імені і імені всіх тварин.

А Йосиф, що, як зачарований, щиро молився і здавався далеким від усього, що його оточувало, прийшов до себе і, побачивши дивне світло, підняв голову і повернувся. Віл, що стоїть, заслонив Марію. Але вона гукає: "Ходи сюди, Йосифе!" І він поспішає... Але коли

він бачить, що сталося, то внутрішній страх порушити шану охоплює його і він хоче впасти на коліна. Але Марія повторює: "Ходи, Йосифе!" і опирається лівою рукою на сіно, правою притуляючи дитятко до свого серця; вона підводиться і йде назустріч Йосифові, який несміливо наближається, а його душу роздирає протиріччя від необхідності виконати просьбу Марії і страху порушити шану.

Обоє заручених зустрічаються і дивляться одне на одного крізь сльози розчулення.

"Ходи, ми пожертвуємо Ісуса Отцеві!" - каже Марія. І в той час, як Йосиф клячить, Марія, що стоїть між двома підпорами, підносить свою дитину вгору і говорить: "Я тут. За нього, о Боже, кажу я тобі ці слова: "Глянь, я тут, щоб виконати твою волю". А з ним і, я, Марія, та Йосиф, мій наречений. Поглянь, о Господи, на твоїх слуг! Хай з нами завжди стається по твоїй волі і для твоєї слави з любові до тебе". Потім Марія схиляється і каже: "Візьми, Йосифе!" - і простягає йому дитину.

"Я? Мені? О ні! Я не достойний!" - Йосиф зніяковілий, збентежений думкою діткнутися Бога.

Але Марія, усміхаючись, наполягає на своїх словах: "Ти достойний цього. Найбільше від усіх, тому і вибрав тебе Всевишній. Візьми, Йосифе, і потримай його, поки я принесу пелюшки!"

Йосиф, червоний аж пурпуровий, простягає руки, бере згорточок, що кричить від холоду і, маючи його вже в своїх руках, вже не непокоїться від думки бути непоштивим щодо Бога; він притискає його до свого серця і каже через рясні сльози: "О! Господи! Мій Боже!" І схиляється, щоб поцілувати ніжки. Він відчуває їх холод, а тому сідає на долівку, бере його на коліна і намагається укутати його своїми брунатними шатами і своїми руками пробує його зігріти і захистити від пронизливого нічного холоду. Він хотів би підійти до вогнища, але там протяг, що проникає через двері. Краще залишитися тут. А ще краще піти між двох тварин, що будуть захистом від протягу, бо самі випромінюють тепло. Отож він іде до вола і осла і стає спиною до дверей, схилившись над новонародженим, щоб захистити його своїми грудьми. З одного боку Йосифа - сіра голова з довгими вухами, з другого - велика біла морда з паруючими ніздрями і вологими добродушними очима. Марія прийшла до Йосифа і пеленає дитину в зігріте полотно, а потім у свою накидку, щоб захистити її голівку від холоду.

"Де ми його покладемо?" - питає вона.

Йосиф оглядається і замислюється... "Зачекай!" - каже він. "Знімемо сіно від обидвох тварин додолу і покладемо його туди. Дерево ясел захистить його від протягу, сіно зможе послужити йому подушкою; а віл трохи зігріє його своїм диханням; краще віл, бо він терплячіший і спокійніший". Йосиф береться за роботу, а Марія вколисує своє дитя, міцно притискаючи його до серця і тримаючи свою щоку на його голівці, щоб зігріти її.

Йосиф ворушить вогонь, - він не шкодує дров, аби мати гарне полум'я, - він зігріває сіно і кладе його під плащ, щоб воно знову не остигло і, коли він має його вже достатньо, аби з нього можна було зробити дитині матрацик, іде до ясел і розкладає його в колисці. "Готово, - каже він. - Тепер нам потрібне ще покривало, бо сіно колюче та й потрібно добре укрити..."

"Візьми мій плащ", - каже Марія.

"Тобі буде холодно!"

"О! Це нічого! Покривало шорстке. Плащ теплий і м'який. Я не відчуваю холоду. Лиш би він не страждав від нього!"

Йосиф бере широкий плащ з темно-синьої м'якої шерсті, кладе його вдвоє складеним на сіно так, що один кінець звисає з ясел. Перше ліжечко для Спасителя готове.

Мати приносить дитину і кладе її в ліжечко, укриваючи кінцями плаща, і закутує голівку. Лише личко залишається неприкритим. Обоє схиляються над яслами і милуються дитятком, як воно спить своїм першим сном; м'яке тепло пелюшок і сіна перемогли сльози і дали заснути солодкому Ісусові.

48. "Я, МАРІЯ, ВІДКУПИЛА ЖІНКУ СВОЇМ БОЖЕСТВЕННИМ МАТЕРИНСТВОМ"

Марія говорить:

"Я пообіцяла тобі, що він прийде, щоб принести свій мир. Чи згадуєш ти той мир, який ти відчула в різдвяні дні, коли бачила мене з моєю дитиною? Це був твій час миру. Зараз твій час страждань. Але ти знаєш, що в стражданнях ми здобуваємо мир і ласки для себе та ближніх. Ісус-Людина знову став Ісусом-Богом після жахливих страждань розп'яття. Мир знову був у ньому. Мир у небі, з якого він

прийшов і звідки він зсилає свій мир на тих, хто любить його у світі. Але в час хресної смерті у нього, Миру світу, було украдено цей мир.

Він не страждав би, якби мав його. Але він повинен був страждати, він повинен був усе вистраждати.

Я, Марія, відкупила жінку своїм божественним материнством. Але це був тільки початок відкуплення жінки. Оскільки я відмовилась від людського подружжя, я відмовилась від задоволення почуттів і тим одержала в Бога ласку. Але цього було замало. Бо гріх Єви був деревом з чотирма гілками: зарозумілістю, жадібністю, обмовою і похіттю. Всі чотири було обрубано, перш ніж дерево з кореня стало неплідним.

Упокорюючись, я перемогла зарозумілість. Я упокорювалась перед всіма. Я не кажу про моє упокорення перед Богом. Так повинно чинити всяке Боже створіння. Але чи замислювалась ти коли-небудь над тим, як упокорювалась я перед людьми, не намагаючись захистити себе?

Навіть Йосиф, хоч і був праведником, звинуватив мене в своєму- серці. Інші, що не були праведниками, грішили своїми присудами щодо мого стану, а відлуння їхніх голосів долинало до моїх вух, наче гіркі хвилі, що розбивались об мою людську природу. А це ж були тільки перші з численних упокорень, що були в житті матері Ісуса і людської істоти. Приниження бідністю, приниження втечею, приниження через закиди з боку родичів і друзів, які, не знаючи правди, розцінювали моє ставлення до Ісуса, коли він став молодим чоловіком, як слабкість. Приниження впродовж трьох років його відкритої діяльності; жахливі приниження впродовж годин на горі Голгофі; приниження від необхідності визнати, що я не мала нічого, щоб придбати гріб і пахуче масло для похорону мого сина.

Я перемогла жадібність прародичів, оскільки я з самого початку відмовилась від своєї дитини. Мати ніколи не відмовляється від своєї дитини, навіть якщо її змушують до цього. Навіть якщо цього вимагає батьківщина, любов нареченого і сам Бог - все одно вона не хоче розлучатись. Це природньо. Дитина росте в її лоні, і нитка, що зв'язує її особистість і особистість дитини, ніколи повністю не розривається. І хоч розривається пуповина, все ж залишається нерв, що виходить з серця матері, -духовний нерв, що пов'язаний з серцем сина. І вона відчуває натяг цього нерва аж до пекучого

болю, коли любов до Бога або до людини, або інтереси батьківщини віднімають від неї сина. І посправжньому серце матері розривається, коли сина у неї забирає смерть.

Я відмовилась від свого сина з моменту, коли я його одержала. Я віддала його Богові. Я віддала його вам. Без зайвих роздумів я відділила від себе плід свого тіла.

Я перемогла жадобу насолоди, відмовляючись від будь-якої чуттєвої насолоди. *Я* підкорила собі своє тіло. Тіло - знаряддя сатани -я разом з сатаною взяла під ноги, щоб зробити собі з цього підніжок, аби бути ближчою до неба. Небо! Моя мати! Там, де є Бог. Це було моїм єдиним жаданням. Не голод шлунку, а благословенна потреба Бога, який хоче, щоб ми його потребували.

Я перемогла похіть. Цю до жаги доведену пристрасть. Бо кожен неприборканий порок веде до ще більшого пороку. Бажання поговорити у Єви, вже порочне само по собі, призвело до гріха, до нечистоти. їй вже не було достатньо власного задоволення. Свій гріх вона хотіла довести до певної насиченості і зробилась вчителькою похоті для свого опікуна. Я ж зробила навпаки: замість упасти, я весь час підносилась, замість сповзати вниз, я завжди піднімалась вгору. З мого опікуна, що був праведником, я зробила ангела.

1 ось я віддалася Богові, віддалася Ісусові і з ним маю я його незліченні скарби. І я негайно сказала: "Глянь, через нього і на ньому нехай виповниться твоя воля!" Непорочним є той, хто обмежує не лише тілесні бажання, а й схильності і думки. Я повинна була бути непорочною, щоб знищити нечистоту тіла, серця і духу. Я не переступила самообмежень і не сказала про мого сина: "Єдино мені ти належиш на землі, як в небі належиш лише Богові. Ти належиш мені і я не зречуся тебе".

І все ж цього було недостатньо, щоб здобути для жінки мир, що його втратила Єва. Я здобула його біля підніжжя хреста вмираючим, як ти бачила його новонародженим. Коли все моє єство враз розірвалось від передсмертного крику мого сина, я звільнилась від всякої жіночості: я вже не була більше тілом, але ангелом. Марія, наречена Святого Духа, померла в цю мить. Залишилась мати ласк, що з мук породила ласку і дала її вам. Жінка, яку я очистила в різдвяну ніч, біля підніжжя хреста одержала засіб бути дитиною неба.

Це я зробила для вас, відмовляючи собі при цьому в будь-якому задоволенні, навіть у невинному. З вас, жінок, кинутих Свою в безодню, понижених аж до рівня партнерок тварин, я зробила, якщо ви тільки захочете, Божих Святих. Я зійшла на небо для вас. Як і Йосифа, я підняла і вас. Голгофа була моєю Оливною горою. Там я вознеслась, щоб знову мати в небі освячену душу жінки разом з тілом, бо я носила Слово Боже і знищила в собі останні сліди Єви, останній корінь того дерева з його чотирма отруйними гілками. Вона призвела людство до падіння, і це до кінця світу мучитиме тіло кожної жінки. Звідти, де я зараз сяю в промінні любові, я взиваю до вас і вказую вам на ліки, якими ви можете самі себе побороти: милість мого Господа і кров мого сина.

А ти, мій голосе, дай спочити своїй душі в світлі Ісусової зорі, щоб відновити сили для майбутніх розп'ять, що їх ще доволі чекає на тебе, бо ми хочемо мати тебе тут, а сюди потрапляють через страждання; ми хочемо мати тебе тут, де піднімаються тим вище, чим більше прийняли страждань заради милості для світу. Іди в мирі, я з тобою!"

49. ПОКЛОНІННЯ ПАСТУХІВ

Я бачу широке поле. Місяць у зеніті мирно пливе по всіяному зорями небу, яке схоже на величезний, прикрашений численними діамантами балдахін з темно-синього оксамиту. А посередині місяць усміхається своїм круглим білим обличчям, з якого на землю зливаються потоки молочно-білого світла. Оголені дерева здаються вищими і чорнішими на залитій місячним сяйвом поверхні, а стіни, що здіймаються то тут, то там, здаються молочно-білими; будиночок вдалині схожий на брилу каррарського мармуру.

Праворуч від себе я бачу площу, з двох сторін огороджену колючим чагарником, а з двох інших - низькими нерівними стінами. Ці стіни підпирають дах своєрідної довгої низької шопи, частково мурованої, частково збудованої з дерева, -на теплий літній час дерев'яні конструкції знімаються, а шопа перетворюється на відкрите приміщення з колонами. З цієї накритої загорожі час від часу долинає мекання. Це мабуть, сонні вівці, розбуджені ясним місячним світлом, думають, що скоро вже день. Це - незвичайне світло. Здається,

ніби до землі наблизився супутник, або це наслідок якогось таємничого вогню.

На порозі з'являється пастух, він тримає руку над чолом, щоб захистити очі, і дивиться у височінь. Йому здається неймовірним, що від світла місяця треба захищати очі. Але воно настільки сильне, що засліплює, особливо, коли вийти з темного приміщення. Ніч тиха і спокійна. Але світло гідне подиву. Пастух гукає своїх товаришів. Вони з'являються при вході - люди різного віку зі скуйовдженим волоссям. Одні ледве вийшли з дитячого віку, інші вже посивілі. Вони висловлюють свої припущення щодо цього своєрідного явища, менші бояться, особливо один хлопчик дванадцяти років. Він починає плакати, чим викликає насмішки старших.

"Чого боїшся, дурню? - каже до нього найстарший. - Хіба не бачиш, яке спокійне повітря? Ти що, ще ніколи не бачив, як світить місяць? Ти завжди тримався за фартух своєї матері, як курчата за квочку, чи не так? Ти ще тільки пізнаєш світ! Я одного разу досягнув Лівійських гір і пішов ще далі. Високо вгору. Я був ще молодим і ходьба давалась мені легко. Я був також багатим тоді... Раптом я побачив таке світло, що подумав, що то Ілля хоче повернутися на огненній колісниці (2 Цар 2,11). Все небо було в полум'ї. То було провіщенням нещастя для нас, бо з Риму прийшли солдати. О! Ти ще багато переживеш, коли..."

Але пастушок більше не слухає. Здається, що він і не боїться більше, бо залишає поріг, виходить з-за спини кремезного пастуха, куди він був заховався, і йде по траві перед шопу. Він дивиться у височінь і йде, як сомнамбула. Раптом він кричить: "О!" і зупиняється з напіврозкритими руками, наче вкопаний. Інші здивовано переглядаються.

"Що побачив цей дурний хлопець?" - питає один.

"Завтра я відішлю його назад до його матері. Я не хочу, щоб божевільний стеріг мої вівці", - каже інший.

Але старий, що перед тим говорив, каже: "Спочатку подивимось, перш ніж виносити присуд! Гукніть й інших, які ще сплять, і візьміть палиці! Можливо, то дикий звір, або розбійник поблизу..."

Вони увійшли, покликали інших пастухів, а потім виходять з факелами і ломаками й ідуть до хлопця.

"Там, там, - бурмоче він, посміхаючись. - Там, над деревом! Погляньте, що за світло! Здається, ніби воно сповзає по місячних променях. Гляньте, воно наближається! О, яке воно гарне!"

"Я бачу лише яскраве світло".

"Я теж".

"І я", -кажуть інші.

"Ні, я бачу щось схоже на тіло", - каже один, в якому я впізнаю того пастуха, що дав Марії молоко.

"Це... ангел! - кричить хлопчик. - Гляньте, він сходить і наближається... На коліна перед ангелом Господнім!"

Довге шанобливе "О!" виривається у пастухів, що падають обличчям до землі; і, чим старший хто з них, тим сильніше вражений побаченим. Молодші стоять на колінах, але дивляться на ангела, що підходить все ближче. Ось він лине спокійно над стінами загорожі і ворушить великими, кольору перлів, крилами, що блистять білизною в молочному світлі місяця.

"Не лякайтесь! Я не вчиню вам зла. Я несу вам радісну звістку для народу Ізраїля і для всіх народів землі". Голос ангела схожий на звуки, змішані зі співом солов'їв.

"Сьогодні в місті Давида народився Спаситель!" При цих словах ангел ще більше розкрив крила і зробив порух наче в раптовому осяянні радістю, і від нього наче пролився осяйний дощ з золота і коштовних каменів - справжня веселка, що аркою тріумфу витяглась над жалюгідною хмарою.

"...Спаситель, що є Христос". Ангел ширяє в щораз яскравішому сяйві. Його обидва крила ворушаться все частіше, а своїми верхівками вони спрямовані до неба, як два нерухомі вітрила на сапфіровій блакиті моря. Вони нагадують два язики полум'я, що палають, підносячись вгору.

"...Христос, Господь!" Ангел згортає обидва осяйні крила і обгортається ними, ніби одягом з перлів і діамантів; він схиляється додолу, наче до молитви, руки схрещені на грудях; його голова схиляється додолу і зникає за верхівками складених крил.

Під час звучання славослов'я не видно більш нічого, крім видовженої нерухомої світлої постаті.

А тепер він рухається знову. Він відкриває крила, піднімає осяйне обличчя, на нього падає світло і поєднується з його райською посмішкою. Він говорить: "Тому ви дізнаєтесь: у бідній стаєнці за Вифлеємом знайдете ви дитятко, сповите і покладене в ясла, бо для Месії в місті не знайшлось місця". При цих словах ангел посуворішав, можна сказати - посумнішав.

Але ось з неба ще сходять багато - о, як багато - ангелів, схожих на нього: драбина з ангелів, що ликують, опускаючись, і засліплюють місяць своїм райським світлом; вони збираються навколо ангела-благовісника, б'ючи крилами і наповняючи все довкола пахощами і мелодією, що перевершує найкращі голоси і мелодії на землі. Як колір тканини видно на світлі, так і тут мелодія є виявом Божої краси для людей. Слухати цю мелодію - значить пізнавати, що таке рай, де все - гармонія любові, яку випромінює Бог, щоб ощасливити блаженних, і яка повертається від них до Бога, щоб сказати йому: "Ми любимо тебе!"

Славослов'я ангелів розпливається над спокійною місцевістю все більшими хвилями, а з ним і світло; голоси птахів вливаються в спів, щоб привітати це раннє світло; вівці теж починають блеяти, розбурхані цим передчасним сонячним світлом. Але, як вже було раніше в стайні з ослом і волом, я схильна думати, що так тварини вітають свого Творця, що з'явився серед них, щоб любити їх не лише як Бог, але і як людина.

Спів стає слабшим, а з ним і світло, коли ангели знову починають здійматись до неба. Пастухи повільно приходять до себе.

"Ти чув?"

"Чи повинні ми йти і подивитись?"

"А худоба?"

"О, з нею нічого не станеться! Ідімо, щоб послухати Божого Слова!.."

"Але куди ми повинні йти?"

"Хіба він не сказав, що він сьогодні народився? І що він не знайшов пристановища у Вифлеємі?"

Та ось заговорив пастух, що давав молоко: "Ходім, я знаю, де ми його знайдемо. Я бачив жінку і відчув співчуття до неї. Я вказав їм місце, бо подумав, що вони не знайдуть притулку у Вифлеємі, а чоловікові я дав для неї молока. Вона дуже молода і гарна і, мабуть, добра, як ангел, що говорив до нас. Ідім, ідім, візьмім молоко, сир, ягнят і вичинені шкури з собою. Вони дуже бідні, і хто знає, може,

мерзне Той, чиє ім'я я не насмілююсь вимовити. А коли я подумаю, що з його матір'ю я розмовляв, як з бідною жінкою!.."

Вони пішли в своє укриття і незабаром вийшли звідти: один з глечиком, повним молока, другий з круглим сиром у плетеній сітці, третій з ягнятком у кошику, а ще один - з вичиненими шкурами.

"Я веду вівцю. Місяць тому у неї народилось ягнятко і зараз вона має добре молоко. Вона буде їм корисною, бо жінка не має молока. Вона здалась мені ще дитиною і вона була така бліда! Обличчя неначе жасмин при місячному світлі", -каже пастух з молоком і веде за собою вівцю.

Вони йдуть у місячному світлі і світлі факелів, зачинивши шопу і кошару. Вони ідуть полем поміж колючими загородами, що їх спустошила зима. Обходять Вифлеєм і підходять до стаєнки. Але не з тієї сторони, з якої прийшли Йосиф і Марія, а з протилежної, так що вони не проходили повз кращі стайні, а вийшли просто на потрібний притулок. Вони наближаються до нього.

"Увійди туди!"

"Я не наважусь!"

"Тоді іди ти!"

"**Ні**".

"Тоді, принаймні, поглянь!"

"Ти, Леві, котрий першим побачив ангела, а це знак, що ти є кращим від нас, подивись ти!" Раніше вони обізвали його пришелепкуватим, а тепер хочуть, щоб він зважився на те, на що самі не наважуються.

Спочатку хлопець зволікає, але потім набирається відваги. Він наближається до отвору, піднімає трохи плащ, дивиться і залишається стояти, мов зачарований.

"Що ти бачиш? - боязко питають вони його принишклими голосами.

"Я бачу молоду гарну жінку і чоловіка, що схилився над яслами і чую... чую, що плаче дитятко, а жінка говорить до нього таким голосом... О! Який це голос!"

"Що вона каже?"

"Вона каже: "Ісусе, маленький Ісусе! Любове твоєї матері! Не плач, мій синочку!" Вона каже: "О, якби я могла тобі сказати: напийся молока, мій маленький! Але я ще не маю його". Вона каже: "Тобі так холодно, моя любове! І тебе коле

сіно. Який це біль для твоєї мами бачити тебе в сльозах і не могти тобі допомогти!" Вона говорить: "Спи, моя душе! Бо моє серце розривається, коли я чую твій плач і бачу твої сльози!" Вона цілує його і, напевне, зігріває його ніжки своїми руками, бо вона стоїть нахилена, а її руки в яслах".

"Гукни! Зроби так, щоб вони тебе побачили!"

"Не я. Ти , бо ти нас привів і вже знаєш їх".

Пастух відкриває уста, але обмежується стогоном.

Йосиф повертається і підходить до дверей.

"Хто ви такі?"

"Пастухи. Ми принесли вам їжу і шкіри. Ми прийшли поклонитися Спасителеві".

"Увійдіть".

Вони входять, і стайня освітлюється світлом факелів. Старші висувають молодших поперед себе.

Марія повертається, посміхаючись. "Ідіть сюди! - каже вона. - Ідіть!" І запрошує їх жестом і посмішкою. Бере одного з них, - того, хто побачив ангела - за руку і веде його до ясел. І хлопчик зворушено заглядає туди.

Інші, ведені Йосифом, підходять ближче зі своїми подарунками і зі словами зворушення складають їх до ніг Марії, потім дивляться на дитятко, що тихо плаче, і зворушено та щиро посміхаються.

А один, щиросердечніший від інших, каже: "Візьми, о Мати; вовна м'яка і чиста. Я приготував її для дитини, що має в мене скоро народитись. Але я даю її тобі. Поклади свого сина в цю вовну, вона м'яка і тепла!" Він простягає їй руно. Це дуже гарне руно з густою білою і довгою вовною.

Марія бере Ісуса і сповиває його. Вона показує його пастухам, що клячать на вкритій соломою долівці і дивляться на нього, сповнені захоплення.

Тепер вони стають сміливіші і один пропонує: "Йому треба дати ковток молока, а ще краще - води з медом. Але ми не маємо меду. Він корисний для зовсім маленьких. У мене семеро дітей і я знаю..."

"Тут молоко. Візьми його, о жінко!"

"Але воно холодне. Воно має бути теплим. Де Ілля? У нього вівця".

Ілля - це, мабуть, той пастух з молоком. Але його тут немає. Він залишився зовні і дивиться через шпаринку, в темряві ночі його

не видно.

"Хто привів вас сюди?"

"Ангел сказав нам, що ми повинні прийти, а Ілля привів нас сюди. Але де він зараз?"

Вівця зраджує того своїм меканням.

"Заходь усередину, ти тут потрібний!"

І ось він входить зі своєю вівцею, засоромлений, що опинився в центрі уваги.

"Це ти?" -каже Йосиф, що впізнав його, а Марія посміхається до нього і каже: "Ти доброзичливий".

Вони доять вівцю і з допомогою полотняної хусточки, змоченої в тепле спінене молоко, Марія зволожує губи дитятка. Всі радіють, і їхня радість зростає ще більше, коли Ісус засинає з м'яким ріжком між маленькими губками, в теплій вовні.

"Але ви не можете тут залишатися! Тут вогко і холодно. А потім... Тут смердить тваринами. Це недобре... І не личить нашому Спасителеві".

"Я знаю це", - каже Марія, глибоко зітхаючи.

"Але для нас немає місця у Вифлеємі".

"Утішся, жінко, ми знайдемо тобі дім".

"Я скажу це моїй господині, - запевняє той, що з молоком, Ілля. - Вона добра. Вона прийме вас, навіть якщо їй доведеться здати свою кімнату. Як тільки настане день, я скажу їй. Її дім повен людей, але вона знайде для вас місце".

"Принаймні для моєї дитини! Йосиф і я, ми можемо спати на долівці. Але для маленького..."

"Не зітхай, жінко! Я потурбуюсь про це. І ми благовістимо багатьом те, що було нам сказано. Ви не будете ні в чому відчувати нестачі. Зараз візьміть те, що може вам вділити наша бідність. Ми - пастухи..."

"Ми теж бідні. І ми не зможемо заплатити вам за це", - каже Йосиф.

"О, ми нічого не хочемо! Навіть якщо б ви і могли, ми б нічого не взяли. Господь уже відплатив нам. Він обіцяв всім мир. Ангели сказали: "Мир людям доброї волі!" А нам він вже дав його, бо ангел сказав, що ця дитина -Спаситель, Христос, Господь. Ми бідні, невчені вівчарі, але ми знаємо, що пророки кажуть, що Спаситель буде царем миру (Іс 9,6), і нам сказали, щоб ми ішли і поклонилися йому. Тому і дав він нам свій

мир. Слава в вишніх Богу! Слава цьому маленькому помазанику! Благословенна ти, жінко, що народила його! Ти - свята, бо стала достойною носити його! Наказуй нам, як цариця, бо ми будемо щасливі служити тобі. Що ми можемо зробити для тебе?"

"Любити мого сина і постійно зберігати в серці думки, які ви маєте зараз".

"А для себе? Для себе ти нічого не хочеш? У тебе немає родичів, яким би ти хотіла повідомити, що він народився?"

"Так, я маю родичів. Але вони не близько. Вони живуть в Хевроні..."

"Я піду туди, - каже Ілля - Хто вони?"

"Захарія, священик і Єлизавета, моя кузина".

"Захарія? О, його я добре знаю. Літом я ходжу туди в гори, бо луки багаті і зелені, і я заприятелював з його пастухами; як тільки я влаштую тебе, піду до Захарії".

"Дякую, Іллє".

"Нема за що дякувати. Це велика честь для мене, бідного пастуха, іти до священика, і сказати йому: "Спаситель народився".

"Ні, ти скажеш: "Марія з Назарету, твоя родичка, сказала, що Ісус народився і просить тебе прибути до Вифлеєму".

"Я так скажу".

"Бог відплатить тобі за це! Я пам'ятатиму тебе, вас всіх".

"Ти розповіси своїй дитині про нас?"

"Так, я це зроблю".

"Я - Ілля".

"А я - Леві".

"А я - Самуїл".

"А я - Йона".

"А я - Товія".

"А я - Йонатан".

"А я - Даниїл".

"А я - Симеон'\

"А мене звати^Йоан".

"Мене звати Йосиф, а мого брата - Веніамин; ми - близнюки".

"Я згадуватиму ваші імена".

"Нам треба йти... Але ми прийдемо знову... І ми приведемо інших, щоб поклонитись..."

"Як можна повернутися до отари і залишити це дитя?"

"Слава Богові, що показав його нам!"

"Дозволь нам поцілувати його одяг!"

Марія обережно виймає Ісуса з ясел і, сидячи на сіні, дає цілувати його загорнуті в полотно ніжки. Пастухи вклоняються і цілують їх. Хто має бороду, той спочатку її пригладжує, і майже всі плачуть. Коли вони нарешті зібрались повертатись, то виходять задкуючи, а серце своє залишають тут...

Так закінчується моє видіння: Марія сидить на сіні, Ісус в неї на колінах, а Йосиф спостерігає за ними, схилившись на ясла.

50. "В ОСОБІ ПАСТУХІВ МИ ЗНАХОДИМО ВСІ РИСИ ТИХ, ЩО СПРАВДІ ПОКЛОНЯЮТЬСЯ СЛОВУ"

Ісус говорить:

"Сьогодні говорю я. Ти дуже втомлена, але май ще трохи терпіння! Зараз надвечір'я Свята Тіла Христового. Я міг би розповісти тобі про Євхаристію і про святих, що були апостолами її культу. Але я хочу говорити про шанувальників мого тіла, що були предтечею апостолів "Серця Ісусового".

Це - пастухи. Вони є першими, хто поклонився моєму тілу, Слову, що стало Тілом. Одного разу я вже говорив тобі, і моя Церква також це говорить, що "невинні діти" є першими мучениками Христовими.

Тепер я тобі ще кажу: пастухи були першими, хто поклонився Божественному тілу. В них є всі риси справжніх шанувальників мого святого тіла -євхаристійних душ.

Першою з ціа рис є тверда віра: вони безперечно і сліпо вірять ангелові. Настурні риси: *щиросердечність:* все своє добро вони віддають Господеві; *смиренність:* до бідняків, що, за людськими мірками, є ще біднішими від них, вони зближаються з великою скромністю, що не соромить їх; вони визнають себе їхніми

слугами; *бажання:* чого вони самі дати не можуть, вони хочуть здобути благовістям пришестя Спасителя і сумлінною працею; *послух:* Марія хоче, щоб сповістили Захарію, і Ілля тут же погоджується на це; *любов:* вони не можуть відійти від ясел, і ти кажеш: "Вони залишають там свої серця". Це добре сказано.

Але хіба не так треба ставитись до моїх тайн? І ще щось я скажу тобі одній: зверни увагу, до кого спочатку звернувся ангел і хто був достойний відчути сердечність Марії: хлопчик Леві. Бог показується тому, хто має душу дитини. Тому він являє свої тайни і дозволяє слухати слова Бога і Марії; а хто має душу дитини, той має і святу відвагу Леві і говорить: "Дозволь мені поцілувати одежу Ісуса!" Він каже це Марії. Бо Марія є завжди тою, хто дає вам Ісуса. Вона є носителькою Євхаристії. Вона є живою дароносицею.

Хто йде до Марії, знаходить мене. Хто просить мене через неї, одержує мене через неї. Посмішка моєї матері, коли створіння каже їй: "Дай мені твого Ісуса, щоб я міг його любити", спричиняє осяяння неба світлим блиском радості, така вона щаслива".

Тому кажу їй: "Дозволь мені поцілувати одяг Ісуса; дозволь мені поцілувати його рани[7]. І зважуюсь на ще більше, кажу їй: "Дозволь мені покласти мою голову на серце твого Ісуса, щоб там я знайшла блаженство".

Прийди і спочинь! Як Ісус у колисці між Йосифом і Марією.

51. ВІЗИТ ЗАХАРІЇ

Я бачу просторе приміщення, в якому спостерігала зустріч Ісуса з мудрецями і їхнє поклоніння. Я розумію, що знаходжуся в заїзді, куди прийняли Пресвяту Родину. І я бачу прибуття Захарії.

Єлизавети тут немає. Господиня іде по закритій терасі назустріч прибулому гостеві, веде його до низьких дверей і стукає. Потім вона скромно відходить.

Йосиф просіяв, побачивши Захарію. Він веде його в маленьку кімнатку, свого роду коридор: "Марія саме годує дитину. Почекай хвилинку! Сідай, бо ти, мабуть, втомлений!" Він робить йому місце на своїй постелі і сідає біля нього.

Я чую, як Йосиф розпитує про маленького Йоана, а Захарія відповідає: "О, він росте міцним, як маленьке лошатко. Але зараз його трохи турбують зуби, тому ми не хотіли брати його з собою. Дуже холодно. Тому не приїхала і Єлизавета. Вона не хотіла залишати його без молока. Вона засмучена через те, але тепер така холодна пора року".

"Справді, дуже холодно", -відповідає Йосиф.

"Чоловік, якого ви послали до мене, сказав мені, що ви не змогли знайти в Назареті притулку. Хто знає, що ви повинні були перетерпіти".

"Так, це було важко! Але більшим, ніж незручності, був наш страх. Ми боялись, що це може пошкодити дитині; перші дні ми змушені були там перебути. Але ми ні в чому не відчували нестачі, бо пастухи повідомили жителів Вифлеєма про Месію і багато прийшло з подарунками. Але бракувало дому, кімнати, ліжка, а Ісус часто плакав, особливо ночами, через вітри, що проникали звідусіль. *Я* трохи розпалював, але рідко, бо дим викликав у дитини кашель... І холод залишався. Двоє тварин гріли лише трохи. Не було теплої води, щоб його помити; не було сухих пеленок на зміну. О! Він багато страждав! І Марія страждала, бо вона бачила, як він страждає. І я також страждав... Тепер ти можеш уявити, як вони тоді страждали. Марія давала малому молоко впереміш із сльозами. Тут ми маємось краще. Я виготовив був зручну колиску, а Марія зробила для неї м'який маленький матрацик. Але вони в Назареті! Ах, коли б він народився там, тоді все було б зовсім інакше!"

"Але Христос повинен був народитися у Вифлеємі. Так було пророковано".

Входить Марія; вона почула голоси. Вона зняла темний плащ, що його мала в дорозі і в печері, а зараз одягнута в усе біле так, як я її бачила раніше. Вона простоволоса, на руках тримає Ісуса, що спить у своїх білих пелюшках, наситившись молоком.

Захарія ввічливо піднімається і шанобливо вклоняється. Потім він підходить ближче і оглядає Ісуса з виразом глибокої пошани. Він стоїть схилившись не тому, щоб краще його побачити, а, швидше, щоб йому поклонитися. Марія простягає йому Ісуса, і Захарія бере його з такою пошаною, наче це дароносиця. Це

справді частиця - те, що він має зараз на руках; частиця, що вже пожертвувана і дана людям як хліб любові і спасіння.

Захарія віддає Ісуса Марії. Всі сідають і Захарія оправдовує перед Марією відсутність Єлизавети, говорить, як вона жаліє з цього приводу.

"За ці місяці вона виткала пелюшки для твого благодатного сина. Я привіз їх тобі. Вони внизу у візку".

Він підводиться, виходить і повертається назад з великим і малим клунками. Як з одного, якого Йосиф тут же у нього-забирає, так і з другого, витягає він свої подарунки: м'яке шерстяне покривало ручної роботи, пелюшки, сорочечки; а потім ще мед, сніжно-білу муку, масло і яблука для Марії, спечений Єлизаветою пиріг і багато інших дрібниць, що виказують материнську прив'язаність родички до молодої матері.

"Скажи Єлизаветі, що я вдячна їй! І тобі я теж вдячна. Я була б така рада бачити її, але розумію, чому вона не приїхала. І малого Йоана я б теж була рада знову бачити..."

"Але весною ви його побачите. Ми вас провідаємо".

"Назарет дуже далеко від вас", - каже Йосиф.

"Назарет? Але ви мусите залишитися тут. Месія мусить вирости у Вифлеємі. Це місто Давида. Всевишній призвів до цього через розпорядження імператора, щоб він народився на батьківщині Давида, в святій землі Юдеї. Навіщо везти його в Назарет? Ви знаєте, що думають юдеї про назарян. Завтра це дитя стане рятівником його народу. Недобре, щоб столиця зневажала свого царя за те, що він походить з місцевості, яку вона зневажає. Ви знаєте так само добре, як і я, яким каверзним є синедріон і які зневажливі три основні касти... А тут ви недалеко від мене, я зміг би вам в дечому допомогти; і все, що я маю - не так матеріальні речі, як, більшою мірою, моральні цінності - я зміг би віддати на службу цьому новонародженому. А коли він дійде до свідомого віку, то я буду щасливий стати його наставником, як і моєму хлопчикові. За це він поблагословить мене, коли виросте. Ми повинні пам'ятати, що його покликано до великого, і для того, щоб краще виконати своє завдання, він має мати повне уявлення про світ. Ясно, що він буде мудрим. Але вже одне те, що його наставником був священик, зробить прихильнішим

до нього насторожених фарисеїв, а також книжників, а це полегшить йому його місію".

Марія дивиться на Йосифа, а Йосиф на Марію. Над невинною рожевою дитячою голівкою, що спить безтурботним сном, відбувся безсловесний обмін думками. Марія думає про свій будиночок - Йосиф про свою роботу. Тут вони змушені будуть почати все спочатку, тут, де вони ще кілька днів тому були невідомими. Тут немає нічого з тих милих речей, які вони залишили там і які вони з такою любов'ю готували для дитини.

Марія каже: "Що маємо робити? Ми все залишили там. Йосиф так багато працював для мого Ісуса, не шкодуючи ні зусиль, ні грошей. Він працював ночами, шоб вдень мати змогу виконувати роботу для інших і таким чином заробити стільки, щоб ми змогли придбати найкраще дерево і найм'якішу вовну і найчистіший льон: все для Ісуса.

Він зробив вулики і навіть виконував мулярські роботи, щоб зробити в будинку так, аби колиска могла залишитись у моїй кімнаті, поки Ісус буде зі мною, поки не стане хлопченям."

"Йосиф може піти і принести все, що ви там залишили".

"А де ми це розмістимо? Ти знаєш, Захаріє, що ми бідні. У нас немає нічого, крім роботи і дому. Одне і друге допомагає нам жити, не голодуючи; тут ми, можливо, знайдемо роботу. Але ми повинні думати про дім. Добра жінка не може нас тут вічно тримати у себе, а я не можу вимагати від Йосифа, щоб він робив для мене ще більше, ніж він вже робить!"

"О, я! Про мене не турбуйся! Я думаю лише про біль Марії від того, що вона не зможе жити в своєму домі в Назареті".

У Марії дві великі сльози на очах.

"Я думаю, що той дім милий їй, наче рай, через чудо, що сталося там... Я говорю мало, але розумію багато. Якщо б не це, то я б і не роздумував. Я сильний і молодий і можу вдвічі більше працювати, ніж дотепер, і про все турбуватися. Тільки щоб Марія надмірно не страждала... Якщо ти говориш, що так було б добре... Що стосується мене... То я готовий. Я зроблю так, як ви вважаєте за краще. Достатньо того, щоб це було корисно Ісусові".

"Що це корисно, то безсумнівно. Подумайте, і ви зрозумієте підстави!"

"Але сказано, що Месія назветься Назареєм..." (Мт 2, 23; Суд 13,5) - вставляє Марія,

"Це правда. Але принаймні допоки він не виросте, залишайте його в Юдеї! Пророк говорить: "А ти, Вифлеєме Євфратів, будеш найбільшим, бо з тебе вийде Спаситель!" (Міх 5,2; Мт 2,6). Він не говорить про Назарет. Можливо, це імення він одержить з якихось інших причин. Але його батьківщина тут".

"Ти так кажеш, священику, а ми... а ми... ми з болем слухаємо тебе... і мусимо визнати твою правоту. Але як це боляче!.. Коли я знову побачу дім, у якому я стала матір'ю?" - Марія тихо плаче. І я розумію її плач. О! Як я його розумію!

Видіння закінчується плачем Марії.

52. "ЙОСИФ -ПОКРОВИТЕЛЬ ПОСВЯЧЕНИХ БОГОВІ"

Про це видіння Марія каже:

"Ти розумієш це, я знаю. Але ти побачиш мене в ще більших риданнях.^Зараз я піднесу твій дух, даючи тобі побачити святість Йосифа. Він був людиною, або, краще сказати, він не мав іншої допомоги для свого духа, крім своєї святості. Я мала всі ласки Божі як Непорочна, хоч не знала, що є нею. Але ласка була в моїй душі і робила мене сильною. Він не був непорочним. Людськість була в ньому з її величезним болючим тягарем, і він повинен був прийняти цей тягар напруженням всіх своїх сил, щоб досягти досконалості і бути милим Богові.

О! Мій святий наречений! Святий в усіх справах, навіть найдрібніших житейських! Святий завдяки своїй ангельській непорочності! Святий своєю людською порядністю! Святий своїм терпінням, своєю працьовитістю, своїм постійним добрим настроєм і скромністю! Його святість просвічується і в цій події. Священик каже йому: "Було б добре, якби ти залишився тут". І хоча він знає, який великий обсяг роботи чекає його, він каже: "Для мене це ніщо. Але я думаю про біль Марії. Якщо б не це, то я б не роздумував. Для мене досить вже того, що це корисно для Ісуса".

Ісус і Марія, їм належить його ангельська любов. Нічого іншого не любив він на землі, мій святий наречений. І задля цієї любові він сам зробив себе слугою. Його обрали покровителем християнських сімей, робітників та всіх тих, хто потребує допомоги. Його знають не лише як опікуна вмираючих, подружжя, гірників, але і як опікуна посвячених Богові. Хто серед посвячених Богові на землі віддався службі йому так, як він? Хто приймав все так, як він: відмовився від усього, зносив усе, робив все з готовністю, з чистим сумлінням, з непорушним спокоєм? Ні, немає такого іншого, як він.

І іце на таке хочу звернути твою увагу. Захарія -священик. Йосиф ним не є. Але зауваж: він має духа, більш спрямованого до неба, ніж священик. Захарія думає, як людина, і тлумачить письмо, як людина; це вже не вперше він так робить. Він керувався добрими людськими поняттями. І за це був покараний. Але він знову повторює помилку, хоч і менш тяжку. Почувши слова ангела про народження Йоана, він сказав: "По чому знатиму це? Я бо старий, і жінка моя на схилі свого віку" (Лк 1, 18). Тепер він каже: "Щоб підготуватися до справи, він мусить тут вирости". І з цим зародком високомір'я, що видно і в найкращому, він думає бути корисним Ісусові. Корисний не як Йосиф своїм служінням, а як наставник... Бог відмовив йому в його доброму намірі. Чи потребує Вчитель інших вчителів?

Я спробувала звернути увагу на світло пророцтв. Але він вважав себе освіченішим від мене і по-своєму витлумачив це. Я могла б наполягати на своїй думці і переконати його, але я поважала гідність священика, саме гідність, а не знання.

Загалом священик завжди просвічений Богом. Я сказала "загалом". Так є, якщо це справжній священик. Свята не одежа, а душа. Справжнім священиком завжди керує Бог. За інших священиків треба молитися.

Але мій син уже посвятив тебе на служіння цьому відкупленню і я більше не буду про це говорити. Радій, що ти можеш страждати і цим збільшувати число справжніх священиків, і керуйся Словом, що веде тебе! Вір і слухай його'поради!

Послух завжди рятує, навіть якщо одержана порада не в усьому досконала. Ти бачиш: ми послухались. Так було добре. Це правда, що Ірод обмежився вбивством дітей у Вифлеємі і околиці. Але хіба сатана не міг поширити цю хвилю злоби, щоб вбити

майбутнього царя юдеїв? Він міг це зробити. І так само було в перші часи Христа, коли дивні явища звертали на себе увагу людей і хвилювали можновладців. Як би ми перетнули всю Палестину, щоб з далекого Назарету дістатися до Єгипту, пристанища переслідуваних євреїв, і це все з маленькою дитиною на руках, серед дикого переслідування? Багато легшою була втеча з Вифлеєму, хоч все ж болючою. Послух завжди рятує. Запам'ятайте це. А повага священика завжди є прикметою християнського виховання.

Горе-Ісус сказав це(Мт5,13-16; Лк 12,49)-горе священикам, що дали згаснути полум'ю апостольського старання! Горе також тим, що думають, наче їм дозволено зневажати їх! Бо священики освячують і роздають справжній хліб, що іде з неба. І це діткнення освячує їх як свячену чашу, навіть якщо вони й не є святими. Вони складуть за це звіт перед Богом. Ви ж повинні бачити їхню гідність і не турбуватися іншим. Не будьте непримиреннішими від вашого Господа Ісуса, що на їхню просьбу покидає небо і сходить, щоб бути піднятим їхніми руками! Вчіться в нього! І коли вони сліпі, коли вони глухі, коли їхня душа скалічена, а розум потьмарений, вони є прокажені у своїй провині і суперечать своєму місійному завданню; коли вони є Лазарями в гробах, Ісус взиває, щоб зцілити і розбудити їх!

Взивайте до нього вашими молитвами і жертвами, ви, відкупителі! Врятувати душу - значить запевнити місце на небі. Але врятувати душу священика - значить врятувати велику кількість душ, бо кожен святий священик є сіттю, що тягне душі до Бога. Врятувати священика, або, краще кажучи, освятити його, - значить виткати таку містичну сіть. Весь його вилов є світлом, що додається до вашої власної душі".

53. ВВЕДЕННЯ ІСУСА ДО ХРАМУ

Я бачу, як зі скромного будиночка вирушають у дорогу двоє людей.

По зовнішніх сходах спускається зовсім юна жінка з дитиною на руках, запеленаною у білу тканину.

Я впізнаю в ній нашу Матір. Вона завжди така ж сама: бліда і світла, струнка і тендітна в усіх своїх діях. Вона одягнута в біле плаття і голубий плащ. На голові в неї біле покривало. Дуже обережно несе вона свою дитину. Біля підніжжя сходів її очікує Йосиф з сірим ослом. Йосиф одягнутий в усе світло-коричневе: туніка і плащ одного кольору. Він дивиться на Марію і посміхається до неї. Коли Марія підходить до осла, Йосиф перекладає повіддя собі в ліву руку і хвилю тримає мирно сплячу дитину, даючи тим самим Марії можливість зручно вмоститись в сідлі. Потім він віддає їй Ісуса і вони вирушають у дорогу.

Йосиф іде пішки побіч Марії, тримаючи в руках повіддя, Марія тримає Ісуса в себе на колінах і зі страху, що йому холодно, додатково покриває його кінцем плаща. Обидвоє наречених розмовляють дуже мало, але часто посміхаються одне до одного.

Вулиця, що знаходиться не у вельми зразковому стані, пролягає через місцевість, що в цей зимовий час виглядає пусткою. Час від часу їм зустрічається подорожній або хтось наздоганяє їх, але в дорозі дуже мало людей.

Потім з'являються будинки і мури міста. Обидвоє наречених входять через ворота, де починається відрізок дуже вибоїстої бруківки. їм важко просуватися, бо тут настільки пожвавлений рух, що осел змушений часто зупинятися,- або він спіткнеться на бруківці і спричинить незручності Марії і дитині.

Вузька нерівна вулиця піднімається вгору між високими будинками з вузькими і низькими дверима і маленькими вікнами. У вишині маленькими світло-блакитними клаптиками між будинками і терасами видніється небо. На вулиці панує гомін; їм зустрічається багато людей, піших і кінних, а також погоничі ослів з нав'юченими тваринами. Інші ведуть каравани верблюдів, що займають багато місця. Одного разу їм зустрічається загін римських легіонерів, які гарцюють на конях і брязкають зброєю. Загін зникає за вигином вузького кам'янистого завулка.

Йосиф повертає ліворуч і вони виїжджають на ширшу і кращу дорогу. Вдалині з'являються знайомі мені зубчаті мури.

Марія сходить з осла поблизу воріт, де знаходиться свого роду стайня для тварин. Я кажу "стайня", але це різновид-

ність шопи, а ще краще - дах від негоди, де настелено соломи і прибито дерев'яні кілки з кільцями, до яких можна припинати чотириногих. Йосиф дає молодому чоловікові кілька монет за сіно, витягає з криниці бурдюком воду і поїть осла.

Потім він знову простує до Марії і вони переступають поріг храму. Йосиф і Марія прямують в оточене колонадами подвір'я, де знаходяться торговці голубами і вівцями, а також міняйли, яких пізніше Ісус гнівно вижене геть. Йосиф купує два білих голуби. Гроші він не міняє. Очевидно, він заздалегідь підготував все те, що йому потрібно.

Тепер Йосиф і Марія йдуть до бічних дверей, до яких ведуть п'ять сходинок -як мені здається, сходинки є перед усіма дверима, так що споруда храму трохи піднята над землею. За цими дверима є великий передпокій, які бувають при входах у будинки в наших великих містах; цей передпокій гарно прибраний і в ньому багато прикрас. Справа і зліва знаходяться два чи то престоли, чи то якісь прямокутні конструкції, призначення яких я ще поки-що не розумію. Це низькі ванни, зовнішній край яких піднімається на кілька сантиметрів над внутрішньою поверхнею. Сюди поспішає священик; я не знаю, чи Йосиф його покликав. Марія передає йому обох голубків - жертву очищення. І я, оскільки знаю долю цих голубків, відвертаю свій погляд убік. Я розглядаю орнаменти важких порталів, стелі переднього подвір'я. Але ось мені здається, що священик окропив Марію рідиною. Ймовірно, це вода, бо я не бачу плям на одязі Марії. Разом з голубками вона віддала священику кілька золотих монет (я забула сказати про це) і зараз в супроводі священика разом з Йосифом входить у храм.

Я оглядаю храм. Прибулі знаходяться в багато прикрашеному приміщенні. Вздовж стін, - скульптурні зображення, схожі на голови ангелів, пальми, оздоби. Світло проникає через дивовижно довгі вузькі вікна без скла, розміщені в стінах навскіс. Я думаю, що вони зроблені так для того, щоб не допустити проникнення в храм.

Марія підходить до визначеного місця і зупиняється. Перед нею - знову сходинки, а над ними височіє свого роду престол, до якого прилягає інша будівля. Я думаю, що я вже в храмі; але насправді я знаходжусь у споруді, що оточує власне храм, святую святих, куди, як мені здається, не має права входити ніхто, крім священика. Те, що я вважала за храм, було лише закритим передпокоєм, що з трьох

сторін оточує храм, в якому знаходиться дароносиця. Я не знаю, чи добре зуміла все описати, бо я не архітектор і не інженер.

Марія жертвує дитину, що прокинулась і здивовано дивиться очима невинного немовляти, якому лише кілька днів від роду, на священика. Останній піднімає її, простягнувши руки до храму і схилившись при цьому на престолоподібну споруду.

Ритуал закінчено. Дитина передана назад матері і священик виходить. Довкола стоїть цікавий натовп. Між людьми прокладає собі дорогу згорблений старець, що спирається на палицю. Він, мабуть, дуже старий; я даю йому більше вісімдесяти. Він зближається до Марії і просить її дати йому на хвилинку дитятко. З усмішкою вона виконує його прохання.

Симеон, про якого я завжди думала, що він належить до класу священиків, і який насправді виявився просто віруючим, судячи з його одежі, приймає дитятко і цілує його. Ісус посміхається до нього з непевним виразом, притаманним немовлятам. Здається, ніби він уважно розглядає його, старий плаче і посміхається одночасно, а сльози, що течуть по зморшкуватому обличчі, падають на довгу білу бороду, до якої Ісус простягає свої рученята. Ісус - ще дитятко, увагу якого притягує все, що рухається, і яке намагається схопити все, щоб краще його роздивитись. Йосиф і Марія посміхаються, посміхаються і присутні, що хвалять красу дитини.

Я чую слова святого старця і зауважую здивований вираз обличчя Йосифа (Лк 2,29-32) і розчулення Марії та невеликої групи людей, що частково здивовані і схвильовані, а частково посміхаються при словах *старця. Тут стоять також* бородаті чоловіки і пихаті члени синедріону, що хитають головами і дивляться на Симеона з іронічним співчуттям. Вони, очевидно, думають, що з віком він втратив розум. Посмішка Марії щезає і різка блідість спадає на її обличчя, коли Симеон провіщає їй страждання (Лк 2,34-35). І хоч вона знає це, слова ранять душу. Марія наближається до Йосифа, щоб знайти розраду, гарячково притискаючи до грудей дитину. Як спрагла душа, п'є вона слова Анни Фануїлової, яка, як жінка, змилосердилась над її болем і запевняє, що Всевишній полегшить їй годину страждань, давши надприродну силу. "Жінко! Тому, хто подарував його народу, не бракуватиме сили, щоб послати свого ангела, аби він скріпив твоє тіло. Великим жінкам Ізраїля ніколи не бракувало Божої помочі, а ти набагато більша від Юдити і Рахилі (Юд 13; Царі 4,17-23). Наш Бог дасть тобі серце з дзвінкого

золота, щоб воно піднялось над морем болю; бо ти найбільша жінка Творця, Мати. І ти, дитино, згадай про мене в годину твого посланництва!"

Тут закінчується видіння.

54. ПОВЧАННЯ, ЯКІ ВИПЛИВАЮТЬ З ОПИСАНОГО ВИДІННЯ

Ісус говорить:

"Дві науки можна взяти з цієї розповіді.

Перша: не священику, що зайнятий обрядом і відсутній духом, а простому вірному відкривається правда.

Священик, що завжди знаходиться в поєднанні зі святим і доглядає те, що належить Богові; священик, що звернений до всього, що стоїть понад тілом, повинен був одразу ж відчути, хто є та дитина, що її принесли в храм того ранку. Але щоб це пізнати, треба бути сповненим животворним духом. Носити одежу, що окутує якщо й не мертвий, то все ж заснулий дух - цього недостатньо. Божий Дух може, коли хоче, гриміти і блискати; він може спричинити землетрус і зрушити занімілого духа. Але здебільшого він цього не робить. Він є духом порядку і порядок панує в кожному його створінні і в їх діях. Тому він з'являється і говорить там, де бачить добру волю, щоб відчути його вплив, інакше він би показувався дуже рідко і ти теж не пізнала б його осяяння.

Як можна розвивати цю добру волю? Життям, що існує лише для Бога: в вірі, в послусі, в чистоті, в любові, в щиросердності і в молитві.

Не зовнішніми діями, кажу я, а в молитві. Між зовнішніми діями і молитвою є більша різниця, ніж між днем і ніччю. Молитва - це возз'єднання духа з Богом. З цього возз'єднання виходили зміцнілими і більш рішучими; бажаючими ще більше належати Богові. Інше є просто звичкою, що може мати різні причини, які завжди є егоїстичними. Ви залишаєтесь тим, чим є, більше того - ви обтяжуєте себе гріхом обману і лінощів.

Симеон мав цю добру волю. Життя не шкодувало йому страждань і випробовувань. Але при цьому він не втратив її. Роки з їх подіями не похитнули його віри в Господа і його обіти. Вони не вичерпали його добру волю бути все більше достойним Бога. І Бог послав - перш ніж очі його вірного слуги зімкнулись перед світлом сонця в очікуванні, що вони знову відкриються в осяйному світлі Бога - Бог послав йому промінь свого Духа, що повів його до храму, щоб він побачив Світло світу.

"Ведений Божим Духом", -говорить Євангеліє (Лк 2, 27).

Ах, коли б люди знали, яким досконалим товаришем є Божий Дух! Яким провідником, яким учителем! Якби вони його любили і взивали цю любов Найсвятішої Трійці, це Світло Світла, цей Вогонь від Вогню, цей Дух, цю Мудрість! Наскільки більше вони б знали того, що знати необхідно!

Дивись, Маріє, дивіться, діти! Симеон чекав все життя, щоб побачити Світло і Божу Обітницю. Він ніколи не говорив собі: "Це безглуздо - весь час сподіватись і молитись". Він терпеливо очікував. Він побачив те, чого не побачив священик і чого не побачили члени синедріону, що були повні чванливості і сумнівів, він побачив Сина Божого, Месію, Спасителя в тій дитячій особі, що збудила в ньому тепло і радість. На моїх дитячих устах він побачив усмішку Бога як нагороду за своє достойне убоге життя.

Друга наука міститься в словах Анни. Вона, пророчиця, також бачить в мені, новонародженому, Месію. І це теж завдяки своєму дару провидиці. Але послухай, послухайте всі, що вона, натхнена вірою і любов'ю, говорить до моєї матері! Візьміть звідти світло для вашого духа, що здригнувся в цей час сутінків і на цьому святі Світла!

"Тому, хто дав нам Спасителя, не бракуватиме сили, щоб послати свого ангела для твого скріплення в твоїх і його стражданнях". Зваж, що Бог сам віддав себе, щоб знищити слід сатани в душах. Чи ж би він був нездатним перемогти демонів, що мучать вас зараз? Чи ж не може він осушити ваші сльози і прогнати цих демонів і знову послати мир свого помазаника? Чому ви з вірою не просите цього? Зі щирою постійною вірою, перед якою гнів Бога, розгніваного вашими численними прогрішеннями, перетвориться на посмішку і прощення, що означає допомогу. Хай простерлось би його благословення, наче райдуга над цією землею, що з власної волі потопає в крові!

Мікуй: після того, як Отець покарав людей всесвітнім потопом, він сказав собі і своїм патріархам: "Не проклинатиму вже більше землі через людину, бо помисли людського серця злі вже з молодощів, і не губитиму ніколи всього, що живе, як то я вчинив був" (Бут 8,21). І він дотримав свого слова. Він більше не посилав потопу. Але ви, як часто ви казали собі і Богові: "Якщо ми врятуємось цього разу, якщо ти нас врятуєш, ми не будемо більш ніколи воювати, ніколи"? І все ж ви завжди робили жахливі речі. Як часто ви, лицемірні люди, робили це, зневажаючи Господа і власне слово! І все ж Господь Бог ще раз допоможе вам, якщо більшість вірних будуть взивати до нього з вірою і величезною любов'ю.

Всі ви, хоча й не досить численні, щоб переважити тих, що не дають згаснути Божому гніву, залишайтесь вірними йому, незважаючи на жахливий час, який вам належить пережити і який наближається з кожною миттю; покладіть ваші намагання і турботи Господеві до ніг! Він пошле вам свого ангела, як послав світу Спасителя. Не бійтеся! Стійте, об'єднавшись під хрестом! Він завжди перемагав переслідування того диявола, що спокушає людину горем житейським, аби привести вас до розпачу, а, значить, - до розриву з Богом".

55. КОЛИСКОВА ДІВИ

Цього ранку моє пробудження було дуже солодким. Ще в напівсні до мене долинув чистий голос, що повільно і ніжно співав колискову. Вона здавалась різдв'яною піснею пастухів - так піднесено і урочисто вона звучала Нарешті я зовсім прокинулась і все зрозуміла. Я сказала: "Вітаю тебе, Маріє, сповнена ласки!" Бо це була Мати, що співала. Вона відповіла мені: "І я теж вітаю тебе. Прийди і будь щасливою!", після чого стала співати голосніше.

Я бачила її в домі у Вифлеємі, в її кімнаті, вона заколисувала Ісуса. В кімнаті були верстат Марії і шитво. Здавалось, ніби Марія відклала роботу, щоб заспокоїти свою дитину і поміняти їй пелюшки, -дитині було вже десь шість-вісім місяців - і що вона продовжить свою роботу відразу ж після того, як дитина засне.

Була вечірня пора. Сонце вже майже зайшло і по веселому небі пливли золотаві хмаринки. Отари повертались додому, скубаючи по дорозі травичку на багатій квітами луці.

Дитина засинала повільно. Вона здавалась трохи неспокійною, можливо, через те, що різалися зубки, або з якоїсь іншої причини.

Як змогла, я записала в ту ранню годину на клаптику паперу, з якого зараз переписую, пісню, яку співала Марія.

"Золоті хмаринки - вони схожі на отари овець Господа на квітучому лузі. Інша отара дивиться на них. Але навіть якщо б я мала всі отари, що є на землі, моєю улюбленою овечкою завжди був би ти...

Спи, спи, спи, спи...
Більше не плач...

Тисячі сяючих зірок на небі дивляться вниз.
Зроби так, щоб зірки твоїх очей більше не плакали!
Твої сапфірові очі - це зорі мого серця.
Твої сльози - мій біль! О! Більше не плач...

Спи, спи, спи...
Більше не плач...

Всі сяючі ангели в раю є твоєю короною, Невинний, твій погляд ощасливлює їх.
Але ти плачеш і хочеш мами, мами...
Вона біля тебе і заколисує тебе...
Спи, спи, спи, спи...
Більше не плач...

Скоро забарвиться небо і підніметься ранішня зоря.
Але мама не хоче ще спати, аби лиш ти не плакав.
Просипаючись, ти скажеш "Мама", а я -"Мій Сину".
І мій поцілунок дасть тобі разом з молоком любов і життя...
Спи, спи, спи, спи...
Більше не плач...

Без мами не зможеш ти жити, навіть якщо ти мрієш про небо.
Прийди, прийди! Під моїм покривалом я заколишу тебе.

Мої груди будуть тобі подушкою, мої руки - твоєю колискою.
Ти можеш нічого не боятися, коли я біля тебе...
Спи, спи, спи, спи...
Більше не плач...

Я хочу завжди бути біля тебе, ти - життя мого серця...
Ти спиш, як квітка, на моїх грудях...
Тихо! Він спить, можливо, він бачить Святого Отця...
Його образ висушує сльози у мого солодкого Ісуса...
Він спить, він спить, він спить, він спить
І більше не плаче..."

Неможливо передати чарівність цієї сцени! Це не просто мати, що вколисує своє дитя. Це є ця Мати і це Дитя! Можна роздумувати над тим, яка любов, яка чистота, яке небо сконцентровані в цій домашній і водночас величній милій сцені, спогади про яку піднімають мій настрій. Мелодія пісні бринить у мені, я ще і ще раз повторюю почуте, щоб передати іншим. Але у мене немає чистого срібного Маріїного голосу, дівочого голосу Діви!.. Мій звучить, швидше, як розладнаний органчик. Але це не має значення. Я стараюсь, як можу. Яка гарна пісня для вертепних пастушків! Марія спочатку колисала Дитя в дерев'яній колисці, а оскільки Ісус не заспокоювався, вона взяла його на руки, сіла біля відчиненого вікна і ніжно гойдала його в ритмі пісні. Вона повторила свою колискову двічі, поки маленький Ісус не зімкнув свої оченята, прихилив до неї голівку і заснув, схиливши рожеве личко їй на груди: ручка біля рожевого личка на материних грудях, а друга ручка - на її колінах. Покривало Марії затіняє святе Дитятко. Потім Марія дуже обережно піднялась і поклала свого Ісуса в колиску і, щоб захистити від комарів і протягу, розпростерла над ним покривало і застигла, милуючись своїм сплячим скарбом.

Одну руку вона тримала на серці, а другу - на колисці, готова знову колисати, якщо б він прокинувся, і по-ангельськи усміхалася. Сутінки і тиша спустились на землю і проникли також і в кімнату Марії - Діви. Який мир! Яка краса! Я почувала себе піднесеною і щасливою.

Це не видіння, і у ваших очах воно, можливо, маловартісне, бо не повідомляє про щось особливе. Але для мене це істинна краса, і я розцінюю його як важливе, бо воно приносить спокій, чистоту і любов в мою душу, наче вона оживляється Матір'ю. Я думаю, що вона й іншим сподобається в цьому плані. Ми ж -"діти". Ми хочемо подобатись Ісусові. Поважні вчені мужі можуть сказати, що ми впали в дитинство. Це нас не турбує! Чи не так?

56. ПОКЛОНІННЯ МУДРЕЦІВ

Мій внутрішній голос каже мені:

"Назви видіння, які ти будеш мати, "Радісна вістка віри", бо їх дано тобі й іншим для роз'яснення сили і плодів віри, аби посилити вашу віру в Бога.

Я бачу малий білий Вифлеєм, що лежить у світлі зірок, як розсип дорогоцінного каміння. Дві широкі дороги ділять його навхрест. Одна йде з-за меж міста і є головною вулицею, яка потім і виходить з містечка. Інша сполучає протилежні його кінці, але за межі не виходить. Ще інші дороги розбіглись у ньому навмання. Вони пристосовані, головним чином, до рельєфу і будинків, які розкидані то тут, то там. Дороги повертають то ліворуч, то праворуч, деколи обминають невеликі майданчики, залишені, можливо, для базару, а, може, для криниці, бо скрізь хаотичні забудови, і залишились тільки такі клаптики землі, на яких вже неможливо щось побудувати.

Саме однією такою "стихійною" площею, як мені здається, ми повинні зайнятись окремо. Вона мала б бути квадратною або прямокутною. Натомість вона має вигляд дивовижної трапеції, трикутника зі зрізаною вершиною. На основі цього трикутника стоїть широка низька будівля. Вона найбільша в містечку. Ззовні - це велика гладка стіна з двома великими вхідними арками, що зараз зачинені. На другому поверсі будівля має багато вікон, а внизу колонні проходи оточують двори, в яких знаходяться солома, гній і пійла для коней та інших тварин. До колон прибиті кільця, до яких прив'язують тварин, а збоку знаходиться великий навіс для отари і верхових тварин. Мені стає зрозуміло, що це -заїжджий двір у Вифлеємі.

На двох інших сторонах трикутника, що мають однакову довжину, розташовані будинки і хижі, декотрі з маленькими садочками перед фасадом. На іншій, вужчій стороні, навпроти заїжджого двору, притулився маленький будиночок з зовнішніми сходами, що на половині висоти фасаду роблять можливим доступ до жилого поверху. З огляду на пізню годину на вулиці не видно нікого.

Я бачу лише, що нічне світло, яке ллється з усіяного зорями неба, стає яснішим. Зірки на сході неба такі гарні, такі живі і великі, що здається, ніби вони сяють зовсім близько і ніби їх можна діткнутися рукою, цих сяючих квітів на оксамиті небесного склепіння. Я підводжу погляд, щоб роздивитись джерело цього зростаючого світла. Зірка незвичайної величини, неначе малий місяць, повільно пливе по небу у напрямку Вифлеєму, а інші зорі, здається, розступаються, щоб, подібно служницям, дати місце своїй королеві - таким сильним є її світло. За зіркою, що схожа на велетенський сапфір, освітлений сонцем, тягнеться шлейф, в якому на тлі панівного кольору осяйного сапфіру зблискують бліді топази, зелені смарагди, жевріючі опали, криваво-червоні рубіни і м'які переливчасті аметисти. Всі барви коштовних каменів переливаються в цьому шлейфі, що рухається по небу, наче жива істота. А колір, що випромінюється ореолом зірки - це райський колір блідого сапфіру, який ллється на землю і розфарбовує будинки, землю і дороги Вифлеєму, що є колискою Спасителя, в сріблясту блакить.

Це вже не бідне місто, що, за нашими мірками, менше від села, а фантастичне казкове срібне місто. Вода в джерелах і криницях схожа на рідкий діамант.

Живе світло зірки зупиняється над вузьким кінцем маленької площі. Ні мешканці цього кварталу, ні інші жителі Вифлеєму не бачать її, бо сплять в зачинених будинках. А зоря збільшує силу свого випромінювання, її хвіст міниться сильніше, а хвилеподібні рухи, які зараз видно чіткіше, виписують на небі півкруги. Сітка із зірок, яку вона притягує до себе, розфарбовує все небо, а світло поширюється й на інші зірки, ніби хоче сповістити їм радісну вість.

Будиночок потонув у рідкому текучому вогні з дорогоцінних каменів. Дах і маленька тераса, сходи з темного каменю, маленькі двері - все наче зроблене зі шматка чистого срібла, всипаного

перлами і діамантами. Жоден королівський палац у цілому світі не має таких сходів, як ці, - бо цими сходами користувались ангели і Божа Мати. По цих сходах ступали ноги Пренепорочної Діви, ноги, призначені стояти біля підніжжя Божого трону.

Але Діва не знає цього. Вона схилилась у молитві над колискою свого сина. В її душі світло набагато яскравіше від променів зірки, що прикрасили все навкруги.

По головній вулиці наближається група вершників. Осідлані і загнуздані коні, одногорбі і двогорбі верблюди з вершниками або поклажею. Шум їхніх копит схожий на шум падаючого на камені водопаду. Досягнувши площі, вони зупиняються. Ця група вершників у променях величної зірки здається фантастичною. Повіддя на тваринах, поклажа, вбрання подорожніх - все блищить, і блиск металу, шкіри, шовку, ювелірних прикрас і перлів зливається з блиском великої зірки. Очі блистять, обличчя сміються, бо інше світло запалило їхні серця - світло надприродної радості.

Три вершники зсідають зі своїх тварин, а слуги відводять тварин убік. Вершники рушають до будинку. Підійшовши, вони *падають* на коліна, чолом до землі, щоб поцілувати порох. Це троє володарів. Про це свідчать багаті одежі. Темношкірий, що їхав на верблюді, одягнутий в ефіопський плащ зі сніжно-білого шовку, що закріплений на чолі і в поясі коштовними пов'язками. Збоку у вершника висить кинжал чи меч з прикрашеним перлами руків'ям. Двоє інших зсіли з коней, осідланих в багато оздоблену збрую. Один з них одягнутий в багату смугасту тканину, на якій переважає жовтий колір. Це чоловічий плащ з капюшоном і поясом, які виткані парчею з золотом так багато, що самі по собі схожі на золоту оздобу. Третій має шовковий одяг, що нагадує сорочку з довгими широкими штанами, зібраними на щиколотках. Поверх нього накинена чудова шаль, що своїми іскристими барвами нагадує квітник. На голові у подорожнього тюрбан, закріплений діамантовим ланцюгом.

Віддавши поклін домові, в якому знаходився Спаситель, вони піднялись і подались до караван-сараю, куди уже достукувалися і просили впустити їхні слуги.

(Тут видіння переривається. Через три години воно продовжиться поклонінням мудреців Ісусові).

Вже день. Яскраво світить сонце. Один з трьох слуг перетинає площу і піднімається сходами маленького будиночка. Він входить, а незабаром виходить звідти і повертається до заїзду.

Виходять троє мудреців, кожен у супроводі слуги. Вони перетинають площу. Нечисленні перехожі зупиняються, щоб роздивитись дивні постаті, що виступають повільно і урочисто. Від появи слуги пройшло чверть години, що дало змогу мешканцям будиночка підготуватися до приходу *гостей. Останні зараз* одягнуті ще вишуканіше, ніж вночі. Переливаються шовкові одежі, виблискує дороцінне каміння. Великий пучок пір'їн, всипаний коштовними краплинами діамантів, розвівається над власником тюрбана.

Один зі слуг несе інкрустовану скриньку, оправлену чистим золотом; інший несе чудової роботи чашу з покришкою, також щедро оздобленою чистим золотом, третій - широкий низький дзбан з чистого золота, пірамідальне завершення якого увінчане діамантом. Подарунки, мабуть, важкі, бо слуги несуть їх з зусиллям, особливо той, що зі скринькою.

Всі троє піднімаються сходами і заходять у приміщення, що тягнеться від вулиці до зворотної сторони будинку. Через відчинене на сонячну сторону і освітлене сонцем вікно видніється садочок у дворі. На обидвох бічних сторонах відчинено двері і в них заглядають власники будинку: чоловік, жінка і троє чи четверо дітей різного віку. Марія сидить з дитиною на колінах; біля неї стоїть Иосиф; вона підводиться і вклоняється, коли бачить волхвів, що входять. Марія прекрасна в своєму простому білосніжному одязі, що покриває її від шиї до стіп, від плеч до ніжних зап'ясть. Ці троє настільки вражені її голівкою, обрамленою світлими косами, її почервонілим від хвилювання обличчям, очима, що ніжно усміхалися, і устами, що відкривалися для привітання "Господь з вами!", що на мить завмерли. Потім вони підійшли ближче, впали їй до ніг і попросили її сісти.

Але самі вони не сіли, хоч Марія і просила їх про це. Вони залишились на колінах. Позаду них, також на колінах - троє слуг. Вони стали на коліна, ледь переступивши поріг. Перед собою слуги поставили три принесені ними речі і завмерли.

Троє мудреців розглядають дитину, якій на вигляд дев'ять-дванадцять місяців, така вона жвава і міцна. Дитятко стоїть на колінах у матері, посміхається і гукає голосочком, як у пташки.

Воно одягнуте, як і його мати, у все біле, а на ніжках має сандалі. Його простий одяг складається з зовсім маленької туніки, з-під якої виглядають неспокійні ніжні кулачки, що до всього хочуть дотягнутися. Притягує погляд дивної краси личко з темно-синіми променистими очима і ротом, по обох боках якого під час посмішки утворюються маленькі ямочки і в якому вже видніються перші зубчики. Кучері здаються зробленими з золотого пилу, такі вони блискучі і легкі.

Від імені всіх починає говорити найстарший. Він розповідає Марії, що в одну з ночей грудня минулого року він побачив, як на небі засяяла зоря неймовірної величини. Її не було на картах неба і про неї нічого не говорили довідники. Її ім'я було невідомим, бо вона його не мала. Вона вийшла з Божественного лона, щоб сповістити людям благодатну правду, Божественну тайну. Але люди не звернули на це уваги, бо їхні душі погрузли в багні. Вони не здіймають своїх очей до Бога і не спроможні прочитати його слів, що їх він записав - хвала йому за те в віках! -палаючими зорями на небосхилі.

А вони побачили її і спробували зрозуміти її мову. Вони охоче пожертвували своїм сном, забули про їжу і поринули у вивчення зодіаку. І місцезнаходження зірки, час її появи, розташування зірок на небі відкрили їм таємницю зорі. Її ім'я було "Месія". А її таємниця: "Месія прийшов у світ". Зрозумівши це, вони, кожен окремо, вирушили в мандри, щоб поклонитися йому. Через гори і річки, через долини і пустелі вони ішли не зупиняючись в напрямку Палестини, бо саме туди мандрувала і зірка. Вони зустрілися по той бік Мертвого моря. Боже Провидіння привело їх туди, і далі вони вирушили разом, порозумівшись теж завдяки Божому Провидінню, бо кожен говорив своєю мовою.

Разом вони прийшли в Єрусалим, бо Месія мав бути царем Єрусалиму, царем Юдеї. Але зоря не зупинилася над цим містом. Велике розчарування охопило мандрівників. Вони думали про те, що недостойні бачити Царя. Але їхнє сумління заспокоїло їх, так що вони звернулися до царя Ірода, щоб дізнатися, в якому палаці знаходиться новонароджений цар, бо вони прийшли йому поклонитися. Цар скликав первосвящеників і книжників і питав їх, де має народитись Месія. А вони відповіли: "У Вифлеємі, в Юдеї"'.

Коли вони залишили святе місто, зоря засяяла яскравіше, ніж будь-коли. Небо нагадувало вогненне море. Потім вона

зупинилась і зібрала світло всіх інших зірок у сяючу корону над цим будинком. Так вони зрозуміли, що Божественна Дитина має бути тут. І зараз вони увійшли в цей дім і приносять йому подарунки, а також свої серця, які ніколи не перестануть хвалити Бога за отримані ласки і любити його Сина, Божественну чоловічність якого вони бачили. Потім вони думають повернутися до Ірода, щоб сповістити йому про все, бо й він хотів поклонитися Дитяті.

"Поглянь, тут є золото, як і належиться цареві, тут є кадило, як належиться Богові, і тут, о Маріє, є миро, бо твій син -Бог, але і людина. Через своє тіло і своє людське життя він зазнає гіркоти і неминучого закону смерті. Наша любов хотіла б не чути цих слів і вважати його тіло вічним. Але, о жінко, коли наші знаки, а ще більше наші душі не підводять нас, твій син є Спасителем, Божим Помазаником, і тому він повинен, - аби врятувати світ, - взяти на себе гріхи світу, покаранням за які є смерть. Цей бальзам - для того, щоб тіло, яке все ж є святим, не зазнало тління, і його цілісність збереглась до його воскресіння. Хай завдяки цьому дару він згадає нас, і врятує своїх слуг, і дарує їм своє царство. Нехай зараз Матір дасть нам намилуватися її дитиною, щоб ми були освячені нею; ми хотіли б поцілувати його ніжки, щоб благословення небес зійшло на нас".

Марія тим часом подолала хвилювання, яке викликали в її душі слова мудреців, і сховала свій сум за посмішкою. Вона поклала дитину на руки найстаршому, який цілує її і голубить. Потім він простягає дитину двом іншим.

Ісус посміхається, грається їхніми ланцюжками і торочками і уважно дивиться у відчинену скриньку, повну жовтих блискучих речей. Він зрадів, побачивши, що сонце утворило веселку, відбившись від діамантів на покришці посудини з миром.

Мудреці повертають Марії дитину і підводяться. Після того, як наймолодший з них зробив знак своєму слузі відійти, вони кланяються. Ще трохи розмовляють, ніяк не наважуючись покинути дім.

Сльози зворушення стоять у їхніх очах. Нарешті вони повертаються до виходу. Ісус дає найстаршому з них свою руку і так тупцяє, тримаючи Марію і мудреця за руку, ще непевним кроком по кімнаті і сміється, коли його ніжки наступають на смужку сонячного світла на підлозі.

Прийшовши до порога, - не слід забувати, що приміщення таке довге, як будинок, - мудреці прощаються; вони ще раз стають на коліна і цілують ступні Ісуса. Марія, схилившись над малюком, бере його рученьку і водить нею над головою кожного з мудреців жестом благословіння. Пальчики Ісуса під керівництвом Марії виводять знак хреста (Одкр 7,2 -3; 9,4). Потім троє мудреців спускаються сходами. Караван уже готовий. Повіддя коней виблискують у призахідному сонці. На маленькій площі уже зібрався народ, щоб бути свідками незвичайної вистави.

Ісус посміхається і плескає в долоні. Його мати високо підняла сина і поставила на широкий парапет, що оточує сходовий майданчик; вона тримає його однією рукою за груди, щоб він не впав. Йосиф зійшов з мудрецями вниз і підтримує кожному стремена, коли вони сідають на коня чи верблюда.

І ось уже володарі і їх слуги верхи на тваринах. Віддано наказ вирушати. Прощаючись, мудреці низько схиляються в поклоні аж до шиї тварин. І Иосиф вклоняється разом з Марією, яка при цьому ручкою Ісуса виводить знак прощання і благословення.

57. ДУМКИ ПРО ВІРУ ТРЬОХ МУДРЕЦІВ

Ісус говорить:

"І що ж я повинен вам сказати, коли ваші душі відчувають, як слабне ваша віра?

Мудреці зі сходу не мали нічого, щоб переконатись у правді; нічого надприродного, тільки астрономічний розрахунок і переконання в тому, що чисте життя веде до досконалості. Крім того, вони мали віру. Вони вірили в усе: в науку, в сумління і в Божу доброту. Завдяки науці вони повірили, що нова зірка не може бути жодною іншою, а лише тією, на яку людство чекало століттями: Спасителем. Вони повірили голосу сумління. Коли вони сприйняли "небесний" голос, то сказали собі: "Це зірка, що звіщає прихід Спасителя". Вони довірились Божій доброті, бо вірили, що Бог не обмане їх, що він допоможе їм досягти мети, оскільки їхні помисли чисті.

Це їм вдалося. Вони єдині серед стількох вчених-астрологів зрозуміли значення цього знаку, бо вони єдині мали в душі жагу зрозуміти Слово Боже з єдиною метою -хвалити і шанувати Бога.

Вони не шукали власної користі. Вони взяли на себе труд і обов'язок подолати великий шлях і побачити Спасителя і не бажали людської винагороди. Вони бажали лише, щоб Бог згадав їх і порятував для вічності. Оскільки вони не мали жодних думок про майбутню людську винагороду, вони не мали і людських турбот, коли зважились на мандрівку. Перед ними могли постати тисячі проблем: "Як можна зважитись на таку довгу мандрівку по країнах, де розмовляють чужими мовами? Чи повірять мені, чи затримають мене, як шпигуна? Чи допоможуть вони мені подолати пустелі, ріки і гори? А спека? А вітер в гірській місцевості? Річки, які вийшли з берегів? До цього ще й незвична їжа? І багато інших дрібниць..."

Так подумаєте ви. Вони так не роздумували. Вони сказали з прямою і святою відвертістю: "Ти, о Боже, можеш читати в наших серцях; ти бачиш, яку мету ми переслідуємо, твоєму керівництву ми ввіряємось. Дай нам надлюдську радість поклонитися твоїй Другій Особі, що стала Чоловіком, Спасінням світу!"

Це все. І вони вирушили з далекої Індії! (Ісус каже мені, що тут під Індією слід розуміти Середню Азію, область, де зараз знаходяться Туркестан, Афганістан і Персія). Через монгольські гірські пасма, над якими кружляють лише орли і яструби, і де Бог промовляє в шумі вітру і гірських потоків і пише свої таємничі слова на безмежних засніжених полях, через країни, в яких народжується і починає свою течію Ніл, синьо-зелена артерія, що вливається в небесно-блакитне серце Середземного моря. Вони йшли через гірські хребти і ліси, через пустелі, ці висохлі океани, що ще небезпечніші від морів, і зірка світила їм ночами і забирала в них сон. Коли шукають Бога, то природні звички мають поступитися надлюдському терпінню і необхідності.

Зірка прокладала свій шлях з півночі, зі сходу і з півдня та завдяки Божій силі йшла перед усіма трьома і привела їх до Вифлеєму. Іншим чудом, неначе прелюдією до зішестя Святого Духа, стало те, що їм було дано розуміти і бути зрозумілими, як в раї, де всі говорять лише однією мовою: мовою Бога.

Лише одного разу охопив їх страх, коли зірка зникла; але в своїй смиренності, в якій вони справді великі, вони не подумали, що це

сталося через злобу інших, бо зіпсований Єрусалим цього не заслужив, щоб бачити Божу зірку; вони найперше подумали, що це вони самі стали недостойними Бога і почали робити собі іспит совісті, будучи готовими просити пробачення.

Але їхнє сумління заспокоїло їх. Душі, що звикли споглядати, мають ніжне сумління, удосконалене постійною уважністю і гострим самоконтролем; вони мали в своїй душі дзеркало, що показувало і найменші плями буденності. Вони зробили з нього вчителя, що при найменших, я навіть не хочу казати помилках, але вже при натяку на помилку, при натяку на людськість, подавав свій спам'ятовуючий і застерігаючий голос. Але зараз воно заспокоїло їх і вони знову набули сили і наснаги.

"О! Як це заспокійливо відчувати, що в нас немає нічого такого, що було б противним Богові; відчувати, що він з благоволінням дивиться на душу вірного дитяти і благословляє її. Це почуття приносить з собою зростання віри, довір'я, надії, поваги і терпіння. Зараз час бурі, але вона пройде, бо Бог любить мене і знає, що я його люблю, він не перестане допомагати мені". Так говорять всі, в кого в душі мир, що йде від доброго сумління, що дає дозвіл на всі їхні вчинки.

Я сказав: вони були смиренними, бо вони були справді великими. У вашому житті навпаки - що трапляється з вами? Якщо хтось звеличується тому, що він самовільно добивається свого завдяки своїй самовпевненості і вашому дурному захопленню ним, то він ніколи не буде смиренним. Є нещасні, які вже через спорідненість з можновладцями, будучи слугами, чинять так, наче вони були б напівбогами. Вони достойні співчуття!..

Троє мудреців справді великі: по-перше, завдяки своїм надприродним чеснотам, по-друге, завдяки своєму знанню і, по-третє, завдяки своєму багатству. Але вони вважають себе нічим: порох від пороху землі перед Богом, Всевишнім, що посмішкою створює світи і розсипає їх, як зерна пшениці, щоб очі ангелів засяяли від втіхи блиском зірок.

Вони чують себе мізерними перед Всевишнім Богом, ЩО створив планету, на якій вони живуть, і створив їх такими різними; він, неперевершений творець неймовірних творів, який тут натиском пальця створив круг пологих схилів, там - пасмо гір і гірських вершин, немов хребет землі, цього велетенського тіла, чиїми артеріями є річки, лоном -озера, серцем - океани, чиїм одягом є ліси, вітрилом - хмари, чиєю

прикрасою є льодовики, чиїми дорогоцінностями є смарагд, опал і берил всіх вод, що разом з лісами і вітрами співають велику пісню любові, віддаючи данину Господеві.

Троє мудреців у своїй мудрості почувалися нічим супроти Бога, Всевишнього, від якого походить мудрість, і який дав їм набагато могутніші очі, що можуть бачити більше, ніж пара зіниць, якими вони бачать земні справи: очі душі, що в речах можуть прочитати слово, написане не людською рукою, а витиснуте Божими думками.

І своє ніщо вони бачать навіть у своєму багатстві, що є атомом у порівнянні з багатством Господа, який володіє Всесвітом, що розсипає метали і дорогоцінності на зірки і вливає надприродну повноту, невичерпну повноту в серце того, хто його любить.

Прибувши перед будинок у найнужденнішому з міст Юдеї, вони не хитають головою, кажучи: "Неможливо!", але схиляють коліна і спини, а передовсім серце, і моляться. Там, за цими бідними стінами, є Бог, до якого вони завжди взивали, навіть не наважуючись ніколи і думки допустити, що вони його будуть коли-небудь бачити.

Але вони взивали його на благо всього світу. О! Цього єдиного вони бажали: його бачити, мати його в тому житті, що не знає ні сходу сонця, ні вечора.

Він там, за убогими стінами. Можливо, його маленьке серце чує, - бо все ж це - серце Бога, - удари сердець цих трьох, що вклякли в порох вулиці і виспівують: "Святий, святий, святий Богом роджений Господь, і слава йому на небесах, і мир слугам його! Слава, честь, благословення і хвала!" Цього випрошували вони в нього серцями, що трепетали з любові. І впродовж цілої ночі і наступного ранку вони в безперервній молитві готувалися до зустрічі з Божественною дитиною. Вони не йшли до цього престолу, яким є дівичі коліна з божественною частицею, як ідете ви -з душею, повною людських клопотів.

Вони забули про сон і їжу, вони одягли найкращі шати і це не з людської чванливості, а щоб пошанувати Царя Царів. У королівські палаци вельможі заходять лише в найкращому одязі. І хіба вони не праві, що до цього царя вони одягли найкращий одяг? І яке ще свято могло для них бути більшим за це?

О! В їхніх далеких країнах вони зобов'язані були так одягатись для людей свого стану, щоб урочисто прийняти і пошанувати їх.

Це правильно - скласти до ніг найвищого царя пурпур і перли, шовки і коштовне пір'я - бо вони всі є його творінням - і ці земні речі мають пошанувати свого творця. І вони були щасливі, коли дитятко дозволило їм постелитись на землі живим килимом для його дитячих кроків і воно йшло по них - він, той, хто дав їм зорі, їм, що є порохом і лише порохом.

Вони смиренні, і великодушні, і слухняні голосам возвишеного. Ці голоси наказали піднести новонародженому цареві подарунки. І вони принесли свої дари. Вони не кажуть: "Він багатий і цього не потребує. Він - Бог і не зазнає смерті".

Вони слухаються. Вони першими підтримали Спасителя в його нужді. Яке доречне золото для того, хто завтра стане утікачем! Яка символічна олива для того, хто буде завтра вбитим! Яким приємним є фіміам для того, хто повинен витримувати сморід людської розпусти поряд зі своєю безконечною чистотою!

Смиренні, шляхетні, послушні і повні пошани вони й у ставленні один до одного. Чесноти виховують нові чесноти. Чесноти у ставленні до Бога переходять у чесноти в ставленні до ближнього. Пошана перетворюється в любов до ближнього. Найстаршого попросили говорити від імені всіх, першим одержати поцілунок Спасителя і тримати його руки. Інші знову зможуть побачити його. Він ні. Він старий, і близький день його повернення до Бога. Він побачить його, цього Христа, після його мученицької смерті і послідує за ним в натовпі спасенних на небо. Але на землі він його більше не побачить. І як благословення на довгу дорогу залишиться йому теплота маленької ручки, що довірилась його вже зморшкуватій руці.

Жодної заздрості у інших. Навпаки, зростання поваги до старого мудреця. Він, безперечно, заслужив на це і впродовж довшого часу. Божественна дитина знає це. Хвала його невинному слову, бо він відзначив його, як найдостойнішого. Але, діти мої, з цього видіння випливають ще два повчання.

Поведінка Йосифа, який зумів залишитися на своєму місці - сторожем і захисником чистоти і святості. Але не привласнюючи прав інших. Це Марія зі своїм Ісусом приймають вітання і шану. При цьому Йосиф ликує всередині і не засмучується тим, що грає другорядну роль. Йосиф - праведник. І праведним він є завжди, не лише в цю

годину. Хміль свята не б'є йому в голову. Він залишається смиренним і праведним.

Він щасливий від подарунків. Не з власних міркувань, а тому, що сподівається зробити приємнішим за їх допомогою життя нареченої і дорогої дитини. У Йосифа немає жадоби. Він робітник і буде продовжувати працювати. Аби лиш їм, його подвійній любові, жилося легко і зручно. Ні він, ні мудреці не знають, що ці дари стануть у пригоді під час втечі і житті у вигнанні, де скромні пожитки розвіються, наче хмари, розігнані вітром; стануть у пригоді вони і під час повернення на батьківщину після того, як все буде втрачено: замовників, інструменти, - залишаться голі стіни будинку, які збереже Бог, бо там він поєднався з Дівою і став Тілом.

Йосиф, охоронець Бога і його матері, нареченої Всевишнього, настільки смиренний, що навіть тримає стремена цих васалів Господа. Він є бідним столярем, бо людська неправота украла у нащадка Давида його царські права і добра. Але він все ж царський нащадок і має царські риси. Щодо нього вірні слова: "Він був смиренним, бо він був справді великим".

І ще одне.

Марія є тією, хто бере руку Ісуса і поводить нею. Зараз також. Зараз Ісус може благословляти, але іншого разу його зранена цвяхом, втомлена рука з відчаю опускається від усвідомлення, що благословити недоцільно. Ви руйнуєте мої благословіння. В обуренні опускається рука, коли ви зневажаєте мене. Саме Марія заохочує цю руку, цілуючи її. О! Поцілунок моєї матері! Хто може опиратися цьому поцілункові? І потім вона бере цю руку своїми ніжними пальцями і любовно змушує мене благословити. *Я* не можу відмовити своїй матері. Але вам треба іти до неї і просити її заступництва.

Вона була моєю царицею ще допоки стала вашою, а її любов до вас має таке довготерпіння і розуміння, яких не знає навіть моя любов, і вона заступається за вас без слів, перлами своїх сліз і спогадами про мій хрест, знак якого вона мені зробила в повітрі, і нагадує мені: "Ти - Спаситель, рятуй!"

Гляньте, діти, це -"Євангеліє віри" в сцені з мудрецями. Обміркуйте її і робіть так само для вашого ж добра!"

П'ятниця, 3 березня 1944 р.

Ісус говорить:

"Пиши, пиши це! Кілька днів тому ти сказала, що помреш з невиконаним бажанням побачити Святі місця. Ти бачиш їх, і саме такими, якими вони були, коли я освятив їх своєю присутністю. Сьогодні, через двадцять сторіч осквернення ненавистю чи любов'ю -вони вже не такі, якими були. Тому думай про те, що ти бачиш їх, а той, хто прибуває в Палестину -вже їх не бачить. Отож не жалійся!

Ти жалієшся, що твої описи тобі здаються безбарвними, а колись ти так їх любила. І цьому причина - твоє теперішнє становище. Як ти можеш хотіти, щоб людські твори здались тобі досконалими, коли ти дізнаєшся правду через події, які описую я сам? Це те ж саме, що і з перекладами, навіть якщо вони і є добрими. Вони завжди тратять силу початкових слів. Людські описи місць, подій і почуттів є неначе перекладами, і тому завжди недосконалими, неточними, якщо навіть не в словах і справах, то, принаймні, в описі почуттів. Особливо сьогодні, коли раціоналізм так багато знецінює.

І коли я комусь відкриваюся, щоб він мене побачив і пізнав, тоді будь-який інший опис стає холодним, незадовільним, навіть відштовхуючим.

Сьогодні п'ятниця. Я хочу, щоб ти знову пережила мої страждання. Я хочу сьогодні цього від тебе. Ти повинна це пережити в думках і тілом. Отож досить. Страждай в мирі і з любов'ю!

Я благословляю тебе".

58. ВТЕЧА ДО ЄГИПТУ

Мій дух бачить таку картину:

Ніч. Йосиф спить на своєму ложі в дуже маленькій комірчині. Приємний сон того, хто відпочиває після довгої, старанно і чесно виконаної роботи.

Я бачу його в темноті кімнати, яку пронизує бліде місячне світло. Світло проникає через щілину у ледь причиненому вікні, так ніби Йосифові занадто душно в маленькій кімнаті, або, може, він хотів мати цю місячну смужку, щоб зорієнтуватися в часі і вчасно піднятися. Він лежить на боці і посміхається вві сні, хто знає, що він бачить. Але посмішка змінюється гримасою смутку. Він тяжко зітхає, немовби глибокий сон вразив його, і раптово прокидається.

Йосиф сідає на ліжку, протирає очі і оглядається. Він дивиться у віконечко, через яке проникає місячний промінь. Вже глибока ніч, але він хапає одяг, що лежить в ногах, і, все ще сидячи на ліжку, одягає його поверх білої туніки з короткими рукавами, яку він носить по тілу. Він відкидає покривало, опускається на підлогу і шукає сандалі, одягає їх і шнурує. Потім випростовується і йде до дверей, які ведуть до великого приміщення, де знаходиться мати. Він тихо стукає кінчиками пальців.

Йосиф, очевидно, чує запрошення ввійти, бо обережно відчиняє двері і знову тихо причиняє їх. Ще ідучи до дверей, він засвітив маленьку лампадку, тепер вона тьмяно світить. Він входить. У кімнаті, лише трохи більшій від його, знаходиться низьке ліжко і біля нього - колиска, а в кутку блимає лампадка, що своїм тьмяним світлом нагадує зірочку: вона дозволяє бачити, але не заважає сплячим.

Проте Марія не спить. У своєму білому одязі вона стоїть навколішках біля колиски, молиться і чувас над Ісусом, який спокійно спить; Ісус спить, занурившн кучеряву голівку в подушку, а одна ручка стиснута в кулачок і засунута під підборіддя.

"Ти не спиш? - здивовано питає Йосиф тихим голосом. - Чому? Хіба Ісусові недобре?"

"Ні, ні! З ним все гаразд. Я молюся. Але вже зараз піду спати. Чому ти прийшов, Йосифе?" - Марія говорить, залишаючись на тому самому місці на колінах.

Йосиф, щоб не розбудити дитину, говорить зовсім тихо, але дуже схвильовано. "Ми повинні негайно звідси вирушати! В цю ж хвилину! Підготуй скриню, мішок і поклади туди все, що зможеш. Все інше я підготую і заберу, скільки зможу...На світанку ми втечемо. Я б і раніше вирушив у дорогу, але я мушу переговорити ще з господинею..."

"Але чому?"

"Це я поясню тобі пізніше. Це через Ісуса. Ангел сказав мені: "Візьми Дитятко і Матір і тікай у Єгипет!" Ми не можемо марнувати часу. Я хочу підготувати все, що зможу!"

Зайве зараз говорити Марії, що вона не повинна марнувати часу. Заледве вона почула про слова ангела, про Ісуса і про втечу, як зрозуміла, що її дитина в небезпеці. Вона піднялася, біліша від воску, і в страсі приклала руку до серця. Тут же вона почала вправно і

жваво складати одяг у скриню і в широкий мішок, який вона розстелила на своєму, ще не торканому, ліжку. Звичайно, вона злякалася, але голови не втратила. Вона робить все швидко і вправно. Завжди, коли вона проходить повз колиску, вона кидає погляд на Ісуса, що безтурботно спить.

"Тобі потрібна допомога?" - питає час від часу Йосиф, просуваючи голову в напіввідчинені двері.

"Ні, дякую", - відповідає кожного разу Марія. Наповнивши мішок, вона кличе Йосифа, щоб зав'язати його і підняти з ліжка. Йосиф приходить, але допомоги не потребує, робить все сам; він бере об'ємистий мішок і несе його в свою кімнату.

"Чи брати мені шерстяні покривала?" - питає Марія.

"Візьми, скільки зможеш, на всяк випадок! Вони нам пригодяться, бо ми повинні, Маріє, подолати далекий шлях!" Йосиф дуже пригнічений, кажучи це, і Марія може собі уявити, що у нього на серці. Вона згортає разом своє і Йосифа покривала, а він зв'язує їх шнуром. "Матраци і циновки залишимо! - каже він, зв'язуючи покривала. - Навіть якщо я візьму і трьох ослів, все одно не зможу їх так обтяжувати. Перед нами довга і складна дорога, частина її проходить через гори, частина - через пустелю. Подарунки мудреців я візьму з собою, бо вони нам можуть дуже пригодитися. Все, що я маю, я віддам, аби купити двох ослів. Ми не зможемо їх відіслати назад, отож мусимо їх купити. Я піду, не чекаючи світанку. Я знаю, де їх можна знайти. Закінчуй те, що ще треба зробити!" І він виходить.

Марія складає ще деякі речі, потім, поглянувши на Ісуса, виходить і повертається з дитячим одягом, що ще здається мокрим, можливо, напередодні був випраним. Вона складає його, обгортає хусткою і кладе до інших речей. Це все. Марія оглядається і бачить Ісусову іграшку - вирізану з дерева овечку. З зітханням вона бере її і цілує. Дерево має сліди Ісусових зубчиків, а вуха в овечки зовсім відгризені. Марія пестить цей предмет із звичайного дерева, що для неї дуже цінний, бо він свідчить про любов Йосифа до Ісуса і розповідає про її дитину. І його вона кладе до інших речей на зачинену скриню.

Тепер уже справді все. Ще залишився Ісус у своїй колисці. Марія вирішує, що настав час збирати дитину. Вона

підходить до колиски і колише її трохи, щоб розбудити малого. Але він тільки легенько замурмотів і перевернувся на другий бік, щоб спати далі. Марія ніжно гладить йому кучері. Ісус відкриває свій ротик і позіхає. Вона схиляється над ним і цілує його в щоку. Тепер Ісус прокидається. Він розплющує очі, бачить свою маму, посміхається і простягає ручки до її грудей.

"Так, моє кохання. Так, молоко... Раніше, ніж звичайно... Але ти завжди готовий споживати від своєї матері, моє святе ягнятко".

Ісус сміється і пустує, відкидаючи покривало. Він радісно махає ручками. Це дуже мило спостерігати у маленьких дітей. Він впирається ніжками в мамин живіт, вигинається дугою і кладе свою голівку їй на груди. Потім він відкидається назад і сміється, беручись ручками за стрічку, що стягує плаття Марії біля шиї, намагаючись її розв'язати. В своїй лляній сорочечці він, рожевий, як квітка, виглядає пречудово.

Марія, наче захищаючи його, нахиляється над колискою і сміється і плаче одночасно, а дитина тим часом лепече нерозбірливо слова, серед яких чітко і ясно знову і знову повторюється слово "Мама". Він дивиться на неї, здивований її сльозами, торкається ручками блискучих слідів від сльозинок і пестить їх, потім він знову прихиляється до материних грудей і пригортається до неї, гладячи її своїми ручками.

Марія цілує його в волоссячко і бере на руки, сідає і одягає його. Ось уже і шерстяне платтячко одягнене, і сандалики на ногах. Вона дає йому груди й Ісус жадібно смокче материнське молоко, а оскільки йому здається, що праворуч його все менше, то він шукає його зліва. При цьому він сміється і знизу дивиться на матір. Потім він засинає у неї біля грудей, рожева кругленька щічка тісно притиснулась до материної білої округлої груді.

Марія обережно піднімається і кладе його на покривало свого ліжка. Вона накриває його своїм плащем, повертається до колиски і складає маленьке покривальце. Потім роздумує, чи доцільно взяти ще й маленький матрацик. Він такий малий! Його можна взяти. Разом з подушечкою вона кладе його біля речей, які вже лежать на скрині. І тут вона заплакала над порожньою колисочкою, бідна мати, переслідувана зі своєю дитиною.

Входить Йосиф. "Ти готова? Ісус готовий? Ти взяла його покривальце і ліжечко? Колиску ми можемо не брати, але він повинен

мати принаймні свій матрацик, бідне дитя: його розшукують, щоб вбити!"

"Йосифе!" - вигукує Марія, хапаючи чоловіка за руки.

"Так, Маріє, вони хочуть його вбити! Ірод хоче його вбити!.. Бо він боїться його... Через своє земне багатство він боїться цієї невинної дитини, брудна тварина! Що він зробить, коли дізнається, що Ісус втік - цього я не знаю. Але скоро ми вже будемо далеко звідси. Я не думаю, що він буде мститися і переслідувати його до Галилеї. Йому буде важко довідатись, що ми з Галилеї, та ще й з Назарету, і хто ми такі. Це сталося б хіба тому, що диявол допомагає йому в подяку за його вірну службу. Але, що б не сталося, Господь нам допоможе. Не плач, Маріє! Бачити тебе в сльозах для мене набагато болісніше, ніж бути змушеним іти у вигнання".

"Вибач мені, Йосифе! Не за себе я плачу, не через мізерні пожитки, які втрачаю. Я плачу через тебе... Ти так багато мусиш жертвувати! А тепер ти втратиш як дім, так і замовників. Скільки ж я тобі коштуватиму, Йосифе!"

"Скільки? Ні, Маріє, це мені нічого не коштує. Це втішає мене. Не думай про завтра! Ми маємо скарби мудреців. Вони допоможуть нам на початку. Я буду шукати роботу. А чесний і вправний робітник потрібен скрізь. Ти це бачила тут. Мені не вистачало часу, щоб переробити всю роботу, яку я мав".

"Я знаю це. Але що зменшить тобі біль розлуки з домівкою?"

"А ти, хто втішить тебе у смутку за домом, який ти так любила?"

"Ісус! В ньому я маю все, що я мала там".

"І я маю в Ісусі свою батьківщину, якої я прагнув ще кілька місяців тому. Я маю свого Бога. Ти бачиш, що я нічого не втрачаю з того, що є наймилішим для мене, а якщо ми врятуємо Ісуса, тоді у нас залишиться все. Навіть якщо ми більше не побачимо цього неба, цих луків і самої Галилеї, ми все одно будемо мати все, тому що будемо мати його. Ходи, Маріє, починає світати! Вже час прощатися з господинею і вантажити наші речі. Все буде добре".

Марія обережно бере дитину, загортає її в шаль і притискає до серця. Вона ще раз дивиться на стіни, в яких на кілька місяців знайшла притулок, і гладить їх рукою. Щасливий дім, що його полюбила і поблагословила Марія!

Вона виходить, проходячи через кімнату Йосифа, і потрапляє у велике приміщення. Господиня у сльозах цілує її, потім піднімає шаль і цілує в чоло дитину, яка мирно спить. Потім вони по зовнішніх сходах сходять додолу.

На горизонті з'явились перші ознаки світання. В скупому світлі ледве можна розгледіти силуети трьох в'ючних тварин. Найсильніша *уже* нав'ючена домашнім скарбом. Двоє інших мають сідла. Йосиф намагається добре закріпити скриню і клунки на в'ючному сідлі одного з них. Я бачу у верхньому клунку його столярний інструмент. Ще трохи прощань і сліз. Марія сідає на свого осла, господиня в цей час тримає на руках Ісуса і ще раз цілує його. Потім вона передає його Марії. Йосиф теж сідає на осла, якого він зв'язав з ослом, що везе поклажу, звільнивши себе таким чином для того, щоб вести за вуздечку ослика Марії.

Вони рушають. Вифлеєм ще спить, йому сниться казкове прибуття мудреців. Він не здогадується про те, що на нього чекає.

Так закінчується видіння.

59. "БІЛЬ БУВ НАШИМ ВІРНИМ ДРУГОМ І МАВ НАЙРІЗНОМАНІТНІШІ ОБЛИЧЧЯ Й ІМЕНА"

Ісус говорить:

"Ця серія видінь теж закінчується так. У доброму порозумінні з євангельськими вчителями показали ми сцени, що передували моєму приходові, супроводили його і слідували за ним. Та це не за вашим бажанням, хоч воно й відоме, а тому, що на протязі століть через людські доповнення ці події були спотворені. Ці спотворення відбулись через благі наміри вивищити шану Богові і тому є вибачливими, але вони все ж перетворювали дійсність у недійсне, таке прекрасне в буденності днів. Моя і Марії людяність зовсім не применшуються цим поверненням до дійсності, так само, як і моя божественність, гідність Отця і любов найсвятішої Трійці. Навпаки, ще більш чітко видно заслуги моєї матері і мою повну смиренність, а також всемогутні блага Вічного Господа.

Ми показали тобі ці сцени, шоб ти й інші зрозуміли весь надприродний зміст, який прихований в них і який повинен бути нормою.

Десять заповідей Божих є законом, моє Євангеліє є вченням віри, що ясніше освітлює цей закон і робить його радіснішим для наслідування. Цього закону і цього вчення достатньо, щоб зробити з людини святого.

Але ви так обтяжені своєю людською натурою, вона так сильно притлумлює ваш дух, що ви не можете слідувати цими стежками, ви зупиняєтесь, втративши хоробрість. Ви кажете самі собі або іншим, що хочуть вести вас вперед, наводячи приклади з Євангелія: "Але Ісус, Марія і Йосиф (а з ним і всі святі) були не такі, як ми. Вони були сильні і тут же отримували заспокоєння в своїх незначних стражданнях; вони не знали пристрастей і не були такими приземленими, як ми".

Малі страждання? Вони не знали пристрастей?

Біль був нашим вірним другом і мав найрізноманітніші обличчя й імена. Пристрасті... Не вживайте неправильно слово і не називайте пороки, що зводять вас на манівці, пристрастями, називайте їх правильно -"пороками", точніше, "головними гріхами"!

Неправда, що ми їх не знали. Ми мали очі і вуха, щоб їх бачити і чути, а сатана просто оточив нас гріхами, він показував нам їх у всьому їхньому блиску і випробовував нас нашіптуванням. Але, оскільки наша воля прагнула лише одного - подобатися Богові, то цими діями і нашіптуваннями сатана досягнув лише одного - протилежного тому, чого він хотів. І чим більше він нас переслідував, тим більше ми намагались втекти до світла Бога від гидоти брудних сутінків, які він розгортав перед нашими тілесними чи духовними очима.

Але пристрасті у філософському розумінні цього слова не були нам відомі. Ми любили батьківщину, а в батьківщині - наше маленьке місто Назарет, більше за будь-яке інше місто Палестини. Ми почували прихильність до нашого дому, до наших друзів і родичів. І чому б ми їх не мали почувати? Але ми не стали їх рабами, бо ніщо не могло панувати над нами - один Бог.

Моя мати вигукнула з радості, коли більш як через чотири роки повернулась до Назарету і ступила на поріг свого будиночка. Вона цілувала стіни, в яких через своє "так" прийняла в себе божественне

зерно. Йосиф радісно вітав своїх родичів і племінників, число яких за роки збільшилось, і все ж міг переконатись, що його співгромадяни пам'ятають його і, знаючи його здібності, знову доручають йому роботу. Я був дуже чулим щодо почуття дружби і тому зраду Юди сприйняв як духовне розп'яття. І що з цього? Ні моя мати, ні Йосиф не протиставили своєї любові до Бога і родичів Божій волі.

Я не пощадив ні євреїв, ні юдеїв, бо я зазнав їхньої злоби і невдоволення. Я знав, що грошей було б достатньо, щоб прив'язати їх до себе; не до мене, Спасителя, а до мене -багатої людини. Я, що помножив хліб, міг би помножити також і гроші, якби захотів. Але я не прийшов, щоб задовільняти людські бажання. Нічиїх! І щонайменше моїх покликаних. Я проповідував жертву, бідність, чисте життя і смиренну поведінку. Яким би вчителем я був і яким праведником, якщо б я, аби втримати когось, давав йому гроші на його духовні і тілесні потреби?

Великим у моєму царстві є той, хто робить себе "малим". Хто ж хоче бути великим в очах світу, той не може панувати в моєму царстві. Він є підстилкою для ліжка демонів. Бо велич світу протистоїть Божому закону. Великі стають у моєму царстві малими.

Світ називає "великими" тих, хто майже завжди завойовує високі пости недозволеними засобами, бо, щоб досягти цього, вони роблять з ближнього підніжок, на який стають, щоб потім гнобити його. Світ називає "великими" тих, хто може вбити заради влади. Вони вбивають духовно або фізично. Вони досягають становища і маєтків, збагачуються, поглинаючи при цьому приватні і спільні надбання інших. Світ часто називає "великими" злочинців. Ні! Злочинність -це не велич. Велич полягає в доброті, в чесності, в любові, в праведності. Гляньте на ваших "великих": вони пропонують вам отруйні плоди, які виростили в своїх злочинних сатанинських духовних садах!

Я хочу ще дещо сказати щодо останнього видіння і не говорити далі про інші речі, бо це марно, оскільки світ не хоче чути правди, що торкається його. Це видіння висвітлює речення, яке ми в Євангелії від Матея знаходимо двічі: "Устань, візьми дитятко і його матір і втікай до Єгипту!" (Мт 2,13) і "Встань, візьми дитятко та його матір і повернись в Ізраїльську землю..." (Мт 2, 20). А ти бачила, що Марія була сама в своїй кімнаті зі своєю дитинкою. Ті,

що самі є брудом, відкидають дівицтво Марії після народження і непорочність Йосифа, вони не можуть собі уявити, що людські створіння, як ці двоє, можуть бути крилами і світлом. Це нещасні, у яких душа настільки зіпсована, а тіло настільки заволоділо духом, що вони не можуть уявити собі, що чоловік може так поважати жінку і бачити в ній тільки душу, а не тіло, і що він сам возвишується, щоб жити в надприродній атмосфері, де панує не тілесне, а божественне.

Так ось, цим оббріхувачам прекрасного, цим хробакам, що не здатні стати метеликами, цим гадам, що не можуть піднятись з багна похоті, що не мають поняття про красу лілії, я скажу, що Марія була і залишилася дівою, і що з Йосифом була заручена лише її душа, бо її дух був єдино і назавжди поєднаний з Духом Божим. І лише через це вона отримала єдиного, кого носила в лоні, - мене, Ісуса Христа, єдинородного від Бога і Марії.

Це не перебільшення, що виникло пізніше з любовної пошани до блаженної, якою була моя мати.

Матей не народився століттями пізніше. Він був сучасником Марії і не був ладний повірити будь-якій казочці. Він був митником, як би ви це назвали сьогодні, митарем -як ви говорили тоді. Він умів бачити, чути, осмислювати і розрізняти правд у і брехню. Матей знав про все це не з переказів.

Він чув про все з уст Марії, розпитувати яку його змушувала любов до Вчителя і до правди. Я не думаю, ніби ви могли б повірити в те, що Марія могла сказати неправду. Мої власні родичі могли б це заперечити, якби вона мала інших дітей, - Яків, Юда, Симон і Йосиф були ровесниками Матея. Йому було б легко порівняти твердження, якщо б були розходження в думках. Матей ніде не говорить: "Уставай, візьми твою жінку". Він каже: "Візьми його матір!" Раніше він сказав: "Марія... була заручена з Йосифом..." (Мт 1,18) і "Йосиф, чоловік Марії" (Мт 1,16).

Ви не можете заперечити мені тим, ніби спосіб висловлення у євреїв був таким, щоб оминати слово "жінка", ніби це якийсь сором. Ні, оббріхувачі чистоти! Вже в перших рядках книги читаємо: "... чоловік ... пристає до своєї жінки" (Бут 2,24). Вона називається супутницею до моменту тілесного поєднання в подружжі, а після цього вона багато разів і в багатьох розділах названа "жінкою". Те ж саме жінка Авраама: "Щодо Сараї, твоєї жінки" (Бут 17, 15). "Бери твою жінку та обох дочок", - сказано Лотові (Бут 19,15), в

першій книзі Самуїла є: "У Елкани було дві жінки" (1 Сам 1,1-2), і далі -"Елкана спізнав Анну, свою жінку" (1 Сам 1,19), а в іншому місці книга Самуїла (2 Сам 11,27) каже: "Витсавія, жінка Урії, хетта, стала жінкою Давида і народила йому сина". А як про це говориться в книзі Товита, з якої церква співає вам на вашому весіллі, щоб порадити вам, як зберегти святість подружжя? "... і не лишилося нічого в мене, крім моєї жінки Анни та сина Товії" (Тов 1,11), і далі: "... мені повернуто мою жінку Анну й сина Товію" (Тов 1,23).

В Євангеліях, в часи, коли жив Христос, і, отже, в тогочасній мові це слово вживали і воно не було забороненим. Воно вживається, зокрема, у того ж Матея в 22 розділі: "... і перший, одружившись, умер... і зоставив свою жінку братові своєму" (Мт 22,25), і в Марка, в розділі 10: "Хто відпускає свою жінку..." (Мр 10,11); Лука чотири рази раз за разом називає Єлизавету жінкою Захарії (Лк 1,5; 1,13; 1,8; 1,24), а у 8 розділі він говорить: "Йоанна, жінка Хуз" (Лк 8,3). Як бачите, це слово не відкидається зі зневагою тими, хто мандрує дорогами Господа, і воно не було якимось нечистим словом, яке не можна було вимовити і, тим більше, записати там, де говориться про Бога і його чудні діла. А коли ангел говорить: "Дитя і його матір", то цим самим він говорить: "Вона була його справжньою матір'ю"-, цроте не була "жінкою" Йосифа. Вона завжди залишається "Зарученою з Йосифом Дівою".

Це вже останнє повчання щодо цього видіння. Воно наче вінець слави навколо голів Марії і Йосифа: непорочної Діви і праведного неторканого чоловіка. Дві лілії, біля яких я виріс, вдихаючи лише приємний запах чистоти.

З тобою, мій маленький Иоане (звертання Ісуса до ясновидиці), можу я говорити про біль Марії під час подвійної розлуки з домом і батьківщиною. Але недоцільно говорити про це. Ти розумієш, що це означає, і гинеш від цього. Дай мені твій біль! Я не хочу нічого іншого. Це найкраще з усього того, що ти мені можеш дати. Зараз п'ятниця, Маріє. Подумай про мої і Маріїні страждання на Голгофі, щоб могти нести свій хрест! Мир і наша любов залишаються з тобою".

60. СВЯТЕ СІМЕЙСТВО В ЄГИПТІ

Милий образ святого сімейства. Це Єгипет - в цьому немає сумніву, бо я бачу пустелю і піраміди.

Бачу будиночок, що складається з наземного поверху. Бідний будинок дуже бідних людей. Його стіни ледве затерті і побілені слабим шаром вапна. Будинок має двоє розміщених одні біля одних дверей, що ведуть у дві кімнатки, до яких я до цього не зазирала. Будиночок стоїть на піщаному грунті, огородженому парканом зі стебел тростини. Лише слабий захист від злодіїв - він може захистити хіба що від собак або блукаючих навколо кішок. Але хто б там крав, де очевидячки немає і сліду багатства?

Щоб огорожа здавалась трохи соліднішою і менш жалюгідною, по ній пустили звичайний польовий в'юнок. Тільки на одній стороні ростуть квітуючий жасминовий кущ і кущ звичайних троянд. Маленький клаптик землі всередині тростинової огорожі старанно оброблений. Незважаючи на суху і бідну на рослинність місцевість, розбито маленький садок. Я бачу скромну зелень кількох грядок під деревом з високим стовбуром, назви якого я не знаю; воно дає пересиченому світлом садочкові і будинкові трохи тіні. До стовбура дерева прив'язана чорно-біла коза, що відриває і пережовує листя з гілок на землі.

В тіні дерева на розстеленому на землі матраці сидить дитятко Ісус. На вигляд йому два - два з половиною роки. Дитина грається кількома вирізаними фігурками, що зображають овечок чи коників, і кількома світлими стружками з-під рубанка, що подібні до його золотих кучериків. Неслухняними ручками хлопчик намагається покласти стружки на шию своїх тваринок.

Ісусик бадьорий і посміхається. Чудовий образ! Голівка вся в дуже густих золотих кучерях. Шкіра світла і ніжно рум'яна, темно-сині очі жваві, іскристі. По кольору очей я впізнаю мого Ісуса - два темних надзвичайної краси сапфіри. Він носить довгу білу сорочечку, що лежить на ньому, як туніка. Рукави дістають до ліктів. Він босий. Сандалики лежать на матраці і теж служать дитині іграшкою: він складає тварини на підошву і тягне за шнурівки сандалика - начеб це був маленький возик. Це дуже прості сандалики: підошва і два шнурки, з яких один закріплений на носку, а другий -

на п'яті. Той, що на носку, в певному місці роздвоюється і одна частина проходить через петлю ременя на п'яті, щоб потім її зв'язали з другою частиною і на стопі вони б утворили таким чином кільце.

Неподалік, також в тіні дерева, сидить Божа Матір. Вона тче на простому ткацькому верстаті і наглядає за дитиною. Я бачу, як гарні білі руки рухають туди - сюди ткацький човник, взута в сандалію нога тисне на педаль. Марія носить туніку кольору мальв. Її голова не покрита, і тому я можу бачити, що її світле волосся зачесане на простий проділ, сплетене в дві коси і на потилиці зібране в красивий вузол. Рукави її сукні довгі, вузькі. У неї немає інших прикрас, крім її краси і милого виразу обличчя. Колір і форма обличчя, волосся, очей такі, як я їх бачу завжди. Тут вона здається дуже юною, щонайбільше віком двадцяти років.

Раптом вона підводиться, схиляється над дитиною, одягає сандалики і старанно шнурує їх. Потім пестить хлопчика і цілує в голівку та очі. Ісусик щось лепече, вона відповідає, але слів я не розумію. Потім вона повертається до свого верстата, покриває прядивЬ хусткою, бере лавочку, на якій сиділа, і заносить в дім. Хлоп'ятко слідкує за нею, не боячись, що вона лишає його самого.

Видно, що роботу закінчено. Наступає вечір. Сонце опускається за голий краєвид. За далекою пірамідою розтягується смуга небесної пожежі.

Марія з'являється знову, бере Ісуса за руку і піднімає його з солом'яного матрацика. Дитина слухається без опору, а мати складає матрацик та іграшки та заносить їх в дім. Дитя тупцяє на своїх, неначе точених, ніжках до малої кози і обвиває ручками її шию. Коза мекає і мордочкою гладить плече Ісуса.

Марія знову повертається. Зараз у неї на голові довга накидка, а в руці - глек. Вона бере Ісуса за ручку і обидвоє, обійшовши будиночок, виходять з боку фасаду.

Я милуюся чудовою картиною. Божа Матір пристосовує свій крок до кроку дитини і вони йдуть поряд. Я бачу рожеві п'яти, що піднімаються з особливою грацією, притаманною дітям, і знову опускаються в пісок стежки. Мені впадає в очі, що туніка дістає йому не до п'ят, а до середини гомілки. Вона чиста, проста, а на поясі стягнута простим білим шнурком.

Я бачу, що перед будинком огорожа має просту садову хвіртку, яку Марія відкриває, щоб вийти на шлях. Нужденна дорога на околиці міста чи якогось села. Я не бачу нікого. Марія дивиться в напрямку селища, ніби на когось чекає; потім вона іде до джерела чи до криниці, що знаходиться метрів за десять і оточене тінистими пальмами. Земля де-не-де вкрита травою.

Я бачу, що по шляху йде чоловік. Він не дуже високий, але міцний. Я впізнаю в ньому Йосифа. Він посміхається і виглядає молодшим, ніж в моїх видіннях раю. Йому на вигляд щонайбільше сорок років. Волосся і борода густі і чорні, шкіра ледь засмагла, очі темні. Йосиф має чесне відкрите обличчя і погляд, що викликає довір'я. Він прискорює свої кроки, побачивши Ісуса і Марію. На лівому плечі несе пилку і рубанок, а в руці тримає інші інструменти свого ремесла, що схожі на сьогоднішні. Схоже на те, що повертається з роботи, яку він виконував у чиємусь домі.

Його одяг має колір волоського і ліщинового горіха, він не дуже довгий закінчується, доволі високо над кісточками, а рукави сягають ліктів. На бедрах у нього шкіряний пояс, як мені здається, - справжній одяг робітника.На ногах -сандалі, зав'язані на кісточках.

Марія посміхається, дитина щось радісно вигукує і простягає вільну ручку. Коли вони зустрілись, Йосиф схиляється над дитиною і дає, судячи по формі і кольору, яблуко. Потім він простягаємо Ісуса руки і дитина, залишивши матір, кидається в обійми Йосифа, схиляє голівку на його шию і цілує його. Йосиф теж цілує дитину. Сцена сповнена ніжної краси. Я забула сказати, що Марія взяла інструмент чоловіка, щоб звільнити його для обіймів дитини.

Йосиф підводиться. Тепер він бере лівою рукою свій інструмент, а правою міцно тримає Ісуса біля своїх сильних грудей. Він наближається до будинку, а Марія йде до джерела, щоб наповнити свій глек водою. Зайшовши на подвір'я, Йосиф вносить дитину в дім, потім доїть козу. А Ісус уважно за всім спостерігає, навіть за тим, як ведуть козу до маленької стаєнки збоку будиночка.

Вечоріє. Я бачу, як полум'я заходу переходить у фіолетовий колір, повітря аж тремтить від спеки, а піраміда стає темнішою.

Йосиф іде в будинок, в кімнату, що є одночасно майстернею, кухнею і їдальнею. Здається, друга кімната служить спальнею. Але її я не бачу. А тут низька кухонька, там - столярний верстат,

малий стіл, стільчик, підставка з посудом і дві оливні лампи. В кутку стоїть ткацький верстат.

Тут панує порядок і чистота. Убоге, але надзвичайно чисте помешкання.

Під час всіх видінь, що стосувалися людського життя Ісуса, я зауважувала, що Ісус, Марія, Йосиф та Йоан завжди мали акуратний чистий одяг і доглянуте волосся.

Марія повертається зі своїм глеком і зачиняє двері. Приміщення освітлюється лампою, яку Йосиф запалив і поставив на лавку. Він почав щось майструвати з малих шматків дерева, а Марія - готувати вечерю.

Впершись ручками^ в лавку і піднявши вгору голівку. Ісус спостерігає, що робить Йосиф. Потім, після молитви, вони сідають за стіл. Звичайно, вони ще не роблять знаку хреста, але вони моляться. Йосиф молиться вголос, а Марія відповідає. *Я* не розумію нічого. Це, мабуть, псалом. Але мова мені зовсім незнайома.

Відтак вони сідають за стіл, на якому зараз стоїть лампа. Марія тримає Ісуса на колінах і дає йому пити козяче молоко, в яке вона вкидає шматки хліба, відламуючи їх від круглих коржів. Шкірка у хліба темна і м'якуш також. Його, очевидно, випечено з житньої або ячмінної муки, в ньому багато висівок і він сірий. Потім Марія садить Ісуса поруч з собою на стільчик і приносить на стіл варені овочі; мені здається, що вони приготовлені так, як і ми зараз це робимо. Після того, як Йосиф набрав собі, Марія також їсть. Ісус тихенько хрумкає своїм яблуком, посміхаючись при цьому і показуючи свої біленькі зубки. Вечеря закінчується оливками чи фініками - я не певна цього, бо для олив плоди засвітлі, а для фініків - затверді, вина немає. Вечеря бідних людей. Але це видовище випромінює великий спокій, навіть вигляд найрозкішнішої королівської палати не міг би мене так вразити. Яка гармонія!

Цього вечора Ісус не промовляє. Він не пояснює мені видіння.

Він дав мені повчання через побачене і цього достатньо. Хай буде він завжди благословенний!

61. У ЦЬОМУ ДОМІ ПАНУЄ ПОРЯДОК

Ісус говорить:

"Усе те, що ти бачиш, повчає. Смиренність, покора і злагода - приклад для всіх християнських родин і всіх сімей в такий болісний час.

Ти бачила нужденний будинок, і, що найболісніше, нужденний дім в чужій країні.

Багато з вас вважає себе істинними віруючими, але молиться і приймає Причастя у своїх власних інтересах, а не для потреб душі і на славу Божу. Рідко трапляється, що хтось у своїх молитвах не егоїстичний. Багато просять покращити їх матеріальне становище, звільнити від незручностей, вони хочуть бути заможними і щасливими.

Йосиф і Марія мали мене, істинного Бога, як свого сина, і все ж вони не мали навіть звичайного щастя бідняків: бути бідними в своїй країні, на батьківщині, де їх знають, де вони мають принаймні власний дім, де вони легше б могли знайти роботу і піклуватися про диття. Вони якраз тому і є втікачами, що мають мене. Інший клімат, інша країна, така сумна в порівнянні з любими полями Галилеї; інша мова, інші звичаї, народ, який є для них чужим і який виявляє звичну недовіру до втікачів і чужоземців.

Без корисних і дорогих серцю меблів їхнього власного дому, без багатьох потрібних малих речей, які вони мали там і яких тепер позбавлені, без всього того, що здавалось їм колись не таким вже й необхідним, в той час як тут, серед нужди, було б корисним, навіть розкішшю, що робить такими привабливими житла багатих людей. А до цього ще й туга за домом і батьківщиною з залишеними там милими серцю речами і садочком з виноградом, фіговими деревами та іншими корисними рослинами, якими, очевидно, ніхто не піклується. А тут потрібно піклуватись про щоденний харч, про одяг, про паливо, день у день в турботі про мене, Божу Дитину, яку вони не могли годувати так само, як себе. І зі стількома болями в серці: тугою за батьківщиною, невпевненістю в майбутньому, недовір'ям людей, що особливо спочатку дуже негативно поставились до двох незнайомих, що шукали роботу.

І, незважаючи на все, - ти бачила! В цьому домі панують любʼязність, посмішка і злагода. Разом намагаються прикра-

сити домівку, навіть жалюгідний садочок - в прагненні зробити його подібним до того, який вони залишили. Єдина думка панує тут: мені, святому, бо я прийшов від Бога, зробити країну менш чужою. Це - любов віруючих і батьків, що проявляється в тисячі турбот, починаючи з кози, яку змогли придбати завдяки довгим годинам праці; малих іграшок, що вирізали з решток дерева, - і до фруктів, що призначались лише для мене.

Мій любий земний годувальнику, як буде тебе любити Бог, Бог - Отець небесний і Бог - Син, що був на землі Спасителем!

У цьому домі не було нервових спалахів, жодної нещшязні, жодних докорів супроти Бога, що не дав їм земних дібр. Йосиф не дорікав Марії, що вона є причиною поневірянь, а Марія не закидала Йосифові, що він не може забезпечити їм приємніше життя. Вони любили одне одного по-святому -цим сказано все. І тому їхньою *турботою* було не власне благополуччя, а - інших. Справжня любов не знає егоїзму. І справжня любов завжди невинна, навіть якщо вона і не така досконала в своїй невинності, як у цих двох дівственних душ. Любов, пов'язана з невинністю, несе з собою цілий ряд інших чеснот, і тому вона зробила з обох, що любили одне одного невинною любов'ю, досконалу пару батьків.

Любов моєї матері і Йосифа була досконалою. Тому вона була поживою для любові чесноти, особливо для любові до Бога, хвалу якому возносили в кожну мить, хоч його свята воля принесла клопоти для їхнього тіла і душі. Йому возносили хвалу, бо над тілом і серцем панував дух; вони з вдячністю славили Бога, що вибрав їх опікунами свого вічного Сина.

У цьому домі молились. Сьогодні в сім'ях моляться дуже мало. Починається день і настає ніч, ви починаєте роботу і сідаєте за стіл, не думаючи про Господа, що дозволив вам переживати новий день, перебувати нову ніч, що благословив вас силою і зробив вас спроможними забезпечити себе їжею, вогнем, одягом, дахом над головою і всім, що потрібно для вашого людського буття. Завжди добрим є те, що йде від доброго Бога, навіть якщо воно вбоге.

Любов дає вам силу і снагу - любов, що у вічному Творці бачить Отця, який вас любить.

У цьому домі панує скромність, невибагливість. Про них не забули б і тоді, коли б грошей було у достатку. Тут харчуються, щоб жити, а не щоб служити шлункові ненаситною прожерливістю, чи забаганкам гурманів, що до "не можу" переповнюють свій

шлунок і витрачають гроші на вишукані страви, не думаючи про тих, хто терпить нужду і голод, і не думаючи про те, що через їхні надмірності багато інших змушені терпіти гіркоту голоду.

У цьому домі люблять роботу. Її любили б, навіть якби грошей тут було надміру, бо в роботі людина слухається Божого наказу і звільняться від гріхів, що наче настирний плющ обвиває і душить нероб. їжа добра і відпочинок приємний - вони радують серце, коли хтось добре попрацював і виділив собі час для спочинку між однією працею й іншою. В домі і в душі того, хто любить роботу, гріх в своїй багатоликості не може пустити коріння; і оскільки цього не стається, то розквітає взаємна симпатія і повага, в чистій атмосфері ростуть ніжні паростки, з яких пізніше постають святі сім'ї.

У цьому домі панує смиренність. Це наука для вас, високомірні люди! Як людина, Марія мала тисячу і більше причин возносити себе і дозволяти своєму чоловікові поклонятись собі. Дуже багато жінок, які трохи більш освічені, або з більш достойних сімей, або мають більше майна, ніж їх чоловіки, роблять це.

Марія - наречена і Мати Божа, але вона служить чоловікові, якому вона підпорядкована в любові, і не дозволяє, щоб він служив їй. Йосиф є господарем дому. Він визнаний Богом достойним бути главою сім'ї, якій від Бога дано захищати Слово, що стало людиною, і наречену Святого Духа. Та все ж він намагається допомогти Марії в роботі і заощадити її сили.

Найважчу роботу в домі він бере на себе, щоб Марія не втомлювалась. В усьому він намагається підтримати її і підбадьорити і облаштовує дім для неї так, щоб він приносив радість їй маленьким квітником.

У цьому домі високо цінується порядок: надприродний, моральний і матеріальний порядок. Бог є найвищим Господом. Йому належить поклоніння і любов - це надприродний порядок. Йосиф є главою сім'ї. Йому належить пошана і послух - це моральний порядок. Дім, одяг і знаряддя хатнього вжитку є подарунком Бога. В усіх речах видно Боже провидіння - того Бога, що дав вівцям їх хутро, птахам -пера; тваринам - сіно, а птахам - зерно і гілки дерев, польову красу. Дім, одяг, інструмент - все було з вдячністю прийняте з хвалою Божій руці, що дала їм це. Вони користувались ними як Божими дарами, з повагою і любов'ю. Не розглядали їх зі зневагою через

їхню злиденність, а використовували розумно. Це матеріальний порядок.

Ти не зрозуміла назаретського діалекту. Не зрозуміла і слова молитви. Але те, що ти бачила - це велике повчання. Картина життя святого сімейства повчальна для всіх, бо всі грішать супроти Бога в тих речах, в яких ніколи не грішили святі обручники, що були мені матір'ю і батьком.

І ти втішайся спогадами про малого Ісуса, посміхайся, згадуючи дитячі кроки! Скоро ти побачиш, як він хитається під вагою хреста, і це буде видінням сліз.

62. ПЕРШИЙ ІСУСІВ УРОК ПРАЦІ

Я бачу Ісуса. Його поява така ж приємна, як поява сонячного променя в дощовий день. Це біляве дитя віком приблизно п'яти років, красиве в своєму простому небесно-голубому платтячку, що дістає йому десь до середини гомілки. Він грається в садочку землею. Він робить горбик і садить туди гілочки, які групує в маленькі ліси, камінчиками вимощує вулиці, а потім вирішує зробити маленьке озеро біля підніжжя одного горбочка, - для цього він бере старенький горщик, закопує його в землю майже по вінця і наповнює його водою з глечика, але від цієї роботи його платтячко, а особливо рукави, стають мокрими, а вода витікає з горщика через дірки і озеро зникає.

На порозі з'являється Йосиф, тихенько підходить ближче, і, посміхаючись, спостерігає за роботою дитини. Це, справді, вистава, що змушує радісно посміхатися. Щоб не дати Ісусові ще більше змокнути, Йосип г^кає його. Ісус, усміхаючись, повертається і, побачивши Йосифа, біжить до нього з розпростертими ручками. Йосиф краєчком свого короткого робочого одягу витирає мокрі Ісусові руки і цілує їх. Між обома зав'язується мила розмова. Ісус пояснює свою роботу, і свою гру, і труднощі, з якими він зіткнувся при виконанні задуманого.

Він хотів зробити таке озеро, як Генезаретське -з цього роблю висновок, що батьки говорили з ним про нього, або водили його

туди. Він хотів зробити малу копію для свого задоволення. Тут лежить Тиверіада, там - Магдала, там -Капернаум, це вулиця з Кани до Назарету. Він хотів спустити на воду малі барки - листочки - для переправи на інший берег. Але вода витекла...

Йосиф зацікавлено слухає - неначе йдеться про якусь дуже важливу справу. Потім він пропонує зробити маленьке озеро не з тріснутого горщика, а з добре промащеного клеєм виструганого в формі заглибини шматка дерева. На цьому озері Ісус зможе спустити на воду справжні малі барки з дерева, які він навчить його робити. Йосип зараз принесе потрібні для цього інструменти, щоб він навчився ними користуватись.

"Так, я буду тобі допомагати!" - каже посміхаючись Ісус.

"Так, ти можеш мені допомагати і станеш тямущим столяром. Ходи і дивись?"

Вони ідуть у майстерню. Йосиф показує йому маленький молоток, маленьку пилу, викрутку, рубанок - речі, що лежать на маленькому верстаті, якого старший припасував до росту малого Ісуса.

"Поглянь! Щоб різати пилкою - дерево кладуть ось так і слідкують за тим, щоб пилка не торкнулась пальців. Спробуй!"

Так починається навчання. Ісус, червоний від напруження, дуже старанно, стиснувши губи, ріже пилкою; потім він гиблює маленьку дощечку і вона, хоч трохи і нерівна, здається-йому дуже гарною. Йосиф хвалить його і терпляче і з любов'ю продовжує навчання.

На порозі з'являється Марія. Ті двоє її спершу не побачили, бо стояли повернуті до неї спиною. Мати посміхається, побачивши, як старанно Ісус послуговується гиблем і як приязно повчає його Йосиф.

Ісус, мабуть, відчув її посмішку, бо повертається і бачить матір, поспішає до неї зі своїм наполовину гибльованим брусочком і показує їй. Марія розглядає його і схиляється, щоб поцілувати Ісуса. Вона поправляє його скуйовджені кучерики, витирає піт з його личка і з цікавістю слухає. Ісус обіцяє зробити для неї стільчик, щоб їй було зручніше працювати.

Йосиф стоїть випростаний біля маленького верстата, руками підпер боки, дивиться, посміхаючись.

Я була присутня при першому уроці мого Ісуса. І радість святого сімейства перелилася в мене.

63. "Я НЕ ХОТІВ ВИДІЛЯТИСЯ ПОВЕДІНКОЮ, НЕВІДПОВІДНОЮ МОЄМУ ВІКУ"

Ісус говорить:

"Я втішив тебе, душе моя, видінням з мого дитинства.

Там в бідності панувало щастя, бо мене оточувала прихильність двох святих осіб, яких ще не бачив світ.

Кажуть, Йосиф був моїм годувальником. О! Хоч він, будучи чоловіком, не міг дати мені молока, яким годувала мене Марія, та він намагався своєю роботою здобути для мене хліб і щось краще для їжі, і в нього справді була по-материнськи приязна прихильність до мене. Від нього я навчився всього, що робить з дитини чоловіка, що має сам заробляти собі на хліб. Ніколи ще учень не мав кращого вчителя. І хоч мій розум як Сина Божого був досконалим, все ж треба взяти до уваги, що я не хотів виділятися поведінкою, невідповідною до мого віку.

Тому я звів досконалість мого божественного духа до рівня людського розуму, підпорядковуючи себе людині - навчителю. І якщо в результаті я швидко навчився, то це не віднімає у мене заслуги, що я віддався в залежність людині, і не применшує тим заслугу тієї людини, що давала моєму недозрілому розумові необхідні для життя знання.

Приємні години, які я провів біля Йосифа, що, граючись, привчав мене до роботи, я не забув і тепер, будучи в небі. І коли я дивлюсь на свого названого батька, я знову бачу маленький сад і верстат, покритий пилом, і мені здається, ніби я знову бачу постійно працюючу матір і її посмішку, що скрашувала наше буття і робила його щасливішим.

Скільки ж можуть навчитися сім'ї від цієї досконалої пари людей, що любили одне одного, як ніхто!

Йосиф був головою. Його авторитет у сім'ї був безсумнівним і непорушним, наречена Бога і Мати Божа з пошаною підкорилась йому, як і Син Божий. Все, що вирішував Йосиф, приймалось без заперечень, без докорів і без опору. Його слово для нас було малим законом, якому ми слідували. І, разом з цим, - яка смиренність в ньому! Ніколи не зловживав своєю владою, жодних нерозважних дій, що опирались би лише на його авторитет. Дружина була для

нього порадницею, і якщо вона в своїй глибокій смиренності й бачила себе слугою свого чоловіка, то чоловік керувався її мудрістю, сповненою ласки для світлого керівництва в усіх обставинах.

І я підростав, як квітка під захистом могутніх дерев, між любов'ю обидвох, що сплелися наді мною гілками, щоб захистити і любити мене.

Ні! Допоки дитячий вік робив мене невідомим для світу, я не жалів, що перебуваю далеко від раю. Бог-Отець і Бог-Дух не були відсутні, бо Марія була сповнена ними. І ангели перебували в цьому домі, бо ніщо не відштовхувало їх. Я міг би навіть сказати, що один з них прийняв тіло - Йосиф, ця ангельська душа, що була звільнена від тягару тіла і була зайнята лише одним - служити Богові і його справі, і любила його, як люблять серафими. Погляд Йосифа! М'який і чистий, як світло зірки, що не знає земної гріховності. Він був нашим спокоєм і нашою силою.

Багато хто думає, що я не страждав, як людина, коли смерть погасила погляд цього святого, що охороняв наш дім. Як Бог, я знав щасливий жереб Йосифа і тому не страждав з його відходу, бо після короткого перебування в чистилищі він приєднається до вознесених на небо. Але, як людина, я плакав в опустілому без його милої присутності домі. Я плакав за своїм померлим другом. Хіба я не повинен був плакати за цим святим, що був поруч зі мною, на чиїх руках я спав малою дитиною і який впродовж багатьох років оточував мене своєю любов'ю.

І, нарешті, я хочу звернути увагу всіх батьків на те, що без педагогічної освіти Йосиф зумів зробити з мене тямущого робітника.

Коли я нас тільки підріс, що зміг тримати в руці інструмент, він, щоб не залишати в неробстві, прилучив мене до роботи, у цьому йому допомогла моя любов до Марії. Він доручав мені виготовити речі, що були корисні для матері. Так в мені виховувалась пошана до неї, яку повинен мати кожен син, і на цьому важелі пошани і любові він будував своє навчання майбутнього столяра.

Де є сьогодні сім'ї, в яких дітям прищеплюють любов до роботи як спосіб принести радість батькам? Діти сьогодні є деспотами в домі. Вони виростають черствими, байдужими і нахабними. Вони дивляться на батьків, як на своїх слуг, як на рабів. Вони їх не люблять. Ваші діти належать всім, крім вас, батьки двадцятого століття. Вони належать годувальниці, няньці, вчителям, інтернатам - якщо ви багаті; друзям, вулиці, школі - коли ви бідні, - лише не

вам. Ви, матері, приводите їх на світ і це все, що ви для них робите. Ви, батьки, - такі ж. Але дитина складається не лише з тіла і крові. Це також - дух, розум, серце і душа. Повірте мені: ніхто не має більшого обов'язку і права формувати цей розум, це серце і цю душу більше, ніж батько і мати!

У цьому покликання сім'ї. Не існує теорії і практики, що протиставлялись би цій правді, не залишивши після себе руїну. У зруйнованій сім'ї можуть лише вирости чоловіки і жінки, що все більше забуватимуть традиції і все більше матимуть в собі зіпсутості. І кажу вам - було б краще, якби на землі не було подружніх пар і потомства, ніж мають виникати такі зіпсовані сім'ї, що вже є не школою порядності, працьовитості, любові і релігії, а хаосом, в якому кожен живе для себе самого, наче в механізмі, де шестерні не крутяться одна за одною і ламаються.

Зламано, зруйновано! Плід вашого зневажання святого способу спільного життя мучить вас самих! Продовжуйте так далі, коли хочете! Але тоді не нарікайте, що ця земля все більше перетворюється на пекло, на житло чудовиськ, що ковтають сім'ї і нації. Ви цього хочете і так є!"

64. МАРІЯ, ВЧИТЕЛЬКА ІСУСА, ЮДИ І ЯКОВА

Ісус говорить:

"Ходи, маленький Йоане, і дивись! *Я* хочу повести тебе заруку в роки мого дитинства! Те, що ти побачиш, має бути внесене в Євангеліє мого дитинства. Туди ж має бути вписане і перебування в Єгипті. Впорядкуй це так: святе сімейство в Єгипті, потім перший урок праці для дитятка Ісуса, потім те, що ти зараз описуватимеш, видіння про мій іспит на зрілість, і останнім - видіння Ісуса в храмі між вчителями на його дванадцяту пасху.

Те, що ти зараз побачиш, має свій особливий сенс. Воно висвітлює деталі і епізоди моїх перших років життя і взаємовідносин з моїми родичами. Це буде для тебе подарунок на свято мого царства, бо ти відчуєш у собі мир дому в Назареті, коли ти його побачиш! Отже, пиши!"

Я бачу приміщення, в якому їдять і де Марія звичайно працює за ткацьким верстатом або шиє. Поряд розміщена майстерня

Йосифа і чути, що там хтось працює. Тут, навпаки, панує тиша. Марія зшиває докупи полотнища вовняної тканини, які вона, очевидно, сама виткала. На мою думку, вони призначені на плащ Йосифові. Через відкриті в садок двері видно грядки, засіяні фіолетово-блакитними маргаритками, тут називають їх Маріїними - або небесними зоряними квіточками. Я не пам'ятаю їх наукової назви. Вони цвітуть, отже, вже осінь. Але листя дерев ще густе і зелене, а бджоли з двох вуликів бринять і блистять на сонці, літаючи туди-сюди від фігового дерева до винограду, а звідти - до гранатового дерева, повного круглих плодів, що від стиглості тріскають і показують рубіново-червоні соковиті перлини.

Під деревами грається Ісус з двома хлопчиками його віку. Перший кучерявий, як чорна вівця, через що ще різкіше відтіняється біле кругле обличчя, на якому сяють двоє великих темно-голубих, майже фіалкових красивих очей. Другий має не таке кучеряве темно-каштанове волосся, у нього карі очі, шкіра також засмагла, але на щічках проступає рум'янець. Світла кучерява голівка Ісуса здається між двома темними осяяною німбом.

Хлопці граються традиційно: візочками, що навантажені всіма можливими предметами: листям, камінцями, кульками, патичками і стружкою. Вони видають себе за продавців і покупців. Ісус є покупцем, що купує для своєї матері і приносить їй то се, то те. Марія з усмішкою приймає покупки.

Але ось вони змінюють гру. Один хлопчик пропонує: "Давайте будем гратися в вихід з Єгипту! Ісус буде Мойсеєм, я - Аароном, а ти - Марією".

"Але я хлопчик!"

"Це нічого. Ти Марія і мусиш танцювати навкруг золотого тельця (Вих 32), яким буде цей вулик".

"Я не танцюватиму. Я чоловік і не хочу грати жінку. Я не вірю в ідолів і не буду танцювати перед ними".

Втручається Ісус: "Давайте будемо грати не ту сцену, а ту, де був обраний послідовник Мойсея. Так ми уникнемо жахливої сцени ідолопоклонства і Юда буде задоволений, бо він буде грати чоловіка і мого наступника. Чи не так, - ти будеш тоді задоволений?"

"Так, Ісусе, але тоді ти мусиш померти, тому що Мойсей помирає. Я не хочу, щоб ти помер, бо ти завжди такий добрий

до мене", - відповідає маленький Юда Алфеїв, пізніше -апостол.

"Всі вмирають... Але перш ніж помру, я благословляю Ізраїль, а так як тут немає нікого, крім вас двох, то я через вас поблагословлю весь Ізраїль".

Всі з цим погоджуються. Але постає питання, чи зберіг народ Ізраїля після довгої мандрівки вози, якими виїжджав з Єгипту. Погляди розділились. Звертаються до Марії: "Мамо, я кажу, що ізраїльтяни ще мали вози. Яків каже, що ні. Юда не знає, хто правий. Ти не знаєш?"

"Знаю, сину мій. Кочовий народ ще мав свої вози. На стоянках вони ремонтувались. На них їхали ті, що ослабли в дорозі і не могли іти пішки, а також на возах перевозили все те, що могло бути потрібним для такого великого народу. Тільки ковчег несли в руках. Все інше лежало на возах". Діти починають процесію і, співаючи псалми, ідуть до будинку. Ісус іде попереду і співає срібним голоском. Позаду нього ідуть Юда і Яків, несучи маленький візочок, що має зображати ковчег. Але оскільки вони мають зображати весь народ Ізраїля, то інші візочки поприв'язували'до ніг і так виступають дуже серйозно, як справжні артисти. Вони ідуть довгою закритою алеєю до дверей, біля яких сидить Марія, й Ісус говорить: "Мамо, привітай ковчег!"

Марія підводиться і, посміхаючись, схиляється перед сином, що проходить, осяяний сонячним промінням.

Потім Ісус прямує до горба, що піднімається в кінці саду маленьким гротом. Він сходить на горб і звертається до народу Ізраїля. Цитує заповіді і обіти Божі, назначає Ісуса полководцем і кличе його до себе. До підніжжя горба підходить Юда. Ісус благословляє його. Потім він наказує принести дощечку (за неї служить широкий фіговий листок), нібито пише гімн і читає його, - виглядає так, ніби він щось дійсно читає з листка. Потім він залишає Ісуса, що, плачучи, обнімає його, і піднімається на вершину схилу. Звідти він благословляє весь Ізраїль в особі двох товаришів по іграх, що простягайсь перед ним на траві. Відтак він лягає в низьку траву, закриває очі і ...помирає.

Марія, посміхаючись, зупинилась у дверях. Але коли вона побачила, що Ісус лежить нерухомо, то стривожено загукала: "Ісусе, Ісусе, вставай! Не лежи так! Твоя мати не хоче бачити тебе мертвим!"

Ісус тут же, посміхаючись, підводиться, спішить до неї і цілує її з любов'ю. Яків і Юда підходять також і Марія пестить їх.

"Як Ісус міг запам'ятати цей довгий важкий гімн і всі благословіння?" - питає Яків.

Марія посміхається і просто відповідає: "У нього добра пам'ять і він завжди дуже уважний, коли я читаю вголос".

"Я в школі також уважний. Але я з часом втомлююся від всіх цих жалібних пісень і тому засинаю... Так я ніколи нічого не навчуся".

"Ти також вивчиш це, будь спокійний!"

У ворота стукають. Йосиф поспішно проходить через сад і відчиняє двері.

"Мир з вами, Алфею і Маріє!"

"І з вами^також!"

Це брат Йосифа і його жінка. Великий сільський візок стоїть на дорозі, запряжений міцним ослом.

"Подорож була вдалою?"

"О так, вона була дуже приємною. А як поживають діти?"

"Вони в саду з Марією!"

Але діти вже поспішали сюди, щоб бурхливо привітати свою маму. Приходить і Марія, ведучи за руку Ісуса. Жінки цілуються.

"Вони були слухняними?"

"Дуже слухняними і дуже милими. Чи у ваших родичів усе гаразд?"

"Так, вони вітають вас і шлють вам з Кани багато подарунків: виноград, яблука, сир, яйця, мед і... Йосифе, я знайшов те, що ти хотів придбати для Ісуса - воно на візку в круглій коробці". Дружина Алфея сміється. Вона схиляється над Ісусом, що дивиться на неї своїми великими очима, і цілує його: "Ти знаєш, що я маю для тебе? Відгадай-но!"

Ісус роздумує і, здається, здогадується. Можливо, він робить так навмисне, щоб не зіпсувати Йосифу радості від несподіванки. Йосиф входить з круглою коробкою і кладе її перед Ісусом на землю. Він розв'язує шнурок, що закріплює кришку, і знімає її...Сніжно-біле ягнятко лежить на чистій соломі і спить.

З радості і від несподіванки Ісус вигукує "О!", хоче кинутись до тваринки, але повертається до Йосифа, що ще стоїть на землі на колінах. Він обнімає і вдячно цілує його. Кузени

зачудовано розглядають тваринку, що саме прокинулась, підняла свою рожеву мордочку і, мекаючи, проситься до своєї матері. Вони виймають ягня з коробки і дають йому повну жменю конюшини. Звірятко бере корм, жує і розглядається навкруги своїми покірними очима.

Ісус, розгубившись, знову і знову повторює: "Для мене, справді для мене? Дякую тобі, тату!"

"Воно тобі подобається?"

"О, так, дуже! Біле... чисте...ягнятко..." - Ісус охоплює руками шийку ягнятка, притискає свою біляву голівку до кучерявого хутра і завмирає, щасливо посміхаючись.

"І для вас я привіз двох, - каже Алфей до своїх синів. - Але вони темні, бо ви не такі акуратні, як Ісус. Ви не будете так чисто ходити за ними, щоб вони були білими. Це, отже, ваше стадо. Доглядайте їх, і у вас не буде часу, щоб тинятись без діла по вулиці і кидати камінням".

Діти залазять на віз і розглядають своїх ягняток. Ісус залишився біля свого. Він несе його в сад, дає йому пити і тварина іде за ним, ніби завжди знала його. Ісус називає його "Сніжок" і ягнятко відповідає радісним "бе".

Прибулі сіли за стіл і Марія ставить перед ними хліб, олію і сир. Вона також приносить глечик з молодим вином або апельсиновим соком... Я точно не знаю... Я лише бачу, що напій світло-жовтий. Дорослі розмовляють, діти в той час граються зі своїми тваринами. Ісус бажає, щоб двоє інших ягняток залишились разом з його і отримали ім'я. "Твоє, Юдо, хай називається "Зірка", бо воно має латку у формі зірки на чолі. А твоє, Якове, хай зветься "Вогник", бо в нього колір полум'я, коли спалюють сухий верес".

"Нам це підходить".

Дорослі розмовляють, і Алфей розмірковує: "Тепер суперечки обох хлопців вщухнуть. Це ти, Йосифе, подав мені таку думку. Я сказав собі: "Мій брат Йосиф хоче придбати для свого Ісуса ягнятко, щоб він міг з ним гратися". Тоді я взяв ще двох для моїх хлопців, щоб не мати непорозумінь з іншими батьками через розбиті голови і коліна. Тепер, коли в них є школа і тварини, вони напевне поводитимуться миролюбніше. Ти теж мусиш цього року послати Ісуса до школи".

"Я ніколи не пошлю Ісуса до школи", -каже рішуче Марія. Рідко я чула, щоб вона говорила так рішуче і відповідала за Йосифа.

"Чому? Дитина ж мусить вчитися і бути здатною витримати екзамен на зрілість у храмі..."

"Дитина зможе це зробити. Але до школи вона не піде, це вирішено".

"Ти будеш єдиною на весь Ізраїль, хто так зробить".

"І навіть, якщо я буду єдиною, то все одно так буде -правда, Йосифе?"

"Так, не є обов'язком посилати Ісуса до школи. Марія вчилась у храмі і знає закони, наче вчений. Вона буде його вчителькою. Це і моє бажання теж".

"Ви розпестите дитину".

"Цього ніколи не буде. Він найславніший у Назареті. Чи ти бачив, щоб він плакав або був непослушним чи неввічливим?"

"Ні, але він стане таким, коли ви будете його далі розпещувати".

"Коли тримають дітей коло себе, то це не означає, що їх розпещують; це лише означає, що їх люблять добрим серцем і тверезим розумом. Так любимо ми нашого Ісуса, а оскільки Марія більш освічена від шкільних вчителів, то вона стане для нього доброю вчителькою".

"Але як виросте, твій Ісус буде немов ляклива жінка, що боїться кожної мушки".

"Так не станеться. Марія - сильна жінка і зможе виховати в ньому мужність. І сам я не є слабаком і зможу дати йому приклад чоловічої поведінки. Ісус не має тілесних, душевних чи духовних вад. Тому він буде сильним душею і тілом і виросте достойним. Заспокійся, Алфеє! Він не знеславить роду. Я так вирішив і тому питання закрите!"

"Цього хотіла Марія, а не ти..."

"А навіть якщо б було і так... Чи ж не чудово, коли двоє, що люблять одне одного, завжди є однодумцями і йдуть назустріч один одному в своїх прагненнях? Коли б Марія пропонувала щось немудре, тоді б я сказав: "Ні". Але оскільки вона висловлює думки, сповнені мудрості, то я погоджуюсь і роблю їх своїми. Ми любимо одне одного, як в перший день, і так залишиться до кінця нашого життя. Чи не так, Маріє?"

"Так, Йосифе. І якщо один з нас - хорони нас Боже - помре швидше за іншого, то ми все ж любитимемо один одного далі".

Йосиф гладить голову Марії, неначе вона його мала дочка. А вона дивиться на нього очима, повними миру і любові. Втручається братова: "Ви справді праві. Якби я теж сама могла навчати! В школі вони вчаться доброго і злого. Вдома лише доброго. Але я не знаю... Якби Марія..."

•'Що хочеш ти, сестро? Скажи прямо! Ти знаєш, що я люблю тебе і рада, коли можу зробити для тебе щось доброго".

"Я думаю... Яків і Юда лише трохи старші від Ісуса. Вони вже ходять до школи... Але чого вони вже там навчились? Ісус, навпаки, уже добре знає закон. Тож я б хотіла, якби я могла попросити тебе про це, щоб ти і їх взяла, якщо будеш навчати Ісуса. Я впевнена, що вони будуть слухняними і більше навчаться. Врешті, вони - двоюрідні, і це добре, що вони любляться, як брати... Я була б така щаслива!"

"Якщо Йосиф і твій чоловік погодяться, то я готова на це. Знову пройти Святе Письмо для мене радість. Вони можуть приходити!"

Троє дітей, що тихенько підійшли і прислухалися, чекають на рішення.

"Вони доведуть тебе до відчаю", - каже Алфей.

"Ні, у мене вони завжди слухняні. Чи не так, діти, ви завжди будете дуже слухняними, коли я навчатиму вас?"

Хлопці підходять ближче, один стає праворуч, а другий ліворуч від Марії. Вони кладуть їй руки на шию, а кучеряві голівки на плечі і обіцяють їй поводитись якнайкраще.

"Дозволь їм спробувати, Алфею, і дозволь спробувати мені. Я думаю, що спроба буде вдалою. Вони повинні бути кожного дня від шостої години до вечора. Я думаю, цього буде достатньо! Я буду навчати, не стомлюючи вас. Вони будуть вчитись і будуть уважними. Треба їх лише зрозуміти, полюбити і бути любленою ними, тоді від них можна добитись всього. Ви ж любите мене, чи не так?"

Відповіддю були два сердечні поцілунки.

"Ти бачиш?"

"Я бачу. Я лише можу сказати тобі: "Дякую". Але що скаже на це Ісус, що він мусить ділити свою маму з двома іншими? Що ти скажеш на це, Ісусе?"

"Я кажу: "Блаженні ті, що слухають її і можуть перебувати у ній!". Як каже Мудрість: "Щасливий той, хто є приятелем моєї матері". І я щасливий, коли мої товариші є також її товаришами".

"Хто вклав такі слова в ці дитячі уста?" -здивовано питає Алфей.

"Ніхто, брате, ніхто від світу цього".

Тут видіння закінчується.

Ісус говорить:

"Так, Марія стала моєю вчителькою і вчителькою Якова і Юди. Тому ми *любили одне* одного, як брати, більше, ніж просто родичі чи співучні, що виросли разом; як три виноградні парості одного виноградного куща... Моя Мати - вчена, якої більше не було в Ізраїлі, вона - вмістилище істинної мудрості - вчила нас для світу і для неба. Я кажу: "Вона вчила нас", бо я був її учнем, що жодним чином не відрізнявся від кузенів. Таємниця зберігалася через "печать" Божу -проти підступів сатани - під покровом звичайного життя.

Чи ти щаслива від приємного видіння? Мир з тобою! Ісус з тобою!'

65. ПРИГОТУВАННЯ ДО СВЯТА ПОВНОЛІТТЯ ІСУСА

Я попросила Ісуса: "Ісусе, я б дуже зраділа, якби змогла побачити свято твого повноліття!"

А Ісус на це: "Я покажу тобі його, як тільки ми будемо на самоті і це не заважатиме потоку таємничості. Ти потім зможеш розмістити це після розділу "Марія, вчителька Ісуса, Юди і Якова". Помісти його між цим видінням і видінням суперечки в храмі!"

...Я бачу Марію схиленою над глиняним коритом, в якому вона щось мішає на холодному, спокійному повітрі, що наповнює сад у Назареті.

Це, мабуть, зима, бо, крім оливкових дерев, всі інші поскидали листя. Між гіллям голих дерев на темно-голубому небі видно сонце, але воно не зігріває холодного вітру, що хитає гілками.

Мати Божа укутана в темно-коричневий, майже чорний одяг, який прикриває фартух з грубого лляного полотна.

Вона виймає з корита палицю, якою щось мішала, і я бачу краплі гарної рубіново-червоної фарби. Марія пробує колір на шматку тканини і, здається, залишається задоволеною. Вона іде в дім, але одразу ж повертається з багатьма мотками білої вовни, які старанно замочує у фарбі.

Коли вона це робить, з майстерні виходить її братова Марія, жінка Алфея. Вони вітаються і розмовляють.

"Буде добре?" -питає Марія Алфея.

"Я сподіваюся!"

"Самарянка запевнила мене, що це така фарба, якою користуються у Римі. Я взяла її лише для тебе, бо пані казала, що навіть в Римі ніхто не вміє так гарно вишивати, як ти. Над роботою, яку ти для неї зробила, ти могла б майже осліпнути..."

Марія посміхається і робить рух головою, наче хоче сказати:

"Нема про що говорити".

Братова розглядає останні мотки прядива і передає їх Марії.

"Як ти пряла вовну? Вона тонка, як волосина, і однакова по всій довжині. Ти робиш усе так бездоганно... і при цьому так швидко! Мені здається, що ці останні мотки будуть світлішими!"

"Так, вони для плаття, плащ буде темніший".

Тепер обидві жінки разом працюють над коритом. Вони виймають мотки, що стали пурпурово-червоними, швидко *занурюють* їх у крижану воду і полощуть. Нарешті вони вішають мотки на тростину, закріплену на гілках між деревами.

"На цьому вітрі вони швидко висохнуть", - каже братова.

"Ходімо тепер до Йосифа! В нього вогонь, - каже Божа Мати. - Ти, напевне, замерзла. Ти була така добра і допомогла мені. Справа пішла легше і швидше, за що я тобі дуже вдячна".

"О, Маріє, чого б я не зробила для тебе! Бути біля тебе завжди радість. І потім, вся ця робота - для Ісуса. Я так люблю його, твого сина!.. Я відчуваю і себе його матір'ю, коли можу допомагати тобі в приготуваннях до свята повноліття в храмі".

Видіння переривається...

Далі я бачу картину від'їзду дванадцятилітнього хлопчика Ісуса. Він дуже гарний, добре розвинений і виглядає поруч з його молодою

матір'ю неначе її молодший брат. Його білява кучерява голівка сягає вже їй до плечей. Його волосся не коротше, ніж в перші роки життя, воно сягає йому нижче вух. Обруч стягує його, так що воно виглядає як золотий шолом з блискучими прикрасами.

Одяг червоний, кольору рубіну, він сягає йому до кісточок. З-під нього видно лише взуті в сандалі ступні. Рукави теж довгі і широкі. Біля шийного вирізу, на кінці рукавів і вище виткано дуже гарні узори.

66. ПОЇЗДКА З НАЗАРЕТУ ДО ЄРУСАЛИМУ НА СВЯТО ІСУСОВОГО ПОВНОЛІТТЯ

Я бачу, як Ісус зі своєю матір'ю входять в обідню кімнату в Назареті. Ісус - красивий дванадцятирічний підліток, високого зросту, добре збудований і міцний - не товстий. Він виглядає старшим, ніж є насправді, сягає своїй матері до плечей. Його обличчя все ще округле і рожеве, як тоді, коли він був маленьким. Воно ще покращає в юнацькі роки і зрілому віці і набуде блідого відтінку чудового рожево-жовтого алебастру.

Очі ще теж по-дитячому великі і широко розплющені з іскрою радості в погляді. Пізніше вони не будуть вже так широко розплющені... Повіки напівопустяться на очі, щоб заслонити чисте і святе від великого зіпсуття світу. Тільки в моменти творіння див вони широко розплющуватимуться і сяятимуть, щоб допомогти хворим і грішникам. І вже потім не буде сліду радості в серйозних очах.

Перед очима Ісуса весь час стояли смерть та гріх. І, разом з тим, людське розуміння безкорисливості його жертви заради протилежного ставлення людей.

Зараз він ще біля матері, в її домі, біля Йосифа, що любовно посміхається до нього. Кузени теж тут і захоплюються Ісусом. Тітка Марія, жінка Алфеєва, голубить його. Ісус щасливий. Мій Ісус потребує любові, щоб бути щасливим. У цей момент він її має.

На ньому вільний, рубіново-червоний вовняний одяг, любовно витканий маминими руками. Вбрання біля шиї, спереду на грудях, на кінці довгих широких рукавів і низом прикрашає виткане нитками

темнішими, ніж одяг, облямування. Це робота Марії, братова милується одягом і хвалить Марію. На Ісусі нові сандалі: вони складаються лише з підошви і двох шкіряних ремінців, якими тримаються на стопі.

Ісусове біляве волосся вже дуже густе, а його колір дещо більш насичений, ніж в дні дитинства. Кучері, що спадають нижче вух, виблискують міддю. Це вже не легкі дитячі кучері. Це ще не волосся мужчини - довге до пліч, хвилясте, що закінчується закрученою хвилею, але воно вже схоже на нього кольором і густотою.'

"Ось він, наш син", - каже Марія і кладе свою правицю на ліву руку Ісуса. Це виглядає так, ніби вона хоче його представити і тим підтвердити батьківство праведника, що стоїть поруч. І додає: "Поблагослови нас, Йосифе, перш ніж ми вирушимо до Єрусалиму! Ритуальне благо словіння перед дорогою до школи - першим кроком в життя - не було обов'язковим. Але тепер, коли він іде в храм, щоб бути там визнаним дорослим, зроби це і поблагослови мене з ним! Твоє благословення (Марія зітхає) зміцнить його і мені теж додасть сили, бо я поступово мушу звикати до розлуки з ним!"

"Маріє, Ісус завжди буде твоїм! Цей ритуал не вплине на наші відносини. І я не переманю його від тебе. Ніхто інший, крім тебе, моя свята, не достойний супроводити його в життя!"

Марія схиляється, бере руку Йосифа і цілує її. Вона шаноблива і любляча наречена свого чоловіка.

Йосиф з гідністю приймає цей знак пошани і любові. Потім він кладе поціловану руку на голову Марії і каже: "Так, я благословляю тебе, Благодатна, й Ісуса з тобою. Ходіть, моя єдина радість, моя честь, моє єдине завдання!" Йосиф говорить урочисто. Розпростерши руки, долонями до білявих святих голів, він вимовляє благословення: "Хай Господь захистить, і охоронить вас, і змилосердиться над вами, і дасть вам свій мир! Хай Бог благословить вас!"

А потім кін говорить: "Тепер підемо! Прийшов час вирушати!"

Марія бере темно-червону хустину і кладе її складеною на плечі сина, голубить його.

Потім вони виходять з будинку, зачиняють двері і рушають у дорогу, приєднавшись до інших прочан, що йдуть у тому ж напрямку.

За селищем жінки і чоловіки розділяються. Діти ідуть з ким хочуть. Ісус залишається з Марією.

Ідучи, прочани співають псалми. Ландшафт весняний. Свіжі поля, свіжі луги, свіжі листочки на деревах, що вже зацвіли. Люди співають на полях і дорогах. Щебетання закоханих пташок в гіллі...Прозорі струмочки, в яких віддзеркалюються квіти, що ростуть на берегах... Ягнятка, що вистрибують біля своїх матерів. Мир і радість під прекрасним квітневим небом...

Так закінчується видіння.

67. ІСПИТ НА ЗРІЛІСТЬ ІСУСА В ХРАМІ

Храм у святковий день. Люди заходять через ворота у зовнішній стіні, проходять передні двері, внутрішні двори і колонні проходи, щоб потім щезнути в тій чи іншій споруді храмового комплексу. Ось підходить і гурт паломників, з яким подорожувала сім'я Ісуса, натхненно співаючи псалми. Спочатку чоловіки, потім жінки. До них приєднались ще інші паломники, можливо, вони теж з Назарету, або, можливо, це їхні друзі з Єрусалиму. Я цього не знаю.

Помолившись Всевишньому в місці, куди мають доступ лише чоловіки (жінки зостались стояти на задній терасі), Йосиф відділяється від групи. Він разом з Ісусом проходить назад дворами, звертає вбік і входить у велике приміщення, що виглядає як синагога. Я не знаю, чому? Хіба в храмі є синагоги? Він говорить з левітом і останній зникає за смугастою завісою, щоб потім повернутися з кількома старими священиками (я думаю, що це священики). Очевидно, це вчителі закону, завдання яких екзаменувати вірних.

Йосиф представляє Ісуса. Спочатку вони схиляються в глибокому поклоні перед десятьма вченими, що з гідністю сидять на низьких дерев'яних лавочках. "Це - мій син, - каже Йосиф. - Три місяці і дванадцять днів тому він досяг віку, який закон визначає повноліттям. Я хотів би, щоб він став повнолітнім і за ізраїльськими приписами. Прошу звернути увагу на те, що і за своїм зовнішнім виглядом він вже не дитина. Я прошу

вас справедливо і милостиво перевірити його і визначити, чи те, що я кажу як батько, відповідає дійсності. Я підготував його до цього моменту, коли він стане сином закону. Він знає заповіді і передання, події і звичаї. Він знає щоденні молитви і благословення. Він може поводитись, як мужчина, оскільки він знає закон і його тлумачення. Тому я прошу звільнити мене від відповідальності за його дії і гріхи. Відтепер він повинен дотримуватися приписів і сам відповідати за недотримання закону. Випробуйте його!"

"Це ми зробимо. Підійди ближче, хлопче! Як твоє ім'я?"

"Ісус Йосифа з Назарету".

"Назорею, ти можеш читати?"

"Так, рабі. Я можу читати написані слова і розуміти, що вони означають".

"Що ти хочеш тим сказати?"

"Я хочу тим сказати, що розумію зміст символів, що ховаються за сказаним, як ховаються перли в мокрій стуленій раковині".

"Незвичайна і дуже розумна відповідь! Рідко почуєш подібне з уст дорослого, не те, що дитини, та ще й назорея".

Увага десятьох зростає. Вони не зводять очей з гарного білявого хлоп'яти, що дивиться на них так впевнено, безпосередньо і без страху.

"Ти робиш честь твоєму вчителеві, що, очевидно, був дуже вченим".

"Мудрість Божа оселилась в його праведному серці".

"Щасливий батько такого сина!"

Йосиф в глибині залу вклоняється і посміхається.

Вони дають Ісусові три різних збитки і кажуть: "Читай той, що зв'язаний золотою стрічкою".

Ісус розгортає збиток і читає. Це - десять заповідей. Але після перших слів йому забирають з рук сувій і кажуть:

"Продовжуй по пам'яті". Ісус продовжує так впевнено, немов читає. Кожен раз, коли він промовляє ім'я Господнє, він глибоко вклоняється.

"Хто тебе цьому навчив? Чому ти так робиш?"

"Бо це ім'я священне і повинно вимовлятися з внутрішнім і зовнішнім знаком пошани. Перед царем, що є ним лише на короткий час, схиляються піддані, - а він - лише порох. Чи ж не повинне

всяке створіння схилятися перед царем царів, перед Всевишнім Господарем Ізраїлю, завжди сущим, хоч видимим лише для духа?"

"Славно! Чоловіче, ми радимо тобі віддати твого сина в науку до Гілеля або Гамаліеля. Хоч він і назорей, але його відповіді дозволяють сподіватися, що він стане новим великим вчителем".

"Син - повнолітній. Він може робити, що хоче. Я не стану йому на заваді, якщо те, що він робитиме, буде достойним".

"Слухай, хлопче! Ти сказав: "Не забувай свята святкувати. Це стосується не лише тебе, а й твого сина, твоєї дочки, твого слуги, твоєї служниці і навіть твоєї в'ючної тварини. Всім заборонено працювати в шабаш!" Тепер скажи мені: якщо курка в свято знесе яйце чи вівця народить ягня, то чи дозволено користуватись цими плодами чи розглядати їх як гріх, як заборонені?"

"Я знаю, що багато равинів, і навіть Шамай кажуть, що відкладене в суботу яйце є нечистим. Але я думаю, що людина - це дещо інше, ніж тварина чи тваринний акт народження. Коли я зобов'язую тварину працювати в свято, тоді я беру на себе її гріхи, бо я змушую її бичем до роботи. Але коли курка несе яйце, що вже дозріло в ній, чи коли вівця в свято народжує ягня, то ця подія не є гріхом. Тому в Божих очах ні яйце, ні ягня, що прийшли на світ в суботу, не є гріховними".

"Як це так, адже кожна робота в суботу є гріхом?"

"Тому що відкладання яєць і народження залежні від волі Творця через вкладений ним у кожне створіння закон. Тому - то курка послушна лише цьому закону, що говорить їй, через скільки годин повинно дозрівати яйце і коли воно має бути знесене. І вівця теж підпорядковується вкладеному в неї закону, за яким вона двічі на рік - коли весна сміється на квітучих лугах і коли ліс втрачає листя, а холод стискає людині груди - повертається в свою кошару, щоб потім у визначений час дати молоко, м'ясо і поживний сир. Отож, коли вівця у визначений час народжує ягня, то воно може бути священним навіть на престолі жертви, бо це є плід послуху волі Творця".

"Я не буду далі питати. Його мудрість перевершує дорослих і гідна подиву".

"Ні, він стверджував, що може пояснювати символи. Послухаємо його!"

"Розкажи спочатку псалом, благословіння і молитви!"

"І заповіді!"

•"Так, і Мідрашот[1] теж!"

Ісуе з великою впевненістю нараховує цілий ряд приписів: -ти цього не маєш права робити... це залиши"... Якщо б ми мали всі ці обмеження, такі бунтівливі, як ми самі, я запевняю вас, що ніхто не був би спасенний...

"Досить! Розгорни рукопис із зеленою стрічкою!"

Ісус розгортає і починає читати.

"Далі, ше далі..."

Ісус слухається.

"Читай і поясни, що це значить, якщо тобі здається, що тут є якийсь символ!"

"У словах Бога він рідко відсутній. Ми не в змозі його бачити і застосувати. Я читаю в другій книзі Царів, розд. 22, стих 10: "Далі писар Шафан оповів цареві: "Священик Хілкія дав мені книгу". І Шафан читав її перед царем. Почувши слова книги Закону, цар роздер на собі одежу і повелів..."

"Пропусти імена"...

..."Ідіть, спитайте Господа за мене й за народ і за всю Юдею щодо слів цієї книги, що знайдено, бо великий має бути гнів Господній, що запалав на нас за те, що батьки наші не слухали цієї книги й не робили усього того, що там написано".

"Досить. Це дійшло до нас з глибини століть. Який символ бачиш ти в тій події зі старої хроніки?"

"Я вважаю, що час не має влади над тим, що вічне. Бог є вічний, наша душа є вічна і вічними є взаємовідносини між Богом і душею. Що, отже, давно колись заслуговувало покарання, заслуговує його і тепер, і такими є наслідки гріхів".

"А далі?"

"Ізраїль більше не володіє мудрістю, що йде від Бога. Його, а не бідних людей, слід просити про просвітлення. І цього просвітління не досягнути, якщо бути невірним чи неправедним супроти Бога. Так грішать, і Бог карає в своєму гніві".

"Ми не можемо більше володіти мудрістю? Що це ти таке говориш, хлопче? А 613 приписів?"

"Приписи є, але це більше слова. Ми знаємо їх, але не дотримуємось. Тому ми не знаємо їх. Символ означає: кожна

[1] Мідраші - біблійна літературна форма.

людина постійно мусить питати Господа, щоб пізнавати його волю і триматися його, щоб не накликати його гнів".

"Хлопець досконалий. Жодного разу складність питань не зупинила його. Його слід відвести до справжньої синагоги".

Усі разом входять у велике приміщення. Тут спочатку підрізають йому волосся. Йосиф бере кучері собі. Потім підпоясують його червоний одяг довгим поясом, який кілька разів обертають навколо його талії. Кладуть йому стрічки на чоло, на руку і на плащ і закріплюють їх пряжками, співаючи псалми, а Йосиф хвалить Господа довгою молитвою і випрошує всіх благ для сина.

Церемонію завершено, й Ісус з Йосифом на зворотному шляху зустрічаються з родичами-чоловіками. Вони купують і жертвують ягня. Потім з заколеною жертвою ідуть до жінок.

Марія цілує свого Ісуса. їй здається, що вона не бачила його кілька років. Ісус у зміненому одязі, із підрізаним волоссям виглядає мужчиною. Марія милується ним і голубить його. Вони виходять і видіння закінчується.

68. ДИСКУСІЯ ІСУСА З ВЧЕНИМИ В ХРАМІ

Я бачу Ісуса юнаком. Він одягнутий у туніку, що, як мені здається, зроблена з білого лляного полотна. Вона сягає до п'ят. По ній - прямокутна червона хустина. На голові, вкритій недовгим, до середини вух, густим волоссям, що вже стало трохи темнішим, немає покривала. Для свого віку юнак дуже міцний і високий, але вираз його обличчя ще досить молодий.

Він дивиться на мене і посміхається, простягаючи руки. Його посмішка схожа на ту, яку я бачила у дорослого Ісуса, м'яка і серйозна. Він сам. Я нікого іншого не бачу. Він стоїть у вузькому провулку, спершись на стіну. Провулок, викладений каменем, має посередині канавку, що в дощ наповнюється водою і стає струмком. Зараз вона суха, бо погода сонячна. Мені здається, що і я наближаюся до стіни і розглядаюся по сторонах, як Ісус. Я бачу невпорядковане нагромадження будинків. Низькі і високі будівлі орієнтовані в різні сторони. Це все виглядає - жалюгідне, але влучне

порівняння - як жменя білих камінців на темному грунті. Вулиці і провулки - як артерії. Тут і там височіють мури. Деякі рослини цвітуть, а деякі вже покриті новими листочками. Це, мабуть, весна.

Ліворуч я бачу поселення: будинки, вежі, двори і колонні портики, розміщені на трьох терасах, що знаходяться одна над одною, посередині яких височить чудова споруда. Остання увінчана банями, що виблискують на сонці так, немов вони покриті міддю чи золотом, і оточена муром, як фортеця. Вища від інших, вона стоїть в кінці вузької вулиці, що піднімається вгору, і з неї видно все поселення. Вона схожа на дозірну вежу.

Ісус оглядає місцевість. Потім він повертається і знову прихиляється спиною до стіни, щоб розглядати невелике підвищення навпроти будівель - пересичений будинками горб. Я бачу, що вгорі вулиця закінчується аркою, за якою видніється лише викладена нерівним камінням дорога. Камені бруківки квадратні або нерівні та необтесані. Вони не дуже великі, не такі, як з римських консулярних вулиць. Вони, швидше, схожі на класичну стару бруківку Віареджо - я не знаю, чи *вона ще існує, -каміння* погано припасоване одне до одного, це погана вулиця.

Обличчя Ісуса стає дуже серйозним, і я намагаюсь визначити, чи може бути причиною цієї меланхолії висота.

Задумавшись, я гублю Ісуса з поля зору. Коли я відвернулась - він зник, і з цим видінням я засинаю.

Прокинувшись, я ще маю видіння в серці, і завдяки цьому чую себе зміцнілою і заспокоєною; все спить, а я знаходжуся в невідомому місці. Тут є ворота, криниці, двори і будинки чи халупи, бо вони, швидше, схожі на халупи, ніж на будинки. Тут дуже багато людей в старовинному єврейському одязі і дуже багато галасу. Розглянувшись, я розумію, що я знаходжусь в комплексі будівель, який розглядав Ісус. Я бачу мур з його зубцями, сторожову вежу і могутню споруду в центрі, оточену великими колонними проходами, в яких люди займаються всіма можливими справами.

Я усвідомлюю, що знаходжуся в передньому дворі Єрусалимського храму. Я бачу священиків в їхніх довгих, що розвіваються на вітрі, шатах і священиків в лляному одязі з коштовними медаликами на грудях і з коштовними камінцями на чолі, що зблискують на білій тканині. Вбрання зібране на талії дорогими поясами.

Я бачу й інших, що одягнуті не так вишукано. І вони належать до касти священиків і оточені своїми учнями. Я здогадуюсь, що це вчителі закону.

Я блукаю, зовсім розгублена, серед всіх цих постатей і справді не знаю, що мені тут робити. Я наближаюсь до однієї групи вчених, що саме ведуть теологічну бесіду, багато людей прислухаються до неї.

Серед "докторів" знаходиться група, очолювана відомим Гамалиїлом, якого підтримує в його висловлюваннях інший, майже сліпий старий. Цього старого зовуть Гілель, і мені здається, що він є родичем або вчителем Гамалиїла, бо останній ставиться до нього з повагою і довір'ям. Група Гамалиїла має прогресивні погляди, в той час, як інша група, більша, яку очолює відомий Шамаї, представляє вузьку, лицемірну і вишукану закостенілість, що так добре відображена в Євангелії.

Гамалиїл, оточений тісним кільцем учнів, говорить про прихід Месії. Опираючись на пророцтва Даниїла, він наполягає на тому, що Месія вже мав народитись (Дан 9), тому що близько десяти років тому виповнилось сімдесят відомих річних тижнів від часу декрету про відбудову храму. Шамаї заперечує йому і стверджує, що хоч храм і відбудований, але залежність Ізраїлю ще збільшилася і годі чекати пророкованого миру, того миру, який, як сказано пророками, принесе "князь миру". Єрусалим поневолений ворогом, що хоче поширити свою владу і за мури храму, за яким він стежить з фортеці Антонія зі своїми римськими легіонерами. Останні ладні в будь-яку мить придушити всяке повстання за незалежність батьківщини з допомогою меча.

Ця розмова, повна казуїстики, триває безконечно. Кожен вчитель хвалиться своєю вченістю не для того, щоб побороти суперника, але щоб викликати захоплення слухачів. Цей намір очевидний.

З групи слухачів долинає бадьорий юначий голос: "Гамалиїл правий!"

Хвиля здивування прокочується по натовпу людей і групі вчителів. Розглядаються, хто ж це міг вигукнути. Але його не треба шукати - він не ховається. Він прокладає собі дорогу і зупиняється перед групою равинів. Я впізнаю мого юнака Ісуса. Він виглядає впевненим. Привертає увагу спокійний погляд його розумних іскристих очей.

"Хто ти?" - питають вони його.

"Син Ізраїля, що прийшов виконати те, що записано в законі".

Впевнена відповідь сподобалась і викликала оплески та схвальні вигуки. Зросла цікавість, як буде далі поводити себе маленький ізраїльтянин.

"Як тебе звати?"

"Ісус з Назарету".

Схвальні вигуки в гурті Шамаї затихають. Але розумніший Гамалиїл разом з Гілелем ведуть бесіду далі... Гамалиїл шанобливо просить Гілеля: "Спитай ти щось хлопця!"

"На чому грунтується твоя впевненість?" - питає Гілель. (Тепер я буду ставити імена спереду, щоб скоротити розповідь і все чітко передати).

Ісус: "На основі пророцтва, що не може помилитися в часі і в знаках, що супроводили його здійснення. Це правда, що Цезар захопив нас. Але був мир, коли виповнилось сімдесят річних тижнів, так що Цезар міг провести перепис населення в Палестині. Він би не зміг цього робити, якби вів війну або якби Палестина підняла повстання. У повноті часу, коли сповнився другий проміжок часу після закінчення будови храму, щоб Месія міг бути помазаним, і справдилось те, що каже пророцтво про народ, то не хотів його мати. Можете ви в цьому сумніватися? Чи ви більше не пам'ятаєте, що каже Валам: "Зійде бо зірка з Якова" (Чис 24, 17). Мудреці зі сходу, яким віра і чистота відкрили очі і вуха, побачили зірку і зрозуміли її назву - "Месія" і прийшли, щоб поклонитися світлу, що прийшло на світ".

Шамаї питає з хитрим виглядом: "Ти кажеш, що Месія народився в час зірки над Вифлеємом Сфратовим?"

Ісус: "Я кажу це".

Шамаї: "Тоді він, очевидно, вже не живе. Чи ти не знаєш, хлопче, що Ірод наказав вбити всіх новонароджених віком до 2-ох років у Вифлеємі і околицях? Ти, що так добре знаєш Письмо, мусиш також і це знати: "У Рамі чути голосіння, лемент, гірке ридання: Рахиль плаче за дітьми своїми" (Срем 31,15). Долини і пагорби Вифлеєму прийняли сльози умираючої Рахилі і ще переповнені слізьми матерів за їхніми дітьми. Серед них, напевно, знаходиться і матір Месії"".

Ісус: "О, старче, ти помиляєшся. Жалібний плач Рахилі перетворився в осанну, бо там, де вона привела на світ "сина її болю", нова Рахиль народила на світ Веніаміна небесного

Отця, сина його правиці, що був покликаний зібрати народ Божий під його скіпетром і визволити його від жахливого рабства".

Шамаї: "І як це можливо, якщо він все ж вбитий?"

Ісус: "Чи ти не читав про Іллю: "Він був взятий вогненною колісницею?" Чи не врятував би Господь Бог свого Еммануїла, щоб він став Месією його народу? Він, що відкрив перед Мойсеєм море, щоб Ізраїль міг сухими ногами увійти в свою землю (Вих 14, 15-22), чи ж не послав би свого ангела, щоб захистити свого Христа від людських страхіть? Істинно кажу я вам: "Христос живе і є серед вас, і коли прийде час, він відкриється в усій повноті своєї сили". Останні слова Ісус вимовив з такою силою, що його голос наповнив все приміщення. Ного очі заблистіли ще сильніше і жестом обіцянки він простяг вперед свою праву руку, наче для клятви. Хоч він і хлопець, але має гідність чоловіка...

Гілель: "Хто навчив тебе цих слів, хлопче?"

Ісус: "Божий Дух. *Я* не мав вчителя із людей. Це слово Господа, що через мої уста промовляє до вас".

Гілель: "Підійди до нас, хлопче, щоб я побачив тебе зблизька і моя душа освітилась сонцем твоєї душі!"

Ісуса запрошено зайняти місце на високому сидінні між Гамалиїлом та Гілелем; принесено збитки, щоб він читав їх і тлумачив. Йдеться про справжній екзамен. Натовп підсувається ближче і слухає.

Ісус читає юначим голосом: "Утіште, утіште народ мій, каже вам Бог. Промовляйте Єрусалимові до серця й вістіть йому, що скінчилась його служба... Голос чути: стеліть господеві дорогу у пустині... Тоді слава Господня з'явиться..." (Іс 40,1-5).

Шамаї: "Ти бачиш, Назорею, тут говориться про кінець підданства. Ми ніколи не були настільки рабами, як зараз. Тут говориться про Предтечу. Де він є? Ти говориш неправду!"

Ісус: "Кажу тобі: на тебе більше, ніж на інших, мав би лягти тягар предтечі, на тебе і тобі подібних. Але ти не побачиш величі Бога і не зрозумієш слова Божого, тому що мерзенність, зарозумілість і двоязичність заважатимуть тобі почути і побачити".

Шамаї: "Так ти промовляєш до вчителя закону?"

Ісус: "Так говорю я і буду говорити до моєї смерті, бо над моєю вигодою стоять інтереси Господа і любов до правди, чиїм сином я є. А до цього я додам, равине, що рабство, про яке каже пророк і про яке говорю і я, не те, про яке ти думаєш,

як і царство є не те, яке ти собі уявляєш. Бо через заслугу Месії людина визволиться з рабства зла, що відділяє її від Бога, і знак Христа буде над тими душами, що, звільнені від цього ярма, будуть підданими вічного царства. Всі нації схилять голову, о роде Давидів, перед народженим з тебе зерном, що виросте в дерево, покриє всю землю і досягне неба. І в небі, і на землі всі голоси будуть славити його ім'я і всі коліна схиляться перед помазаником Господнім, князем миру, що кожного втомленого підкріплює; і між небом і землею не такий союз, як той, що його вклав Бог з отцями Ізраїлю, як визволяв їх з єгипетської неволі і розглядав їх ще як слуг, він викарбує своє небесне вітцівство на душі людини, через яке ввіллються нові ласки через заслуги Спасителя, через всі добра Господа. Святість Бога ніколи більше не буде зламана або зруйнована".

Шамаї: "Не ганьби Бога, дитино! Згадай Даниїла! Він говорить, що після смерті помазаника храм і місто будуть зруйновані вождем і народом, що прийде з цією метою. А ти кажеш, що святість Бога ніколи не буде порушена. Звернись до пророків!"

Ісус: "Істинно кажу тобі, що є Один, хто більший від пророків, але ти не знаєш і не пізнаєш його, бо тобі бракує волі для цього. Я стверджую, що все, що я сказав тобі, -правда. Справжня святість не зазнає руйнування; вона, як і він, що освятить її, воскресне до вічного життя".

Гілель: "Послухай мене, хлопче! Аггей говорить: "Бо так каже Господь сил: "...Я потрясу всіма народами, і прийдуть скарби всіх народів, і я сповню дім цей славою... Слава цього останнього дому буде більша, ніж першою..." (Агг 2,7 -9). Чи справді під цим слід розуміти святість, про яку ти говориш?"

Ісус: "Так, вчителю. Це розуміється тут. Твоя добросовісність приведе тебе до світла, і я кажу тобі: "Коли сповниться жертва Христа, до тебе прийде мир, бо ти ж ізраїльтянин без брехні".

Гамалиїл: "Скажи мені, Ісусе, пророки говорять про мир, але як можна його очікувати, коли війна зруйнує цей народ? Говори і просвіти мене також!"

Ісус: "Згадай, вчителю, що розповідають ті, що були присутні в ніч Різдва Христового? Ангельські хори співали: "Мир людям доброї волі!" Але воля цього народу не добра і він не буде мати також і миру. Він не признає свого царя, праведника, спасителя, бо очікує царя з людською владою, а він є царем духа. Цей народ не буде

любити його, бо Христос буде проповідувати те, що йому не подобається. Христос буде боротися не з ворогами, що володіють возами і кіньми, а з ворогами душі, що піддають людське серце, створене для Бога, бісівським пристрастям. Це не та перемога, яку Ізраїль очікує від Месії. "Він прийде, Єрусалиме, твій цар на ослиці і на лошаті" (Зах 9,9), під цим розуміються праведники Ізраїлю і язичники. Але лоша, кажу я вам, буде вірнішим від ослиці і послідує за ним і буде рости на шляху правди і життя. Ізраїль втратить мир через його погану волю і століттями розплачуватиметься за те, що він прирік на страждання свого царя, зробивши його "чоловіком болю", про яке говорить Ісайя".

Шамаї: "Твій писок смердить молоком і богохульством, Назорею. Скажи мені: де є предтеча? Коли ми матимемо його?"

Ісус: "Він вже тут. Хіба не говорить Малахія: "Глянь, я посилаю мого ангела переді мною, щоб він розрівняв мені дорогу і негайно прийде до його храму очікуваний вами володар і сподіваний вами ангел Заповіту"? Отже, Предтеча прийде незадовго до Христа. Він вже тут, як і сам Христос. Бог вирішив так, що Предтеча прийде перед вчителем на одну годину раніше. Коли ви побачите цього Предтечу, то зможете сказати: "Післанництво Христа почалося". Тобі кажу я: "Христос відкриє багато очей і багато вух, коли пройде цими вулицями, але не твої і тобі подібних, бо ви готуєте йому смерть за те життя, що він вам несе. Вищим від його храму, вищим від Найсвятішого, оповитого в славу, вищим від слави Херувимів буде Спаситель на своєму троні і своєму престолі. Потім наступить прокляття вбивцям Бога і життя витече язичникам з його тисячі ран, тому що він, ти не знаєш цього, вчителю, не є царем людського, а духовного царства, і йогопідданими є лише ті, хто через його любов оновився духом і, подібно Йоні, уже будучи народженими, народились ще раз у царстві Божому через духовне сотворення, можливе завдяки Христу, що подарує людству правдиве життя".

Шамаї і його прихильники: "Цей Назорей - сатана!"

Гілель і його прихильники: "Ні, цей хлопець є Божим пророком. Залишись з нами, дитино! Мій вік приєднає своє знання до твого і ти станеш вчителем народу Божого".

Ісус: "Істинно кажу я вам: якби багато було таких, як ти, то Ізраїль би вилікувався. Але мій час ще не прийшов. До мене промовляють голоси небес, до яких я мушу прислухатися на самоті, доки прийде мій час. Тоді я своїми устами і своєю кров'ю

промовлятиму до Ізраїлю і розділю долю пророків, що були каменовані і вбиті. Але наді мною є Бог, Господь, якому я підкоряюсь як послушний слуга, щоб він зробив світ підніжком. Чекайте мене в мій час! Це каміння знову почує мій голос і здригнеться від мого останнього слова.

Блаженні ті, хто прислухалися до цього голосу Божого і через нього увірували в нього! їм дасть Христос царство, яке ваш егоїзм хоче бачити людським царством в той час, як воно є небесне. Тому я складаю таке свідчення: "Ось твій слуга, о Господи, що прийшов сповнити твою волю. Розпоряджайся ним, бо я палаю бажанням її виконати!"

Цим закінчується видіння - Ісус, що палає від духовної пристрасті, стоїть, здійнявши руки до неба і звівши обличчя, посеред вражених вчених.

3 година, 29 січня 1944 року.

Сьогодні мене запитують, як я називала імена.

"Гамалиїл", "Гілель" і "Шамаї". Це голос, - я розглядаю його як мій "другий" голос -, каже мені такі речі; його важче почути, ніж голос Ісуса та інших, що мені диктують. Це голос, як я вже сказала, який моє духовне вухо сприймає як людські голоси. Я чую його м'якість або обурення, веселий чи сумний відтінок зовсім так, немовби говорили десь поблизу мене. Цей "'другий" голос - наче світло, що промовляє в мою душу, але не до моєї душі. Це як вказівка.

Так було, коли я наблизилась до групи дискутуючих і не знала, хто та імпозантна особа, що говорить біля старого. Тут цей голос сказав: 'Тамалиїл - Гілель" Так, спочатку Гамалиїл, а потім Гілель. Я не маю сумнівів. Ще поки я роздумувала, хто ті двоє, мій внутрішній вказівник показав мені третю, несимпатичну особу, саме коли Гамалиїл називав його на ім'я. Так я дізналась про ім'я. Але я мушу зупинитись, тому що починає говорити Ісус.

69. ПОШУКИ ІСУСА

Ісус говорить:

"Май терпіння, маленький Йоане! Тут є ще щось! Поговорім і про це, щоб задовільнити поводиря твоєї душі і завершити справу. Я хочу, щоб ця робота

була передана йому завтра, в першу середу Великого посту. Я хочу, щоб ти завершила цю втомлюючу працю, тому що ... *Я* хочу, щоб ти страждала зі мною.

Підемо ще раз далеко назад (22. 2. 1944 - вона справді записала цього дня уривки, що описували страсті і прославу). Ми підемо до храму, де диктує дванадцятирічний. Ще більше. Ми повернемось назад на шляхи, що ведуть до Єрусалиму, а в Єрусалимі - до храму.

Ти бачиш страх Марії, коли вона довідалася, що я не був з Йосифом. Але вона не підвищила голос, гірко докоряючи супутникові. Всі жінки зробили б так. Ви робите це й через менші речі, забуваючи, що чоловік завжди є головою сім'ї.

Але біль, що відбився на Маріїному обличчі, пронизав Йосифа більше від будь-якого докору. Марія не робила драматичних сцен, як ви це робите і через менш значні речі, щоб вас помітили і поспівчували. Але біль, що охопив її, проявився в тремтінні її тіла, в зблідлому обличчі, в широко відкритих очах, що викликало більше співчуття, ніж сльози і зойки.

Вона вже не відчуває ні втоми, ні голоду. А дорога ж була далекою і годинами вона не брала нічого в рот. Прочани розбивають табір, проте Марія покидає його, навіть не дочекавшись розподілу харчів. Вона іде назад. Наступає ніч. Це її не турбує. Кожен крок наближає її до Єрусалиму. Вона зупиняє каравани прочан, юна розпитує. Йосиф слідує за нею і допомагає їй. Ось вже й місто.

Але де шукати Ісуса? І Бог допускає, щоб вона годинами не знала, де має мене шукати. Шукати дитину в храмі було б недоцільно. Що може робити дитина в храмі?

Вона, очевидно, бігає по місту і плачучим голоском розпитує про маму і тим мала би привернути увагу дорослих, особливо священиків, які потім через оголошення на дверях потурбувались би про розшук батьків... Але ніде не було оголошень. Ніхто не знав про такого хлопця. Гарний? Білявий? Міцний? О, таких багато! Це замало, щоб можна було б сказати: "Я його бачив. Він був тут чи там!"

Потім, через три дні, символічні для трьох майбутніх днів страху, Марія в розпуці приходить у храм і шукає там. Нічого! Бідна матір бігає по дворах і залах, де, як їй здається, чути дитячий плач. Але Ісус не плаче. Він вчить. Ось Марія з натовпу чує слова, сказані дорогим голосом: "Це каміння здригнеться"... Вона намагається пробитися крізь натовп. Це

дається їй важко. Нарешті бачить свого сина перед вченими з розпростертими руками.

Марія - "Мудра Діва". Але у цей момент печаль перемагає її звичайну стриманість. Вона долає всі перешкоди. Вона спішить до Ісуса, обнімає його, високо піднімає зі стільця, ставить на землю і каже: "Чому ти нам це зробив? Три дні шукаємо тебе. Твоя мати помирає від горя, сину! Твій батько в розпуці! Чому, Ісусе?"

Того, хто знає, не питають: "Чому?" Покликаних не питають, чому вони все покинули, щоб іти за голосом Бога. Я був Мудрістю і я знав. Я був "покликаний" до післанництва і виконав його. Над земним батьком і тілесною матір'ю був Бог, божественний Отець. Його інтереси вагоміші, ніж наші, його уподобання - понад усе. Я сказав це моїй матері. Настанови вченим я закінчив настановами матері, цариці вчених. І вона їх ніколи не забула. Сонце повернулося в її душу, коли вона смиренно і послушно тримала мою руку, але мої слова залишились в її серці.

Довго сонце мандрувало по небу і багато хмар пропливло по ньому за 21 рік, які я ще провів на землі. Багато радощів і багато болю пережило її серце за цей час. Але вона ніколи більше не спитає: "Чому ти це зробив нам, мій сину?"

Вчіться в неї ви, самовпевнені люди!

Я сам вів тебе цим видінням і пояснив тобі його, бо ти була не в змозі зробити більше!"

70. СМЕРТЬ СВЯТОГО ЙОСИФА

Раптом, коли я збиралася підкорегувати зошит, вірніше, диктант про псевдорелігії, прийшло це видіння. Я писала під час нього.

Я бачу столярну майстерню зсередини. Її збудовано, як мені здається, використавши отвір у скелі. Точніше кажучи, стіни з північної і західної сторони складаються зі скальних порід, а інші з будівельного матеріалу.

На північній стороні в заглибині скелі облаштовано місце для вогнища - це проста плита, на якій стоїть горщичок з клеєм або лаком... Дерево, що згорало тут роками, закоптило стіну, вона

здається вимазаною дьогтем. Дірка в стіні, перекрита великою цегляною дугою, служить як витяжка, але, здається - не особливо на це надається, бо й інші стіни теж чорні від кіптяви, і навіть у цей момент приміщення заволочене димом.

За столярним верстатом працює Ісус. Він гладко гиблює дошки і ставить їх біля стіни. Потім він бере табуретку, затиснену з двох сторін в лещата, звільняє її від них, перевіряє роботу, бере кутник і міряє всі сторони; потім іде до печі, бере сковорідку і мішає в ній щось паличкою або пензлем (я бачу лишень його кінець).

Ісус одягнутий в темно-коричневе вбрання, на яке накинена коротка туніка, рукави закочені аж над лікті, спереду він має свого роду фартух, в який витирає свої пальці після того, як порухав сковорідку. Він сам. Працює старанно і добросовісно. Жодного неправильного, нетерплячого руху. Він точний і працює без перерв. Ніщо не сердить його, ні сучок в дереві, що є перешкодою для гибля, ні викрутка (так виглядає інструмент), що двічі падає з верстата на землю, ні дим, що подразнює його очі.

Час від часу він піднімає очі і дивиться на південну стіну, де знаходяться зачинені двері, - таке враження, що він прислухається. Раптом він підходить до дверей, що виходять на схід, і відкриває їх. Я бачу відтинок порожньої вулиці. Ісус наче чекає когось. Потім повертається до роботи. Він не сумний, але дуже серйозний. Зачиняє двері і знову береться за роботу.

Коли до приміщення входить мати, Ісус ще зайнятий працею - збирає щось на зразок обода колеса. Вона входить через двері на південній стороні. Поспішно підходить до Ісуса. На ній темно-голубе плаття. Голова - не покрита. Плаття стягнене в талії поясом такого ж кольору... Вона тихо гукає сина і обома руками бере його руку порухом, що виказує біль і благання допомоги. Ісус любовно кладе одну руку на її плече і втішає. Він відкладає свою роботу, знімає фартух і разом з матір'ю залишає приміщення.

Я припускаю, ви хотіли б знати, про що вони розмовляли: "О, Ісусе, ходи, ходи! Йому зовсім погано". Ці слова вона вимовляє тремтячими устами і сльози блистять на її почервонілих втомлених очах. Ісус сказав лише "Мамо!" - але в цьому одному слові помістилось все.

Вони заходять у сусідню кімнату, залиту сонцем, що проникає через напіввідчинені в садок двері. Садочок повний світла і зелені. Голуби літають над розвішаною білизною.

Приміщення просте, але охайне і чисте. В ньому знаходиться низьке ложе, покрите матрацикам (я кажу матрацикам -бо ці покривала товсті і м'які, але це не таке ліжко, до якого ми звикли). На ньому, підпертий багатьма подушками, лежить вмираючий Йосиф. Це чітко видно: його обличчя смертельно бліде, очі погасли, груди тяжко дихають.

Марія підходить до Йосифа зліва, піднімає шершаву, з голубизною біля нігтів руку, цілує і гладить її. Хусточкою витирає піт, що блистить на зморщених скронях, і сльозу, що тремтить у куточку ока. Вона зволожує вмираючому губи, хусточкою, змоченою в рідині (очевидно, білому вині).

Ісус стає з правої сторони. Він поправляє голову Йосифа, що сповзла з подушок. Марія допомагає йому. Ісус гладить умираючому чоло і намагається його підбадьорити.

Марія плаче тихо, беззвучно, але плаче. Сльози котяться по блідих щоках, по темно-синьому платтю і блистять, як сапфіри.

Йосифу стало трошки легше, він дивиться на Ісуса, простягаючи йому руку, наче бажаючи щось сказати в божественному зворушенні знайти сили для останнього іспиту. Ісус схиляється над рукою і цілує її. Йосиф посміхається. Потім його очі шукають Марію і він також їй посміхається. Марія стоїть перед ложем на колінах і намагається відповісти на посмішку Йосифа. Це їй погано вдасться і вона схиляє голову.

Йосиф кладе їй руку на голову в дуже цнотливий спосіб - це схоже на благословення.

Чути тільки змахи крил і воркування голубів, шелест листя, дзюрчання води і важке дихання вмираючого.

Ісус обходить ліжко навколо, бере стільчик і подає Марії. Він каже лише "Мамо". Потім повертається назад на своє місце і бере руку Йосифа в свої руки. Сцена настільки зворушлива, що я плачу, ніби відчуваючи біль Марії. Потім Ісус схиляється над умираючим і шепоче псалом. Я знаю, що це псалом, але не можу сказати, який. Він починає:

"Бережи мене, о Боже, бо я до тебе прибігаю...

До святих, що на землі, до шляхетних - уся моя любов до них...

Благословляю Господа, що дав мені пораду...

Господь -передо мною завжди. Тому, що він стоїть у мене по правиці, не захитаюсь.

Тим то й радується моє серце і душа моя весела,
і тіло моє спочине безпечно.
Бо не покинеш душі моєї в Шеолі
і не даси твоєму побожному уздріти зітління.
Ти мені стежку життя покажеш, повноту радощів, що в тебе;
блаженство по твоїй правиці вічне"(Пс 16).

Йосиф немов оживає, посміхається до Ісуса живим поглядом і тисне йому пальці. Ісус відповідає посмішкою і, голублячи його руки, продовжує:

"Які ж то вони любі, твої шатра, Господи сил!
Навіть пташка знаходить собі хатку і ластівка собі гніздечко, куди кладе своїх писклят.
А я -жертовники Твої, Господи сил, царю мій і Боже мій!
Щасливі, що живуть у твоїм домі! Щасливий чоловік, що має свою силу в тобі
і твої дороги має в своєму серці.
Господи, Боже сил, вислухай мою молитву...
0 Боже, поверни погляд твій до мене і подивися на лице помазаника твого!.."

Йосиф дивиться на Ісуса зітхаючи і хоче щось сказати, а, можливо, поблагословити. Та для цього йому бракує сил. Видно, що він при свідомості, але говорити вже не може. Але він щасливий і дивиться бадьоро, з довір'ям на свого Ісуса.

"Ти, Господи, - продовжує Ісус, - ти був доброзичливим до твого краю
1 долю Якова ти обернув на добре...
Яви, о Господи, нам твоє милосердя,
подай нам твоє спасіння.

Послухаю, Господь Бог говорить: про мир говорить до народу свого і до своїх побожних...
Спасіння близьке...
Милосердя й вірність зустрінулися разом,
Справедливість і мир поцілувались між собою.
Правда з землі зійде,
і справедливість дивитиметься з неба.
Та й сам Господь дасть щастя,
і земля наша дасть урожай свій.
Перед ним ітиме справедливість і спасіння, -

там, де він буде ступати" (Пс 85).

Ти побачив цю годину, Отче, і для неї ти старався. Ти все зробив для цієї години і Господь нагородить тебе за це. Це я кажу тобі", - додає Ісус і витирає сльозу радості, що повільно котиться по зморшкуватій щоці Йосифа.

Потім він продовжує:

"Згадай, о Господи, Давидові
усі його старання,
як він був Господеві клявся,
Могутньому Якова обрікався:
"Ні, я не ввійду до намету дому мого,
не ляжу на постіль відпочити,
не дам очам моїм заснути
ані повікам задрімати,
покіль не знайду для Господа оселі,
житла для Яковового Могутнього".
Устань, Господи, до твого відпочинку,
ти і кивот твоєї сили! (Марія розуміє і починає ридати).
Священики твої нехай одягнуться в справедливість,
святі твої нехай возрадуються вельми.
Задля Давида, слуги твого,
не відштовхуй обличчя помазаника твого.
Поклявсь Господь Давидові правдою
і не відступить він від неї:

"Плід твого лона насаджу я на твоїм престолі!..
Бо Господь Сіон собі вибрав,
Він захотів його собі як житло...
Там вирощу я Давидові рога,
там приготую світильник для помазаника мого"(Пс 132).

"Дякую, мій батьку, за мене і за матір! Ти був мені праведним батьком і Всевишній вибрав тебе охоронцем.його Христа і його кивоту. Ти був для нього палаючим факелом і на плоді священного тіла проявив любов до ближнього. Іди в мирі, батьку! Твоя вдова не залишиться без допомоги. Господь потурбувався, щоб вона не була самотня. Іди з радістю в свій спокій! Це я кажу тобі".

Марія плаче, уткнувшись у покривало, яким накритий холонучий Йосиф. Його подих стає все важчим, а погляд затуманюється, Ісус втішає її:

"Щасливий чоловік, що Господа боїться,

що в його заповідях вельми милується.
Потомство його на землі буде потужне,
рід праведників буде благословенний...
Він світить правим в темряві, як світло,
добрий, і милосердний, і справедливий... Бо він не захитається повіки, пам'ять
про праведника буде вічна...
Правда його триватиме повіки,
ріг його підійметься у славі..."(Пс 112).

"Ти будеш мати цю славу, батьку. Скоро я прийду, щоб ввести тебе в славу, що чекає на тебе, разом з патріархами, що передували тобі. Хай возликує твій дух від моїх слів.

"Ти, що живеш під Всевишнього покровом,
ще у Всесильного тіні перебуваєш..." (Пс 91).
Ти там перебував, мій батьку...
"Він бо спасе тебе від сітки птахолова
і від погибельного мору.
Він тебе покриє крилами своїми,
і ти втечеш під його крила;
щит і забороло - його вірність...
Ніяке лихо до тебе не приступить...
Бо ангелам своїм він повелить про тебе,
щоб берегли тебе на всіх твоїх дорогах,
І на руках тебе носитимуть,
Щоб не спіткнулася нога твоя об камінь.
На гада й змія будеш наступати,
розтопчеш лева і дракона".

"Тому що ти уповав на нього, батьку, він говорить тобі, о батьку, що він визволить і охоронить тебе.

Ти взивав до нього і він тебе почує. Він буде з тобою в твоїй останній печалі і восславить тебе за твоїм життям... В інше життя введе він тебе і через благо, що тепер тебе втішає, але скоро, так, дуже скоро прийде, я повторюю це, прийде взяти тебе у божественні обійми і поведе тебе з собою на чолі всіх патріархів туди, де вже готове місце для тебе, Божий Праведнику, що був моїм благословенним отцем.

Іди переді мною і скажи патріархам, що Благо з'явилося на землі і скоро відкриє їм царство небесне. Іди, батьку. Хай моє благословення супроводжує тебе!"

Голос Ісуса піднявся, *щоб досягти* душі Йосифа, охопленої туманом смерті. Кінець близький: Марія голубить його. Ісус сидить на краю ліжка і тримає в обіймах вмираючого, що раптом осів і спокійно віддав життя.

Сцена сповнена урочистістю і миром. Ісус молиться до патріархів і бере в свої обійми Марію, що підступила до нього, коли її полонив біль.

71. МАРІЯ ДУЖЕ СТРАЖДАЛА В ЧАС СМЕРТІ ЙОСИФА

Ісус говорить:

"Всім жінкам, мученим болем, я раджу наслідувати Марію в її вдівстві: поєднатись з Ісусом.

Всі, хто думає, що Марія не страждала, помиляються. Моя мати страждала. Ви повинні це знати. Вона страждала в священний спосіб, бо все в ній було святим, але вона дуже страждала.

Всі, хто думає, що Марія лише поважала свого нареченого, бо він був її нареченим по духу, а не по тілу, роблять помилку. Марія любила Йосифа, якому вона присвятила тридцять років свого життя, любила глибоко. Йосиф був її батьком, нареченим, братом, другом і захисником.

І ось тепер вона відчуває себе такою самотньою, немов відтята від стовбура гілка виноградної лози. В її дім неначе влучила блискавка. Все розпалось. Спочатку все утворювало єдність, де члени себе взаємно підтримували. І раптом випав наріжний камінь: перший удар для цієї сім'ї і провісник скорого відходу її любого Ісуса. Воля Всевишнього хотіла бачити її дружиною і матір'ю, тепер вона вимагала від неї ще вдівства і втрати її дитини. Марія через сльози сказала одне з своїх самозречених "так". "Так, Господи, хай станеться зі мною по слову твоєму".

І, щоб мати в цю хвилину силу, вона прибігає до мене. Марія завжди пов'язана з Богом, особливо в найтяжчі хвилини її життя: в храмі, в годину її заручин і в Назареті, коли вона була покликана до материнства, знову в Назареті, де їй судилось стати вдовою, в

Назареті в час розлучення з Ісусом, на Череп-горі, де в муках дивилася на мене вмираючого.

Вчіться у неї ті, хто плаче, і вчіться, вмираючі! Вчіться, бо ви живете, щоб померти. Намагайтесь заслужити слова втіхи, які я говорив Йосифові. Вони будуть вам миром у смертельній боротьбі. Вчіться ви, що мусите померти, щоб ви були достойні мати Ісуса як втіху коло себе, і навіть якщо ви цього не заслужили, все ж наважтесь покликати мене до себе, я прийду, повний ласк і втіхи, з серцем, сповненим самопожертви і любові і з словами прощення і підбадьорення на устах.

Смерть втрачає всяку гіркоту, коли відбудеться у мене на руках. Повірте в це! Я не можу відвернути смерть, але я можу її полегшити всім тим, що помирають у довір'ї до мене.

Христос сказав на хресті до вас усіх: "Господи, в руки твої віддаю духа свого". В своїй смертельній боротьбі він говорив це, думаючи про вашу смертельну боротьбу, а також про ваші страхи, про ваші помилки, про ваші жахи, думаючи про ваші прохання про прощення. Він сказав це серцем, зраненим списом і людським нерозумінням, щоб смертна боротьба усіх, хто в смерті думає про мене, була пом'якшена Господом, а душа ввійшла через смерть в життя, а через біль -у вічну радість.

Це, маленький Йоане, сьогоднішнє повчання. Будь добрим і не бійся нічого! Мій мир я завжди зможу влити в тебе словом і погляді! Ходи, постав себе на місце Йосифа, що підголів'ям має груди Ісуса, а доглядальницею -Марію. Спочинь між нами, як дитина в колисці!"

72. НА ЗАВЕРШЕННЯ СКРИТОГО ПЕРІОДУ ЖИТТЯ ІСУСА

Марія говорить:

"Перш ніж завершити ці зошити, я хочу долучити своє благословення. Ще трохи терпіння, і ви будете мати повне уявлення про домашнє життя мого Ісуса. Від Благовіщення в Назареті і до початку його діяльності ви слухали не лише повчальні диктанти, а й бачили наочно умови і події, що супроводжували життя Ісуса в сім'ї.

Дитинство, дозрівання і юність мого сина лише коротко окреслені в великій книзі його життя - Євангелії. Там він -вчитель, тут він людина. Він є Богом, що із любові до людини став чоловіком, і, незважаючи на це самопониження, творив у звичайному житті дива. Він створив диво в мені, бо довів мою душу до досконалості завдяки моєму синові, що ріс в мені. Він зумовив це в домі Захарії, освятивши Йоана, полегшив болі Єлизавети, повернув Захарії мову і віру. Він сотворив його і в Йосифові, відкривши йому душу для світла такої величної правди, що він її сам по собі, навіть будучи праведником, зрозуміти б не зміг. І, після мене, був найбільше благословенний Йосиф цим дощем *божественної* милості.

Прослідкуй, який великий душевний шлях пройшов він від появи в моєму домі до моменту втечі в Єгипет!

Спочатку він був просто праведним чоловіком свого часу. Він піднімався зі щабля на щабель у вірі у Христа і так довірився своїй певній вірі, що покладається на Бога. Перед поїздкою з Назарету у Вифлеєм він ще каже: "Що з нами станеться?" Це питання, в якому проявляється власне людина зі своїми людськими страхами, переходить в надію. В стайні перед народженням він каже: "Завтра, очевидно, буде краще". Ісус, що *наближається, вже посилює в* ньому цю надію, що серед дарів Бога є одним з найкращих. І з цієї надії він переходить в стан певності, коли зутріч з Ісусом освятила його. Він завжди дозволяв вирішувати мені, з пошани, яку він мені засвідчував. Він керував лише при вирішенні матеріальних і вищих справ, він вирішував як голова сімейства, коли треба було щось вирішувати. Більше того: в болісну годину втечі, після місяців спільного проживання з Божим Сином, що наситив його святістю, він втішає мене в моєму болі і каже до мене: "Навіть якщо у нас більше не буде нічого, ми все одно матимемо все, тому що ми матимемо його".

Своїм чудом Ісус обдарував ласкою і пастухів. Ісус творив чуда скрізь, де проходив, - чи то у вигнанні, чи після повернення в милий йому Назарет. Бо там, де він є, поширюється святість, як олива по ґноті, а повітря сповнюється пахощами квітів. Коли він наближається, коли він доторкається до когось, якщо це лишень не демон, то від нього йде могутній силовий потік, що викликає бажання святості. А де є це бажання святості, там є коріння вічного

життя, бо хто хоче стати добрим - стане ним, а добропорядність приводить до Царства Божого.

Отже, з окремих розповідей про різні події ви довідалися про святу людяність мого Сина від його дитинства і до його смерті. Якщо священик бажає зробити з усіх текстів впорядковану, без прогалини розповідь, то він може це робити, якщо вважає за потрібне. Ми це також могли б зробити. Але Провидіння бажало, щоб було так, як є. Моя душе, в кожному диктанті ми давали тобі ліки від тих ран, що завдавали тобі страждань.

Вважається, що під час граду нас ніщо не може захистити. Але це не так. Буря розбуджує людськість, що спить під водами душі, але вона виносить на поверхню і коштовне каміння надприродного вчення, що потрапило у ваше серце і чекало саме на годину бурі, щоб виринути і сказати вам: "Я теж тут. Думайте про мене!"

Крім Провидіння, моя віддана душе, (це стосується порядку і перебігу видінь) цьому причиною є і наше бажання принести тобі благо. Як могла б ти, в теперішній розбитості, бачити певні видіння і чути певні диктанти? Вони могли б настільки знищити тебе, що ти вже не була б спроможна виконувати своє завдання "рупора". Першими ми дали тобі ці повідомлення, щоб твоє серце не розбилось, ми зробили це з доброти. Ми прагнули уникнути видінь і текстів, що могли б погано поєднатись з твоїми стражданнями, твої муки стати б нестерпними. Ми не жорстокі, маленька Маріє. І ми завжди діємо так, щоб ви були втішені нами, а не деморалізовані, бо ви нам довіряєте. Досить, щоб ви сказали разом з Йосифом: "Якщо мені залишиться Ісус - залишиться все!"' І тоді ми прийдемо з небесними дарами, щоб втішити ваш дух. Я не обіцяю тобі людських дібр і втіх. Я обіцяю тобі такі дари, які отримав Йосиф: надприродну розраду Кожен має це знати.

Дари мудреців були дуже малими в біді, що повисла над бідними утікачами, - їх вони швидко витратили на облаштування будинку і купівлю найнеобхіднішого, в т. ч. продуктів харчування; це були єдині наші засоби, поки ми не знайшли роботи.

Єврейська община постійно допомагала нам. Але община в Єгипті складалась майже повністю з утікачів, була, отже, такою ж бідною, як і ми. Частину скарбу, яку ми хотіли зберегти для вже дорослого Ісуса і яка залишилася нам після видатків на облаштування в Єгипті, ми витратили після повернення в Назарет на ремонт дому і майстерні. Часи міняються, але людська жадоба

залишається завжди тією ж і користується бідою ближнього, щоб безсоромно обдерти його.

Ні! Те, що ми мали у себе Ісуса, не приносило нам жодної матеріальної вигоди. Багато з вас приймають це, якщо вони хоч трохи зв'язані з Ісусом. Ви забуваєте, що він сказав: "Шукайте перше Царство Боже!" (Мт 6,25 -34). Все інше вам додасться. Бог турбується про їжу для тварин і для людей також, бо він знає, що ви потребуєте їжі, бо тіло є арматурою душі. Але про ласку просіть в першу чергу! Спочатку просіть про праведного духа! Все інше вам додасться. В своєму єднанні з Ісусом, з людської точки зору, Йосиф мав лише турботи, працю, переслідування і голод. Нічого іншого. Але, оскільки він прагнув лише Ісуса, то все для нього обернулось миром і надприродною радістю. Я хотіла б вас підвести до межі, до якої був підведений мій наречений, коли сказав: "Навіть якщо у нас більше нічого не буде, все одно ми будемо мати все, тому що ми матимемо Ісуса".

Я знаю, твоє серце розривається! Я знаю: твоя душа в сутінках.

Я знаю: життя проходить. Але, Маріє Вальторто, хіба ти не належиш Ісусові? Ти хочеш йому належати? Плач, моя дорога дитино, але залишайся сильною! Розп'яття полягає не у картині страждань. Воно полягає у витривалості, з якою мученик їх сприймає. Страсті може спричинити зброя, але можуть спричинити і душевні муки, якщо вони достойно витримані. Ти переносила їх з любові до мого сина. Якщо б ти переносила їх задля інших людей, це все одно було б для Ісуса, що хоче всіх вас порятувати. Тому і твоє страждання є істинними страстями. Перенось його терпляче! І не пробуй сама справитись з ним! Становище надто складне для тебе, навіть якщо і матимеш сили опановувати себе, керувати собою і заборонити собі сльози. Достатньо буде, якщо ти віддаси себе болю без протесту. Достатньо буде, якщо ти скажеш Ісусові: "Допоможи мені!" Те, що ти не можеш зробити, він зробить в тобі. Залишайся в ньому! Завжди в ньому! Не пробуй відійти від нього! Коли ти не захочеш, ти тоді не відійдеш від нього, навіть якщо біль буде таким великим, що він заважатиме тобі бачити, де ти є - ти завжди будеш в Ісусі.

Я благословляю тебе. Говори зі мною: "Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові!" Це має бути завжди твоїм кличем, поки ти не скажеш це в небі! Хай завжди буде з тобою милість Господня!"

ПЕРШИЙ РІК
ПРИЛЮДНОГО ЖИТТЯ
ІСУСА ХРИСТА

73. ПРОЩАННЯ З МАТІР'Ю І ВИЇЗД З НАЗАРЕТУ

(Почалось під час Святого Причастя)

Я бачу, судячи по всьому, їдальню, де сім'я споживає їжу і проводить вільні години. Це досить мале приміщення із звичайним прямокутним столом і стільцями, які стоять під стіною. Під іншими стінами стоять ткацький верстат зі стільчиком, ще два стільці, а над ними висить поличка, на якій знаходяться оливні лампи та інші предмети. Відчинені двері ведуть у сад. Очевидно, наступає вечір, бо останній промінь сонця виблискує на вершечку тільки одного дерева, на якому саме починають зеленіти перші листочки.

За столом сидить Ісус. Він їсть, а Марія обслуговує його. Вона входить і виходить з дверей, що, очевидно, ведуть у приміщення, де знаходиться плита, бо через напіввідкриті двері проникає відблиск світла.

Ісус щоразу просить Марію, щоб вона сіла разом з ним їсти. Але вона, сумно посміхаючись, хитає головою і продовжує приносити страви. Після варених овочів, що, як мені здається, вживалися замість супу, вона приносить печену рибу і м'який свіжий сир, певно, овечий. Останній має круглу форму. Тут є і маленькі темні оливки. Круглі пласкі хліби (величиною зі звичайну тарілку) уже стоять на столі. Вони темні, як мені здається, з муки грубого помолу. Перед Ісусом стоять горщик з водою і чаша. Він їсть мовчки, спостерігаючи за матір'ю поглядом, в якому змішалися жаль і любов.

Марія страждає - це очевидно. Вона ходить туди-сюди, щоб хоч трохи заспокоїтись. Незважаючи на достатнє освітлення, вона запалює лампу і ставить її перед Ісусом. Простягнувши руку, вона мимоволі гладить голову сина. Потім бере сумку, виткану вручну з брунатної вовни, виходить у садок, проходить його і прямує до клуні, з якої повертається зі зморщеними яблуками. Очевидно, вони зберігаються з минулого року. Вона кладе яблука в мішок і додає туди ще й хліб і сир, хоч Ісус відмовляється, кажучи, що йому досить.

Марія знову підходить до стола з його вузької сторони і дивиться, як їсть її Ісус. Вона дивиться на нього з турботою і пошаною. Її обличчя ще блідіше, ніж звичайно, а біль робить її на вигляд старшою, ніж вона є. Її очі обведені тінню, що є свідком пролитих сліз. Вони здаються і світлішими, ніж завжди, ніби сльози змили їх барву. Двоє втомлених зболених очей.

Ісус їсть повільно і, очевидно, насилу, лише щоб принести задоволення матері. Він, задуманий, підводить голову і дивиться на неї. Її очі повні сліз. Щоб дозволити їм пролитись, Ісус знову опускає голову і обмежується тим, що бере ніжну руку, яку Марія поклала на край стола, лівою рукою і підносить її до щоки. Він так хвильку тримає її, щоб відчути дотик цієї бідної тремтячої рученьки, потім з великою любов'ю і повагою цілує її тильну сторону.

Я бачу, як Марія підносить вільну руку до уст, ніби хоче заглушити стогін, і пальцями витирає велику сльозу, що викотилась з-під вій. Ісус знову починає їсти, а Марія швидко виходить у садок.

Ісус підпирає чоло рукою і поринає в свої думки, переставши їсти. Раптом він прислухається і підводиться.

Тепер і він виходить у сад і, оглянувшись довкола, повертає вправо, до щілини в скелястому мурі. Через неї він входить у приміщення, і я впізнаю - це майстерня теслі. Але на цей раз все прибрано: жодних дощок і стружок, і вогонь теж не горить. Я бачу верстат й інструменти - все на своєму місці.

Марія схилилась на верстат і плаче, як дитина. Її голова сперта на ліву руку. Вона плаче беззвучно, їй дуже боляче. Ісус тихо входить і наближається так нечутно, що Марія відчула його присутність аж тоді, коли він поклав свою руку на її схилену голову і промовив до неї: "Мамо". Його голос сповнений любовним докором.

Марія підводить голову і бачить Ісуса через пелену із сліз. Потім вона прихиляється до його правої руки. Кінцем широкого рукава Ісус витирає їй сльози, притискає її до свого серця і цілує в чоло. У нього величний вигляд, він здається більш мужнім, ніж звичайно, а Марія виглядає як дівчинка, за винятком позначеного болем обличчя.

"Ходи, Маріє", - каже Ісус, обнімає її правою рукою і повертається з нею в сад, де вони сідають на лавочку біля стіни будинку.

В саду тихо і майже темно. Лише ясне місячне світло та полум'я з плити освітлюють його. Ніч ясна. Ісус говорить до Марії. Я не можу зрозуміти перших слів, сказаних пошепки, з якими Марія погоджується кивком голови.

Потім я чую: "Скажи родичам, щоб прийшли до тебе, не залишайся сама! Так я буду спокійніший, мамо, а ти знаєш, що для того, щоб виконати свою місію, я не смію турбуватися про тебе. Ти ніколи не відчуєш браку моєї любові. Я буду часто тебе відвідувати і буду повідомляти тебе, коли я перебуватиму в Галилеї і не зможу зайти додому. Тоді ти, мамо, будеш приходити до мене. Ця година мала прийти. Тут усе почалось, коли тобі з'явився ангел. Тепер прийшов час, і ми це повинні пережити, мамо, чи не так? Після витриманого екзамену настануть мир і радість. Але спочатку ми, як наші праотці, маємо пройти через цю пустелю в землю обітовану. Господь Бог допоможе нам, як допомагав і їм. Він подасть нам свою допомогу, як духовну манну, щоб зміцнити наші душі в найважливішу мить випробовування. Помолімось разом до нашого Отця".

Ісус підводиться, а з ним і Марія, і вони дивляться в небо. Вони подібні до двох оплаток, що світяться в темноті. Ісус говорить повільно, але чітким голосом, наголошуючи кожне слово. Він промовляє молитву до Господа. При словах"... і прийде царство твоє..." він затримується трохи довше і робить паузу, перш ніж продовжити "і буде воля твоя!" Молячись, він здійняв руки так, як священик, коли відмовляє "Отче наш". Марія руки склала.

Після молитви вони повертаються в дім і Ісус, якого я ще ні разу не бачила, щоб він пив вино, іде до полиці і з глечика наливає в чашу біле вино, яке несе до столу. Потім він бере Марію за руку і просить сісти біля нього. Він вмокає шматочок хліба в вино і дає Марії його з'їсти і відпити. Це його прохання таке наполегливе, що Марія поступається. Ісус випиває решту вина. Потім лівою рукою він притискає Марію до свого серця. Ісус і Марія приймають їжу не лежачи, а сидячи біля столу, як це прийнято у нас. Тепер обоє мовчать і чекають. Марія гладить Ісусові праву руку і його коліна. Ісус лагідно проводить лівою рукою по її руці і голові.

ГЇотім він піднімається, а з ним і Марія, і вони кілька разів обнімаються і цілуються. Виглядає так, ніби вони хочуть розлучитися, але мати знову і знову пригортає своє дитя до себе. Вона - Мати Божа, але все ж мати, що має розлучитися зі своїм сином і знає, чим закінчиться ця розлука. Ніколи більше не кажіть, що Марія не страждала! Раніше і я не була впевнена, але тепер я не мала жодних сумнівів у цьому.

Ісус бере свій темно-коричневий плащ, накидає його на плече і покриває ним собі голову, як каптуром. Потім він вішає на себе пастушу сумку так, щоб вона йому не заважала при ході. Марія допомагала йому, знову і знову поправляючи його одяг, плащ і каптур; знову і знову його цілуючи.

Ісус, поблагословивши кімнату, іде до дверей. Марія йде за ним і перед відчиненими дверима вони ще раз цілуються.

Вулиця лежить тиха і спокійна в білому місячному світлі. Ісус вирушає в дорогу. Він ще двічі оглядається на матір, що сперлась на одвірок. Її залите сльозами обличчя блідіше від місячного світла.

Ісус відходить білим провулком все далі. Марія дала волю сльозам. Ісус зникає за поворотом дороги.

Шлях Благовіщення Радісного Післанництва розпочався. Його кінцем стане Голгофа. Марія, плачучи, зачиняє двері. І для неї теж розпочався шлях, що приведе її на Голгофу. І для нас також...

74. "ВОНА ПЛАКАЛА, БО БУЛА СПІВВІДКУПИТЕЛЬКОЮ"

Ісус говорить:

"Це вже четвертий біль Марії, Матері Божої.

Першим було представлення в храмі, другим - втеча до Єгипту, третім - смерть Йосифа, четвертий - моя розлука з нею.

Оскільки мені відоме бажання священика, я вчора ввечері сказав тобі, що покваплюся описати наші болі, щоб назвати їх. Болі моєї матері, як бачиш, вже

описані. Я ще перед описом втечі пояснив, що це краще пов'язувати з тим днем. Ти це зрозумієш і усно поясниш священикові.

Я би хотів чергувати твої видіння з моїми диктантами, щоб підняти тебе і твій дух і щоб дати тобі насолоду видіння, а також, щоб стала очевидною різниця між моїм і твоїм стилем викладу. Під цим стоїть моє бажання дати тим, хто вірить у мене, правдиву картину мого земного життя. В багатьох книжках говориться про мене, але, оскільки кожен автор, додаючи щось від себе, мимоволі допускав неточності і зміни, то ці тексти містять багато такого, що не відповідає дійсності.

У твоїх нарисах моя особа буде описана правдиво. Я буду ще більшим у моїй покорі, що стала для вас хлібом, щоб і ви були смиренними і схожими на мене, оскільки я був людиною, як і ви, і в своїй людській особі мав досконалість Бога. Я маю бути для вас прикладом, а приклад завжди повинен бути досконалим.

При показі я не буду дотримуватися хронологічної послідовності подій, що узгоджується з Євангелієм. Я буду брати теми, які вважатиму доцільними для відповідного дня - чи для тебе, чи для інших - і тим самим буду дотримуватись одного з моїх правил - добрих настанов.

Повчання, яке випливає з видіння про розлучення з матір'ю, стосується насамперед батьків і дітей, що покликані Богом відмовитись одне від одного заради вищої любові. А також вона стосується тих, що мусять змиритися з болісною втратою.

Скільки таких ви зустрічали в своєму житті! На цій землі є терні, що ранять серце - я знаю це. Але ті, що приймають їх зі смиренністю - зауважте, я не сказав "що бажають собі і приймають з радістю" - бо це була би вже досконалість; а я кажу: "із смиренністю" - для тих вони перетворюються на вічні троянди. Але мало хто сприймає їх смиренно. Наче впертий осел, опираєтесь ви волі Отця, зовсім не думаючи, що завдаєте йому, доброму Богові, духовних ударів і ран.

Не кажіть: "Я нічого не мав, крім цього, а Бог і це в мене відняв. Я мав лише цю любов і Бог забрав її в мене". Марія, ніжна жінка, що була досконалою в усьому, бо "повна ласки", також мала одну любов і один скарб на землі - свого сина. У неї нічого більше не залишилось, крім нього. Її батьки давно вже були мертві, Йосиф теж помер кілька років тому. І був лиш я, що міг любити її і давати їй відчуття, що вона не сама. Родичі, що не знали мого божественного походження, через мене займали негативну позицію у ставленні до моєї матері, бо думали, що вона не поладнала з сином. Вони ставились до неї, як

до матері, син якої не такий, як всі, бо відкидає одруження, яке принесло б користь сім'ї і було б також доречним з морального боку.

Родичі - виражаючи громадську думку (ви назвете це здоровим людським глуздом, але це тільки так на ваш, людський егоїстичний погляд) - хотіли застосовувати свої правила і до мого життя. Основою такої поведінки був страх в один прекрасний день мати неприємності через мене, бо я вже розпочав захищати свої, для них занадто ідеалістичні, ідеї, що могли б образити синагогу. Історія євреїв сповнена оповіданнями про долю пророків. Місія пророків ніколи не була легкою, вона часто призводила до смерті і приносила горе родині. А ще вони боялися, що колись будуть змушені опікуватися моєю матір'ю.

Те, що моя мати нічого не робила, аби перешкодити моїй діяльності, і що вона завжди поклонялася своєму синові, їм дуже не подобалося.

Незадоволення родичів зросло ще більше протягом трьох років моєї відкритої діяльності і вилилось у відкритий осуд, коли вони, зустрічаючи мене серед народу, соромились, бо, на їх думку, у мене була манія кидати виклик могутнім світу цього.

Це був великий докір мені і їй, бідній матері!

І Марія відчувала негативне ставлення родичів, - тому що не всі були як Яків, Юда і Симон та їхня мати, Марія Клеопова, - вона передбачала, що цим не скінчиться. Марія знала, якою буде її доля протягом трьох років і знала про кінець, який чекає її і мене. Але вона не опиралась цьому, як це робите ви. Вона лише плакала, розлучаючись з сином, який так любив її, при думці про довгі дні, коли я буду далеко, а вона в осиротілому будинку буде передбачати майбутнє сина, що був призначений для того, аби прийняти на себе зло і жовч світу.

Вона плакала, бо була Співвідкупителькою і матір'ю відродженого в Бозі людства, і вона мусіла плакати за всіх матерів, що не в стані зробити зі свого материнства корону вічної Слави.

Як багато на світі матерів, яким смерть вириває з рук дитину! Як багато матерів приносять дітей в жертву надприродному покликанню! Марія плакала за всіх дочок, як мати Христа, за всіх своїх сестер в їхньому болі пограбованих матерів. Вона плакала

також за всіх народжених від жінки дітей, що покликані бути апостолами або мучениками з любові і вірності до Бога, або стати жертвами людської жорстокості.

Моя кров і сльози моєї Матері є втіхою, що зміцнює цих покликаних на їхньому героїчному шляху і гасить в них найменшу недосконалість, а також гріхи, вчинені через людські слабості. Під час страстей це дає їм Божий мир, а коли вони це вимолили у Бога - радість Неба.

Для місіонарів це - зігріваючий вогонь у льодяній пустелі і роса там, де завжди палить сонце. Сльози Марії народжені її любов'ю. У них - діамант дівичої чистоти, яка крапельками роси збирається літньої ночі в чашечці лілії.

Цю свіжість віднаходять посвячені Богові в пустелі досконалого материнського життя, пустелі, в якій процвітає лише єднання з Богом, а всі інші прив'язаності перетворюються в надприродну любов до ближнього, до батьків, до друзів, старших і підлеглих.

Зазнають цієї свіжості ті покликані Богом, що живуть в світі, - в світі, який їх не розуміє, а тому не може любити, і саме тому виглядає для них пустелею, в якій ці душі живуть ізольовано, бо їх не розуміють і висміюють через їхню любов до мене.

Цю свіжість знаходять і мої "душі відкупителів", серед яких першою є Марія. Всім, хто слідує за нею, вона дарує, як мати і як лікар, свої сльози, що дають силу і наснагу на більшу жертву. Святі сльози моєї матері!

Марія молиться. Вона не перестає молитися, бо Бог поклав на неї страждання. Не забувайте цього! Вона молиться з Ісусом. Вона молиться до Отця, нашого і вашого!

Перше "Отче наш" було відмовлено в саду в Назареті, щоб втішити Марію в її болі, щоб пожертвувати Всевишньому нашу волю в момент, в який цій волі щораз більше опиралось власне "я". Ця жертовність сягла своєї вершини для мене у відмові від життя, а для Марії - у смерті її сина.

Хоч у нас не було нічого, що потребувало б прощення нашого Отця, ми, непорочні, все одно просили у нього прощення за кожне наше зітхання, щоб могти достойно сповнити нашу місію. Це повинно вам показати, що покладене на нас завдання буде тим успішніше і плідніше виконано, чим більше ми живемо в Божій ласці. Ми вчимо вас жити в пошані

до Бога і смиренності перед ним. Перед Богом - Отцем, незважаючи на свою досконалість, ми вважали себе нічим і просили прощення, як і "щоденного хліба".

Якого хліба ми просили? О! Не того, що його виробляли і пекли чисті руки Марії і для якого я так часто готував тріски і дрова. Цей теж потрібний, допоки живеш на землі. Нашим щоденним хлібом була щоденна наша участь у покладеному на нас посланництві. Ми просили, аби Бог давав нам його день за днем, бо виконувати Божу волю було радістю нашого дня, чи не так, маленький Йоане? (Це пестливе ім'я, під яким розуміється Марія Вальторта, часто зустрічається в її рукописах). Хіба ти не скажеш, що день пройшов для тебе даремно, якщо милість Божа дає тобі прожити день без виконання твоєї місії стражданнями?

Марія молиться разом з Ісусом. Ісус виправдовує вас, мої діти. Я є тим, через кого Отець сприймає і виконує ваші молитви. Я сказав: "Чого б ви тільки попросили в Отця, він дасть вам у моє ім'я" (Йо 16, 23), а Церква дає вашим молитвам силу словами: "Через Ісуса Христа, Господа нашого".

Коли ви молитеся, ви завжди, завжди, завжди поєднуєтесь зі мною. Я буду молитись за вас піднесеним голосом і перекрию ваш людський голос своїм Богочоловічим. Своїми пробитими руками я піднесу ваші молитви до Бога. Так стануть вони вашим голосом і, подібно до поцілунку дитини, полинуть до Отця, а пурпур моїх ран зробить ваші молитви коштовностями. Залишайтеся в мені, якщо ви хочете, щоб Отець був у вас, і з вами, і для вас...

Ти закінчила свою розповідь словами "і для нас", хотячи тим сказати: "для нас, що є такими невдячними супроти вас обох, що піднялися через нас на Голгофу". Ти добре зробила, вставивши ці слова. Роби це кожен раз, коли я показуватиму один з наших болів. Вони неначе будуть дзвоником, що закликатиме до споглядання і спокою.

На тепер досить. Відпочивай. Мир з тобою!"

75. ХРИЩЕННЯ ІСУСА В ЙОРДАНІ

Ісус каже до мене:

"Те, що ти написала ЗО січня, для маловірів може бути причиною висунути свої "коли" і "але". Знайдуться, звичайно, "вчені неможливого", які скажуть: "Це є доказом того, що явища можна пояснити природним чином, оскільки надприродне завжди дає силу і ніколи не ослаблює". Але вони повинні мені пояснити, чому великі містики після злету - під час якого вони переходили межі людських можливостей, повністю уникаючи болю, і, незважаючи на внутрішні поранення, відчували радість душі - залишаються в стані, який наводить їх на думку, ніби душа покидає тіло. Вони повинні мені також пояснити, чому ці пориви після кількох годин жахливої смертельної боротьби, що є лише повторенням моєї смертної боротьби, як це стається у моєї слуги Терези (Тереза Нойман, тоді ще жива), чи у моєї святої Джемми (Джемми Галгані), чи у багатьох інших душ, які через мою і їхню любов стають достойними переживати мої хресні муки, відновлюють свою силу і тілесну рівновагу, як це стається у виздоровлюючих людей.

Я є господарем життя і смерті, здоров'я і недуги. Я користуюсь своїми слугами так, як я використовував би м'яку нитку в моїй руці для проведення часу. Чудо, пов'язане з тобою, полягає в тому, що ти в своєму тілесному стані, що триває дивним чином, можеш досягати такого блаженства, не вмираючи, і це при тому, що у інших такий стан унеможливлював би саме думання. Чудо полягає в оживленні, що в такі години вливається в тебе, коли ти пишеш мої диктанти або інших духів, що передають тобі небесне післанництво. Диво полягає в блискавичному поверненні сил після того, як радість в тобі збудила необхідні для писання сили. Але цю життєздатність ти одержуєш від мене. Вона наче кров, що вливається від мене в твої виснажені жили, і як приплив, що виступає з берегів і все затоплює. Потім все знову пересихає до наступного припливу. Це як при операції, коли тобі вливають мою кров, щоб знову повторити це наступного разу.

Сама по собі ти ніщо. Ти - вмираюча істота, що живе лише тому, що я так хочу, переслідуючи свою мету, ти - бідне створіння, що має вартість лише завдяки моїй любові. Інших заслуг у тебе немає. Любов і прагнення, щоб через тебе інші люди доступили до Божої любові. І таке прагнення теж є любов. Це виправдовує твоє існування і мою добру волю тримати тебе при житті, в той час, як ти, з людської точки зору, давно б мала бути мертвою. Твоє відчуття, що ти стала "ганчіркою", як ти це називаєш, коли я перестаю посилати тобі видіння або говорити з тобою, є доказом того, що все стається лише через мою волю. І якщо хтось вважає, що моєю волею і через мою любов ти мала б бути зцілена, і що це було б кращим доказом моєї могутності, то я відповім йому, що я постійно підтримую життя моїх слуг так довго, як довго має тривати їхня місія згідно з моєю волею. Але я ніколи не забезпечував їм

щасливого, за людськими мірками, життя, бо поставлені мною завдання виконуються в болі і через біль. З іншого боку, мої слуги, подібно до мене, мають лише одне бажання - страждати, щоб відкупити... Отож не кажи: "Втрата сил", - кажи : "після того, як доброта Ісуса, за його планом і мені на радість, погасила в мені відчуття розбитості, я знову стала тим, чим призначила мені бути його любов - розп'ятою любов'ю".

-Л А тепер продовжуй в послуху і в любові".

Я бачу безлюдний, необроблений і незасаджений ландшафт. Жодних нив, лише де-не-де щось зеленіє там, де земля трохи менше пересохла. Уявіть собі, що ця пустельна і необроблена земля знаходиться праворуч від мене.

Ліворуч я бачу річку з низькими берегами, що повільно тече з півночі на південь. Повільна течія ріки дозволяє мені зробити висновок, що річище не має нахилу і що річка, що протікає такою рівнинною місцевістю, рухається вперед завдяки тиску власних вод. Цього руху вистачає хіба на те, аби річка не перетворилася в болото. Вода не дуже глибока, так що можна бачити дно. Глибина ріки десь близько одного метра, максимум півтора. Річище має ширину Арно біля Сан - Мілано Етролі - тобто близько двадцяти метрів. Але я не можу добре оцінити зеленої стрічки, на якій заспокоюється око, втомлене кам'янистою і піщаною пустелею. Внутрішній голос, про який я намагалася пояснити, повідомляє мені, що я бачу Йордан.

Отже, я знаходжуся на Йордані, а місцевість праворуч від мене є юдейською пустелею.

Чи можна називати пустелею місцевість, на якій немає будинків і працюючих людей? Напевне, так, хоч тут замість дюн гола земля, усіяна камінням і валунами.

Вдалині видніються пагорби. Тут, на Йордані, панує глибокий мир - певне Щось, що променить від усього, те ж можна відчути також на Генезаретському озері. Ця місцевість навіває на думки про ангелів і небесні голоси. Я не можу точно висловити, що я відчуваю, але це місце, яке промовляє до душі.

Поступово пустеля оживає. Вздовж правого берега Йордану з'являється багато людей в різноманітному одязі. Одні здаються простолюдинами, інші - багачами, не бракує і кількох фарисеїв, яких можна впізнати по оздоблених бахромою одежах. Серед них

на уламку скали стоїть чоловік. Я хоч і бачу його вперше, але впізнаю в ньому Христителя. Він промовляє до народу і я можу вас запевнити, що це не ніжна проповідь. Ісус називав Якова і Йоана "сини грому". Як тоді мені назвати цього палкого промовця? Йоан Христитель заслуговує на ім'я "блискавка", "лавина", "землетрус" - такі вражаючі і сильні його мова і його поведінка. Він провіщає прихід Месії і вимагає підготувати серця до його приходу, усунувши все шкідливе з шляху і виправивши думки. Це тверда і жорстка мова. У Предтечі немає легкої руки Ісуса для ран серця. Він промовляє слова, які ми можемо знайти в Євангелії. На вулиці, що йде вздовж оброслої і тінистої течії Йордану, я бачу мого Ісуса. Цей нерівний шлях, швидше, стежка, здається, вибитий караванами і 'їхнім супроводом роками і століттями. Він веде до місця, де річку, внаслідок підйому грунту, легко перебрести. На другій стороні річки стежина в'ється далі, а потім губиться в густій зелені берега.

Ісус сам. Він повільно іде до Йоана, який не бачить його, бо повернутий до нього спиною. Ісус непомітно наближається, так ніби він один з багатьох, що шукають Йоана, аби охриститись, очиститись і підготуватись до приходу Месії. Ніщо не відрізняє його від інших. За одягом він - сільський житель, за гарним виглядом і манерою триматися - пан, але ніяка божественна ознака не виділяє його з натовпу.

Здається, ніби Йоан відчув особливе духовне випромінювання. Він повертається і відразу ж відгадує джерело цього випромінювання. Він покидає скельний камінь, що служив йому кафедрою, і поспішно підходить до Ісуса, що притулився до стовбура дерева за кілька метрів від натовпу.

Ісус і Йоан хвилю твердо вдивляються один одному в очі. Ісус - ніжним поглядом своїх голубих очей, Йоан - своїми серйозними чорними палаючими очима. Обоє чоловіків високого зросту, і це єдина схожість між ними. В усьому іншому вони дуже різні.

Ісус має охайне довге світле волосся, шкіру кольору слонової кістки, голубі очі і носить просту, але приємного вигляду одежу.

Йоан має дикий вигляд. Чорне гладке волосся спадає йому на плечі, а чорна борода, що обрамляє все обличчя, не приховує впалих від посту щік. Чорні очі гарячково блистять. Шкіра Йоана опалена сонцем і вітром і густо вкрита волоссям; він майже голий і носить

шкіру верблюда, що стягнута на поясі шкіряним ременем і має по боках прорізи, через які видно худі ноги. Виглядає, ніби дикун стоїть біля ангела.

Йоан спрямовує свій пронизливий погляд на Ісуса і вигукує: "Дивіться, Боже Ягня! Як сталось, що мій Пан прийшов до мене?"

Ісус спокійно відповідає: "Щоб сповнити обряд покаяння".

"Нізащо, Господи. Я маю іти до тебе, щоб бути освяченим, а ти приходиш^до мене!"

Ісус кладе Йоанові, що стоїть перед ним схилившись, руку на голову і відповідає: "Хай станеться по моїй волі, щоб сповнилось все записане в пророків, а твоя дія стала початком вищої тайни, сповіщеної людям, що жертва відкуплення "прийшла на цей світ!"

Йоан розглядає Ісуса і сльоза робить його погляд м'якшим. Вони ідуть до берега - Йоан попереду. На березі Ісус знімає плащ і туніку. В спідньому одязі він заходить у воду, де Йоан вже чекає його. Йоан христить його, поливаючи з посудини, що прикріплена у нього до пояса, водою з річки. Посудиною, здається, служить раковина або вичищена і висушена шкаралупа дині.

Ісус - дійсно агнець. Ягня в чистоті тіла, в скромності виразу і в м'якості погляду. Після того, як Йоан злив Ісусові воду над головою, той виходить з річки і одягається. Потім він починає молитися. В цей час Йоан запевняє людей, що він впізнав його по знаку, який відкрив йому Дух Божий як непомильний знак Відкупителя (Божественний голуб і Божественний Голос).

Але я поринула у споглядання Ісуса, що молиться, і в мені не залишається нічого, крім цієї осяйної постаті на зеленому тлі.

76. "ЙОАНОВІ НЕ ТРЕБА БУЛО ОСОБЛИВОГО ЗНАКУ

Ісус говорить:

"Иоану не треба було впізнавати мене по особливому знаку. Його ще в материнському лоні освячений дух мав надприродну проникливість, яку могли б мати усі люди, якби не згрішив Адам.

Якби людина залишилась у стані ласки, в невинності і вірності щодо свого Творця, то вона пізнавала б Бога по зовнішніх проявах. У книзі Буття сказано, що Бог, Господь, у довірливій формі говорив з непорочною людиною і що людина не боялась цього голосу і не плутала його з жодним іншим. Призначенням людини було бачити і розуміти Бога так, як може бачити і розуміти дитина свого батька. Після гріхопадіння людина більше не наважувалась дивитись на Бога. Вона не була вже спроможною бачити його і розуміти. І це вдається їй щораз менше!

Але Йоан, мій родич, був очищений від гріха, коли Милостива схилилась над колись неплідною, а потім вагітною Єлизаветою і обняла її. Дитя в її лоні забилось з радості, коли відчуло, як провина впала з його душі, наче струп, що зліз зі священної рани. Святий Дух, завдяки якому Марія стала матір'ю Відкупителя, через Марію, цю живу частицю святості, втіленої в людині, очистив це, ще не народжене, життя, що було призначене бути пов'язаним зі мною не стільки через кров, як через посланництво, що зробило нас устами і словом.

Йоан був устами, я - словом.

Йоан був Предтечею Доброї Вісті і мав розділити зі мною мученичу смерть. Я надавав мою божественну досконалість Добрій Вісті, яку проповідував Йоан, і його мучеництву, що послужило захистові Закону Божого.

Йоанові не треба було особливого знаку, щоб впізнати мене. Але для невір'я інших знак був потрібен. Чим міг обгрунтувати Йоан своє твердження? Для духовно сліпих очей і глухих вух скептиків потрібен був переконливий доказ.

Хрищення не було мені потрібне. Але Божа Мудрість вважала необхідним цей пролог і цей момент. Вона покликала Йоана з пустелі, а мене з дому в Назареті, щоб ми могли зустрітись на березі Йордану. Бог отворив небо, щоб Божественний голуб зійшов над тим, хто буде цим голубом (Святим Духом) освячувати

людей і про кого він одночасно об'явив словами: "Це син мій улюблений, що я його вподобав". Це благовіщення було могутнішим, ніж провіщення ангелів при моєму народженні. І все було лише для того, щоб у людей не було ні вагання, ні сумнівів - йти за мною чи ні.

Було багато одкровень Ісуса Христа. Перше - мудреців зі сходу - відразу ж після мого народження; друге - в храмі, третє ^ на березі Йордану. А потім було ще багато інших, з якими я ознайомлю тебе, тому що мої чуда, що сягають аж до воскресіння і вознесіння, є проявами моєї божественної природи.

Моя батьківщина отримала достатньо цих одкровень. Як насіння, розсіяне на чотири сторони світу, вони досягли людей всіх станів і націй: пастухів, володарів, вчених, невірних, грішників, священиків, дітей, солдатів, юдеїв і язичників.

І сьогодні вони повторюються. Але, як і спочатку, люди нічого не хочуть про це знати. Вони не хочуть визнавати сьогоднішні чуда і охоче забувають колишні. Та я не перестаю відкривати себе, щоб врятувати людей і привести їх до віри в мене.

Ти знаєш, Маріє, що ти робиш, що постійно роблю я, пояснюючи тобі Євангеліє? Ми пробуємо наблизити людей до мене. Цього можна досягнути палкими молитвами. Я не обмежуюсь лише словами, бо вони втомлюють людей і зумовлюють зворотний ефект. Цс гріх, але так є. І я послуговуюсь видіннями і поясненнями Євангелія, щоб зробити це зрозумілішим і більш привабливим.

Тобі я дарую радість бачення. Іншим я даю можливість мене пізнати. Якщо і цього буде недостатньо, і люди, як погані діти, знищать подарунок, не зрозумівши його цінності, то мій дар залишиться тобі, а їм - моє невдоволення. Тоді я ще раз зможу повторити давно висловлений докір: "Ми фали... Та ви не танцювали, ми вам співали жалібної, та ви не плакали" (Лк 7,32).

Але це так. Залишимо тих, хто не хоче прибрати палаюче вугілля зі своїх голів, і повернімось до овець, що знають свого пастиря! Я пастир, а ти посох, що веде їх до мене".

77. ДИЯВОЛ ВИПРОБОВУЄ ІСУСА В ПУСТЕЛІ

Я бачу пустинну місцевість, яку я вже бачила при охрищенні Ісуса в Йордані. Але я, мабуть, проникла далеко вглиб пустелі, бо вже не бачу гарної голубої річки, що повільно несе свої води, а також зеленої стрічки на її берегах, що отримує з неї необхідну для життя воду. Тут лише пустеля, каміння і суха земля, що розсипалась на жовтий пісок, який раз по раз здіймає вгору вітер своїм гарячим подихом. Цей пил проникає в ніздрі і в очі. То тут, то там видніються маленькі колючі кущики і дивуєшся, як вони можуть жити в цій пустелі. Вгорі - немилосердно блакитне небо, внизу - висохла земля. Довкола нічого, крім каміння і тиші. Серед цього безлюддя - Ісус. Моє внутрішнє відчуття говорить мені, що камінь, на якому сидить Ісус, служить йому одночасно лавочкою для моління і подушкою, коли він холодної ночі при світлі зірок загортається в свій плащ і лягає трохи спочити.

Справді, поблизу я бачу пастушу сумку, єдине добро, взяте ним з дому. Але тепер сумка цілком пласка і з цього я роблю висновок, що мізерні, з любов'ю зібрані Марією харчі, закінчились.

Ісус дуже худий і блідий. Сидить, нахилившись вперед, складені руки сперті на коліна. Він занурений у свої думки. Час від часу Ісус підводить погляд, озирається навкруг і дивиться на сонце, що стоїть зараз майже прямовисно над ним. Деколи, особливо після того, коли його погляд блукав довкола або здіймався до сонця, він заплющував очі і прихилявся, наче від запоморочення голови, до каменю, що служив захистком.

Але ось я бачу, як з'явився жахливий облудник диявол. Він виглядає зовсім не таким, яким його зображають люди: з рогами, хвостом і таке інше. Він виглядає швидше як закутаний в довгий широкий плащ бедуїн або як замаскований доміно. На голові у нього тюрбан, два кінці якого спадають по обидва боки обличчя. Таким чином видніється лише темно-коричневий трикутник обличчя з тонкими губами і зморшками навколо очниць, з яких двоє темно-чорних очей випромінюють магнетичне світло. Дві зіниці, що, здається, читають на дні серця, але в яких неможливо прочитати нічого, крім "таємниця". Очі Ісуса є прямою протилежністю. Вони притягують і

зачаровують, і читають в серці, але вони і видають те, що в його серці є любов і доброта для всіх. Очі Ісуса благодатні для душі. Очі сатани є неначе здвоєною зброєю, що одночасно просвердлює і спопеляє.

Ось сатана наближається до Ісуса: "Ти сам?"

Ісус глянув і мовчить.

"Як ти сюди потрапив? Ти заблудився?"

Ісус знову роздивляється сатану і мовчить.

"Якби я мав воду в своїй флязі, я б тобі її запропонував, але і мої запаси скінчились. Мій кінь згинув і я мушу іти пішки до найближчого заїзду. Там я хочу поїсти і попити. Я знаю дорогу. Ходімо зі мною, я поведу тебе".

Ісус більше не дивиться.

"Ти не хочеш мені відповідати? Чи ти знаєш, що помреш, якщо залишишся тут? Скоро здійметься вітер і буде буря. Ходи зі мною!"

Ісус складає руки в тихій молитві.

"Ах, це ти?.. Давно я шукаю тебе, відколи ти охристився, і ось ти тут. Ти взиваєш до Всевишнього. Він зараз далеко. Ти на землі і серед людей. А серед людей паную я. А тебе мені все ж шкода і я хочу тобі допомогти, бо ти прийшов, щоб без потреби принести себе в жертву. Люди ненавидять тебе через твою доброту. Вони цінують лише гроші, їжу і розпусту. Жертва, біль і послух - слова, що для них ще пустіші, ніж край, що нас оточує, а самі вони ще сухіші і бездушніші, ніж цей пустельний пісок. Лише змія може тут заховатися, щоб вжалити людину, і шакал, щоб її з'їсти. Іди геть звідси! Немає сенсу страждати за людей. Я знаю людей краще, ніж ти!"

Сатана сів навпроти Ісуса і досліджує його своїм жахливим поглядом. Він посміхається зміїним ротом, а Ісус мовчки молиться.

"Ти не довіряєш мені і робиш зле. Я - мудрість цього світу. Я можу бути вчителем і навчати тебе, як ти маєш чинити, щоб тріумфувати. Глянь, найголовніше - це владарювати. Раз зробивши це, потім легко вести людей, куди потрібно. Але спершу треба робити все, щоб їм сподобатись. Треба бути таким, як вони. Треба обманути їх, щоб вони повірили, що ми захоплюємось ними і слідуємо за їхніми думками.

Ти молодий і гарний. Почни з жінки! Жінка завжди є тим, що слід завойовувати для себе насамперед. Я зробив помилку, призвівши жінку до непослуху. Я мав повчати її іншим чином.

Я міг зробити з неї кращий витвір і перемогти з її допомогою Бога. Я поквапився.

Але ти! Я навчу тебе; бо спочатку я хочу подивувати тебе ангельською радістю: маленький залишок цієї радості ще перебуває в мені. Отож прислухайся до мене і використай мій досвід!" Змієподібна вдача сатани розкривається тут повністю і цілковито. Кожне слово - брехня і може ввести в оману. Брехливий вислів, що в ньому нібито залишилась любов, бо нічого, крім ненависті і тільки ненависті до Бога і людини, і бажання зруйнувати плід людського існування в сатані нема. Ненависть така велика, що переростає у дурість; в дурість, яка вірить, що зможе призвести Христа до гріха. "Візьми собі супутницю! Що не вдасться тобі - вона надолужить. Ти новий Адам і ти мусиш мати свою Єву.

Далі, як зможеш ти лікувати хвороби почуттів, коли сам не знаєш чуттєвості? Хіба ти не знаєш, що жінка є коренем, з якого постають жадоба багатства і влади? Чому мужчина хоче владарювати? Чому мужчина хоче бути багатим і впливовим? Лише для того, щоб володіти жінкою. Жінка є немов жайворонок. Вона зодягнута в блиск і розкіш. Гроші і влада є двома сторонами дзеркала, що зводять жінок і є, отже, причиною всього поганого в світі. Глянь: серед тисяч злочинів різного гатунку принаймі дев'ятсот мають свій початок у бажанні володіти жінкою, або в потребі її, якої чоловік не може вже задовільнити.

Якщо ти хочеш знати, що означає жити, тоді іди до жінки. Лише тоді ти будеш в стані зрозуміти страждання людей і зможеш зцілити їх.

Вона гарна, жінка, ти знаєш? Немає нічого кращого в світі. Чоловік має розум і силу. Але жінка! Її думки - як подих вітру, її порух - як доторк квітки, її грація - п'янке вино, її слабкість - як шовкове пасмо або кучері дитини в руці чоловіка. їхні обійми - сила, що руйнує і спалює нашу силу. Біль затихає, втома і жаль зникають, коли знаходишся поблизу жінки чи вона лежить в наших руках, як букет квітів.

Але який я дурень. Ти голодний, а я говорю про жінку. Твої сили вичерпані. Тому і ця милість земна, ця квітка Творця, цей плід, що дарує любов, здається тобі безвартісним. Глянь на це каміння! Яке воно красиве, гладке і кругле, яке золотисте в промінні призахідного сонця! Хіба воно не виглядає, як хліби? Ти син Божий, тобі треба лише сказати: "Я хочу", щоб це каміння стало хрустким хлібом, що його витягує господиня з печі перед вечерею. Глянь на ці сухі акації! Якщо б ти лише захотів, їхнє гілля було б обтяжене соковитими яблуками і солодкими фігами. Вгамуй свій голод, Сину Божий! Ти Господь світу! Він схиляється перед тобою, щоб покласти тобі до стіп їжу і вгамувати твій голод.

Бачиш, ти стаєш блідим і вже хитаєшся лише при згадуванні слова "хліб". Бідний Ісусе! Ти став таким кволим, що більше не зможеш вчинити жодного чуда. Ти хочеш, щоб я зробив його для тебе? Я хоч і не рівний тобі, але дещо теж можу. Я волію краще рік бути безсилим, щоб зібрати ті сили, що маю, і послужити тобі, бо ти добрий і я не можу забути, що ти є також моїм Богом, навіть зараз, хоч я вже і недостойний так тебе називати. Допоможи мені твоєю молитвою, щоб я міг допомогти тобі..."

"Замовкни!... Не хлібом єдиним живе людина, але кожним словом, що іде від Бога!"

У диявола почався приступ люті. Він скрегоче зубами і стискує кулаки. Але він опановує себе і змінює свою гримасу на усмішку.

"Я розумію. Ти стоїш над необхідностями життя і тобі противна моя служба. Я заслужив це. Але ходи і дивись, дивись сам, що твориться в Домі Божім. Глянь: і священики ухиляються від того, щоб тримати дух і тіло в належному для них стані. Бо і вони є лише люди, а не ангели. Сотвори духовне диво. Я знесу тебе на мури храму. Там ти одягнешся в красу і покличеш ангелів, щоб вони своїми крилами склали тобі під ногами килим і легко знесли тебе до головного входу. Тоді всі побачать тебе і згадають, що Бог є.

Час від часу потрібно відкривати себе; бо людина має дуже слабку пам'ять, особливо це стосується духовних речей. Якими щасливими чулися б ангели, якби могли стати захистом твоїм стопам і сходинками на землю!"

"Написано: "Не спокушайте Господа, Бога вашого!" (Втор 6,16).

"Я розумію, що твоя поява не змінить людей, а храм і далі залишиться базарною площею і місцем грішників. Твоє божественне серце пізнало, що серця служителів храму стали гніздом змій. Вони сичать і звиваються, аби лише здобути першість. Лише людська сила може їх вгамувати.

Тож прийди і попроси мене! Я хочу дати тобі землю. Олександр, Кір, Цезар, всі великі володарі, що були і ще будуть, в порівнянні з тобою здаватимуться лише провідниками караванів, бо ти володітимеш усіма багатствами землі. А з землями - всіма скарбами, всіма красотами землі, жінками і конями, військами і храмами. Скрізь зможеш ти закріпити свої знамена, бо ти будеш царем царів і володарем світу. Всі будуть слухатись тебе і поважати тебе — як народ, так і священики. Всі раси будуть шанувати тебе і служити тобі, бо ти будеш могутнім, єдиним володарем.

Попроси мене лише хвильку! Вгамуй цю мою спрагу, попросивши мене! Ця спрага знищила мене, але вона горить у мені далі. В порівнянні з вогнем, що в моєму нутрі, пекельний вогонь є немовби ранковий вітерець. Ця спрага є моїм пеклом. Хвилинку, лише хвилинку, о Христе! Ти такий добрий! Дай мені, вічно проклятому, лише мить радості! Дай мені відчути, як то є бути Богом, і я зникну назавжди і для всього. Лише мить. Одну єдину мить і я більше не мучитиму тебе", - сатана, благаючи, падає перед Ісусом.

Але Ісус підводиться. Оскільки через піст він за останні дні дуже схуд, то здається вищим. Його обличчя дуже серйозне і величне. Його очі як два палаючі сапфіри. Його голос немов грім, що відбивається відлунням в скелях і звучить над пустелею, коли він говорить: "Відійди, сатано! Написано: "Господа, Бога твого,будеш боятися, йому служитимеш" (Втор 6, 13).

З криком розчарування і дикої ненависті сатана розпрямляється, він виглядає жахливо в своїй люті. Проклинаючи, він щезає.

Ісус стомлено сідає і прихиляє свою голову до скелі. Він виглядає виснаженим, спітнілим. Та ангелоподібні постаті своїми крилами навівають прохолоду в духоту пекла. Повітря стає чистим і свіжим. Ісус розплющує очі і посміхається. Я не бачу, щоб він їв. Але в мене таке відчуття, що він живиться запахом раю і тому зміцнів.

Сонце хилиться до заходу. Ісус бере порожню пастушу сумку і вирушає на північний схід. Ангели супроводжують його і їхнє сіяння освітлює темряву раптово впалої на землю ночі. Ісус знову має добродушний вираз і крокує вперед впевненим кроком. Як згадка про довгий піст залишились, окрім лиця, що стало вузьким і блідим, - аскетичний вигляд і просвітлені очі, що виявляють радість не від світу цього.

78. "САТАНА ЗАВЖДИ ЛИЦЕМІРИТЬ, КАЖУЧИ, ЩО ХОЧЕ ДОБРА"

Ісус говорить:

"Вчора ти була без сил, і тому жила тільки наполовину. Я дав тобі спочити, змусивши до своєрідного посту. *Я* залишив тебе без свого слова, і тобі важко було це перенести. Бідна Маріє, це була для тебе страсна середа. Тобі було гірко, бо ти була без вчителя. Я не говорив з тобою, і все ж я був біля тебе.

Сьогодні вранці, оскільки наша туга взаємна, я нашептав тобі в твоєму напівсні: "Агнче Божий, що береш на себе гріхи світу, даруй нам мир!" Я часто повторюю тобі це. Ти думала, що я буду про це говорити. Ні. Спочатку повернімось до того, що ти вже бачила, і я тобі його поясню. Відтак сьогодні вечором ми підійдемо до наступного. Як ти могла бачити, сатана завжди хоче показати себе благодійником. Його вигляд не має нічого такого, що впадало б у вічі. Коли душі уважні і, особливо, коли вони мають зв'язок з Богом, то вони зауважують це відразу і готові протистояти демонським вказівкам. Коли ж душі не зважають на божественні настанови і віддаються чуттєвості, що робить їх глухими, і не вдаються до молитви, що зв'язує з Богом та вливає в серце силу по незримому каналу, то вони навряд чи побачать змію, що причаїлася під невинним виглядом, і піддадуться. Звільнитись потім від неї важко, дуже важко.

Чуттєвість і ненаситність - це два шляхи, якими сатана звичайно спокушає. Все завжди починається з тілесного. І якщо людина здається і підкоряється, то наступ сатани продовжується.

Спочатку він наступає на моральність, тобто на світ думок з їх високомірністю і жадобою. Потім на душу: сатана забирає у неї не лише любов, яка щезає, як тільки людина віддає перевагу

людським пристрастям, але і стах перед ним. І таким чином людина віддається сатані, щоб отримати якомога більше насолод.

Як я поводив себе при сатані - ти бачила: мовчав і молився. Коли сатана починає свою працю спокусника і наближається до нас, то його не можна зустрічати з роздратуванням чи страхом: його присутності і його спробам треба протидіяти молитвою.

Марно дискутувати з сатаною. Він переможе, бо він майстер у мистецтві переконувати. Тільки Бог перемагає його. Тому треба звертатись до Бога, щоб він говорив для нас і через нас. Покажи сатані ім'я Боже і знак хреста, не стільки намальований на папері або вирізаний з дерева, як схоронений у серці. Моє ім'я, мій знак!

Сатану можна лише тоді переговорити, коли він висловлюється облудно, уявляючи себе рівним Богові - переговорити Словом Божим. Цього він не переносить.

За боротьбою слідує перемога, і ангели приходять, щоб слуЖити переможцю і захистити його від люті сатани. Вони оживляють його небесною росою, милістю, яку повними пригорщами вливають у серце вірної дитини, і благословенням, що освіжає душу.

Тому треба мати тверду волю, щоб перемогти сатану, міцну віру в Бога і непохитну віру у його допомогу. Треба непохитно вірити в силу молитви і в доброту Бога. Тоді сатана безсилий.

Іди з миром! Сьогодні ввечері я знову порадую тебе ".

79. ЗУСТРІЧ З ЙОАНОМ ТА ЯКОВОМ

Я бачу, як Ісус іде вузькою зеленою стежкою вздовж Йордану. Він знаходиться недалеко від того місця, де був охрищений, а саме біля переходу через річку, що, здається, дуже популярний і використовується багатьма для переходу ріки. Але місце, де я нещодавно бачила повно людей, здається пустинним. Тільки де-не-де видніються подорожні, піші та верхи на тваринах.

Ісус здається заглибленим у думки. Він рухається на північ. Підійшовши до броду, він зустрічає групу чоловіків різного віку, що жваво дискутують між собою, а потім розділяються: одні ідуть на північ, інші - на південь. Серед тих, хто рушив на північ, я бачу Йоана і Якова. Йоан перший помічає Ісуса і звертає на нього увагу свого брата. Вони ще трохи перемовляються, потім Йоан поспішає, щоб наздогнати Ісуса. Яків повільно слідує за ним. Інші не звертають на це уваги і, дискутуючи, ідуть далі.

Наздогнавши Ісуса, Йоан гукнув: "Агнче Божий, ти прийняв на себе гріхи світу!"

Ісус повернувся і подивився на нього. Тепер вони стояли і дивились один на одного. Ісус - серйозно і проникливо, Йоан з посмішкою на дитячому обличчі, що дуже нагадувало дівоче. Йому могло бути десь років 20, а на рожевих щоках був лише легкий світлий пушок.

Ісус питає: "Кого ти шукаєш?"

"Тебе, Вчителю".

"Звідки відомо тобі, що я вчитель?"

"Христитель сказав мені про це".

"Чому називаєш ти мене агнцем?"

"Я чув, коли так звав тебе Йоан. Це було приблизно місяць тому, як ти сюди приходив".

"Чого хочеш від мене?"

"Щоб ти проповідував нам слово вічного життя і втішив нас".

"Хто^ти?"

"Я - Йоан, син Заведея, а це мій брат Яків. Ми рибалки з Галилеї, а також учні Йоана Христителя. Він проповідував нам слово життя і ми взяли його в своє серце, бо хочемо йти за Богом і через покаяння підготувати наші серця до приходу Месії, щоб одержати прощення. Ти - Месія. Це нам сказав Йоан, бо він бачив знак голуба, що спустився на тебе. Він сказав нам: "Гляньте на Агнця Божого!" Я прошу тебе, Агнче Божий, що забираєш гріхи світу, дай нам мир! У нас саме немає нікого, хто б провадив нас, і наші душі засмучені".

"Де Йоан?"

"Ірод ув'язнив його. Зараз він у в'язниці. Його друзі хотіли звільнити його. Але це неможливо. Ми саме йдемо звідти. Дозволь нам іти з тобою, Вчителю, покажи нам, де ти живеш!"

"Ідіть зі мною! Але чи знаєте ви, про що просите? Хто хоче іти за мною, мусить від усього відмовитись: від дому, родичів, способу думання і навіть від життя. Я зроблю вас своїми учнями і друзями, якщо ви так хочете. Але я не маю скарбів чи покровителів. Я бідний і стану ще біднішим, поки не дійде до того, що не буду мати де голови прихилити. І мене будуть переслідувати більше, ніж голодні вовки переслідують заблукану вівцю. Моє вчення ще суворіше, ніж вчення Христителя. Моє вчення звертається більше до душі, ніж до тіла. Якщо ви хочете належати мені, ви повинні заново народитися. Хочете ви цього?"

"Так, Вчителю, бо ти єдиний маєш слова, що дають нам світло. Вони просвічують нас і там, де раніше панувала похмура безнадійність, оскільки ми були без проводу, вони наповнюють нас сонячним світлом".

"Отож ходімо! По дорозі я навчатиму вас".

80. "Я ЛЮБИВ ЙОАНА ЗА ЙОГО ЧИСТОТУ"

Ісус говорить:

"Група, яку я зустрів, не була малою, але лише один з неї впізнав мене, тому що його душа, його дух і тіло були вільні від пороку. Я наполягаю на цінності чистоти. Дівицтво облагороднює і духовну, і чуттєву спроможність душі в такий досконалий спосіб, який відомий лише недоторканій людині.

Бути непорочним можна по-різному. Змушеними до цього бувають жінки, яких не вибрали в дружини. Це мало б стосуватися і чоловіків. Але це не так. І це погано, бо з молодої людини, що дочасно забруднилася розпустою, може вирости лише духовно і душевно, а часто і фізично хворий батько родини.

Бажаної недоторканості дотримуються ті, що посвятили себе Богові з повною віддачею своїх сердець. Чудесне дівицтво! Бажана Богові жертва! Але не всі перебувають в цій чистоті лілії, що прямо стоїть на своєму стеблі, що прагне до неба, незважаючи на бруд земний, і відкривається для поцілунку Божого Сонця.

Багато залишаються вірними лише зовнішньо, в думках вони невірні, бо хотіли б забрати назад те, що пожертвували. Ці лише

наполовину непорочні. Хоч тіло і неторкане, але не серце. Це серце бродить, бунтує, розсипає чуттєвість, яка є тим рафінованішою і гіршою, коли вона дає поживу уявленням, забороненим і для того, хто непов'язаний, а тим більш руйнівним для тих, хто склав обгіницю Богові.

Так зневажають присягу. Знак присутній, але сутність - відсутня. Правдиво кажу, я називаю "непорочним" того, хто приходить до мене з всохлою через брутальне насильство лілією, а не тих, чия лілія неторкана тілесно, але забруднена чуттєвістю в самотні години. Першим даю я вінок дівицтва і корону мучеництва, незважаючи на насильство над тілом і муками над серцем, що сталися помимо їх волі.

Вартість чистоти така висока, що, як ти бачила, сатана насамперед намагається спокусити непорочність. Він дуже добре знає, що чуттєві гріхи нищать душу і роблять її доступною для інших гріхів. Зусилля сатани були спрямовані на цей важливий пункт, щоб мене подолати.

Хліб - матеріальна форма, що символізує порочність, принада, яку сатана використовує в своїх цілях. Він мені пропонував їжу, щоб побачити мене одурманеним біля своїх стіп!

За ненаситністю ідуть гроші, влада, ідолопоклонство, прокльони, відхід від Божого закону. Але перший крок, який він мені пропонував, був останнім, що його він вже використав на Адамові.

Світ зневажає чистих, непорочність муляє його. Йоан Христитель є жертвою розпусти двох розпусників. Але якщо світ має ще трохи світла, то цим він має завдячувати непорочним. Вони є слугами Божими і можуть розуміти Бога і передавати слово Боже. Я сказав: "Блаженні чисті серцем, бо вони бачитимуть Бога!" І на землі вони можуть бачити Бога, чути його, йому слідувати і показувати його іншим, бо їхні думки не затьмарені туманом чуттєвості.

Йоан, син Заведея, чистий - чистий серед моїх учнів. Що за кришталево чиста душа в ангелоподібному тілі! Він покликав мене словами свого першого вчителя і попросив подарувати йому мій мир. Але мир він мав в собі завдяки своєму чистому життю. І я полюбив його за цю його чистоту і довірив йому мої повчання, мої таємниці і особу, що була мені найдорожчою.

Він був моїм першим учнем,^моїм улюбленим учнем від першого моменту нашої зустрічі. Його душа поєдналась з моєю з того дня, коли він побачив мене на березі Йордану, коли на мене вказав Христитель. Навіть якщо б він і не зустрів мене після мого повернення з пустелі, він би не заспокоївся, поки б не знайшов мене, бо хто є чистим, смиренним і прагне пізнати Божу науку, той, як вода до моря, іде до вчителів небесної мудрості".

Ісус каже далі:

"Я не хотів, щоб ти говорила про чуттєві спокуси твого Ісуса. Навіть якщо твій внутрішній голос дасть тобі зрозуміти причину вчинків сатани, щоб спокусити мене, я вважаю за краще пояснити це тобі сам. Не роздумуй далі над цим! Розмова про це була потрібна. Отож, сміливо вперед! Хай квіти сатани засохнуть на піску! Слідуй за Ісусом, як це зробив Йоан. Ти змушена будеш іти по колючках, бо троянди будуть для тебе краплями крові того, хто пролив їх за тебе, щоб і в тобі було переможено тіло.

А щоб не було жодних непорозумінь, скажу ще одне: Йоан у своєму Євангелії, описуючи зустріч зі мною, пише: "На наступний день". Звідси виходить, ніби Христитель вказав на мене в день після хрищення, а Йоан і Яків тут же послідували за мною. Це суперечить тому, що говорять інші євангелисти стосовно 40 днів в пустелі. Але ви мусите читати так: "Коли наступного дня після арешту Йоана мене побачили обидва його учні, яким він посвідчив: "Ось Агнець Божий", вони гукнули мене і послідували за мною" (Йоан 1,35 - 37).

Разом ми повернулися на береги Генезаретського озера, де я знайшов пристановище і звідки я почав свою Благовість. Обоє говорили про мене з іншими рибалками. Але початок поклав Йоан. Його душа була чистою завдяки його непорочності, вона була взірцем чистоти, у ній чітко віддзеркалювалась істина. Це бажання покаяння додало йому також витривалості в чистоті і великодушності, що ніколи не зникала і не зупинялась в удосконаленні, бо він знав, де є Бог, істина і вчення про дорогу до Бога. Я так любив Йоана за його просту і героїчну вдачу!"

81. ЙОАН І ЯКІВ РОЗПОВІДАЮТЬ ПЕТРОВІ ПРО МЕСІЮ

Сонце мирно сходить над Галилейським морем. Небо і вода кидають червонясті відблиски, схожі на ті, що м'яко грають

на стінах маленького садка в захованому під розкішними кронами фруктових дерев селі.

Село саме прокидається. Час від часу до криниці або з повним кошиком білизни до корита пройде жінка, кілька рибалок зі своїм уловом в кошиках торгуються з прибулими покупцями, несуть свою рибу додому. Я сказала "село". Але воно не таке вже маленьке. Воно тягнеться досить далеко, аж до берега.

Йоан виходить з бічної вулички і поспішає до озера. Яків іде за ним слідом. Йоан розглядає човни, що дістались до берега, але того, що шукає, не знаходить. Нарешті він побачив те, що шукав, десь метрів за 100 від берега на озері. Він прикладає долоні до губів і гукає протяжно: "О - ге", що, очевидно, є вживаним закликом. І коли бачить, що його почули, робить руками знак: "Ходіть, ходіть!" Чоловіки в човні - хто знає, що вони думають - налягають на весла, і човен пливе швидше. Коли човен був від берега метрів за десять, Йоан вже не чекає. Він знімає верхній одяг і кидає на кремнистий пісок, роззуває сандалі, спідній одяг піднімає вище колін і заходить у воду назустріч човнові.

"Чому ви не прийшли?" - питає Андрій. Петро в поганому настрої і не говорить нічого.

"А ти, чому ти не пішов зі мною і Яковом?" - відповідає Йоан Андрієві.

"Я пішов ловити рибу. Я не можу витрачати даремно час. А ти, навпаки, щез з цим чоловіком".

"Я давав тобі знак, щоб ти також пішов. Він справді Той. Якби ти почув його слова!.. Впродовж цілого дня і до пізньої пори ми були разом з ним. Тепер ми тут, щоб сказати вам: "Ходім!"

"Він справді Той? Ти впевнений? Ми ледве бачили його, коли Христитель вказав на нього".

"Він саме Той. Він сам цього не заперечив".

"Кожен може говорити, що йому подобається, щоб ошукати легковірних. Це не вперше", - незадоволено бурмоче Петро.

"О, Симоне! Не говори так: він - Месія. Він знає все! Він чує тебе!"

Йоан вражений і стурбований словами Петра:

"Авжеж! Месія! І він мав явитись якраз тобі, Якову і Андрієві? Трьом убогих простолюдам? Месія? Він хоче інших! Послухай

мене! Бідний хлопче! Очевидно, перше весняне сонце зашкодило тобі. Ходи до роботи! Це буде краще. Облиш казки!"

"Він - Месія. Це я кажу тобі. Йоан Христитель говорив про святі речі, але цей говорить, як Бог. Не був би він Христом, то не міг би так говорити".

"Симоне, я вже не маленький хлопчик. Я досяг певного віку і є спокійним і розсудливим. Ти знаєш це. Я мало говорив, але багато почув за цих кілька годин, які провів разом з Агнцем Божим; і я мушу тобі сказати, що лише він може бути Месією. Чому ти не хочеш у це повірити? Можливо, тому, що ти його не чув. А я вірю. Ми малі і малограмотні люди. Але він говорить, що він прийшов, щоб провістити Благу Вість про Царство Боже бідним, і смиренним, і малим ще скорше, ніж великим. Він сказав: "Великі вже мають свої радості. Але ці радості є нічим порівняно з тими, які я вам несу. Великі можуть самі прийти до істини завдяки своїй освіченості. А я прийшов до малих Ізраїлю і світу, до тих, хто плаче і сподівається, хто шукає світла і спраглий справжньої манни. Від вчених вони не отримують ні світла, ні поживи, а лише тягар, темряву і зневагу. Я кличу "малих". Я прийшов, щоб поставити світ на голову, бо я понижу те, що зараз стоїть високо, і вивищу те, що зараз зневажено. Хто бажає правди і миру, хай іде до мене! Хто любить світло, хай приходить. Я є світло світу!" Чи не так він говорив, Йоане?"

"Так, і він сказав: "Світ, аристократичний світ, не любитиме мене, бо він такий зіпсований, сповнений зла і пороків, що гнівлять Бога. Світ не хоче мене, бо темрява боїться світла. Але світ складається не лише зі світу аристократії: в ньому є й інші, які, хоч і живуть в ньому, але не від цього світу. Але є такі, що спіймані світом, мов риба сітями". Так, він так сказав, бо ми знаходились якраз на березі озера і він показав на наповнені рибою сіті, вийняті на берег. Він ще сказав: "Гляньте, жодна з цих рибин не хотіла потрапити в сіті. А потрапивши, вже не може з них вирватися. Зі сітей гріха можуть вирватися навіть найгірші злочинці, та через гордість, що засліпила їх, вони не вірять, що будуть оправдані в своїх діяннях. їхнім великим гріхом є гординя. З цього кореня ростуть всі інші гріхи. А ті, що не зовсім злочинці, - ті взагалі не хочуть підпасти під владу демонів. Однак вони підпадають під неї через свою легкодухість і через гріх, що прихиляє їх до землі і який

звів Адама. Я прийшов, щоб зняти цей гріх і в очікуванні на відкуплення дати всім, хто в мене вірить, таку силу, якою вони були б здатні звільнитись від кайданів і йти за мною, світлом світу".

"Коли він справді так сказав, то ми мусимо негайно йти до нього!" Петро тут же прийняв рішення в звичайній для нього імпульсивній манері і тепер поспішає, щоб закінчити розвантаження, бо човен тим часом пристав до берега, а підсобні робітники витягли його на сухе і зараз забирають з нього сіті, канати і вітрила.

"А ти, дурний Андрію, чому ти не пішов з ними?"

"Але, Симоне, але ж ти мені дорікав, що мені не вдалося переконати цих двох піти за мною... Через це ти бурчав всю ніч, а зараз ти дорікаєш мені, що я не пішов з ними..."

"Ти правий... Але я його ще не бачив... а ти вже ... і ти мусів зрозуміти, що він не такий, як ми. Щось краще мало бути в ньому!"

"О так, - каже Йоан. - Його образ! Його очі! Чи не так, Якове, що за очі! Але спершу голос! О, що за голос! Коли він говорить, тобі здається, що ти в раю".

"Ходімо швидше, швидше! Ідімо до нього! Ви (Петро звертається до помічників) віднесіть все до Заведея і скажіть йому, що він цим має заопікуватись. Ввечері ми знову вийдем на Ловлю".

Вони одягаються і йдуть. Але за кілька кроків Петро зупиняється, бере Йоана під руку і питає його: "Чи ти не говорив, що він все знає і все чує?"

"Так. Одного разу, коли ми побачили, як сходить місяць, ми спитали себе: "Хто знає, що робить Петро?" Тут він сказав: "Він закидає сіті і незадоволений тим, що має робити все сам, бо ви не виїхали другим човном на таку добру ловлю... Він ще не знає, що скоро він буде ловити іншими сітями й інший улов".

"О Боже! Чи правда?! Тоді він чув і те, що я змалював його майже як брехуна. Я не можу до нього іти..."

"О, він такий добрий. Звичайно, він знає, що ти подумав. Він відразу ж знав про це. Бо коли ми залишали його і сказали, що йдемо до тебе, він сказав: "Ідіть, але не дайте збити себе з пантелику його першими словами! Хто хоче іти за мною, має бути впевненим у своїх діях. Його не повинні стримувати насмішки світу чи заборони родичів. Бо я стою над кревними узами і суспільством і

тріумфуватиму над обома! А хто зі мною, потрапить у вічність". А потім він ще додав: "Говоріть без страху! Коли він почує вас, то прийде, бо він - людина, сповнена доброї волі".

"Він так сказав? Тоді я прийду. Говори, розповідай далі про нього дорогою! Де він зараз?"

"В одному бідному домі; там, мабуть, мешкають приятелі його сім'ї".

"Він - бідний?"

"Робітник з Назарету. Він це сам сказав".

"З чого він зараз живе, коли більше не працює?"

"Ми не питали. Можливо, йому допомагають його родичі".

"Тоді буде добре, якщо ми візьмемо з собою хліб, рибу, овочі та інші речі. Ідім до вчителя і розпитаємо його, бо він як равин... так, навіть більше... і тому не годиться йти з порожніми руками! Наші равини цього не люблять!"

"Але він так хоче. Яків і я мали лише двадцять динарів з собою, і, як велить звичай щодо равинів, ми запропонували йому гроші. Але він їх не взяв. Коли ми наполягали, він сказав: "Бог відплатить вам благословенням бідних! Ідіть зі мною!" І він тут же передав гроші бідним, бо знав, де вони жили. А на наше запитання, чи він не залишить щось для себе, відповів: "Радість робити за Божою волею і служити на його честь". Ми також сказали: "Ти кличеш нас, але ми всі бідні. Що повинні ми тобі принести?" Він відповів з ангельською посмішкою, що нагадувала про рай: "Великого скарбу потребую я від вас". А ми: "Але у нас нема нічого". Він на те: "Скарб, що має сім імен, який мають і найбідніші, і якого може не мати і найбагатший цар - ви маєте його, і я його хочу. Послухайте його назви: любов, віра, добра воля, чесні наміри, стриманість, відвертість і готовність пожертви. Цього я вимагаю від тих, хто хоче слідувати за мною. Тільки це, і це ви маєте. Воно ще спить, як насіння в землі зимою, але сонце моєї весни розбудить насіння і воно проросте колосками". Так він сказав".

"Цього доказу мені достатньо, щоб повірити, що він є справжній вчитель, обіцяний Месія. Він не суворий з бідними, не вимагає грошей. Цього досить, щоб назвати його святим Господнім. Ми не маємо чого боятися".

Тут видіння закінчується.

82. ПЕРША ЗУСТРІЧ ПЕТРА З МЕСІЄЮ

Багато речей вражають мою душу; я молюсь про просвітлення. Я дійшла до 12 розділу послання до євреїв, і мої душевні сили повернулися. Під тиском багатьох обставин я не хотіла більше "чути" і подумала: "Я не хочу більше. Лише вести звичайний спосіб життя, за всяку ціну вести зовсім звичайне життя". Але коли я відчула на собі благаючий, повний любові погляд Того, хто говорить до мене, - я знаю, хто це є - я не в силі була більше сказати: "не хочу".

Справді, Бог є вогонь, бо пожирає наші людські схильності, коли ми віддаємось йому, й каже: "Я не залишу тебе в біді". Сповнена довір'я, я хочу ще раз повторити: "Ти моя поміч, я не боюся людей. Виправдай мої сподівання, мій Боже!"

О 14 годині я бачу наступне:

Ісус іде польовою дорогою. Він сам. Йоан іде полем з іншого бок^і зустрічає Ісуса, коли він проходить через отвір у загороді.

Йоан ще юнак, що недавно став дорослим. У нього ясне обличчя, світле волосся, натяк на бороду на щоках, червоні уста, що посміхаються, і сяючі очі, такі ясні не лише завдяки своєму блакитному кольору, а, особливо, через непорочну душу, що світиться в них. Довге м'яке темно-біляве волосся розвівається на вітрі. Прошмигуючи через живопліт, він гукає: "Вчителю!"

Ісус зупиняється і, усміхаючись, повертається.

"Вчителю, я так занудьгував за тобою. В домі мені сказали, що ти пішов у поле, але не сказали, в якому напрямку. Я вже боявся, що не зустріну тебе".

Йоан з повагою схиляється, говорячи ці слова. І все ж і його поведінка, і погляд сповнені довір'я і любові.

"Я бачив, що ти мене шукаєш, і пішов тобі назустріч".

"Ти бачив мене, Вчителю? Де ти був?"

"Я був там", - говорить Ісус і показує на групу дерев, що видніється в далині; судячи з кольору листя - це оливні дерева. "Я був там. Я молився і розважав, що маю сказати сьогодні ввечері в синагозі. Але потім я побачив тебе і пішов тобі назустріч".

"Як міг ти мене бачити, якщо я тебе ледве бачу через ці кущі?"

"Ти бачиш, я йшов тобі назустріч, тому що я побачив тебе. Чого не можуть очі - спроможна любов".

"Так, любов це може. Отже, ти любиш мене, Вчителю?"

"А ти, Иоане, сину Заведеїв, любиш мене?"

"Дуже, Вчителю. Мені здається, ніби я любив тебе весь час, ще до того, як я познайомився з тобою. Моя душа шукала тебе і коли я тебе побачив, вона сказала: "Це ж той, кого ти шукаєш!" Я думаю, що я знайшов тебе, бо моя душа тебе відчула".

"Ти говориш це, Йоане, і ти правий. Моя душа теж відчула тебе і я пішов тобі назустріч. Як довго хочеш ти мене любити?"

"Завжди, Вчителю. Окрім тебе я нікого більше не хочу любити".

"Ти маєш батька і матір, братів і сестер, і ціле життя перед тобою, а там - любов і жінка. І через мене ти хочеш відмовитись від усього цього?"

"Вчителю... я не знаю... але я вірю...якщо не буде гординею так говорити... твоя любов замінить мені батька і матір, братів і сестер, а також жінку. Якщо ти любитимеш мене - тоді я буду щасливим!"

"А якщо моя любов принесе тобі біль і переслідування?"

"Це нічого, Вчителю, якщо ти любитимеш мене".

"А якщо я одного дня змушений буду вмерти?"

"Ні, ти ще молодий, Вчителю... Чому ти мусиш померти?"

"Бо Вчитель прийшов, щоб сповнити закон і принести відкуплення. Світ зневажає закон і не хоче відкуплення. Тому і переслідують посланців Бога".

"О, цього не може бути! Не говори тому, хто любить тебе, про свою смерть... Але якщо б ти і мав померти, я б і далі любив лише тебе. Дозволь мені тебе любити!" У Йоана благаючі очі. Він іде поряд Ісуса і виглядає так, ніби молить про любов. Ісус зупиняється і дивиться на нього своїм глибоким проникливим поглядом, потім кладе руку на його опущену голову і каже: "Я хочу, щоб ти мене любив".

"О, Вчителю!" - з невимовним щастям вигукує Йоан.

І хоч його очі блищать від сліз, його уста посміхаються; він бере руку Ісуса, цілує зворотній бік долоні, а потім притискає її до свого серця. Вони ідуть далі.

"Ти кажеш, що шукав мене?"

"Так, щоб сказати тобі, що мої друзі хочуть познайомитися з тобою. Кілька годин тому я залишив тебе... але я вже не витримую розлуки з тобою".

"То ти був добрим вісником Слова?"

"Але Яків теж говорив про тебе, Вчителю, говорив в своїй переконливій манері".

"Ще один недовірливий - це не його вина, бо розум був причиною його стриманості - переконаний. Ходім, щоб остаточно переконати його".

"Він трохи боїться"...

"Боїться мене? Я прийшов ради блага тих, хто помиляється. Я хочу порятувати, а не згубити. З людьми доброї волі я буду милостивим".

"А з грішниками?"

"Також. Неправедними людьми я називаю тих, чия душа не є правдива, і хто тільки створює видимість, що вони добрі, роблячи при цьому погані вчинки, і з них ще й стараються взяти якомога більше користі. З ними я буду дуже суворим".

"О, тоді Симон може не турбуватися. Мало хто такий чесний, як він".

"Це я люблю, і хотів би, щоб всі були такими".

"Симон хотів би тобі багато чого сказати".

"Я вислухаю його після того, як проповідуватиму в синагозі. Я повинен проповідувати бідним і хворим, багатим і здоровим, бо вони всі приходять у село". Діти граються на вулиці і одне з них вихоплюється просто до стіп Ісуса і мало не падає, Ісус встигає його підхопити. Але дитина все ж плаче, ніби їй боляче, так що Ісус бере її на руки і співчутливо питає:"Ізраїльтянин, що плаче? Що ж тоді мали робити багато тисяч дітей, що ішли за Мойсеєм через пустелю і ставали в цьому поході мужчинами? І все ж саме для них, більш ніж для інших, Всевишній зіслав солодку манну небесну, бо він любить невинних ангелів землі, цих безкрилих пташок, про яких він турбується, як про горобців в лісах і на дахах будинків. Тобі смакує мед? Так? Отож якщо ти будеш хорошим, колись скуштуєш меду, що буде солодшим за мед бджолиний".

"Де і коли?"

"Коли після прожитого в вірності до Бога життя ти підеш до нього". "Я знаю, що я не піду до нього, бо Месія не приходить. Моя мама каже, що ми тут, в Ізраїлі, наче багато "Мойсеїв", чекаємо лише на допуск, який нам може забезпечити лише Месія".

"Але ти маленький хороший ізраїльтянин. Я кажу тобі: коли ти помреш, то негайно увійдеш у рай, бо на той час Месія відкриє уже небесні ворота. Але мусиш бути хорошим!"

"Мамо, мамо!" - маленький хлопчик виривається із рук Ісуса і кидається до молодої жінки, що саме підійшла з мідним глеком.

"Мамо, новий вчитель сказав мені, що коли я помру, то негайно піду в рай і що я потім зможу їсти багато меду, якщо буду добрим. Я буду добрим".

"Дай то, Боже! Пробач, Вчителю, якщо він обтяжив тебе. Він такий непосидючий".

"Невинність ніколи не обтяжує, жінко. Хай Бог благословить тебе, бо ти є жінка, що виховує дітей в знанні законів".

Жінка розчервонілась від похвали і відповідає: "І тебе хай благословить Бог". Потім вона відходить зі своєю дитиною.

"Ти любиш дітей, Вчителю?" - запитує Йоан.

"Так, тому що вони чисті, правдиві і повні любові".

"У тебе є племінники і племінниці, Вчителю?"

"Я маю лише матір... Але в ній - чистота, правдивість і любов найсвятіших дітей, поєднана з мудрістю, праведністю і силою дорослих. Моя матір є всім моїм скарбом, Йоане".

"І ти її покинув?"

"Бог стоїть над найсвятішою з усіх матерів!"

"Я познайомлюсь з нею?"

"Ти познайомишся з нею".

"Вона полюбить мене?"

"Вона полюбить тебе, бо вона любить усіх, хто любить її Ісуса".

"У тебе немає братів і сестер?"

"У мене є двоюрідні зі сторони чоловіка моєї матері. Але кожна людина є мені братом, і я прийшов для всіх. Ось ми і перед синагогою. Я увійду, а ти підійдеш зі своїми друзями".

Йоан віддаляється; Ісус входить у квадратне приміщення, обладнане звичайними ліхтарями у вигляді трикутників і кафедрами, на яких лежать збитки пергаментів. Натовп, що молиться, вже очікує його. Ісус також молиться. Люди шепочуться за його спиною, коли він поклоном вітається зі стоячими попереду і просить подати собі збиток.

Ісус починає своє повчання.

Він каже: "Святий Дух просив мене прочитати вам це. В сьомому розділі книги Єремії написано: "Так говорить Господь сил, Бог Ізраїля: "Направте путі ваші й ваші вчинки, і я дам вам жити на цьому місці. Не покладайтесь на слова оманні, а саме: Храм Господній!.. Бо, коли ви цілковито направите путі ваші й учинки ваші, як будете чинити праведний суд між собою, чужинця, сироту і вдову не утискатимете, безвинної крові не проливатимете на цьому місці й за чужими богами не ходитимете собі на лихо, тоді я дам вам життя на цьому місці, на землі, що я приділив батькам вашим на вічні віки".

Слухайте, люди Ізраїлю! Я прийшов, щоб пояснити вам слова світла, що їх ваші затьмарені душі більше не можуть ні бачити, ні розуміти. Слухайте! Багато жалів витає над землею народу Божого, і старі плачуть за минулою благодаттю, дорослі зітхають у ярмі, а діти нарікають, бо їхнє майбутнє непевне. Але жодна краса землі не зрівняється з благодаттю, якої не може позбавити вас жоден поневолювач, окрім злої волі і мамони.

Чому ви плачете? Чому Всевишній, що завжди був добрим до свого народу, відвернув свій погляд і сховав своє лице від своїх дітей? Чи він не є більше Богом, що поділив море, аби Ізраїль перейшов його, не замочивши ніг, і провадив свій народ через пустелю і годував його, і захищав від ворогів, щоб той не згубив дороги до неба; чи не він заховався в хмару і обдарував душі "законом? Чи ж він не є Богом, що вчинив воду солодкою і виснаженим дав манну? Чи ж він не був Бог, чиїм бажанням було, щоб ви осіли на цій землі, і який, як батько з дітьми, уклав з вами угоду? Чому ж пригноблює вас чужинець? Багато з вас нарікають: "І все ж є Храм!" Це недостатньо - мати Храм і входити в нього, щоб помолитись Богові.

Справжнім храмом є серце кожної людини, що промовляє святу молитву. Але воно може бути і не святим, якщо не виправляється, якщо не вміє чуйно ставитися до бідних, підлеглих, співгромадян і Бога.

Але будьте уважні! Я бачу багатих людей з черствим серцем, що хоч і приносять Храмові багаті жертви, але не в стані сказати прохачеві: "Брате, ось тобі хліб і динар. Візьми його, це від щирого серця! Моя допомога не повинна соромити тебе, як і для мене не має бути підставою для гордості". Я бачу тут людей, що моляться, але які кажуть бідному, що благає їх кров'ю серця, щоб вони

принаймі вислухали його, своє черстве "ні". Я бачу, як ви плачете, бо чужинець - володар відбирає у вас ваші гроші. Але ви забуваєте про кров знедоленого і не боїтесь вбити людину.

О ви, люди Ізраїлю! Час відкуплення прийшов. Готуйтесь внутрішньо в добрій волі. Будьте чесними, добрими і любіть одне одного.

Ви, багаті, не зневажайте! Ви, купці, не обманюйте! Ви, бідні, не заздріть! Ви всі є одної крові і одного Бога. Ви всі покликані до однієї мети. Не закривайте самі своїми гріхами неба, що його відкриває вам Месія! Ви помилялись дотепер? Виправтесь! Хай пропадуть всі помилки.

Простим, добрим і легким є закон, в основі якого десять заповідей і який просякнутий світлом любові. Ходіть, я відкрию їх вам: любов, любов, любов. Любов Бога до вас, ваша любов до Бога. Любов до ближнього - завжди має бути лише любов, бо Бог є любов. Дітьми Отця є всі, хто розуміє, що значить жити в любові до життя. Я тут для всіх, щоб дати всім світло Бога. Ним є слово Отця, що стане для вас поживою! Всяка отрута має щезнути, всякий тягар пропасти!

Нове блаженство відкривається вам: вічне блаженство. Його зазнають ті, що зробили Божий закон істинним прагненням свого серця. Почніть з любові! Немає нічого більшого. Якщо ви зможете любити, то ви будете знати все, і Бог буде вас любити, і любов Бога буде вам допомогою в усіх випробовуваннях.

Хай благословення Бога спочине над всіма тими, чиє серце, сповнене доброї волі, звернене до Бога!"

Ісус вмовкає. Люди перешіптуються. Проспівавши псалми, зібрання розходиться.

Ісус виходить на майданчик перед воротами. Там стоять Йоан і Яків з Петром і Андрієм.

Ісус вітається: "Мир з вами!" і говорить: "Тут є чоловік, який задля праведності не сміє виносити присуду, аж поки не впевниться у скоєному. Але він достатньо праведний, щоб побачити свою неправоту. Симоне, ти хотів мене бачити? Я тут! А ти, Андрію, чому ти не прийшов раніше?"

Обоє братів засоромлено дивляться один на одного. Андрій шепоче: "Я не наважувався".

Петро, що став зовсім червоним, не каже нічого. Але, коли він чує, як Ісус говорить до його брата: "Чи вчинив би ти погано, якби прийшов? Тільки на зло не можна наважуватись!" - він перебиває його: "Це була моя провина. Він хотів мене негайно відвести до тебе. Але я сказав... я сказав: "Я вам не вірю" і не хотів іти. О, тепер я шкодую, що не подумав краще..."

Ісус посміхається і каже: "За твою відвертість я скажу тобі, що люблю тебе".

"Але я не є добрий. Я не здатний робити того, про що ти проповідував у синагозі. Я мстивий, і якщо хтось ображає мене, тоді... Я жадібний і люблю мати гроші, і у своїй торгівлі рибою я не завжди чесний. Я неграмотний. Щоб піти за тобою і змогти вчитися, у мене замало часу. Що я повинен робити? Я хотів би стати таким, як ти говориш, але..."

"Це не важко, Симоне. Ти знаєш трохи письмо? Так? Тоді подумай про пророка Міхея. Господь вимагає від тебе того, Міхей. Він не вимагає від тебе, щоб ти умертвив своє серце, або щоб ти пожертвував найсвятішими почуттями. Зараз він від тебе цього не вимагає. Одного дня, і без просьби Бога, ти сам пожертвуєш себе Богові. Але Бог чекає, поки сонце і роса не зроблять з тебе, травинки, міцну красиву пальму. Зараз він хоче від тебе лише, щоб ти був праведним, щирим і намагався бути послушним Богові! Постарайся все це виконати, і минуле, Симоне, зітреться, і ти станеш новою людиною, приятелем Бога і його Христа. Ти не будеш більше Симоном. але Петром, правдивою скелею, на яку я обіпруся".

"Це подобається мені, я приймаю це. Закон такий... такий... я маю на увазі - що зробили з ним равини, я не можу більше його виконувати... Але так, як подаєш це ти... Це у мене вийде і ти мені допоможеш. Ти живеш тут? Я знаю твого господаря будинку".

"Я ще тут, але я піду в Єрусалим, а потім буду проповідувати в Палестині. Для цього я прийшов. Але я часто буду сюди повертатись".

"І я буду приходити сюди, щоб слухати тебе. Я хотів би стати твоїм учнем. Тоді трохи світла проникло б неодмінно і в мою голову".

"Передусім у серце, Симоне, в серце! А ти, Андрію, - тобі нічого сказати?"

"Я слухаю, Вчителю".

"Мій брат боязкий".

"Він стане левом. Надходить вечір. Хай Бог благословить вас і пошле вам добрий улов! Тепер ідіть!"

"Мир з тобою!"

Вони ідуть. Ледве відійшовши, Петро говорить: "Що він мав на увазі, коли сказав, що я буду іншими сітями ловити іншу рибу?"

"Чому ти його не спитав? Ти хотів так багато спитати і так мало сказав".

"Мені соромно. Він зовсім не такий, як наші равини".

"А тепер він іде до Єрусалиму". Йоан промовляє це, сповнений прагнення і суму за Вчителем. "Я хотів йому сказати, що я хочу з ним піти... але я не наважився".

"Біжи, хлопче, і спитай його! - говорить Петро. - Ми пішли від нього... без жодного милого слова... Він повинен принаймні знати, що ми його любимо. Іди, іди, я повідомлю твого батька".

"Я повинен піти, Якове?"

'Іди".

Йоан швидко зникає і так само швидко повертається, сповнений радості: "Я спитав його: "Хотів би ти взяти мене з собою в Єрусалим?", а він відповів: "Ходімо, мій друже!" Він сказав "друже!" Завтра в цей час він прийде сюди. О, з ним - до Єрусалиму!.."

Видіння закінчилось.

83. "ЙОАН БУВ ВЕЛИКИМ У СМИРЕННОСТІ"

Стосовно цього видіння Ісус сьогодні вранці говорив мені:

"Я хотів би, щоб ти і всі інші звернули увагу на поведінку Йоана. Щось у ньому завжди випадає з поля зору. Ви захоплюєтесь ним, бо він чистий, сповнений любові і вірний. Але ви випускаєте з уваги, що він і великий у своїй смиренності.

Він, який першим спонукав Петра прийти до мене, скромно замовчує цю обставину. Апостолом Петра, а, звідси, - і моїм першим апостолом був Йоан. Йоан перший,

' хто впізнав мене, перший, хто заговорив до мене, перший, хто послідував за мною, перший, хто проповідував про мене. І, незважаючи на все це, він пише: "Андрій, брат Симона, був одним із тих двох, що почувши Йоана (Христителя), пішли за ним. Першим, з яким розмовляв Андрій, був його брат Симощ якому він сказав: "Ми знайшли Месію", і привів його до Ісуса" (Йоан, 1, 40 *-42).*

Йоан, настільки праведний, як і добрий, знає, що Андрій своєю замкнутою і скромною вдачею багато чого хотів би зробити, але не доводить до кінця. Він хоче, щоб у пам'яті прийдешніх поколінь була визнана добра воля Андрія. Йоан хоче, щоб Андрій явився як перший апостол Христа разом з Симоном, не беручи до уваги те, що його скромність і залежність від брата завдавали йому прикрощів в апостоляті.

Хто з тих, що щось робить для мене, хотів би послідувати за Йоаном, не показуючи себе як неперевершеного апостола? Вони не задумуються, що їхній успіх залежить від багатьох речей, не тільки від особистої святості, але й від людської витривалості, від обставин і від суттєвої допомоги з боку менш витривалих і успішних, але більш святих, ніж вони самі? Коли вам щось добре вдається, не хваліть себе самі, бо це не ваша заслуга! Віддайте хвалу Богові, Господеві за тих, хто трудиться в апостоляті, і збережіть ясне око і чисте серце, щоб мудро скласти подяку кожному за його заслугою! Ясне око, щоб впізнати апостолів, що приносять великі жертви і дають іншим першопоштовх до роботи! Тільки Бог бачить їх, скромних, які самовіддано не бажають собі успіхів, а забирають у неба вогонь, що окрилює хоробрих. Праведні серцем кажуть: "Я працюю, але цей любить більше, ніж я, молиться краще від мене, жертвує собою так, як я цього не можу зробити; робить так, як сказав Ісус: "У своїй власній скритій келії моліться в тиші". Я знаю його смиренність і святість і хочу зробити їх явними для всіх і сказати: "Я - знаряддя, він - сила, що рухає мною, бо він - одно з Богом і я одержую через нього силу неба".

Благословення Отця, що сходить як нагорода смиренному за його мовчазну жертву, щоб надати апостолам сили, зійде і на апостола, що чесно визнає надприродну і мовчазну допомогу, що надається йому через смиренного, і нагорода чекає цього смиренного, якого поверхові люди не помічають. Вчіться цього всі.

Чи є Йоан моїм любим учнем? Так! Чи він не схожий на мене? Чистий, сповнений любові, послушний і смиренний.

Я віддзеркалююсь в ньому і бачу у ньому свої чесноти. Я любив його, як своє друге я. Я бачив над ним погляд Отця, що бачив у ньому малого Христа. А моя мати казала мені: "В ньому я маю другого сина. Мені здається, що я бачу тебе в ньому, твоє відображення в людині!"

О, "сповнена мудрості", як вона пізнала тебе, мій улюблений учню! Обоє ваших чистих сердець сплелися в одне покривало захисної любові і вона стала єдиною любов'ю ще до того, як я віддав матері Йоана, а Йоану - матір. Вони побачили себе, бо пізнали, наскільки обоє схожі: діти Отця і брати Сина!"

84. ІСУС В ДОМІ ПЕТРА З ВЕТСАЇДИ ЗУСТРІЧАЄ ФИЛИПА І НАТАНАЇЛА

Йоан стукає в двері будинку, в якому загостював Ісус.

З'являється жінка і, впізнавши Йоана, кличе Ісуса.

Ісус вітає Йоана побажанням миру. Потім він каже: "Ти рано прийшов, Йоане!"

"Я прийшов, щоб сказати тобі, що Симон Петро просить тебе прийти в Ветсаїду. Він багатьом розповідав про тебе. В цю ніч ми не ловили риби. Ми молились, так добре, як тільки могли, і відмовились від нагороди, бо саббат ще не закінчився. А сьогодні вранці ми вийшли на вулиці і говорили про тебе. І ось люди хочуть тебе бачити... Ходи, Вчителю!"

"Я прийду. До того ж перш, ніж іти в Єрусалим, я мушу зайти в Назарет".

"Петро може відвезти тебе своїм човном з Ветсаїди до Тиверіади - так буде швидше".

"Тоді ходімо!"

Ісус бере плащ і сумку. Але Йоан забирає їх у нього. Вони прощаються з господинею дому і рушають.

Я не чую жодних розмов, видіння переривається і продовжується щойно після прибуття обидвох у Ветсаїду. Я розумію,

що це саме те місто, бо бачу, як Петро, Андрій, Яків і з ними жінки очікують Ісуса біля входу в дім.

"Мир з вами! Я тут".

"Дякуємо, Вчителю, від свого імені і від імені тих, що чекають тебе! Сьогодні не субота, тож ти не промовлятимеш до всіх, бажаючих тебе почути?"

"Ні, Петре, я буду говорити в твоєму домі".

Петро блаженствує. "Увіходь! Це - моя жінка, а ось це - мати Йоана, це - їхні приятельки. Але інші також очікують тебе - друзі і родичі".

"Скажй їм, що я від'їжджаю сьогодні ввечері, але перед тим буду з ними говорити".

Я забула сказати, що бачила, як вони напередодні ввечері виїжджали з Капернауму і другого дня прибули сюди у Ветсаїду. Очевидно, Ісус провів ніч як звичайно - в молитві.

"Вчителю, я прошу тебе, залишись на одну ніч у моєму домі. Дорога до Єрусалиму далека, навіть якщо я і скорочу її тобі, відвізши тебе човном в Тиверіаду. Мій дім бідний, але достойний і привітний. Перебудь у нас цю ніч".

Ісус оглядається - всі очікують відповіді - його погляд вивчає їх. Потім він посміхається і каже: "Так".

Нова радість для Петра.

Люди стоять біля дверей і згоряють від цікавості. Один чоловік гукає Якова і тихо говорить з ним, показуючи пальцем на Ісуса. Яків киває і чоловік відходить, щоб переговорити з іншими людьми на вулиці.

Вони входять у дім Петра, у велику закурену кухню. В одному кутку - сіті, коноплі і корзини для риби. Посередині - плита, широка і низька, але без вогню. Через двоє дверей, розміщених одні навпроти других, видно подвір'я і сад з виноградником і фіговим деревом. По той бік двору - небесно-блакитце озеро.

"Я пропоную тобі все, що маю, Вчителю, і від даю себе, який я є".

"Кращого і більшого ти не можеш дати, бо ти пропонуєш це мені з любов'ю".

Ось вони дають Ісусові воду, щоб він освіжився, потім пропонують хліб і оливки. Він пробує трошки всього, щоб показати, що він приймає дар, але потім з вдячністю відставляє.

Діти заглядають з саду і з вулиці. Я не знаю, чи це діти Петра. Я тільки бачу, як він кидає їм застережливі погляди, щоб утримати

цікавих на відстані. Ісус посміхається і каже:"Дозволь їм робити, що хочуть!"

"Вчителю, ти не хочеш відпочити? Ось моя кімната, а там - Андрія. Ти можеш вибирати. Ми не будемо шуміти, поки ти відпочиватимеш".

"У тебе, напевно, є ґанок".

"Так, є альтанка. Хоч у винограду ще мало листя, але він вже трохи дає тінь".

"Проведи мене туди! Я там хочу відпочити, подумати і помолитись".

"Як ти хочеш, ходімо!"

З садочку сходи ведуть на дах, що є терасою, оточеною низькою стіною. І тут також сіті і кошики, але скільки тут небесного світла і блакиті від озера! Ісус сідає на стільчик спиною до стіни. Петро возиться з вітрилом, яке він хоче напнути, щоб заслонити сонце. Тут багато повітря і тиша. Ісус вочевидь втішається цим.

"Я йду, Вчителю".

"Іди! Ти і Йоан, ви можете йти і сказати, що я буду говорити тут перед вечором".

Ісус залишається один і довго молиться. Окрім двох голубів, що снують навколо свого гнізда і цвірінькання горобців навколо Ісуса, що молиться, не чути жодного шелесту чи інших ознак життя.

Години проходять спокійно і мирно. Ось Ісус підводиться і йде довкола тераси, дивиться на озеро, кидає погляд на дітей, що граються на вулиці і тепер побачили його, і усміхається до них. Потім він дивиться на вулицю в напрямку площі, що знаходиться десь за сто метрів від будинку. Він спускається вниз, заглядає в кухню і каже:

"Жінко, я іду трохи погуляти на березі".

Він залишає будинок і йде до берега, до дітей, які граються. Він питає їх: "Що ви робите?"

"Ми хочемо гратися в війну, але він не хоче, і тому ми граємося в риболовлю".

"Той", який не хоче, виявляється ніжним хлопчиком з гарним обличчям. Можливо, він знає, що зі своєю м'якістю він програватиме у війні, і тому віддає перевагу миру.

А Ісус починає розмову з цими дітьми.

"Він правий, війна є покаранням Бога для людей і знаком того, що людина більш не є Божою дитиною. Коли Всемогутній створив світ, він зробив все-сонце, море, зірки, річки, рослини і тварини, але не зробив зброї. Він створив людину і дав їй очі, щоб вона могла з любов'ю споглядати; уста, щоб вона могла говорити слова любові; слух, щоб їх слухати; руки, щоб могти допомогти і приголубити; ноги - щоб могти поспішити на допомогу, і серце, що здатне любити. Він дав людині розум, мову, почуття, смак. Але він не дав їй ненависті. Чому? Бо людина, як творіння Боже, мала б бути любов'ю, як Бог нею є. Якби людина залишилась такою, якою її створив Бог, тоді вона перебувала б у любові і люди не мусіли б спізнати війну і смерть".

"Але він не хоче грати у війну тому, що постійно програє". (Отож я відчувала правильно).

Ісус посміхається і каже: "Не потрібно уникати чогось лише тому, що воно нам шкодить. Не треба чогось робити і тоді, коли воно іншим шкодить. Коли один каже, що не хоче чогось робити, бо програє, тоді він - егоїст. Добра Божа дитина каже: "Браття, я знаю, що можу виграти, але давайте не будемо робити цього, бо це може вам зашкодити". Така дитина справді зрозуміла основну заповідь. Хто може мені її назвати?"

Одинадцять голосів говорять хором: "Ти повинен любити твого Бога Отця всім твоїм єством і ближнього свого, як себе самого".

"Але ж ви тямущі діти. Ви вже всі ходите в школу?"

"Так..."

"Хто найздібніший?"

"Он той", - це якраз той сором'язливий хлопчик, що не хотів грати в війну.

"Як тебе звати?"

"Йоіл".

"Це дуже символічне ім'я. Йоіл значить: "...слабкий каже: я - сильний!" Але в чому сильний? В законі істинного Бога, щоб бути серед тих, яких на своєму суді він назове святими. Суд уже близько. Не в долині суду, а на горі Відкупителя. Там, між сонцем і місяцем, що потьмарились зі страху, і зірок, що тремтять, чуючи благання про милосердя, там будуть відділені діти світла від дітей темряви. І цілий Ізраїль знатиме, що прийшов його Бог. Щасливий, хто пізнав його! Молоко, мед і чиста вода освіжать його серце, а терня перетвориться на вічні троянди. Хто з вас хоче належати до тих, кого Бог признає праведними?"

"Я! Я! Я!"

"Отже, ви любите Месію?"

"Так, так... ми любимо тебе. Ми знаємо, хто ти є. Симон, Яків і наші матері розповіли нам про це. Візьми нас з собою!"

"Я справді візьму вас, якщо ви будете хорошими. Але більше жодних злих слів, жодної самовпевненості, жодних заперечень, жодних неввічливих відповідей супроти батьків! Молитва, навчання, робота, послух; тоді я буду любити вас і перебуватиму з вами".

Діти оточили Ісуса багатоколірним вінком.

Старший чоловік зацікавлено підходить ближче. Ісус саме повертається погладити дитину, що торсала його за одяг, коли побачив його. Він проникливо дивиться на нього. Той, почервонівши, вітається, але більше нічого не каже.

"Ходи і йди за мною!"

"Так, Вчителю".

Ісус благословить дітей і в супроводі Филипа (він називає його на ім'я) повертається в дім. Вони сідають в саду.

"Хочеш бути моїм апостолом?"

"Я хотів би, але не смію сподіватись стати ним..."

"Я покликав тебе!"

"Ось я!"

"Ти знав про мене?"

"Андрій розповів мені про тебе і сказав: "Той, кого ти сподівався, прийшов", тому що Андрій знав, як я чекаю на Месію".

"Твоє чекання винагороджене. Він стоїть перед тобою".

"Мій Господь і мій Бог!"

"Ти - ізраїльтянин з праведним сумлінням. Тому я показую себе тобі. Там чекає ще один з твоїх друзів - він також є праведним ізраїльтянином. Іди і скажи йому: "Ми знайшли Ісуса з Назарету, сина Йосифа із роду Давида; того, про кого говорили Мойсей і пророки". Отож іди!"

Ісус залишається сам, поки Филип не повертається з Натанаїлом - Вартоломеєм.

"Глянь, правдивий ізраїльтянин, в якому нема лукавства! Мир з тобою, Натанаїле!"

"Звідкіля ти мене знаєш?"

"Перш ніж Филип покликав тебе, я бачив тебе під фіговим деревом".

"Вчителю, ти є Син Божий, цар Ізраїля!"

"Ти віриш тому, що я сказав, що бачив тебе, як ти роздумував під фіговим деревом? Ти побачиш ще більші справи, ніж ця!"

"Вчителю, я недостойний пізнати стільки блага!"

"Вір у мене і ти будеш достойним неба! Ти хочеш вірити?"

"Я хочу, Вчителю!"

-«Видіння переривається... і продовжується знову на терасі, на якій зібралося багато людей. Ще більше людей знаходиться в Петровому саду.

Ісус говорить: "Мир людям доброї волі! Мир і благословення їхнім домам, їхнім жінкам, їхнім дітям! Божа милість і його світло хай буде з вами і в ваших серцях!

Ви хотіли мене слухати. Слово говорить. Воно промовляє до достойних з радістю, до недостойних - з болем, до святих і чистих - з любов'ю, а до грішників - з милосердям. Воно не відвертається від вас. Воно прийшло, щоб розлитись рікою, щоб напоїти спраглу землю водою, освіжити її і наситити.

Ви хочете знати, що потрібно, аби стати учнями Слова Божого - Месії, який прийшов, щоб об'єднати Ізраїль, аби він знову слухав слово святого і незміненого декалогу і очистився в ньому, щоб бути чистим - наскільки людина на це здатна - для години відкуплення і Божого царства?

Я кажу глухим, сліпим, німим, прокаженим, кривим і мертвим: "Встаньте, будьте зцілені! Підніміться і йдіть! У вас повинні відкритися потоки світла, мелодія Слова, щоб ви змогли побачити, почути і говорити про мене! Але ще більше, ніж до вашої любові, я звертаюся до ваших душ. Люди доброї волі, без боязні приходьте до мене! Якщо ваш дух слабкий, я зміцню його. Хто хворий - того я зцілю. Хто мертвий - того я воскрешу. Я потребую лише вашої доброї волі!

Чи важко робити те, що від вас вимагаю? Ні. Я не обтяжую вас сотнями приписів, як це роблять равини. Я кажу вам: "Слідуйте десятьом заповідям! Вони є незмінним законом. Багато століть пройшло з того часу, коли було дано вам його свіжим, чистим і гарним, наче щойно розквітла троянда. Він простий, ясний і йому легко слідувати. Протягом століть гріх і злоба ускладнили його новими законами і приписами, уточненнями. Я повертаю вам закон таким, яким дав вам його

Всевишній. Але я прошу вас ради вас самих: прийміть його чистим серцем, як тоді це зробили істинні ізраїльтяни!

Ви промовляєте більше вашими серцями, ніж вашими губами, що вина лежить не стільки на малих, як на великих. Я знаю це. В збірнику законів сказано, що треба робити. Сказано більше, ніж слід. Але не засуджено тих, що все на інших покладають, а самі не роблять нічого. Робіть так, як каже Бог! Найперше, намагайтесь досконало виконувати перші дві основні заповіді! Коли ви будете любити Бога всіма силами, тоді ви не зможете грішити, бо гріх - то завданий Богові біль. А хто любить, той не хоче завдати болю. Коли ви любите ближнього, як себе самого, тоді ви будете послушними дітьми ваших батьків, вірними подругами, чесними торгівцями, миролюбними до ворогів, чесними в словах, без заздрості до багатших і не зазіхатимете на жінку іншого. Тоді ви не хотітимете зробити іншому те, чого ви самі не бажаєте, щоб вам було зроблено. Ви не будете красти, вбивати, обмовляти, як зозуля, ходити в гніздо ближнього. Отже, кажу вам: старайтеся досконало виконувати обидва закони любові і любіть ворогів ваших!

А як любитиме вас Всемогутній, який так любить людей, що через свої спадкові і власні гріхи стали йому ворогами! Він посилає вам Спасителя, Агнця, що є його власним сином, мене, що говорить до вас, обіцяного Месію, що хоче визволити вас від усякого гріха, якщо ви зумієте любити так, як він.

Отож, любіть і любов стане для вас тією драбиною, якою ви, подібно ангелам, сягнете неба, як це бачив Яків, і ви почуєте, як Отець говоритиме до кожного з вас:

"Я охоронятиму тебе, куди б ти не пішов, і приведу тебе назад в цю країну: на небо, у вічне царство".

"Мир з вами!"

Люди жваво перемовлялись ^і розходились повільно. Залишилися Петро, Андрій, Яків, Йоан, Филип і Вартоломей.

"Ти хочеш завтра вирушати, Вчителю?"

"Вранці, в сутінках, якщо це тобі підходить".

"Я потерпаю, що ти ідеш. Але час мені підходить, навіть бажаний".

"Ти будеш ловити рибу?"

"Сьогодні вночі при світлі місяця".

"Ти зробив добре, не ловивши останню ніч. Субота ще не закінчилася. Неємія вимагав у своїй реформі, щоб в Юдеї поважали саббат. Дуже багато людей молотять в свято, носять тягарі, працюють біля вина і садів, купують і продають рибу і ягнят. Шість днів маєте ви для праці, субота ж належить Богові. Лише одне дозволено в суботу: бути добрим до ближнього! Але при цьому не можна думати про жодну винагороду. Хто через бажання користі порушує її, той буде покараний Богом. Чи це доцільно? Цю користь він втратить протягом шістьох наступних днів. Окрім того, він даремно натрудив своє тіло і не дав йому спочити, як це передбачено Божою мудрістю, до цього додається ще й те, що він гнівається духом, бо працював даремно. День Господній має бути проведений у молитві, в любові і в злуці з Господом! Вірним треба бути в усьому!"

"Але... книжники і фарисеї, що такі суворі з нами... вони не працюють у суботу і навіть ніколи не подадуть голодному кусень хліба, щоб не втомити себе, коли простягатимуть його...але лихварюють вони і в суботу, бо мова не йде про матеріальну працю. Чи можна це робити в суботу?"

"Ні, ніколи! Ні в суботу, ні в жоден інший день. Хто лихварює, вчиняє непорядно і жахливо".

"Отже, книжники і фарисеї..."

"Симоне, не осуджуй... ти не повинен цього робити!"

"Але я маю очі, щоб бачити".

"Чи ж треба бачити лише погане, Симоне?"

"Ні, Вчителю".

"Чому ж ти дивишся лише за поганим?"

"Ти маєш рацію, Вчителю".

"Отож, в ранкових сутінках я вирушу з Йоаном".

"Вчителю..."

"Що, Симоне?"

"Вчителю, ти справді хочеш іти в Єрусалим?"

"Ти знаєш це".

"І я піду туди на пасху, з Андрієм і Яковом".

"І...? Цим ти хочеш сказати, що підеш зі мною? А рибна ловля? А винагорода? Ти говорив мені, що тобі подобається заробляти гроші, а я ж довго буду відсутнім: на зворотному шляху я зупинюсь, щоб проповідувати. Тож що ти будеш робити?"

Петро перебуває в нерішучості, він бореться з собою. Потім приймає рішення: "Що стосується мене, то я прийду. Я віддаю перевагу тобі перед грошима".

"І я йду".

"І я".

"І ми, чи не так, Филипе?"

"Отож приходьте, ви будете допомагати мені". "О! - Петро в захопленні від ідеї, що буде допомагати Ісусові. - Але як зможемо ми допомогти тобі?"

"Вам треба буде лише робити те, що я вам скажу - і все буде добре. Послух приносить завжди достойні плоди. Тепер давайте помолимось і ви всі підете додому".

"Що ти робитимеш, Вчителю?"

"Я ще молитимусь. Я - Світло світу, але також і людський син. Отож, я маю завжди залишатись в світлі, щоб могти бути людиною, яка відкупить інших. Давайте молитись!"

Ісус молиться, читаючи псалом, що починається так: "Хто живе під охороною Всевишнього, той перебуває на небі. Він каже до Господа: "Ти мій помічник і моє прибіжище. Ти мій Бог і в тобі вся надія моя. Він визволить мене від петлі мисливців..."

Цим закінчується видіння.

85. ЮДА ТАДЕЙ ПРИХОДИТЬ У ВЕТСАЇДУ, ЩОБ ЗАПРОСИТИ ІСУСА НА ВЕСІЛЛЯ В КАНУ

Я бачу кухню в домі Петра. Окрім Ісуса і Петра, присутні ще його жінка, Яків і Йоан. Виглядає так, ніби вони щойно закінчили вечерю і тепер розмовляють. Ісус виказує зацікавленість риболовлею.

Тут входить Андрій і каже: "Вчителю, тут чоловік, в якого ти живеш, він привів з собою того, хто називає себе твоїм двоюрідним братом".

Ісус встає, іде до дверей і каже: "Увійди!" При світлі оливної лампадки і вогню в печі він впізнав Юду Тадея і радісно вигукує: "Ти, Юдо!"

"Так, я, Ісусе". Вони обіймаються.

Юда Тадей - гарний чоловік. Високий, хоч і не такий^як Ісус, добре складений, з каштановим волоссям, як святий Йосиф в молодості, з оливкового відтінку шкірою і очима, що чимось схожі на очі Ісуса і є такими ж блакитними. Він має темну бороду, підстрижену прямокутно, відкрите волосся не таке кучеряве, як в Ісуса.

"Я прийшов з Капернауму. Поплив туди човном, а потім прибув сюди. Мене посилає твоя мати. Вона просила передати тобі: "Завтра виходить заміж Сюзанна. Я прошу тебе, мій сину, прийди на весілля!" Марія також там буде з моєю матір'ю і братами. Запрошені всі родичі, бракує лише тебе. Отож родичі просять тебе принести молодим радість своєю присутністю".

Ісус трохи схиляється, злегка підіймає руки і каже: "Бажання моєї матері для мене - закон. Але я хочу прийти також і задля Сюзанни та родичів. Але... мені шкода вас..." - він дивиться при цьому на Петра й інших. "Це мої друзі," - пояснює кузенові і одного за одним знайомить їх, починаючи з Петра. Вкінці він каже: "Це - Йоан", і вимовляє це настільки багатозначно, що Юда Тадей вмить стає уважнішим, а Йоан червоніє. Ісус закінчує знайомство і каже: "Друзі, це - Юда, син Алфея, мій брат-кузен за нормами світу; бо він є син брата чоловіка моєї матері. Добрий товариш в роботі і друг для життя".

"Мій дім відкритий для тебе, як і для Вчителя. Сідай!" Потім Петро звертається до Ісуса: "А тепер? Отож, ми не зможемо піти з тобою до Єрусалиму?"

"Звичайно, підете. Я вирушу відразу ж після весілля і не затримаюсь в Назареті".

"Так буде добре, Ісусе, бо твоя мати кілька днів гостює в мене, так домовлено, і після весілля знову повернеться до нас". Так каже чоловік з Капернауму.

"Згода! Човном Юди я допливу до Тиверіди, а звідтіля піду в Кануї. Тим самим човном я повернуся потім з матір'ю і тобою назад у Капернаум. День по суботі ти, Симоне, прийдеш, якщо хотітимеш, і на свято Пасхи ми рушимо в Єрусалим".

"Звичайно, хочу! Я прийду уже в суботу, щоб почути твою проповідь у синагозі".

"Ти вже вчиш, Ісусе?" - питає Тадей.

"Так, брате".

"І що за слова! Такі не почуєш з уст інших".

Юда зітхає. Він дивиться на Ісуса, підперши рукою голову, і зітхає. Здається, він хоче говорити, але не наважується.

Ісус питає його: "Що у тебе, Юдо? Чому ти так сумно розглядаєш мене?"

"Нічого".

"Ні, це не так. Чи я вже не той Ісус, якого ти любиш і перед яким не маєш таємниць?"

"Звичайно, це ти. І мені так бракує тебе, Вчителю, мого старшого брата!"

"Отож говори!"

"Я хотів би тобі сказати... Ісусе, будь обережнішим... У тебе є мати, яка, крім тебе, не має нікого. Ти хочеш бути вчителем, який відрізняється від інших, а ти знаєш краще від мене, що всемогутні касти не дозволять тобі нічого такого, що відхиляється від укладених ними звичаїв. Я знаю твій спосіб думання, він святий, але світ не є святим... І він переслідує святих. Ісусе, тобі відома доля твого кузена, Христителя... Він зараз у в'язниці і якщо ще не страчений, то лише тому, що цей віроломний тетрарх має страх перед народом і гнівом Божим. Він недовірливий і забобонний, жорстокий і переступник звичаїв. Що ти робитимеш? Якій долі рушиш ти назустріч?"

"Юдо, ти питаєш мене це, хоч добре знаєш мої думки? Ти говориш від себе? Ні, не обманюй! Вони прислали тебе до мене - очевидно, що не моя мати - щоб ти мені це сказав..."

Юда схиляє голову і мовчить.

"Говори, брате!"

"Мій батько... а з ним Йосиф і його рідня... знаєш, через тебе і з любові до тебе та Марії, вони не бачать нічого хорошого в тому, що ти збираєшся робити і... хотіли б, щоб ти подумав про свою матір".

"А що думаєш ти?"

"Я...я..."

"Ти кидаєшся сюди-туди і не знаєш, яких голосів тобі слухати - чи тих, що долинають з неба, чи з землі - я не кажу: з глибини. І Яків так само, ще більше, як ти. Але я скажу вам, що над землею - небо, а над інтересами земними - справи Бога. Ви повинні змінити свій спосіб думання, і якщо це вам вдасться - ви будете досконалими!"

"Але твоя матір?"

"Юдо, ніхто більше від неї не має права нагадати мені про мій синівський обов'язок працювати для неї, щоб задовільнити її матеріальні протреби, бути поруч з нею і піклуватись про неї. Але вона не вимагає всього цього від мене. З тієї миті, коли вона мене отримала, вона знала, що втратить мене, щоб знову віднайти-у вищому, ніж світ сім'ї, світі, з самого початку вона була готова до цього.

В її роду така повна самопожертва Богові не є нова: її мати пожертвувала її ще в храмі, перш ніж вона усміхнулася до світла зорі. Вона сама говорила про це мені безліч разів, коли тримала мене біля свого серця довгими зимовими вечорами або зоряними літніми ночами. Вона розповідала мені про своє святе дитинство - і вона сама ще на світанку свого життя пожертвувала себе Богові, а ще більше після мого народження, щоб бути там, де я є - на дорозі посланництва, яку вказав мені Бог.

Коли виб'є час, ви всі мене покинете і не лише на кілька хвилин, бо страх переможе вас, і ви будете думати, що для вашої власної безпеки було б краще, якби ви мене ніколи не знали. Але Марія зрозуміла і знає, що завжди буде зі мною. Через неї ви знову повернетесь до мене. Силою своєї віри, своїм довір'ям вона поєднає вас з собою, а дим самим, і зі мною, бо я в моїй матері, а вона в мені, і ми разом перебуваємо в Бозі.

Я хотів би, щоб ви це зрозуміли, всі ви, родичі за земним порядком, друзі і діти надприродного начала. Ти, як і інші, не знаєш, ким є моя мати. Якби ви це знали, то не засуджували б в своїх серцях, що я не біля неї, ви зрозуміли б її і вшановували, як найкращу подругу Бога, як Всемогутню, що все може в серці Вічного Отця і Сина її серця. Я таки піду в Кану. Я хочу принести їй радість. З цього часу ви краще будете це розуміти", - голос Ісуса звучить проникливо і переконливо.

Юда уважно спостерігає за ним, роздумує, а потім каже: "Звичайно, я піду з тобою, якщо ти візьмеш мене... Бо я відчуваю, що ти правий. Пробач мені мою і моїх братів сліпоту! Ти набагато достойніший від нас".

"Я не серджусь на тих, хто не знає мене, ні на тих, хто мене ненавидить. Але я страждаю через те, що вони віддаляються від святості. Що ти маєш у цій сумці?"

"Одяг, який передає тобі твоя мати. Завтра буде велике свято. Вона вважає, що це потрібно її Ісусові, щоб він не вирізнявся з-поміж інших запрошених. Вона безперервно працювала всі ці дні від першого до останнього променя денного світла, щоб виготовити тобі цей одяг. Плащ ще не готовий, на ньому не вистачає оздоблення, і він тому виглядає строгим".

"Це не конче. Я піду в цьому, а новий збережу для Єрусалиму, бо храм вищий понад всяке весілля".

"Вона буде щаслива від цього".

"Якщо ви хочете вирушати в дорогу на Кану, то вирушати треба зараз. Місяць сходить і це робить можливим переїзд", - говорить Петро.

"Отож, ходімо! Иоане, я беру тебе з собою! Симоне-Петре, Якове, Андрію, всього доброго! Ввечері в суботу я чекаю на вас в Капернаумі. Всього доброго, жінко! Мир з тобою і твоїм домом!"

Ісус з Юдою і Иоаном залишають дім. Петро супроводжує їх до берега і допомагає човнові відпливти.

Видіння закінчується.

86. ІСУС НА ВЕСІЛЛІ В КАНІ

Я бачу типово східний будинок: білий куб, ширший ніж вищий, з вузькими отворами. Тераса, що водночас є і дахом будинку, оточена невисокою стіною приблизно з метр заввишки і затінена виноградом. Зовнішні сходи ведуть вздовж фасаду до дверей. Під ними, майже на рівні землі, розміщені вузькі двері, не більше двох з кожної сторони, що ведуть у темні низькі приміщення. Будинок розміщений на галявині, в центрі якої знаходиться криниця. Тут ростуть фігові дерева і яблуні. Будинок стоїть фасадом до вулиці, але безпосередньо не розміщений на ній. Маленька стежка веде по траві до вулиці, що за всіма ознаками є головною.

Можна сказати, що дім знаходиться на околиці Кани. Це дім селян, що живуть на своєму невеликому клапті поля, яке губиться за горизонтом. Спочатку я не бачу нічого іншого. Дім здається покинутим...

Але потім я бачу двох жінок у довгому одязі і в плащах, що служать одночасно і накидкою. Вони прийшли з вулиці по стежці. Одна з них - старша, приблизно п'ятдесяти років - одягнута в темне. Друга одягнута в світліше плаття, синій плащ. їй на вигляд років 35. Вона дуже гарна, струнка і в неї сповнена гідності постава, хоч вона ввічлива і смиренна. Коли вона підходить ближче, я зауважую блідий колір обличчя, голубі очі і світле волосся, що вибилося з-під накидки на чоло. В ній я впізнаю найсвятішу Марію. Хто та інша жінка, одягнута в темне, я не знаю. (Пізніше зауваження: старшою є Марія Алфея. Одяг з темної шерсті повністю закутує її. Мати, якій на вигляд не більше 35, повинна була б бути старшою. Але роки залишають неторканою її гідну, ніжну і покірну красу).

Жінки розмовляють між собою і Божа Матір посміхається. Коли вони досягають будинку, то, напевне, хтось, хто був поставлений на варті, подає знак, і назустріч обом виходять святково вдягнуті чоловіки і жінки, що сердечно вітають їх, особливо пресвяту Діву Марію.

Очевидно, це ранок, десь близько 9 години, або ще раніше, тому що краєвид має ще свіжий вигляд, як в перші години дня. На траві ще лежить роса, яка робить її зеленішою, а в повітрі ще немає пилу. Я припускаю, що це весна, бо луки ще не такі висушені, як влітку, а збіжжя на полях ще молоде, зелене і без колосків. Листя фігових дерев, яблунь і винограду дуже ніжне. Але я не бачу квітів ані на яблунях, ані на фігових деревах, ані на винограді. Можливо, яблуні щойно відцвіли, а плоди ще дуже мізерні.

Марію сердечно привітали і далі її супроводжує старший чоловік, очевидно, господар будинку. Вони піднімаються зовнішніми сходами і входять у просторий зал, що займає якщо не весь верхній поверх, то, принаймні, більшу його частину.

У мене склалося враження, що внизу знаходилися житлові приміщення, комора і погріб, а горішній поверх призначений для особливих випадків, наприклад, свят, або для робіт, що вимагають багато місця, а ще, можливо, його використовують як склад для продуктів. Для свят його прибирають і прикрашають, як, наприклад, сьогодні, зеленими гілками і килимами.

Посередині залу стоїть багатий стіл, на якому розставлені миски і вази з фруктами. Біля правої від мене стіни стоїть інший, не такий багатий стіл. Зліва я бачу довгий буфет з тарілками,

повними сиру й інших страв, що мають вигляд намащеного медом печива. Крім того, я бачу багато солодощів. Під цією ж стіною на землі стоять глиняні глеки, які виглядають як мідні.

Марія терпляче слухає те, що говорять їй з усіх боків, потім вона скидає свій плащ і допомагає накривати стіл. Я бачу, як вона виходить і заходить, обладнує сидячі місця, впорядковує гірлянди квітів, прикрашає миски з фруктами і перевіряє, чи є олива в лампах. Вона посміхається, говорить дуже мало і якщо щось каже, то робить це тихим голосом. Слухає вона терпляче і уважно.

З вулиці долинають не зовсім гармонійні голоси музичних інструментів. Всі, крім Марії, поспішають вийти. Входить святково одягнена і дуже щаслива з вигляду наречена, оточена родичами і друзями, що супроводжували нареченого, який першим поспішив назустріч нареченій.

Тут видіння змінюється. Замість будинку я бачу село. Я не знаю, чи це Кана, чи якесь інше село в цій околиці, але я бачу Ісуса з Иоаном та іншим чоловіком, що, здається, є Юдою Тадеєм, але я можу помилятися. Щодо Йоана, то я впевнена, що це він. Ісус одягнений в білий одяг і синій плащ. Почувши музику, супутник Ісуса про щось запитує зустрічного селянина і потім передає відповідь Ісусові. "Отож, ідім і принесім радість моїй матері!" - каже Ісус і посміхається. Він іде зі своїми супутниками через поля (щоб скоротити дорогу) до будинку.

Я забула сказати, що в мене склалося таке враження, ніби Марія є родичкою чи приятелькою батьків нареченого, бо вони взаємно прихильні.

Коли Ісус підходить, сторожа повідомляє про це інших. Господар будинку зі своїм сином (нареченим) і Марією сходять вниз, щоб шанобливо привітати Ісуса. Інші теж роблять це з пошаною. Але що мені найбільше сподобалося, то це шанобливе і сповнене любові вітання Ісуса і Марії. Жодної екзальтованості, але який погляд супроводжує вітання Ісуса "Мир з тобою!", а посмішка варта сотні обіймів і поцілунків. Поцілунок тремтить на губах у Марії, але вона не дає його. Вона тільки кладе малу білу руку на плече Ісуса і ніжно торкаться його кучерів. Сором'язлива і ніжна ласка.

Ісус з Марією піднімається нагору, апостоли і господарі ідуть слідом. Вони входять у зал, де жінки зайняті тим, що

готують місце і посуд для трьох несподіваних, на мій погляд, гостей. Складається враження, що вони були непевні в приході Ісуса, а прихід його супутників був повною несподіванкою.

Я чую гарний теплий голос Вчителя, який говорить, заходячи: "Мир дому цьому і Боже благословення усім вам!" Вітання сповнене піднесеності.

Своїм виглядом і поставою Ісус виділяється серед усіх інших. Хоч він і випадковий гість, але здається князем на святі більше, ніж наречений і господар. Незважаючи на свою покірність і люб'язність, він перевищує всіх.

Ісус займає місце за середнім столом поруч з нареченими та їх батьками і впливовими друзями. З поваги до Вчителя апостолів посадили за цей же стіл.

Ісус сидить спиною до стіни, під якою стоять глеки і шафка. Але я його не бачу, як і роботи тих, що подають на стіл тарілки з печенею, які їм передають через невисокі двері біля шафки.

Мені впадає у вічі, що, крім матерів наречених і Марії, за цим столом жінок більше немає. Всі вони сидять за іншим столом біля стіни і дуже галасують. їх обслуговують після молодих і поважних гостей. Ісус сидить біля господаря дому навпроти Марії, що сидить біля нареченої.

Обід починається. І я бачу, що гості спраглі та й апетиту їм не бракує. Ісус і Марія єдині, хто мало їсть і п'є. Остання також мало говорить. Ісус говорить більше. Хоч він і скупий на слова, це не є виявом високомірності чи гордині. Він є ввічливою, але не улесливою людиною. Ісус відповідає на питання, коли його щось питають, коли з ним не говорять - він знову замикається в собі, як людина, що звикла медитувати. Він посміхається, але не сміється. А якщо хтось негарно жартує, то робить вигляд, ніби нічого не почув. Марія впивається виглядом Ісуса, Йоан так само - він сидить вкінці столу і не відриває очей від вуст свого вчителя.

Марія зауважує, що слуги шепочуться про щось з розпорядником свята і останній виглядає дуже розгубленим. Вона зрозуміла, що склалася делікатна ситуація. "Сину, - каже вона Ісусові і прагне цим словом привернути увагу Ісуса до себе. - Сину, вони не мають більше вина".

"Що мені, жінко, - а й тобі? Таж не прийшла година моя!" - кажучи це, Ісус посміхається до Марії ще приязніше і вона

посміхається йому у відповідь так, наче ці двоє знають істину, що є їхньою радісною таємницею і якої більше ніхто не знає.

Марія мовить до слуг: "Робіть те, що він вам казатиме!" В очах сина вона прочитала обіцянку, але мовчить - велика наука для всіх "покликаних".

Ісус говорить до слуг: "Наповніть глеки водою!"

Я бачу, як слуги заповнюють глеки водою з криниці. Я чую дзвін ланцюга, коли відра опускають вниз і піднімають з водою нагору. Бачу, як розпорядник свята куштує рідину з глека, здивовано розглядає її, ще раз куштує, потім перемовляється з господарем будинку і нареченим (вони тут поблизу).

Марія ще раз усміхається до сина, бачить його посмішку, адресовану їй, схиляє голову і злегка червоніє. Вона щаслива.

По залу пробігає шум. Усі голови повертаються до Ісуса і Марії. Деякі встають, щоб краще бачити, інші ідуть до глеків. Спочатку панує мовчанка, а потім прозвучав хор похвал Ісусові.

Він піднімається і каже: "Дякуйте Марії!" і покидає свято. Апостоли слідують за ним. На порозі він повторює: "Мир дому цьому і Боже благословення над вами!" І додає: "Будьте щаслива, мамо!"

Видіння закінчується.

87. "ЩО МЕНІ ТЕПЕР, ЖІНКО, - А Й ТОБІ?"

Ісус пояснює зміст речення:

"Я був підпорядкований матері як син до того моменту, поки воля Отця не повідомила, що прийшов час стати Вчителем. З цього моменту, оскільки почалася моя місія, я був вже не сином, що має підпорядковуватись матері, а слугою Божим. Моральні узи між мною і моєю матір'ю були розірвані. Вони переродились у більш високі, всі вони перейшли до Духа. Він постійно називав Марію, мою святу, Матір'ю. Але любов не вмерла і не послабла, навпаки, ніколи ще вона не була такою досконалою, як в час нашої розлуки, коли Марія, так би мовити, другий раз народжувала мене для світу як Месію, провісника Благовісті.

Її потрійне величне містичне материнство сталося на Голгофі, коли вона в найлютішому болю народжувала мене на хресті і з цього материнства я народився як Спаситель.

"Що мені тепер, жінко, а й тобі?" Перше я належав тобі єдиній і лише тобі. Ти наказувала мені і я слухався. Я був "підлеглим". Тепер я належу моєму післанництву.

Чи я не говорив: "Хто поклав руку на плуг і оглядається назад, не здатний до Царства Божого?" (Лк 9,61-62). Я поклав руку на рало, але не для того, щоб розорати грунт, а щоб розорати серця і засіяти в них Слово Боже.

Я лише тоді відняв руку від рала, коли її відірвали, щоб прибити до хреста і щоб цвяхом муки відкрити серце мого Отця, аби звідти вийшло прощення для людства.

Це "тепер", що забувається багатьма, означає наступне: "Ти була мені всім, мамо, допоки я був лише Ісусом з Назарету, і ти є для мене всім в Дусі. Але відколи я є очікуваним Месією, я належу моєму Отцеві. Почекай ще трохи, поки закінчиться післанництво, я знову буду цілком твоїм, ти знову будеш тримати мене в обіймах, як колись, коли я був маленьким, і ніхто більше не відніме мене у тебе, мене, твого сина, що був розп'ятий за гріхи людства. Тобі кинули його нетлінні останки, щоб і тебе покрити ганьбою як матір злочинця. Опісля "Знову будеш мати мене торжествуючим, аж поки сама в тріумфі не отримаєш мене назавжди в небі. Але зараз я належу всім людям і Отцеві, що послав мене до них!"

Тепер бачиш, скільки промовляло це маленьке слово "тепер".

Ісус повчає мене:

"Коли я говорив до апостолів: "Ходімо, щоб принести радість моїй матері", я надав цьому реченню вищого змісту, ніж здавалось на перший погляд. Малось на увазі не щастя бачити мене, а бути першопричиною моєї діяльності і тим самим бути найпершою благодійницею людства.

Завжди думайте про це: моє перше чудо ініціювала Марія. Це - символ того, що Марія є ключем до чуда. Я ні в чому не відмовляв моїй матері і через її просьби наблизив навіть час ласки.

Я знаю свою матір. По доброті вона друга після Бога. Я знаю, яка вона щаслива, коли може зробити вам добро, бо вона сповнена любові. Тому я кажу: "Ходімо, щоб принести їй радість!" Цим я

хочу показати її владу, яка не менша від моєї. Її було для цього призначено - бути пов'язаною зі мною тілом: я був у ній, а вона огортала мене, наче пелюстками лілії; ми були одним у владі, що відкрилася світові.

Так кажу я і вам, як говорив посланим: "Дякуйте Марії!" Завдяки їй ви маєте Господа чудес, і мої ласки і, особливо, прощення.

Відпочивай з миром! Мир з тобою!"

88. ІСУС ВИГАНЯЄ ТОРГОВЦІВ З ХРАМУ

Я бачу Ісуса, який разом з Петром, Андрієм, Йоаном і Яковом, Филипом і Вартоломеєм входить у внутрішній двір храму. Всередині і зовні панує велике пожвавлення. Натовпи паломників прибувають з усіх частин міста.

Перед підвищенням, на якому вибудувано храм, видніються вузькі звивисті міські вулиці, що кишать людьми. Виглядає так, ніби крізь білизну будинків тягнеться багатоколірна стрічка. Місто виглядає як іграшкове, і ці стрічки, оточені двома білими рядами, простують до однієї мети - до Господнього дому з куполами, що виблискують на сонці.

Всередині панує справжній ярмарок. Всяке розважання і роздумування в цьому святому місці неможливі: одні біжать, другі кричать, треті торгують, галасуючи і сперечаючись через високу ціну, інші тягнуть нещасних мекаючих тварин у загони. (Це загорожі, відмічені лише палками і мотузками, біля яких стоять гендлярі або власники, очевидно, в очікуванні покупця). Удари, крики, прокльони, вимоги, образи погонщиків, що не мають навиків в поводженні з худобою і в утриманні тварин в загороді, щодо покупців, що не хочуть платити високу ціну і йдуть геть. Ще більші образи чекають тих, хто завбачливо привів ягня з собою.

Навколо столів міняйл також панує галас. Скидається на те - я не знаю, чи це так лише тепер, в час Пасхи, чи завжди - що храм використовується як біржа або чорний ринок. Ціна монет точно не визначена. Звичайно, легальна ціна існує, але курс обміну на свій розсуд встановлюють інші, що одержують вигоду від цієї справи.

Я запевняю вас, що вони не гають часу в своєму облудному ремеслі. Чим убогіший і втомленіший паломник, тим більше з нього здирають.

Убогі старці, шукаючи чесного міняйли ще і ще раз перераховують свої скромні заощадження, які вони з великими зусиллями відкладали впродовж року, щоразу виймаючи гроші з гаманця на грудях і знову ховаючи їх. Але таких немає і коли вони підходять до того, в якого вже раз були, то він ще більше піднімає курс, щоб помститися за недовір'я, і крупні монети переходять в руки гендляра, що при цьому насміхається, а власник отримує кілька дрібних монет. І знову трагедії і зітхання при купівлі тварин - гендлярі за високу ціну пропонують напівсліпих старих тварин і найгірших овець.

Я бачу подружжя, що виділяється з натовпу; воно жене перед собою бідне ягнятко, яке потім забраковує священик, що здійснює жертвоприношення. І знову сльози, вмовляння, брутальність, слова образи, але торговець невмолимий.

"За те, що ви готові заплатити, для вас, галилеян, цілком достатньо того, що я вам дав. Або ідіть собі, або кладіть ще п'ять динарів за щось краще".

"В ім'я Бога, ми старі і бідні! Чи ти хочеш нам перешкодити святкувати Пасху, яка, можливо, є останньою для нас? Хіба тобі не досить того, що ти запросив за мале ягня?"

"Ідіть геть, стерво! Ось до мене підходить Йосиф найстарший. Він вшанував мене своїм звертанням "Бог з тобою", підходь і вибирай".

Иосиф, що був названий найстаршим, прибув з Ариматеї. Він вибирає чудове ягня і гордо простує далі, невважаючи на простягнені до нього тремтячі руки. Він розштовхує людей, ведучи за собою вгодоване мекаюче ягня.

Ісус теж тут неподалік. Він здійснив покупку, і Петро, що, очевидно, її оплатив, веде за собою досить гарне ягня. Петро хоче тут же іти до жертовника, але Ісус звертає праворуч, до обидвох засмучених старих, які все ще не можуть прийти до себе і плачуть, бо їх штовхає натовп і ображають торговці. Ісус такого високого зросту, що старі сягають йому лише до грудей. Він кладе руку на плече жінки і питає: "Чому ти плачеш, жінко?"

Стара жінка, побачивши біля себе цього високого гарно вбраного молодого чоловіка - він виглядав дуже святково - і прийнявши, очевидно, через його одяг чи через його вигляд його за законовчителя, дуже здивувалась, тому що законовчителі і священики не піклуються про людей і не захищають бідних від зажерливості гендлярів.

Ісус звертається до торговця ягнятками: "Поміняй цій вірній ягня! Це недостойне вівтаря, а ти чиниш неправедно, наживаючись на цих двох старих людях, бо вони слабкі і беззахисні".

"Хто ти такий?"

"Праведник!"

"Твоя мова і твої супутники наштовхують мене на думку, що ти з Галилеї. Чи може галилеянин бути праведником?"

"Роби, що я кажу, і будь праведним!" •

"Дивіться, дивіться на галилеянина, що захищає собі подібних. Він хоче повчати нас у храмі", - чоловік сміється і перекривляє галилейську говірку, що звучить набагато мелодійніше і м'якше, ніж юдейська, так принаймні мені здається.

Люди зупиняються, а декотрі торговці і міняйли стають на сторону свого колеги. Серед присутніх є два чи три іронічно настроєних равини. Один запитує: "Ти вчений?" так, що навіть камінь обурився б.

"Це ти кажеш!"

"Чого ж ти вчиш?"

"Я вчу цього: дім Отця мого є не домом гендлярів і міняйл, а місцем молитви! Це те, чого я вчу".

Він схожий на архангела на порозі втраченого раю. Він не має в руці огненного меча, але полум'я очей, як блискавка, пронизує насмішників і осквернителів храму. Він нічого не має в руках. Лише священний гнів наповнює його. Сповнений ним, він іде від одного стола до іншого, на яких лежать акуратно розкладені купками монети. Він перевертає столи і лави і серед вигуків люті, замішання і оплесків чути дзвін падаючих на землю монет і грюкіт столів. Потім Ісус вириває у наглядачів за тваринами з рук повіддя, звільняє зв'язаних биків, овець і ягнят, робить з шнурка бич з вузлами, розмахує ним в повітрі і нещадно опускає його на винних. Повторюю - нещадно.

Несподіваний град ударів ринув на голови і плечі. Віруючі дивувалися, а винні, рятуючись, втікали аж до зовнішніх стін, покинувши свої монети, тварин і птахів... Сум'яття ніг, рогів і крил. Тут біжать одні, там летять інші, мукання і блеяння, воркування голубів змішалось з криками міняйл і сміхом вірних, що кричать услід утікачам і навіть перекрикують блеяння овець, яких убивають у сусідньому дворі.

До місця пригоди поспішають священики з равинами і фарисеями. Ісус, розігнавши торговців, зупинився посеред двору, все ще тримаючи в руці батога.

"Хто ти? Як ти міг дозволити собі вчинити щось подібне і тим самим порушити церемоніал? З якої ти школи? Ми не знаємо тебе і не знаємо, хто ти є!"

"Я той, хто все може. Зруйнуйте цей храм і я знову відбудую його на славу Божу. Не я порушую святість Божого дому і церемоніалу, а ви, тому що ви дозволили, щоб дім Божий став пристановищем міняйл і торговців. Моя школа є школою Бога. Тою самою, яку мав весь Ізраїль з вуст Всевишнього, який промовляв до Мойсея. Ви не знаєте мене? Ви пізнаєте мене. Ви не знаєте, звідкіля я прийшов? Ви це дізнаєтесь".

І, повернувшись до народу, не звертаючи більше уваги на священиків, величний в своїх білих шатах з плащем, що звисав через плече, з широко розкритими руками, як промовець в запалі своєї промови, він говорить:

"Слухайте, жителі Ізраїлю! У Второзаконні (15,1-2) написано: "Не позичай під проценти братові твоєму гроші, збіжжя або інші речі! Під проценти можете позичати чужому, а своєму братові ти повинен без лихви позичати те, що він потребує".

Це сказав Господь.

Але тепер ви бачите, що в Ізраїлі немає справедливості для бідних. Ми залежимо не від праведника, а від сильного, і бути бідним, бути народом - означає бути гнобленим! Як може народ сказати: "Хто судить нас - є праведним", коли він бачить, що поважають і шанують лише сильних світу цього, а до бідних не дослухається ніхто? Як може народ слухатися Господа, коли він бачить, що цього не роблять ті, які передовсім мали б шанувати його? А хіба це пошана до Бога, коли переступають його заповіді? Чому священики в Ізраїлі мають майно і беруть подарунки від

митарів і грішників? Ці дають, щоб прихилити до себе священиків, а ті беруть, щоб заповнити свої гаманці.

Бог є спадком своїх священиків, він для них є Отцем Ізраїлю. Він в усьому Отець і турбується про їжу, коли це потрібно. Але не більше, ніж потрібно, і в цьому Він правий. Він не обіцяв слугам своїм розкоші. Вони, подібно Мойсею, Іллі, Якову і Аврааму будуть мати у вічності небо. Але на цій землі вони можуть носити лише лляний одяг і корону з вічного золота: чистоти і любові. Тіло має стати рабом духа, а дух - стати слугою вічного Бога.

Мене спитали, чому я так чиню? А ви, за яким правом ви зневажаєте Божі заповіді і дозволяєте, щоб в тіні святих стін процвітало лихварство на шкоду братам Ізраїля, що прийшли, аби сповнити Божу заповідь.

Мене спитали, з якої я школи, і я відповів: "Зі школи Бога". Так, Ізраїлю, я прийшов і я приведу тебе знову до цієї незмінної школи.

Хто хоче пізнати світло, правду життя, хто хоче знову почути голос Бога, що говорить до народу, хай іде до мене!

Ви, ізраїльтяни, ішли за Мойсеєм по пустелі! Ідіть за мною, бо я поведу вас через набагато сумнішу пустелю до істинно щасливої землі. Через море, що розступається по Божому Слову, поведу я вас у цю землю. Своїм знаком охороню я вас від усього злого.

Прийшов час милості. Патріархи очікували його і померли. Пророки передбачали його і в надії на нього відійшли в інший світ. Праведники мріяли про нього і пішли з життя, втішені цими мріями. І ось час прийшов.

Ходіть, "Господь направляє свій народ і дає йому милості" - як сказано було устами Мойсея!"

Люди, які оточили Ісуса, з подивом слухали ці слова. Потім вони почали дискутувати один з одним, коментувати слова нового вчителя і розпитувати його супутників.

Ісус іде в інший двір, що відділений від цього двору дверима. Друзі слідують за ним, і на цьому видіння закінчується.

89. ЗУСТРІЧ З ЮДОЮ ІСКАРІОТОМ І ТОМОЮ; ЧУДО НА СИМОНІ-ЗИЛОТІ

Знову бачу Ісуса разом із його шістьма апостолами. Як і вчора, сьогодні немає Юди Тадея, хоч він і говорив, що піде з Ісусом до Єрусалиму.

Свято Пасхи, за всіма ознаками, ще триває, бо в місті ще багато людей.

Вечір, і багато людей поспішають додому. Ісус іде до будинку, в якому він гостює. Це не той дім, в якому відбувалася тайна вечеря. Той розміщений в місті, хоч і на околиці. А це справжній сільський будинок між густими оливними деревами. З майданчика перед домом видно, що дерева тягнуться аж до мілкого струмка, що в'ється між двома пагорбами. На одному пагорбі стоїть храм, на другому лише багато оливних дерев. Ісус стоїть біля підніжжя пологого пагорба, від якого віє спокоєм.

"Йоане, тут двоє людей, які очікують твого товариша", - каже старший чоловік, очевидно, орендатор або власник.

"Звідки і хто вони?"

"Я цього не знаю. Один, очевидно, юдей. Інший... Я не знаю, я не питав його".

"Вони чекають в кухні... і ... так... тут є також один, увесь зранений... Я залишив його там стояти, бо не хотів... якщо він заразний... Він говорить, що хоче бачити пророка, який говорив у храмі".

Ісус, що до цього моменту мовчав, каже: "Ідім спочатку до нього! Скажи іншим, що вони можуть прийти, якщо хочуть. Я буду говорити з ним тут, в оливному городі", - і він рушає до місця, яке показав йому старий.

"А ми, що робити нам?" - питає Петро.

"Ви можете іти, якщо хочете".

На низьку стіну сперся зовсім закутаний чоловік (стіна розміщена зовні садиби). Він, мабуть, прийшов сюди малоходженою польовою дорогою вздовж мілкого струмка. Побачивши Ісуса, він вигукує: "Назад, назад, майте милосердя!" І, опустивши покривало, відкриває верхню частину тіла.